

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Møteinnkalling

Sør-Hålogaland bispedømmeråd

2024-2027

Møtedato: 04.12.2024 kl. 09:00

Møtested:

Arkivsak: 23/03494

Mulige forfall meldes snarest til Omar Paal Aardal, oa865@kirken.no.

, 29.11.2024

Omar Paal Aardal
Sekretær

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Møteinnkalling Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Møtedato: 04.12.2024 kl. 09:00
Møtested: Digitalt møte på Microsoft Teams
Arkivsak: 23/03494

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf 477 55 207 eller e-post oa865@kirken.no.
Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed fra møtesekretær.

SAKSLISTE

Godkjenning av innkalling og saksliste

56/24 Godkjenning av innkalling og saksliste Sør-Hålogaland bispedømmeråd 4. desember 2024

Godkjenning av protokoll

57/24 Godkjenning av protokoll Sør-Hålogaland bispedømmeråd 24. oktober 2024

Saker til behandling

- 58/24 Strategi fram mot 2030 (saksordf. Magnus Sivertsen Sørvig)
- 59/24 Høring - rammer for kirkevalget (saksordf. Kurt Solstrøm)
- 60/24 Høring biskopens tilsyn (saksordf. Karianne Egeberg Gullfjell)
- 61/24 Høring Styringstenesta i kyrkja (saksordf. Helga Kjellevoid)
- 62/24 Høring - fellesordninger innen digitalisering, informasjonssikkerhet og personvern (saksordf. Trond Gustavson)
- 63/24 Overføring av midler fra Samarbeidsrådet kristne kirker i Barentsregionen (SKKB) til Nordkalotten kirkelige nettverk (NKN) (saksordf. Irene Sandnes)

64/24 Regnskapsrapport per 31.10.2024 (saksordf. Lars Evan Lauritzen)

65/24 Foreløpig budsjett 2025 (saksordf. Lars Evan Lauritzen)

66/24 Evaluering av prostistrukturen i Sør-Hålogaland bispedømme – prosjektbeskrivelse (saksordf. Tore Christiansen)

Orienteringssaker

67/24 Orienteringssaker Sør-Hålogaland bispedømmeråd 4. desember 2024

- Personaloversikt - *unntatt offentlighet*
- Referater: SKKB (Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barentsregionen), NKN (Nordkalotten kirkelige nettverk), SMM (Samarbeid menighet og misjon)

Referatsaker

68/24 Referatsaker Sør-Hålogaland bispedømmeråd 4. desember 2024

- Aktuelt fra råd og utvalg der rådet er representert
- Biskopens kvarter

Bodø, 22.11.2024

Lars Evan Lauritzen
leder

Ole Christian Erikstad
stiftsdirektør

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Omar Paal Aardal	421	23/03495-70	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
56/24	Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	04.12.2024

Godkjenning av innkalling og saksliste Sør-Hålogaland bispedømmeråd 4. desember 2024

Vedlegg:

Møteinnkalling med saksliste Sør-Hålogaland bispedømmeråd 04.12.2024

Saksorientering

Saker unntatt offentlighet behandles i lukket møte.

Forslag til vedtak

Møteinnkalling med saksliste Sør-Hålogaland bispedømmeråd 04.12.2024 godkjennes.

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Møteinnkalling Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Møtedato: 04.12.2024 kl. 09:00
Møtested: Digitalt møte på Microsoft Teams
Arkivsak: 23/03494

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf 477 55 207 eller e-post oa865@kirken.no.
Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed fra møtesekretær.

SAKSLISTE

Godkjenning av innkalling og saksliste

56/24 Godkjenning av innkalling og saksliste Sør-Hålogaland bispedømmeråd 4. desember 2024

Godkjenning av protokoll

57/24 Godkjenning av protokoll Sør-Hålogaland bispedømmeråd 24. oktober 2024

Saker til behandling

- 58/24 Strategi fram mot 2030 (saksordf. Magnus Sivertsen Sørvig)
- 59/24 Høring - rammer for kirkevalget (saksordf. Kurt Solstrøm)
- 60/24 Høring biskopens tilsyn (saksordf. Karianne Egeberg Gullfjell)
- 61/24 Høring Styringstenesta i kyrkja (saksordf. Helga Kjellevoid)
- 62/24 Høring - fellesordninger innen digitalisering, informasjonssikkerhet og personvern (saksordf. Trond Gustavson)
- 63/24 Overføring av midler fra Samarbeidsrådet kristne kirker i Barentsregionen (SKKB) til Nordkalotten kirkelige nettverk (NKN) (saksordf. Irene Sandnes)

64/24 Regnskapsrapport per 31.10.2024 (saksordf. Lars Evan Lauritzen)

65/24 Foreløpig budsjett 2025 (saksordf. Lars Evan Lauritzen)

66/24 Evaluering av prostistrukturen i Sør-Hålogaland bispedømme – prosjektbeskrivelse (saksordf. Tore Christiansen)

Orienteringssaker

67/24 Orienteringssaker Sør-Hålogaland bispedømmeråd 4. desember 2024

- Personaloversikt - *unntatt offentlighet*
- Referater: SKKB (Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barentsregionen), NKN (Nordkalotten kirkelige nettverk), SMM (Samarbeid menighet og misjon)

Referatsaker

68/24 Referatsaker Sør-Hålogaland bispedømmeråd 4. desember 2024

- Aktuelt fra råd og utvalg der rådet er representert
- Biskopens kvarter

Bodø, 22.11.2024

Lars Evan Lauritzen
leder

Ole Christian Erikstad
stiftsdirektør

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Omar Paal Aardal	421	23/03495-71	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
57/24	Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	04.12.2024

Godkjenning av protokoll Sør-Hålogaland bispedømmeråd 24. oktober 2024

Vedlegg:

Protokoll Sør-Hålogaland bispedømmeråd 24.10.2024

Forslag til vedtak

Protokoll Sør-Hålogaland bispedømmeråd 24.10.2024 godkjennes.

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Møteprotokoll Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Møtedato: 24.10.2024 kl. 09:00
Møtested: Digitalt møte på Teams
Arkivsak: 23/03494

Til stede: Lars Evan Lauritzen (Åpen folkekirke)
Regine Vetleseter Strangstad (Nominasjonskomiteens liste)
Irene Sandnes (Åpen folkekirke)
Helga Kjellevold (Nominasjonskomiteens liste)
Eli Augestad Vikdal (Bønnelista)
Magnus Sivertsen Sørvig (Åpen folkekirke)
Trond Gustavson (Nominasjonskomiteens liste)
Kurt Solstrøm (samisk representant),
Karianne Egeberg Gullfjell (geistlig representant)
Svein Valle (biskop)

Møtende
varamedlemmer: Martha Eleen Mikalsen (lek kirkelig tilsatt representant)

Forfall: Tore Christiansen (lek kirkelig tilsatt representant)

Andre: Ole Christian Erikstad (stiftsdirektør)
Trine Nordvik Løkås (HR-sjef/fung. stiftsdirektør)
Elin Vangen (rådgiver/saksbehandler) (sak 48 og 49/24)
Anne Grethe Sivertsen (rådgiver/saksbehandler) (sak 53/24)

Protokollfører: Omar Aardal

SAKSLISTE

Godkjenning av innkalling og saksliste

[46/24](#) Godkjenning av innkalling og saksliste Sør-Hålogaland bispedømmeråd 24. oktober 2024

Godkjenning av protokoll

[47/24](#) Godkjenning av protokoll Sør-Hålogaland bispedømmeråd 23. september 2024.

Saker til behandling

[48/24](#) Høring - biskopens tilsyn

[49/24](#) Høring - regulering av styringstjenesten

[50/24](#) Økonomirapportering per september 2024

[51/24](#) Høring - rammer for kirkevalget

[52/24](#) Høring - fellesordninger for digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet

[53/24](#) Likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet. Universell utforming av og i kirken. Handlingsplan 2024 - 2027

Orienteringssaker

[54/24](#) Orienteringssaker Sør-Hålogaland bispedømmeråd 24. oktober 2024

Referatsaker

[55/24](#) Referatsaker Sør-Hålogaland bispedømmeråd 24. oktober 2024

Godkjenning av innkalling og saksliste

46/24 Godkjenning av innkalling og saksliste Sør-Hålogaland bispedømmeråd 24. oktober 2024

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	24.10.2024	46/24

Forslag til vedtak

Innkalling og saksliste Sør-Hålogaland bispedømmeråd 24. oktober 2024 godkjennes.

Møtebehandling

Karianne Egeberg Gullfjell informerte om at hun måtte forlate møtet en stund fra kl. 12:30, men sannsynligvis komme tilbake og delta under det meste av gjenværende tid.

Votering

Enstemmig

Sør-Hålogaland bispedømmeråds vedtak

Innkalling og saksliste Sør-Hålogaland bispedømmeråd 24. oktober 2024 godkjennes.

Godkjenning av protokoll

47/24 Godkjenning av protokoll Sør-Hålogaland bispedømmeråd 23. september 2024.

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	24.10.2024	47/24

Forslag til vedtak

Protokoll Sør-Hålogaland bispedømmeråd 23. september 2024 godkjennes.

Møtebehandling

Helga Kjellevold spurte om vedtak i sak 42/24 «Mangfoldserklæring i utlysningstekster» var fulgt opp med informasjon og oppfordring til menighetsrådene. Likeså mente hun det var uttrykt ønske om at ungdomstingets vedtak skulle sendes ut til menighetsrådene.

Stiftsdirektør svarte at dette ville bli undersøkt og fulgt opp om det ikke allerede var utført.

Votering

Enstemmig

Sør-Hålogaland bispedømmeråds vedtak

Protokoll Sør-Hålogaland bispedømmeråd 23. september 2024 godkjennes.

Saker til behandling

48/24 Høring - biskopens tilsyn

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	24.10.2024	48/24

Forslag til vedtak

Med bakgrunn i synspunkter framkommet i møtet bes stiftsdirektøren om å forberede sak til endelig behandling i rådets møte 4. desember 2024.

Møtebehandling

Første gjennomgang av høringssaken som forberedelse til endelig behandling i neste møte.

Votering

Enstemmig

Sør-Hålogaland bispedømmeråds vedtak

Med bakgrunn i synspunkter framkommet i møtet bes stiftsdirektøren om å forberede sak til endelig behandling i rådets møte 4. desember 2024.

49/24 Høring - regulering av styringstjenesten

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	24.10.2024	49/24

Forslag til vedtak

Med bakgrunn i synspunkter framkommet i møtet bes stiftsdirektøren om å forberede sak til endelig behandling i rådets møte 4. desember 2024.

Møtebehandling

Første gjennomgang av høringssaken som forberedelse til endelig behandling i neste møte.

Votering

Enstemmig

Sør-Hålogaland bispedømmeråds vedtak

Med bakgrunn i synspunkter framkommet i møtet bes stiftsdirektøren om å forberede sak til endelig behandling i rådets møte 4. desember 2024.

50/24 Økonomirapportering per september 2024

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	24.10.2024	50/24

Forslag til vedtak

Sør-Hålogaland bispedømmeråd tar økonomirapport per september 2024 til etterretning.

Møtebehandling

Stiftsdirektøren orienterte om økonomisk status pr. 30. september 2024.

Votering

Enstemmig

Sør-Hålogaland bispedømmeråds vedtak

Sør-Hålogaland bispedømmeråd tar økonomirapport per september 2024 til etterretning.

51/24 Høring - rammer for kirkevalget

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	24.10.2024	51/24

Forslag til vedtak

Med bakgrunn i synspunkter framkommet i møtet bes stiftsdirektøren om å forberede sak til endelig behandling i rådets møte 4. desember 2024.

Møtebehandling

Første gjennomgang av høringssaken som forberedelse til endelig behandling i neste møte.

Votering

Enstemmig

Sør-Hålogaland bispedømmeråds vedtak

Med bakgrunn i synspunkter framkommet i møtet bes stiftsdirektøren om å forberede sak til endelig behandling i rådets møte 4. desember 2024.

52/24 Høring - fellesordninger for digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	24.10.2024	52/24

Forslag til vedtak

Med bakgrunn i synspunkter framkommet i møtet bes stiftsdirektøren om å forberede sak til endelig behandling i rådets møte 4. desember 2024.

Møtebehandling

Første gjennomgang av høringssaken som forberedelse til endelig behandling i neste møte.

Votering

Enstemmig

Sør-Hålogaland bispedømmeråds vedtak

Med bakgrunn i synspunkter framkommet i møtet bes stiftsdirektøren om å forberede sak til endelig behandling i rådets møte 4. desember 2024.

53/24 Likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet. Universell utforming av og i kirken. Handlingsplan 2024 - 2027

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	24.10.2024	53/24

Forslag til vedtak

Med bakgrunn i samtale i møtet bes stiftsdirektør følge opp Kirkemøtets vedtak 07/23 og handlingsplan for likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet – universell utforming av og i kirken.

Møtebehandling

Saksbehandler Anne Grethe Sivertsen orienterte og innledet til samtale om saken.

Votering

Enstemmig

Sør-Hålogaland bispedømmeråds vedtak

Med bakgrunn i samtale i møtet bes stiftsdirektør følge opp Kirkemøtets vedtak 07/23 og handlingsplan for likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet – universell utforming av og i kirken.

Orienteringssaker

54/24 Orienteringssaker Sør-Hålogaland bispedømmeråd 24. oktober 2024

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	24.10.2024	54/24

Forslag til vedtak

Sør-Hålogaland bispedømmeråd tar framlagte orienteringssaker 24. oktober 2024 til orientering

Møtebehandling

Votering

Enstemmig

Sør-Hålogaland bispedømmeråds vedtak

Sør-Hålogaland bispedømmeråd tar framlagte orienteringssaker 24. oktober 2024 til orientering

Referatsaker

55/24 Referatsaker Sør-Hålogaland bispedømmeråd 24. oktober 2024

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	24.10.2024	55/24

Forslag til vedtak

Referatsaker Sør-Hålogaland bispedømmeråd 24. oktober tas til orientering

Møtebehandling

Aktuelt fra råd og utvalg der rådet er representert:

- Biskopens kvarter

Votering

Enstemmig

Sør-Hålogaland bispedømmeråds vedtak

Referatsaker Sør-Hålogaland bispedømmeråd 24. oktober tas til orientering

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Elin Vangen	030	24/01583-10	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
58/24	Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	04.12.2024

Strategi fram mot 2030

Saksordfører: Magnus Sivertsen Sørvig

Et forslag ble sendt ut i epost 21.juni 2024, med et følgebrev og lenke til hørings skjema i microsoft forms. Alle menighetsråd, kirkelige fellesråd og ansatte av alle kategorier i bispedømmet var adressater.

Frist ble satt til 31.oktober, og noe utvidet etter avtale med enkelte menighetsråd/kirkelige fellesråd.

Som vedlagte presentasjon viser, kom det 71 svar i skjema, og i tillegg 8 fylldigere svar fra råd og enkeltansatte. Høringssvarene kan leses i sin helhet i excelskjemaet vedlagt. Så er de i en noe mer lesbar form i sammenstillingen, og presenteres og tolkes mer i presentasjonen.

Vedlegg:

strategihøring presentasjon til BDR 04.12.24
 høringssvar strategi samlet og komprimert
 data fra strategihøring forms pr 31.10.24 (1)

Saksorientering

På bakgrunn av innkomne høringssvar, legges det fram et forslag til revidert strategidokument, og en skisse til oppfølgingsplan.

Forslag til endringer i strategidokument: Sør-Hålogaland bispedømme 2030

Satsingsområder og Utviklingsområder: åpen rekkefølge. Mindre endringer i hovedordene.

En innledning som har med noen viktige kjerne-ord: f.eks slik:

Som diakonal og evangelisk folkekirke har vi disse satsingsområdene:

Dette kan bety-feltene:

Kan vi formidle tydeligere at dette er menighetenes rom for å prioritere?
 Nåværende tekst har både konkrete tiltak og handlingsmål

Satsingsområder:

- Barn og unge: mange har kommentert aldersbegrensningen – hovedsaken er det bred enighet om. Mange nevner
  - konfirmasjonstilbudet
  - oppfølging av ansatte
  - aktiv involvering av ungdom
- Gudstjenester: mange nevner fleksibilitet/variasjon/lokale forskjeller. Her nevnes også bemanningssituasjon.
- Frivillighet: mange kommentarer, særlig om å gi frivillige ansvar og oppfølging, f.eks gjennom kurspakke fra bispedømmet som kan brukes lokalt.
- Sannhet og Forsoning: bred støtte til temaet.
- Diakoni: mange etterlyser dette som satsingsområde – her rommes fellesskap, deltakelse og omsorg, og mange nevner særlig de eldre. *Nytt tema her – eller som del av innledningen?*

Utviklingsområder:

- Kommunikasjon: mange framhever viktighet, noen foreslår som satsingsområde
- Omsorg for skaperverket: overskriften Miljø, klima og bærekraft
- Samisk kirkeliv: her kan *samisk kategorialmenighet* nevnes
- Åpen kirke: lite kommentarer her. Antakelig enighet!
- Kultur: god oppslutning, og en del kommentarer om kor og rekruttering til kirkemusikkstillinger
- Samfunnsoppdraget (dette har ingen kommentert. Er det forstått? oppleves det relevant?)

Presentasjon av planen og oppfølging videre:

- Planen sendes folkevalgte og ansatte, og legges til grunn for bispedømmerådets prioriteringer i perioden.

Forslag til vedtak

Strategidokumentet ferdigstilles med de endringer som framkom i møtet.

Dokumentet sendes til ansatte og folkevalgte, og ligger til grunn for bispedømmerådets prioriteringer i perioden. Videre oppfølging av strategiprosessen legges opp i tråd med signalene som ble gitt i møtet.

DEN NORSKE KIRKE

Strategi fram mot 2030

Mer Himmel på jord – i Sør-Hålogaland

Presentasjon av høringssvar fra menighetsråd og ansatte i bispedømmet

Mer Himmel på jord – i Sør-Hålogaland

Hvem svarte?

71 svar i forms

8 svar i eget brev

Derav:

- 49 menighetsråd
- 1 misjonsutvalg
- 10 kirkelige fellesråd
- 11 prester
- 10 ansatte i kirkelige fellesråd

Aktivitet i hele bispedømmet (som har oppgitt navn)

Sør-Helgeland: Bindal og Brønnøy MR

Nord-Helgeland: Sandnessjøen, Leirfjord, Alstahaug MR

Indre Helgeland: Drevja, Elsfjord, Dolstad, Grane, Gruben, Mo, Sjøna, Nord-Rana MR og misjonsutvalg

---

Salten: Steigen, Leiranger, Sørfold, Saltdal, Fauske, Beiarn, Valnesfjord MR

Bodø domprosti: Røst, Kjerringøy, Rønvik, Saltstraumen, Bodø domkirke, Skjerstad og Misvær MR, Bodø FR

Ofoten: Ballangen, Kjøpsvik, Ankenes MR

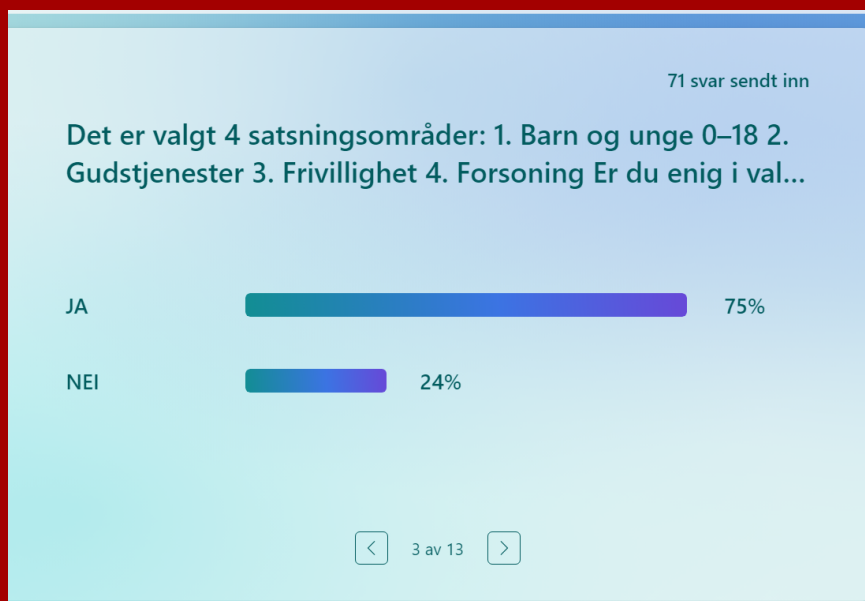

Lofoten: Flakstad, Hol, Vågan MR, Vågan FR

Vesterålen: Øksnes MR

Mer himmel på jord – i Sør-Hålogaland

Oppsummerende om satsingsområder:

- Det er stor oppslutning om barn, unge og unge voksne som satsingsområde nr 1. En del foreslår justeringer i overskriften, og minner om Kirkemøtets KUL-plan som har 0-100 som ramme.
- Fra Kjerringøy MR etterlyses det en tydeligere retning på satsningen på ungdom: Hva og hvordan skal konfirmantene få et godt møte med kristen tro og kristent liv i sin lokalkirke, og hvilken nytte kan de ha av dette i livet sitt? Hvilket ansvar påhviler særlig de menighetene/byene som har videregående skoler i sin nærhet, for å skape gode møteplasser, fellesskap og tilhørighet for ungdom som må flytte hjemmefra for å gå på skolen? Dette er jo et særlig diakonalt ansvar. Hvordan kan bispedømmet bidra økonomisk til de menighetene/byene som trenger særlig satsning på dette?
- Beiarn MR foreslår endret rekkefølge: 1. Barn/unge, 2. Diakoni, 3. Gudstjenester, 4. Frivillighet
- Rønvik MR: Vi tenker at frivillighet er mer et utviklingsområde slik følgebrevet beskriver, og at dette bør flyttes dit. Forslag til endring av ordlyd: frivillighet er viktig og et mål i seg selv.

Oppsummerende om satsingsområder:

- - En rekke høringsvar etterlyser tydeligere språk om innholdet i kirkas tro, og nevner menighetsbygging, tro, Gud. Nord-Rana misjonsutvalg: savner bibelkunnskap til barn og unge, tilhørighet til den verdensvide kirke, bl.a. med henvisning til KM 2012: Kirkemøtet oppfordrer Den norske kirkes medlemmer til disippelskap og etterfølgelse: Søke Kristus, dele troen og vise omsorg for vår neste og skaperverket
- - Flere foreslår enda tydeligere satsing på kommunikasjon, hvordan menighetene og kirka skal nå lenger ut med sitt budskap og mange tiltak.

Oppsummerende om satsingsområder, fortsettelse:

Vågan FR: Når det gjelder forsoning som satsningsområde mener arbeidsgruppen at dette er en viktig del av kirkens arbeid fremover, men som strategi stilles det spørsmål til hvorfor ikke diakoni heller er satt som satsningsområde. Diakoni er en viktig del av det å være kirke på jord.

Kjerringøy MR savner fokus på kvalitet og relevans i det som skrives om gudstjenester. Hvis ikke mennesker opplever at det som skjer i gudstjenesten er relevant for deres liv, vil de heller ikke komme tilbake, etter at de har vært konfirmanter eller dåpsfølge. Det samme gjelder hele det store feltet kunst og kultur, som både handler om egne arrangementer og er innvevd i gudstjenester og konfirmantarbeid: Hvordan kan vi øke kompetansen, kvaliteten, og tydeliggjøre innholdet i denne delen av kirkelig arbeid. Det må her understrekes at folkekirkens medlemmer særlig har kontakt med kirken knyttet til konserter og forestillinger, arrangementer knyttet til konfirmasjon og dåp, kirkelige handlinger som begravelser og høytidens gudstjenester. Hva må dette få å si for hvordan vi arbeider med disse arrangementene?

Rønvik MR: Gudstjenester: I stedet for fleksibelt, bruke variert. Stedegen – endre til lokalt. «Barn og unge er prioritert» mener vi er uheldig språk. Forslag: legge til rette for at barn og unge er delaktige og synlige.

Oppsummerende om barn og unge 1 - 18, og unge voksne

Bred enighet om at barn og unge er det viktigste satsingsområdet.

- Inkludere barn og unge i kirkelivet, ikke bare lage tilbud. Fokuser på løpende tiltak og ressurser til dette. Skaper kontinuitet når det gjelder tilhørighet. Det er viktig å ha flere møtepunkter fram til konfirmasjonsalderen får å skape tillit og en god relasjon.
- Vi må spørre de unge selv, hva de ønsker, hva som vil få dem til å bli igjen i kirka - fortsette å være med.
- Åpne kirker/men.hus med litt varmmatservering og god stemning rett etter skoletid, kan virke? Vi vet mange barn/unge ikke får middag hver dag hjemme.
- Få inn noe om Jesus som verdens lys og håp, sett i forhold til at det nå er mange unge som sliter.

Oppsummerende om barn og unge 1 - 18, og unge voksne forts.

Mange minner om hvor viktig det er med gode ansatte, og at vi ønsker et sterkere arbeidslag.

- Skal kirka fortsette å være folkekirke for alle, er det faktisk desto mer viktig at *de voksne* anser kirka som et viktig og sentralt sted. Det er *de* som først og fremst formidler hva kirka står for – og *er* - overfor sine barn og unge. Da må vi hjelpe dem med å gi dem troverdige ord og meningsfylt innhold i så måte.
- Strategiplanen gir i grunnen inntrykk av å først og fremst være basert på by-presters/byfolks erfaringer. Hva med i større grad dele ting som legges ut på lokale menigheters sider?
- konfirmasjonsundervisningen må gis stor prioritet. De fleste møter fortsatt til konfirmasjon i distriktene , og det er en fin måte å nå ut til denne gruppen. Gode undervisningsopplegg for barn og unge må prioriteres, og de som arbeider med dette må få god veiledning.

Oppsummerende om gudstjeneste:

Mange er opptatt av fleksibilitet og tilpasning til lokale forhold med tidspunkt og dag for gudstjenester, og synes det er viktig med ulike medvirkende.

Bønnevandring, 'messy church', Thomasmesse, temagudstjenester og friluftsgudstjenester er nevnt som eksempler på variasjon. Mange nevner gudstjenester med barn og unge som målgruppe.

Samarbeid med andre menigheter i området kan gi større variasjon i tilbudet i f.eks Bodø.

Viktig å spørre: hvem er de menneskene vi inviterer til gudstjeneste, og hva trenger de?

Oppsummerende om frivillighet:

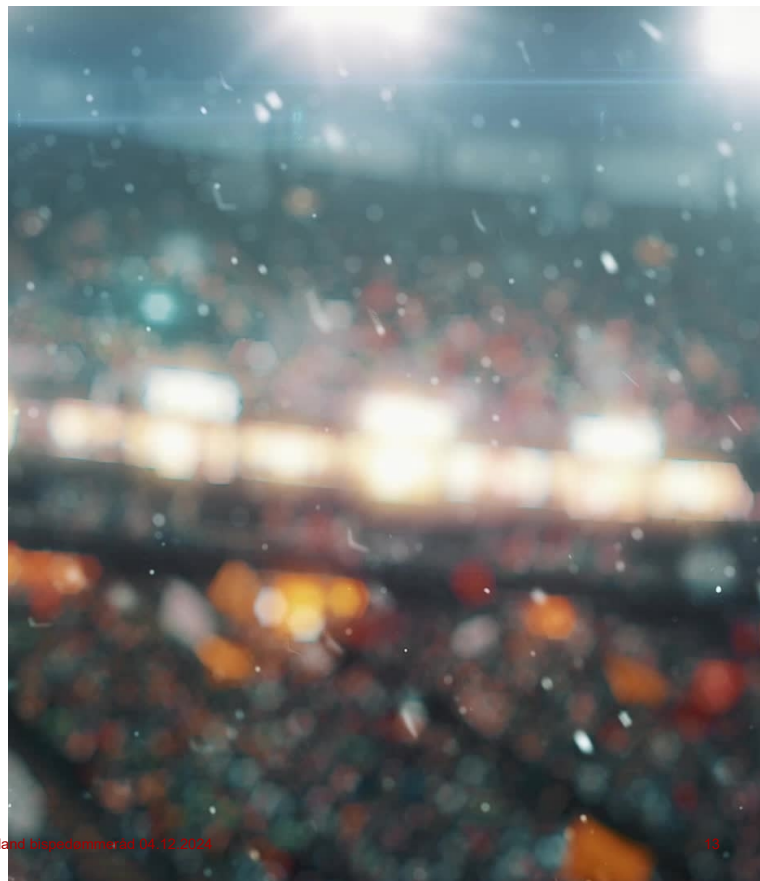
Frivillige burde få mer ansvar og mer tiltro, da skapes engasjement.

Kan kirken utarbeide et kursopplegg rettet mot frivillige som er enkelt å tilpasse lokalt? Et "grunnkurs" som styrker tillit til at en som frivillig har noe å bidra med, gir gode rammer, ivaretar/gir opplæring i ft å ikke dele videre ikke-delbar informasjon + mye annet.

Menighetsbygging gjennom frivillighet. Vi må invitere folk inn ved å vise at det er bruk for dem og skape gode fellesskap.

Oppsummerende om forsoning:

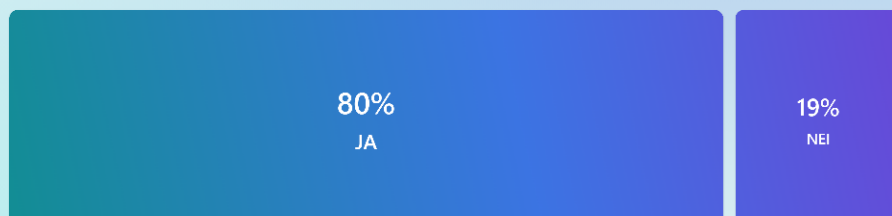
- Det samiske nærvær må løftes frem som en naturlig del av menighetslivet. Menighetene bør settes i stand til å kunne legge til rette for/være arena for den forsoningsprosessen som skjer mellom den samiske og den norske kulturen. Vi skal lytte til, være imøtekommende til, og prøve å forstå de problemstillingene som Sannhets- og forsoningskommisjonen beskriver i møte med det samiske.
- Forsoning må være mer enn norsk-samisk forsoning, må også tenkes økumenisk, diakonalt-globalt og spirituelt. Det være seg livssyn, legning, kultur og lignende.
- Vi må inkludere uten å fremmedgjøre andre. Forsoningsarbeidet bør gjøre oss i stand til å inkludere flere grupper.
- Forsoning med seg selv, forsoning med familie, forsoning mellom grupperinger i samfunnet. Begrepet forsoning må gjøres bredere, ikke bare gjelde det samiske. Forsoning mellom mennesker generelt. Forsoning med seg selv, forsoning med familie, forsoning mellom grupperinger i samfunnet.

Mer Himmel på jorda – I Sør-Hålogaland

71 svar sendt inn

Det er valgt 6 utviklingsområder: 1. Kommunikasjon 2. Miljø, klima og bærekraft 3. Samisk kirkeliv 4. Åpen kirk...

Oppsummerende om utviklingsområder

Flere foreslår endret rekkefølge og antall punkter.

Jeg ville valgt: Miljø/klima, Samisk kirkeliv, Kultur og samfunnsoppdraget. Kommunikasjon ligger under alt dette.

Foreslår rekkefølgen slik: 1. Kommunikasjon, 2. Miljø/Klima, 3. Kultur, 4. Samfunnsoppdraget, 5. Åpen kirke, 6. Samisk kirkeliv

---

Vi ønsker en annen rangering: 1. Kommunikasjon, 2. Kultur, 3. Miljø og bærekraft, 4. samfunnsoppdrag, 5. Åpen kirke, 6. Samisk kirkeliv

---

Under punkt 6 bør begrepet tillit inn. Vi ser også i vårt land at mistillit mellom grupper øker og at tilliten til myndigheter og institusjoner trues.

Av punktene over er det kommunikasjon (på gudstjenester gjennom det som formidles), åpen kirke og kultur som peker seg som særlig viktig lokalt.

Oppsummerende om utviklingsområder forts.

Flere nevner misjon og trosinnhold som aktuelle områder å ha med:

Temaet psykisk helse må omtales i strategidokumentet. Det er et av vår tids store utfordringer både for barn, unge, voksne og eldre. Her har kirken mye å bidra med.

Ønsker at misjon er et utviklingsområde. I en verden i stor nød er det viktig at vi ikke er oss selv nok.

Bibelkunnskap og menighetsbygging hører med.

Vi bør bruke begrepet skaperverk om naturen.

Vi ønsker at ordlyden skal være "Kontinuerlig korarbeid og musikkopplæring".
Utviklingsområdet bør ikke begrenses av et gitt aldersspenn

Mer Himmel på jorda – I Sør-Hålogaland

Oppsummerende om profil:

- De fleste støtter et av forslagene. Noen har andre forslag:
- Raust - inkluderende - velsignet
mer himmel på jorda
Bibelen
Jesus
Ei kirke for deg og meg
Jesus
sannheten tro i kjærlighet
Få alle med
Velsignet, vilt, vakkert og vennlig
velsignet, fritt og vakkert
folkekirke med rom for deg

Høring om strategi for Sør-Hålogaland bispedømme frem til 2030

Høringsvar fra menighetsråd, kirkelige fellesråd og ansatte, gitt gjennom forms-høring gjennom høsten 2024. 8 menighetsråd/kirkelige fellesråd valgte å bruke epost til utfyllende høringsvar, og disse svarene er også med. Det kom 71 svar i forms. Alle svar er tilgjengelige og arkiveres. I dette dokumentet er svarene komprimert noe. I saksframlegget er svarene oppsummert i en kortere versjon.

I : forms spørsmål 3 og 4 valg av satsingsområder

Kommentarer til satsingsområder:

Til de enkelte forslagene:

1 Barn og unge 0 – 18

- Ny plan for kirkelig undervisning og læring, som ble vedtatt i Kirkemøtet i april vil rammeplan for de forskjellige målgruppene komme i 2025 og 2026. Målet med rammeplanene er å ivareta innholdet i kirkelig undervisning og læring for alle aldre. Det blir utarbeidet seks rammeplaner: 0-5, 6-12, 13-19, unge voksne og voksne.
- Punkt 1 samsvarer ikke med satsningsområdene i planen - unge voksne skal være med. Et spm er også her om dette er ønsket eller skal fra bispedømmeråd og biskop - se innledningen i høringsdokumentet under Satsningsområder. Der står det både ønske og skal.
- Veldig flott at barn og unge er satsingsområde nr. 1, samtidig med å løfte gudstjenesten som det høydepunktet den er, og at rammen rundt er tilpasset den «virkeligheten» vi har. Frivilligheten kan vi heller ikke ta som gitt i framtiden og det er flott at den er et satsingsområde.
- Sjona MR: I tillegg til barn og unge: alle i menigheten (gammel og ung)
- Ankenes MR: Ønsker en modell for å ta vare på konfirmantene. At de unge kommer igjen også etter de er ferdige med konfirmasjonen.
- Unge voksne er ikke nevnt i listen over. Trodde de var inkludert i satsningen? Utfordring på steder hvor unge flytter for å få utdanning, men viktig å møte de som er igjen. Babysang er/kan bidra litt, selv om de fleste er noe eldre når de får sitt første barn. Skjønner på sett og vis valget om å ikke nevne diakoni/teologi eksplisitt, men vil understreke at det fortsatt bør være tydelig at menighetene skal ha organisert diakonal tjeneste... Det er krevende å måtte "forsvare" sin tilstedeværelse som fagperson når alt kirkelig arbeid har en diakonal grunntanke. Spørsmål som "Trenger vi nødvendigvis fagutdannende til å drive/lede dette arbeidet?", melder seg. Det meste av tiltak rettet mot barn og unge faller feks. gjerne inn i kategorien trosopplæring - uansett hvor diakonal den måtte være. Hva med de ulike fagprofesjoners ledelse og forpliktelse i ft vigsel og yrkesetiske retningslinjer? Jeg mener utvikling av stabs-/samarbeidskultur, tverrfaglighet, fagledelse ikke er ivaretatt godt nok i denne satsningen. Hvordan dette løses lokalt vil påvirke resultatene vi er i stand til å få til ellers.
- Jeg synes det er mye mer logisk å satse på foreldre som kan bli engasjerte og videreformidle tro i hjemmet siden. Da vil flere komme til å oppsøke kristne sammenkomster automatisk
- Savner satsning på gen X. De som falt ut da hippieforeldrene forlot kirka. Og satsning på inkludering generelt, innvandrere, skeive, funksjonsnedsatte, osv

2

- Kjerringøy menighetsråd er enig i at barn og unge må prioriteres. Det betyr at vi alle har ansvar for å skape gode samlinger i konfirmasjonstiden, med vekt på kvalitet og innhold i samlingene. Vi hadde ønsket oss en tydeligere retning på satsningen på ungdom: Hva og hvordan skal konfirmantene få et godt møte med kristen tro og kristent liv i sin lokalkirke, og hvilken nytte kan de ha av dette i livet sitt? Hvilket ansvar påhviler særlig de menighetene/byene som har videregående skoler i sin nærhet, for å skape gode møteplasser, fellesskap og tilhørighet for ungdom som må flytte hjemmefra for å gå på skolen? Dette er jo et særlig diakonalt ansvar. Hvordan kan bispedømmet bidra økonomisk til de menighetene/byene som trenger særlig satsning på dette?
- Rønvik menighetsråd og stab stiller seg bak barn og unge som satsingsområde. Hvis vi skal rekruttere flere til kirka må vi satse på barn og ungdom. Kirken bør oppleves som noe som snakker, ikke som et hus som står stille. Kirken skal være et åpent fellesskap, og den har en unik stilling i dagens samfunn. Vi ser at det er flere punkter i strategidokumentet som tar opp og speiler nettopp dette. I det følgende kommer et hørings svar med bemerkninger til språk og innhold.
- Skjerstad og Misvær MR: Formuleringen «Barn og unge og unge voksne» (fra strategien) er bedre enn «Barn og unge 0-18» (over) . Det er veldig bra at det fokuseres sterkt på konfirmanttiden.

2 Gudstjenester

- Tomme gudstjenester er ikke så viktige. Frivillighet er den norske Kirke.
- Gudstjenester på hverdager ved behov
- Kjerringøy menighet savner fokus på kvalitet og relevans i det som skrives om gudstjenester. Hvis ikke mennesker opplever at det som skjer i gudstjenesten er relevant for deres liv, vil de heller ikke komme tilbake, etter at de har vært konfirmanter eller dåpsfølge. Det samme gjelder hele det store feltet kunst og kultur, som både handler om egne arrangementer og er innvevd i gudstjenester og konfirmantarbeid: Hvordan kan vi øke kompetansen, kvaliteten, og tydeliggjøre innholdet i denne delen av kirkelig arbeid. Det må her understrekes at folkekirkens medlemmer særlig har kontakt med kirken knyttet til konserter og forestillinger, arrangementer knyttet til konfirmasjon og dåp, kirkelige handlinger som begravelser og høytidens gudstjenester. Hva må dette få å si for hvordan vi arbeider med disse arrangementene?
- Rønvik: Gudstjenester: I stedet for fleksibelt, bruke variert. Stedegen – endre til lokalt. «Barn og unge er prioritert» mener vi er uheldig språk. Forslag: legge til rette for at barn og unge er delaktige og synlige.
- Grane: «Gudstjenester» Som nevnt under «forutsetninger» vil vi fremover måtte tilpasse gudstjenester med tanke på tidspunkt. Det betyr ikke at det skal bli slutt på søndagsgudstjenester, men at vi noen ganger i året må legge opp til alternative gudstjenestetider for å prøve å øke oppslutningen. Men; vi må passe på å holde fast ved preken, bønn, dåp og nattverd, å ikke viske ut det vi som kirke skal stå for, for å tekkes andre. Men å klare å kombinere «brød og sirkus», uten at det ene går på bekostning av det andre.

3 Frivillighet

- Frivillighet bør ha pri 1

3

- Rønvik: Vi tenker at frivillighet er mer et utviklingsområde slik følgebrevet beskriver, og at dette bør flyttes dit. Forslag til endring av ordlyd: frivillighet er viktig og et mål i seg selv.

4 Forsoning

- Vågan FR: Når det gjelder forsoning som satsningsområde mener arbeidsgruppen at dette er en viktig del av kirkens arbeid fremover, men som strategi stilles det spørsmål til hvorfor ikke diakoni heller er satt som satsningsområde. Diakoni er en viktig del av det å være kirke på jord. Forsoningsarbeidet i Sør-Hålogaland er allerede innarbeidet praktisk gjennom forskjellige praksiser. Lokalt i Vågan har vi innført velsignelse på samisk i alle gudstjenester, samt egen samisk gudstjeneste på samefolkets dag. Det anerkjennes imidlertid at det er områder i Sør-Hålogaland som har behov for en tettere arbeid opp mot den samiske delen av befolkningen.
- Rønvik: Vi ønsker å tydeliggjøre satsingsområdet rundt forsoning og styrke satsingen på samisk språk og kultur. Vi foreslår å bytte ut ordet «identitetsmarkør» med «kultur». Som ellers i dokumentet synes vi bruken av tilretteleggingsbegrepet er uheldig. Vi foreslår å omformulere «Tilrettelegging for den samiske befolkningen» til for eksempel: «Samisktalende skal oppleve kirkelivet på eget morsmål». Tilretteleggingsbegrepet kan skape avstand og komme i fare for å degradere en gruppe mennesker. Vi må huske på at en stor andel av den samiske befolkningen ikke snakker samisk.

Andre kommentarer:

- Pkt. nr. 2 burde stå øverst
- Savner satsning på gen X. De som falt ut da hippieforeldrene forlot kirka. Og satsning på inkludering generelt, innvandrere, skeive, funksjonsnedsatte, osv
- Hvor speiles det multikulturelle samfunnet, eldrebølgen, nyfattigdom - diakoni?
- Savner stort at menighetsbygging settes på dagsorden snart!
- Alternative samlingspunkter, diakoni, arbeid for marginaliserte
- Hol MR: Enig i hovedpunktene, men savner noe mer målrettet knyttet til voksne. Imøtekomme samfunnsutfordringen knyttet til ensomhet. Satse på kirkekaffe! Skaper fellesskap og er knyttet til en allerede eksisterende ressurs.
- Diakoni bør være sentralt med en aldrende befolkning og bør settes som nummer en.
- Beiarn MR: Vi har en annen rangering/satsningsområder: 1. Barn/unge, 2. Diakoni, 3. Gudstjenester, 4. Frivillighet
- Dolstad MR: Vi mener det diakonale må komme mer frem særlig i lys av økende eldre befolkning.
- Drevja MR: Savner fokus på de eldre bør tas med.
- Jan Helge Andersen, Steigen FR og Leiranger MR: Kanskje vi tenger et 5. satsningsområde: Gjøre kirken bedre kjent for lokalbefolkningen. En kirke uten Gud er ingen kirke, men en kirke uten menighet fremmer vel heller ikke Guds arbeid på jorden.
- Sokneprest Gry Orfei Solbraa: Vi må ikke glemme de gamle. ELDREBØLGEN
- Ønskelig at Kommunikasjon, som i dag er under utviklingsområder - flyttes opp som et eget satsningsområde. Kommunikasjonen vil være et sentralt element for å lykkes med øvrige satsningsområder. Menighetsrådet ønsker også å påpeke at ressurser og kompetanse på kommunikasjon må tilgodesees alle menigheter da stabsressursene og kompetanse i mange menigheter ikke er tilstrekkelig.

- Det er vanskelig å være uenig i valg av satsingsområder. Likevel: For meg høres det ut som mye strategi tenking retter seg "ut mot folk". Jeg savner noe mer refleksjon om innhold, og mener, det er for lettvind å si at "alt vi gjør er diakoni og teologi, derfor behøver vi ikke si så mye om det." Les f.eks. lederartikkelen i Luthersk kirketidende 10/24. Debatt om en "teologi som forvitrer" er i gang. Hvordan skal vi møte åndelig lengsel i vår tid? Jeg tenker, kompetanseutvikling og samarbeid med forskning bør satses på.
- Prost Vesterålen: Det er fire viktige satsningsområder, men jeg savner synlighet. Kirken må også være mer synlig. Jeg vil ha mindre tid på kontorene - mer utadrettet operativ tjeneste.
- Det burde stå noe om de eldre i forhold til eldrebølgen som nå kommer.
- Burde vært fokus på samhandling, kommune og lag og foreninger
- Fauske MR: Viktige satsningsområder. Burde vært spisses noe f.eks. ved at et satsningsområde velges pr. periode/ år.
- Saltdal MR: Vi ønsker fokus på lokal samhandling rundt satsningsområdene
- Satsningsområdenes innhold må være åpne for lokale tilpasninger.
- viktige satsningsområder som vi stiller oss bak.
- Ballangen MR: Forsoning foran frivillighet.
- gode og viktige satsningsområder er valgt
- Røst MR:
- Det viktigste er at kirken er ei folkekirke som er inkluderende
- Leirfjord MR: Inkludering
- Diakoni
- Synes det blir vanskelig og få noe konkret ut av det.
- Dekker et vidt felt.
- Kjøpsvik MR: Dette ser meget bra ut. Vi er godt fornøyd med det dere legger opp til.
- Saltdal FR: Vi ønsker fokus på lokal samhandling rundt satsningsområdene
- Vi i Kjerringøy menighetsråd forstår ikke helt forholdet mellom satsningsområder og utviklingsområder. Vi skal satse på barn og unge, men skal vi ikke satse ekstra på kommunikasjon? Skal vi ikke prioritere å satse på Åpen kirke eller kunst og kultur? Det er utydelig for oss hva som gjør at noe kalles «satsningsområder» og noe «utviklingsområder». Samlet sett blir det også så mange områder at de fleste menighetene kan fortsette akkurat som før, fordi noe av det alle prioriterer, vil være på lista. Vi synes også at både satsningsområdene og utviklingsområdene blir beskrevet vagt og utydelig, uten at det pekes i noen retninger.
- Kjerringøy menighet savner diakoni som satsningsområde. Diakoni og teologi uttrykkes ikke verken som satsningsområder eller utviklingsområder, men som fagdisipliner som ligger som begrunnelse for alt vi gjør. Det kan bety at vi har et diakonalt blikk på all aktivitet. Men det kan også bety at vi nedprioriterer diakonale tiltak, tiltak som kunne motvirket ensomhet, for enkeltgrupper som står svakt i samfunnet og for å minske utenforskapet. Det ville i så fall være en meget uheldig konsekvens, all den tid vi vet at demografien i befolkningen og økonomien i kommunene skyver stadig flere mennesker ut av fellesskap og hjem til ensomhet. Kjerringøy menighet mener vi trenger mer fellesskap og ikke mindre i årene som kommer. Hva med å utvikle en tydeligere strategi på at alle menigheter oppfordres til å etablere kirkeskyss, f.eks?
- Kjerringøy menighet ville foretrukket å få tilsendt Den norske kirkes Strategi for 2022-29, med de tre hovedområdene: Kirken åpner for tro, Kirken er der livet leves, og Kirken er mer for flere, og med den fått utfordringen: Hvordan virkeliggjøres dette i Kjerringøy menighet?

Hva kan og bør gjøres annerledes for å strekke menigheten på noen av disse feltene? Hvor er forbedringspotensialet, i forhold til de ressursene dere har?

- Saltstraumen menighetsråd svarer på høringen, med følgende punkter:
Det bør gå tydeligere fram hvem som forpliktes av strategien for bispedømmet. Satsingen på lokalt arbeid må implementeres i fellesrådets struktur. Arbeid rettet mot eldre bør nevnes. Spesielt med tanke på at befolkningen stadig blir eldre.
- Grane: «Forutsetninger» Visjonen er å være en «bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke». I samarbeid med andre, fortrinnsvis frivillige, så kan det hende at vi må regulere tidspunkt for gudstjenesteliv av og til. Ikke alle føler det like attraktivt å binde opp helga til en gudstjeneste på søndag formiddag. Vi må tenke litt vidt når vi snakker om samarbeid. Ser ikke bort fra at det må legges opp til flere hverdagsgudstjenester og kveldsgudstjenester for å få til bedre og mer omfattende samarbeid med andre samfunnsaktører, og dermed løse samfunnsoppdraget.
«Tilsynet» Det er viktig at vi får bispedømmets/ biskopens støtte til de aktiviteter som skjer lokalt. Det arbeidet som gjøres lokalt i menighetene vil alltid være basert på hvilke muligheter man griper, enten alene eller i samarbeid med andre. Når Grane menighet skal utarbeide en egen strategiplan så må vi ta hensyn til hvilke muligheter vi har med de ressursene vi har. Både økonomiske- og menneskelige ressurser. Vi driver f.eks. et diakonalt tilbud som heter «trygg i vann». Dette er et bassengtilbud for godt voksne damer hvor både bygdefolk og flyktninger deltar. Her samarbeider vi med frivilligsentralen, men det er menigheten som har diakon med instruktørutdanning/ godkjenning fra Norges svømmeforbund. Innenfor diakoni kan dette forsvares med tanke på motvirkning av utenforskap, skape fellesskap.
Ber om at våre synspunkter tas hensyn til når bispedømmet vedtar sin strategi, og at det «åpnes opp» i bispedømmets strategidokument for å kan utøve menighetsarbeid på ulike vis, i noen grad. Viktig for oss at strategidokumentet er litt «rundt i formuleringene» slik at vi kan prøve ut alternative måter å drive menighetsarbeid.
- Jan Ingvald Andersen, leder av Steigen Kirkelige fellesråd og medlem av Leiranger Menighetsråd. Jeg fant ingen andre steder å skrive dette på, så det får bli her. Jeg savner en PLATTFORM som fundament for Planen. Jeg kan ikke se at Gud vår Far, fra evighet til evighet, er nevnt verken i visjonen, satsningsområdene, utviklingsområdene eller profilen. Hvorledes kan det bli "Mer Himmel på jord" dersom en ikke har Gud vår far med. En allmechtig Far som fra evigheten har hatt ubegrenset, og for all evighet vil ha ubegrenset autoritet gjennom at alt er blitt til ved Ham. Og skapningen har aldri overgått skaperen. Vår Far er ikke bare full av kjærlighet, Han har skapt kjærligheten. Han er ikke bare full av nåde og tilgivelse, Han har skapt dem. Og i Guds rike finnes det hverken distrikter eller avsidesliggende grender. Vår Far hører våre bønner hvor vi enn sender dem fra. At Gud er allmechtig og evig betyr at Han for alltid vil være urokkelig og stabil. Rettferdig og upåvirket av menneskelige trender, levestandar og nytelser. Dette synes jeg bør være med i plattformen som framtidens kirke skal bygges på. Jeg synes det er fint og helt nødvendig at Den norske kirke har visjoner og planlegger sitt arbeid langsiktige perspektiv. Jeg synes bare at en bør være klar over, og enige om hvilket fundament vårt arbeid skal bygges på, og at dette burde nedfelles i planen. Vi mennesker har så lett for å dreie vårt arbeid, når det gjelder religion, etikk og levemåte, tilfredsstillere våre egne behov og til vårt behag. Livskvalitet kommer innenfra. Fra det hjertet som Gud vår far skapte i sitt bilde. Jeg gjør oppmerksom på at mine tanker og forslag er basert på autodidakte og egne erfaringsbaserte kunnskaper.

- Bodø kirkelige fellesråd: Strategien viderefører den norske kirkes visjon om «Mer himmel på jord», og tilhørende tekst. Dette gir en felles visjon av hva kirken skal være. I teksten står det at «Kirken i Sør-Hålogaland er en bekjennende (...) folkekirke (...)». Rent språklig kan dette leses slik at vi er et eget kirkesamfunn, og det bør vurderes å endre teksten slik at det kommer fram at Kirken i Sør-Hålogaland er en del av Den norske kirken, og ikke et eget kirkesamfunn. Strategien har fire satsningsområder. Dette er konkrete satsninger som bispedømmet foreslår at kirka skal ha fokus på fram mot 2030. Disse er nummerert, men det framkommer ikke om det betyr at de er i en prioritert rekkefølge, eller likestilte. Dette bør bispedømmet avklare i sitt endelige vedtak. For at strategien skal ha en reell virkning må den følges opp med konkrete tiltak og ressurser. Bodø kirkelige fellesråd forventer derfor at bispedømmet allerede i 2025 viser dette både i sin aktivitet, og budsjett.. Dette for å synliggjøre hvordan strategien skal iverksettes og følges opp. For eksempel kan dette være knyttet til bruken av tilskuddsmidler, uttesting av forskjellige former for frivillighet, samarbeid om forsoningsarbeid eller oppfordringer til kirken lokalt om å utforske alternativer former for gudstjenesteliv. Satsningsområdene gir på et overordnet nivå retning og prioritet av hva kirken i Sør- Hålogaland skal ha fokus på. Det betyr at Kirka i Bodø senere må finne ut av hva disse betyr for oss. Hvordan skal vi konkret jobbe med de forskjellige satsningsområdene? Fellesrådets endelige uttalelse til strategien bør også være grunnlaget for hva Kirka i Bodø skal fokusere på de neste årene. I praksis kan dette bli en sentral del av Kirka i Bodø sine «mål og planer for den kirkelige virksomhet i kommunen», jf. Kirkeordningen §17. Vedtaket til fellesrådet vil derfor også kunne være førende for kirkevergens forslag til budsjett og disponering av ressurser. Kirka i Bodø må diskutere hvordan dette følges opp i den enkelte menighet. Samlet sett vil dette langt på vei gi en «rød tråd» i kirkens arbeid fra nasjonalt nivå og ned til den enkelte menighet i Bodø. Det understrekes samtidig at fellesrådet er gravplassmyndighet og har ansvar for bygg og anlegg. Disse ansvarsområdene har ikke bispedømmet, og fellesrådet må på et senere tidspunkt ta stilling til prioriteringer for disse områdene.
- Vi i misjonsutvalget (Nord-Rana) er forundret over at misjon og tilhørighet til den verdensvide kirke er så godt som fraværende i strategiplanen. Vi er ikke uenige i at vi skal gjøre aktiv bruk av bærekraftmålene, det samiske sin plass i gudstjenesteliv, åpne kirker, musikkens plass i menighetens arbeid og annet som nevnes. Men det viktigste, det som er gitt kirken fra Jesus selv som hans siste oppdrag til oss, må være med i planen på en tydelig måte slik at ingen som leser den kan være i tvil om kirkens oppdrag.

II : Forms spørsmål 5 Barn og unge 0 - 18, og unge voksne

Kommentarer til satsningsområdet

barn og unge 1 – 18, og unge voksne:

- Bør også ha opp til 30 år på unge barn og unge. I dagens samfunn er det mange som trenger et tilbud etter 18 år. Som ikke er "voksen tilbud" men mer til rette for ungdommer.
- Her er man avhengig av ressurspersoner, helst med utdanning i faget. Så rekruttering av ansatte, opprettelse av stillinger innenfor trosopplæring og godt samarbeid med kommunen er nødvendig

- Viktig at konfirmasjonstiden inspirerer ungdommen til å være en del av det kirkelige arbeidet, som deltakere og fellesskap
- Viktigst
- Røst MR: Viktig å få den yngre generasjon med
- Drevja MR: Fint at barn og unge prioriteres
- Her bør satsing ligge på barn og konfirmasjonsundervisning
- Viktig å satse på denne gruppa.
- Bra
- Sørfold menighetsråd understreker viktigheten at gruppen voksne også må inkluderes i strategi for Sør-Hålogaland bispedømme fram til 2030.
- Har vært mye fokus på dette i mange år, men hos oss er det tungt og ensom arbeid.
- Voksne og foreldre er viktigere
- Jeg tror at hele familien er viktig, ikke bare barn og tenåringer
- Det kreves nok ressurser for å ivareta alle aldersgruppene
- Teksten i vedlagte dokument er uklart, utydelig og henger ikke sammen. Setningen: "Det er viktig for kirken ....." må vaskes. På kontinuerlige tiltak synes jeg også at Søndagsskole skal nevnes.
- Framtiden ligger i en satsing her.
- Fauske MR: Vanskelig å nå de eldste unge. Viktig å utarbeide gode strategier og metoder for måloppnåelse
- Saltdal MR: Vi ønsker at ordlyden skal være "barn og unge, og unge voksne". Satsningsområdet bør ikke begrenses med et gitt aldersspenn
- Behov for frivillige og ressurser.
- Viktig for framtida til kirka
- Få barn og unge til å delta mer.
- Vi ser at vi får mindre ressurser. Da må det en prioritering til og barn og unge må det satses på.
- Vi oppfatter at beskrivelsen av dette satsningsområdet som god.
- Unge voksne
- Hol MR: Fokuserer på løpende tiltak og ressurser til dette. Skaper kontinuitet når det gjelder tilhørighet
- Leirfjord og Alstahaug MR: Økt satsning på aldersgruppen 16-18 år.
- Beiarn MR: Krever nok ressurser utover konfirmantundervisning. Prest kan ikke ivareta alle aldersgrupper. Lokal tilknytning er særdeles viktig
- Enig.
- Mere interesse
- Viktig satsing, som må gjenspeiles i ressursbruk
- Dolstad MR: Inkludere barn og unge i kirkelivet, ikke bare lage tilbud.
- Røssvoll MR: viktig å få tilbake mer kontinuerlig arbeid for barn og unge. konfirmasjonsundervisningen må gis stor prioritet. De fleste møter fortsatt til konfirmasjon i distriktene , og det er en fin måte å nå ut til denne gruppen. Gode undervisningsopplegg for barn og unge må prioriteres, og de som arbeider med dette må få god veiledning.
- Jeg tror dette er det desidert viktigste satsningsområde. Rekruttering er helt essensielt, se bare på rekruttering av kirkemusikere. Kantorutdanninga ved NTNU er vedtatt lagt ned, og jeg tror både kirken sentralt men også hvert enkelt bispedømme har en stor jobb å gjøre for å klare å mobilisere for å få flere medarbeidere i kirken. Man må gi signal til barn og unge om at det er kult å jobbe i kirka, og at kultur og kirkemusikk også er viktig.

- Jeg synes ikke det er rett å prioritere på alder. Mennesket trenger tilbud, oppmuntring og "ei hand å holde i" gjennom hele livsseilasen.
- Vågan FR stiller seg veldig positiv til å satse seg på barn og unge, ettersom de er fremtida. Når det det er sagt ønsker fellesrådet å løfte par problemstillinger knyttet opp til det. Ressurser i form av ansatte er sliter vi med. Om det skal gjennomføres mer trenger vi mer kapasitet og penger. Eller er tanken å legge ned andre tiltak til å løfte opp barn og unge? I vårt fellesråd har vi hatt utfordringer på grunn ustabilitet hos ansatte, både i form av sykemeldinger og ledige stillinger. Det er vanskelig å bygge det på frivillighet. Med fallende engasjement for frivillighet merker vi at det er vanskelig å engasjere frivillige. Tiltak som kunne være gjort er for eksempel; kursing, veiledning og eller opplegg som frivillige kan støtte seg til. Både for deres del og til å kunne tilby godt opplegg. Igjen det koster penge og ressurser.
- Det er viktig å ha flere møtepunkter fram til konfirmasjonsalderen får å skape tillit og en god relasjon.
- Ja, viktig
- Et satsningsområde som Bodin Sokn anerkjenner som et av de viktigste ift. rekruttering inn i Kirka, og ift. å se Kirka som en mulig bidragsyter til trygge oppvekstmiljø, kulturarena og arena for utvikling av unge i fellesskap med andre. Satsingen på barn og unge skal ivareta den opplæring i egen tro som kirken forpliktet seg på da barnet ble døpt. Denne oppgaven motiverer til å gi barn og unge forståelse av hva kristen tro er, og gi opplevelse av en trospraksis som understreker innholdet. Handlinger som understreker og bekrefter troen som blir gitt i dåpen.
- Vågan MR: Vi er helt enige om dette som satsningsområde, og de kommentarene som knyttes til dette i høringen. Det er viktig å sende et signal ut til menighetsråd og fellesråd at det er viktig å ivareta dette området gjennom tett samarbeid mellom ansatte og frivillige. Frivillighet kan aldri være et substitutt for tilstrekkelig antall ansatte for å ivareta satsningsområdene
- Ankenes MR: Vi må spørre de unge selv, hva de ønsker, hva som vil få dem til å bli igjen i kirka - fortsette å være med.
- Prost Vesterålen: En svært viktig målgruppe. Grunnlaget for tilhørighet til kirken legges i denne perioden. Vi konkurrerer med mange andre lag om tiden til barna og ungdommen, så det vi tilbyr må være relevant og oppleves som både givende, viktig, men også gøy. Åpne kirker/men.hus med litt varmmatservering og god stemning rett etter skoletid, kan virke? Vi vet mange barn/unge ikke får middag hver dag hjemme.
- Få inn noe om Jesus som verdens lys og håp, sett i forhold til at det nå er mange unge som sliter.
- **Nord-Rana misjonsutvalg: Kirkens viktigste oppdrag ovenfor barn og unge er etter vår forståelse å gjøre dem kjent med Jesus gjennom å formidle bibelfortellinger på ulike måter, slik at troen kan få rot og næring.** Her nevnes verken kirkens hovedanliggende eller det som har vært bærebjelken i trosopplæringen i mange generasjoner, Søndagsskolen, (de første søndagsskoler i Norge startet allerede i 1730-årene). Vi mener at søndagsskolen, ca 900 i tallet, uansett hvilken dag barna samles på, fremdeles er kirkens viktigste ressurs i dens dåpsopplæring, og at formidling av bibelkunnskap fortsatt må være den sentrale delen av kirkens trosopplæring. Kirkens framtid er avhengig av det.

Sørfold: Selvsagt skal det satses på **barn, unge og unge voksne** i menigheten! Det skal rett og slett

satses på ALLE! Trekker vi som kirke ut enkeltgrupper av heile menigheten, opplever andre grupper å bli skjøvet til side. Å fokusere «bare» på de unge, bidrar til å gjøre budskapet vårt utroverdig og irrelevant for andre grupper. Fokuserer vi f.eks. kun på 4-åringene når vi skal dele ut 4-årsbøker, gis foreldre, søsken og besteforeldre m.m. å stå i bakgrunnen. Her skal altså bare jr. være viktig, men gudstjenesten feirer vi faktisk SAMMEN, både 4-åringene og alle andre som er tilstede i kirka.

Jf. Mark. 10, 13-16: Jesus blir sint om vi viser bort ungene – og understreker med klare ord at unger ikke skal hindres i å komme til ham. Han understreker at Guds rike tilhører dem, tar dem inntil seg og velsigner dem. Samtidig henvender han seg til de voksne der han viser til at det er ved å ta imot Guds rike som et lite barn at man kommer inn i det. Ungene er sentrale medlemmer av kirka, men de er ikke der for å *erstatte* de voksnes deltakelse. De er *forbilder* for oss! Også voksne trenger å få krype opp i fanget på Jesus og bli velsigna. Hvordan hadde disiplene i si tid erfart dette om Jesus hadde omfavna de små og kun fokusert på dem?

Ved å ha jobbet mye med barn og unge i kirkelig sammenheng, har jeg mange bilder i hodet av at foreldre skysser sine barn og konfirmanter til kirka, slipper dem av – og kjører heim, går tur eller drikker kaffe hos noen – før de henter dem etter gudstjenesten de unge «må» delta på. Du verden, så «troverdig» kirkas budskap framstår for de unge da!

Skal kirka fortsette å være folkekirke for alle, er det faktisk desto mer viktig at *de voksne* anser kirka som et viktig og sentralt sted. Det er *de* som først og fremst formidler hva kirka står for – og *er* - overfor sine barn og unge. Da må vi hjelpe dem med å gi dem troverdige ord og meningsfylt innhold i så måte.

Tilbud og innhold er ulike fra menighet til menighet, og forskjellen mellom bygd og by er sannelig desto mer ulik. Ikke minst mht. tilgang på ressurser. Frivillighet holdes sterkt fram i strategiplanen. Tilgangen på frivillige innafor kirka er en sann utfordring slik jeg/vi i vår menighet kjenner det. For å skulle satse på attraktive tilbud overfor barn og unge kreves det ressurser: Voksne som både baserer sin tro på det kristne budskapet, som har en viss utdanning innenfor dette, som er utrustet med aktuelle nådegaver og føler på kallet til å formidle det kristne budskapet videre til barn og unge. Det kreves faktisk at vi har ei aktiv menighet for ALLE aldersgrupper; ei menighet der folk deltar i gudstjenestefelleskapet og definerer seg som del av kirka på sitt sted. Bare sånn vil det kunne finnes voksne som ser viktigheten av å frivillig by på seg selv som ressurs – også for å bidra til å formidle evangeliet (om nødvendig også med ord...) overfor barn og unge.

Strategiplanen gir i grunnen inntrykk av å først og fremst være basert på by-presters/byfolks erfaringer. Herved utfordres en kreativ by-prest med kall til å fokusere på barn og unge til å ta et jobb-år eller fler i f.eks. Sørfold menighet. Gi oss deretter gode råd for hvordan vi kan få gjennomført disse planene best mulig! Det er samtidig også viktig at man på SHB's sosiale medier-sider jevnt formidler ting som også finner sted utenfor Bodø by. Hva med i større grad dele ting som legges ut på lokale menigheters sider? Sånn kunne vi ute i distriktene oftere opplevd en klapp på skuldra fra «oven» ... Det skjer faktisk mye spennende og meningsfylt rundt om i bispedømmet – noe som kan bidra til inspirasjon og gode ideer.

Ny plan for kirkelig undervisning og læring, som ble vedtatt i Kirkemøtet i april vil

rammeplan for de forskjellige målgruppene komme i 2025 og 2026. Målet med rammeplanene er å ivareta innholdet i kirkelig undervisning og læring for alle aldre. Det blir utarbeidet seks rammeplaner: 0-5, 6-12, 13-19, unge voksne og voksne. Sørfold menighetsråd understreker derfor viktigheten at gruppen **voksne** også må inkluderes i strategi for Sør-Hålogaland bispedømme fram til 2030.

- Grane: «Barn, unge og unge voksne» Å finne aktiviteter for unge voksne er ei utfordring. Småbarnsforeldre møtes selvfølgelig til babysang, og for noen kan dette være den eneste sosiale arena for møter med andre småbarnsforeldre mellom fødsel og barnehagestart. Men vi innser at vi har ei utfordring i forhold til å fange opp aldersgruppa mellom konfirmanter og småbarnsforeldre. Vi bor i en liten kommune, og de fleste ungdommene våre flytter ut allerede for videregående skole. Senere blir det høgskole/ utdanning og heldigvis kommer noen tilbake for å etablere seg. Så når vi ikke har tilbud til denne aldersgruppa så håper vi for forståelse fra biskop og bispedømme at vi har demografiske utfordringer her.

III : Forms spørsmål 6 Gudstjenester

Kommentarer til satsingsområdet gudstjenester:

Rammer: tid og sted for gudstjenester

- Tidspunkt for gudstjenester?
- Synes at gudstjenestene kunne ha vart litt lenger en 1 time, spesielt på høytidsgudstjenester.
- En gudstjeneste i mnd er for lite for den som tror, men for dem som kommer til kirka på arrangementer og ritualer så er det for mye. Vi må tåle gudstjenester ned lite oppmøte og gjøre dem givende for dem som faktisk kommer.
- Antall deltakere er nedadgående. Det må gjøres noe for å få opp deltakelsen.
- Veien om å få økt antall besøkende ligger ikke i økt antall gudstjenester
- Rønvik MR: Gjøre rammen rundt gudstjenestene god.
- Flere fleksible tider
- Mere fleksible tidspunkter. Kl. 10.00 på julaften
- Gjerne noen flere kveldsgudstjenester med feks bønnevandring, Thomas-messe el.l.
- Leirfjord MR: Variasjon i gudstjenestene, med forskjellige tidspunkt og målgrupper
- Fint at det uttrykkes fleksibilitet i gudstjenestefeiring
- Behov for å se på gudstjenesteforordningen lokalt, for å kunne tilpasse til de behovene vi har lokalt. Hvilke gudstjenester skal vi ha og på hvilke tidspunkt. For eksempel hverdagsgudstjenester og dåp på lørdag

Innhold og forkynnelse

- Røst MR: Folkelig og inkluderende
- Vektlegge innhold i prekenen
- Gjøre gudstjenestene mer aktuelle med fokus på ulike tema
- Gudstjenester kan vær mer enn bare en søndag med det samme gamle, se messy church
- Ha tema- og friluftsgudstjenester. Eventuelt finne andre lokaler enn kirka vår for å få flere tilhørere, vårt sokn består av flere små bygder, kanskje prøve matservering/loddsalg også,
- Vi er enige i at gudstjenestene er en kjerneaktivitet for å skape fellesskap og et møtepunkt for som rommer de behov vi menneskene har i det vi står i. Det er behov for en presisering

fra biskopen i forhold til hvilken fleksibilitet man kan ha i liturgi for å ha en nær gudstjeneste, tilpasset de som er målgruppen. Gudstjenestelivet og sangen blir preget av vikarer. Det er mange gode musikere, men det kan gå ut over sangvalg som er mindre tilpasset og kjent for menigheten.

- Forskjellige typer gudstjenester. Mere musikk, band mm.
- Mangfold i gudstjeneste i form, tidspunkt, sted og målgruppe. Gudstjeneste spesielt for barn og unge.
- Tilrettelegging for barn/unge med tilpasset innhold i den enkelte gudstjenesten, aktiviteter og musikalske innslag i større grad.

Ansatte og frivillige i gudstjenestene

- Steigen MR: Vi trenger gudstjenester, og vi kan ikke være uten prest i Steigen for at Steigen skal være en samlet bygd. Dette håper vi at det blir satset på fremover. Man trenger å se litt på tidspunkter for gudstjenester.
- Sørfold MR: Gudstjenester er pulsslagene for ALT av kirkelig arbeid. Danner grunnlag for å forstå hva kirke, Ord og sakrament er. Man MÅ ikke gå på gudstjeneste, men man MÅ gå av og til - ellers har man ikke kirke.
- Vi må bruke mer folk i gudstjenester (Tekstleser, bønn leder, kungjoringer...)
- Gudstjenester er veldig viktige. Jeg tror at flere må være med på å dirigere og under gudstjenesten : musikere, teksleser, barn, hjelpere...
- Sandnessjøen MR: Flere ungdommer får delta på gudstjenester er viktig
- Teksten her er ikke bra. Vi deler ikke dåp, stedegengjøringsordet er forferdelig krevende: Hva er et sted? Det er nedvurdering av gudstjenesten hele det siste avsnittet. Hva menes med at preken og liturgi ikke trenger å være perfekt, men må heller berøre mennesker og tid? Menighetene skal være kreative uten å være anarkistiske! Hva er det? Skal ikke biskopen si noe om gudstjenesten, hvor er prestens og kantorens kompetanse? Og hvor er Kirkemøtets kompetanse?
- Fauske MR: Legge til rette for at innvandrere kan føle seg inkludert i gudstjenesten. Få tiltak i dag.
- Barn og unge prioriteres allerede gjennom eksisterende trosopplæringstiltak. Behov for flere tiltak knyttet til voksne.
- Hvordan få flere til å delta
- Viktig med den lokale tilknytningen, stedegent
- trosopplæringsprogrammet har bidratt til at mange fine gudstjenester for barn /familier , her er oppmøtet fint. Vi må se verdien av den oppslutningen kirka har , at en så stor del av befolkningen kommer til kirka for dåp og konfirmasjon , kirka søkes i sorg og kriser ,og i festlige anledninger. samfunnet er i stor endring der informasjon og påvirkning er stor. Vi tror det har stor betydning at de som oppsøker kirka blir sett og føler seg velkommen. Språket i kirka kan virke fremmed , viktig at presten veileder menigheten gjennom leddene i gudstjenesten
- Gudstjenester er jo sentralt i det vi gjør, men jeg tror ikke at man skal bruke alle ressursene på dette, da man ser at det er færre folk som går i kirken. Eller så må man prøve å tenke litt nytt, for å flere til å gå i kirken.
- Gudstjenesten er vår ærbødige hyllest til Gud vår Far. Den inneholder også vårt håp om evig nåde og evig liv. Men vi må også få til en mer begeistrende og engasjerende bruk av kirkebygget. Satse mer på å holde åpen kirke enkelte dager utenom Prekendagene. Innholdet

i kirken disse dagene må menigheten selv gi innhold. Kanskje enkelte vil stå fram å filosofere over skriftsteder i Bibelen. Sende sine tanker videre i lasterommet til en seilskute. Det er et vell av muligheter. Vi må gi folket i bygda kirka i gave på nytt.

- Fellesrådet er enig i at Gudstjenester er en sentral del av kirken sitt virksomhet. Vi oppfordrer biskopen til å komme med konkrete forslag og veileder til presten og menighetsråd om hvordan kan man tilpasse og eventuelt endre liturgien til at den snakker til spesifikk målgruppe. For eksempel når du skal ha gudstjeneste for barn. Hvordan kan du tilbake ordene så det blir forståelig for barn. Kan vi lage evaluering skjema, anonymt etter gudstjenester. Noe som kan gi grunnlag til å gjøre endringer på liturgien. Det kan være gjort digitalt, sentralt av bispedømmet. Kanskje at vi kan involvere andre instanser til å finne folk som ønsker å komme til gudstjeneste, men har ikke mulighet til å komme. Kan hjemmetjenesten være samarbeides partner. Viktig at menighetsrådene er aktive i å skapa samhold. Menighetsrådet er viktig bindeledd mellom kirken ansatte og menigheten.
- Bra at man kan legge opp lokalt.
- Er en selvfølge. Behøver ikke være satsningsområde
- Lage gudstjenester som kommuniserer det unike med hva en gudstjeneste er; et møte mellom Gud og mennesker. Og sette dette inn i en ramme som kommuniserer med mennesker i vår tid. Og samtidig underbygge det fellesskapet en menighet er. Det er også et ønske å arbeide mer med mulighet for bedre samhandling mellom soknene i Bodø - og evt. utvikling av gudstjenester også på andre dager enn søndag.
- Arbeide enda mer tverrfaglig. Trekke inn medvirkende tidligere - både ansatte og frivillige. Her opplever jeg ganske ulik praksis i møte med prester
- Menighetsrådet er enig i at frivillighet er et satsingsområde. Menighetsrådet ønsker å holde fram et ønske om forsangere i gudstjenestene. Det kan bidra til å løfte (salmes) sangen. Menighetsrådet vil også styrke fokus på salmesangen og sangskatten salmene utgjør.
- Støttes slik det står
- Gudstjenestene er viktige sier vi. Folk skjønner ikke hvorfor det er viktige for dem, unntatt ved kasualia. Da er tradisjon og det faktum at folk flest er nok mer troende enn man nok tror, et poeng. Når vi planlegger gudstjenester, må vi spørre oss selv: Hvor er vi, hvem er brukerne og hva trenger de? Og hva kan jeg være med å gi dem, slik at de opplever gudstjenesten som viktig og givende - og som faktisk gir dem lyst til oppsøke kirken til gudstjeneste igjen. Kirken er en tradisjonsbærer og er et symbolum og et fast punkt i en tid preget av oppløsning. Derfor er kirken og gudstjenesten også viktig, da folk har behov for noe trygt og fast i deres tilværelse. Men gudstjenestens innhold må kommunisere. Høymessen skal få lov å være høymesse, men det må også tilbys andre typer gudstjenester som er enklere i formen (liturgien), men som møter folk der de er i sine liv.
- La det være noen kveldsgudstjenester for å imøtekomme de yngre.
- **Grane:**«Gudstjenester» Som nevnt under «forutsetninger» vil vi fremover måtte tilpasse gudstjenester med tanke på tidspunkt. Det betyr ikke at det skal bli slutt på søndagsgudstjenester, men at vi noen ganger i året må legge opp til alternative gudstjenestetider for å prøve å øke oppslutningen. Men; vi må passe på å holde fast ved preken, bønn, dåp og nattverd, å ikke viske ut det vi som kirke skal stå for, for å tekkes andre. Men å klare å kombinere «brød og sirkus», uten at det ene går på bekostning av det andre.

IV : Forms spørsmål 7.Frivillighet

Kommentarer til satsingsområdet frivillighet:

- Synes vi frivillige i kirkene og tilbudene burde bli tatt med på mer samarbeidsmøter med de ansatte i kirken. At dette ble en felles strategi for å beholde frivillige og rekruttere flere
- Her har jeg så mange tanker og idéer at jeg ikke makter å skrive alt.
- Det er viktig at frivilligheten ene og alene ikke er oppgavebasert, men at frivilligheten har en verdi i seg selv.
- Det nest viktigste i Kirka
- Røst MR: Ja, men alt kirkelig arbeide må ikke være frivillig.
- Drevja MR: Viktig å legge til rette for å få flere frivillige. Man kan fort brenne ut når det er få.
- Bør stå fremst
- Steigen MR: Viktig, og vi kan bli flinkere til å be om hjelp
- Mange om de frivillige, må kanskje lære opp noen unge og ikke fra de som har vært med for lenge
- En frivillige føler mer glad å komme in til kirka fordi frivillige er del av gruppen som styre gudstjeneste
- Trenger å prøve å la folk få vite at selv den minste hjelpen i kirken er viktig.
- Frivillighet er vanskelig i konkurranse med andre lag og foreninger. Det må være ressurser nok til å rekruttere og pleie frivillige
- Er det slik at vi tydeligst ser frivillighet i rådsstrukturen? Jeg forstår ikke hva som menes her. Er det rådene som er det frivillige? Det er alt for enkelt og ikke saksvarende å si at det var slik de kristne organisasjonene opererte.
- Rønvik MR: Det norske samfunn er basert på frivillighet, men man ser at frivilligheten har stadig sterkere konkurranse med andre tilbud i samfunnet. Viktige å løfte og synliggjøre de frivillige
- Gi de som sier seg villig konkrete oppgaver.
- Sandnessjøen MR: Vi ønsker at Bispedømmet samler og utrustrer frivillige sammen med menighetene
- Støttes slik det står. Viktig å konkretisere arbeidsoppgaver for å få flere nye frivillige
- Leirfjord MR: Det er vanskelig å engasjere frivillige. Å få folk til å ta ansvar, ha oppgaver.
- Valnesfjord MR: Engasjere konfirmanter, ungdommer og seniorer/eldre.
- Sjona MR: Diakoni i samarbeid med andre lag/foreninger. Arrangement i soknets bosenter f.eks, middag/kveldsmat for soknets innbyggere over 70 år.
- Viktig å satse på frivillighet for å kunne drive kirkelig arbeid ute i menighetene.
- Bindal MR: Vi oppfatter at beskrivelsen av dette satsningsområdet som god. Vi ser det som svært positivt at frivillighet er tatt med som et satsningspunkt.
- Vanskelig å få folk
- Frivillige burde få mer ansvar og mer tiltro, da skapes engasjement
- Enig.
- Leirfjord og Alstahaug MR: Ønske om tilrettelegging av kurs og fellessamlinger arrangert av bispedømmet.
- Beiarn MR: Krever at noen har ansvar for rekruttering og pleie av disse- lokal ressurs-gjerne tilskuddsmidler til treff/kaffe/mat mm.
- Forsoning
- Ha en raus rekruttering.

- M MR: Bedre digitale arbeidsverktøy for menighetsråd. Et eksternt rådgivende organ for MR. Lederopplæring
- Dolstad MR: Menighetsbygging gjennom frivillighet. Vi må invitere folk inn ved å vise at det er bruk for dem og skape gode fellesskap.
- Røssvoll MR: Det ser ut for at det er vanskeligere å få frivillige til å påta seg kontinuerlig arbeid. Enkeltoppdrag går greit. Viktig at både frivillige og ansatte har fokus på å få med medarbeidere. Har også tro på at åpne dører / uformelle møteplasser gjør det lettere å rekruttere medarbeider.
- Også viktig. Man bør vektlegge personlig kontakt med folk, det er dette som har vist å gi størst effekt for å få flere frivillige.
- Vågan FR: Kanskje at sentral mennesker i frivilligheten sånn som menighetsrådslederen få en liten lønnskompensasjon kan være med at folk blir stående lenger i det arbeidet. Det kan i tider være mye arbeid inn iblant. Kanskje at prester og andre ansatte i kirke trenger kursing og hjelp med å organisere og motivere frivillige. Alle er enig i at frivillige er dem som ofte blir hjertet i enkelte tiltak i kirkens sitt arbeid. I dag med senkende frivillighet i samfunnet merker vi i kirken også. Her er viktig å ta vare på frivillige, det må ikke bli for mye arbeid. Gleden må bli værende og da må ansatte i kirken være ledende i arbeidet
- Tysfjord MR: Svært viktig å inkludere de frivillige.
- Som mange andre arenaer i samfunnet er frivillighet også viktig i Kirka. For at dette skal kunne være et satsningsområde ber Bodin Sokn om at det sees på muligheter for kompetanseheving på frivillighet til stabressurser i soknene, samt at det vurderes om det bør tilgodesees økte ressurser slik at soknene vil kunne ivareta en slik satsning.
- Ankenes MR: Frivilligheten er en puls i kirken. For å motivere til frivillighet må det blant annet være forutsigbarhet i gudstjenestelivet. Nedtak av gudstjenester i den lokale kirken gjør det vanskeligere å planlegge for eksempel søndagsskole under gudstjenester. Vi støtter tanken om å lage en lokal plan i menighetsrådene for hva slags frivillig arbeid vi ønsker. Dette henger sammen med strategipunktet «barn og unge». Menighetsrådet er lokalt her bindeleddet ut mot de frivillige. Og med et målrettet arbeid med for eksempel barne- og ungdomsutvalg kan man få tettere kontakt med personer som ønsker å bidra. Kunne bispedømmet arrangert kursing for frivillige innenfor de ulike satsningsområdene? En annen måte å stimulere til frivillighet er å sende personer til trosopplæringskonferansen
- Kan kirken utarbeide et kursopplegg rettet mot frivillige som er enkelt å tilpasse lokalt? Et "grunnkurs" som styrker tillit til at en som frivillig har noe å bidra med, gir gode rammer, ivaretar/gir opplæring i ft å ikke dele videre ikke-delbar informasjon + mye annet. Deretter kan frivillige ivaretas av aktuelle fagpersoner innenfor sitt engasjementsområde (undervisning, diakoni, kultur/kirkemusikk)
- Prost Vesterålen: Å være frivillig er noe som må oppleves som viktig. Det er ved å gi at man får, sies det. Og når man står slik en sk givertjeneste, er det avgjørende at det føles viktig og ikke minst meningsfullt. I eget prosti ser jeg at der soknene lykkes med frivillighet, har de ofte en noe offensiv prest og kirkeverge. Folk kan nok oppfordres mye mer til å stille opp som frivillig. Man må bare være villig til å spørre. Og risikere å få et nei innimellom.

V : Forms spørsmål 8.Forsoning

Kommentarer til satsingsområdet

forsoning:

- Forsoning er et stort tema. Og omfatter nesten alle som kirka historisk har krenket. Det er viktig at vi unngår å støte folk bort. Samtidig så må vi jo lære bort litt bibelkunnskap og bibeltolkningsalternativer. Jeg mener at feil bruk av bibeltekster/ misbruk av Guds ord er hovedårsaken til at man i etterkant må bruke tid og ressurser på Forsoning. Hvis de geistelige gjennom tidene hadde hørt på Jesus korreksjon av de religiøse ledere, og vist litt mer ydmykhet i møte med andre så hadde mye vært unngått. Skal fokuset være på å unngå fortapelse eller på å motta Guds nåde og tilgivelse, liksom.
- Forsoning må være mer enn norsk-samisk forsoning, må også tenkes økumenisk, diakonalt-globalt og spirituelt.
- At et samiske nærvær løftes frem som en naturlig del av menighetslivet
- Røst MR: Forsoning, tilgivelse viktig.
- Bør jobbes med forsoning med samisk befolkning.
- Steigen MR: Forsoning og ydmykhet er viktige faktorer. Åpenhet.
- Det er viktig at forsoning ikke bare rettes mot lule- og pitesamer, men mot alle som er gjort utrett mot
- Usikker på hva dette betyr.
- Vi må bruke 'Guds fred være med deg' mellom mennesker som er i kirka (snakker med hverandre)
- Kirken er stedet for å finne fred og kjærlighet.
- I dagens samfunn er dette punktet meget viktig i hele samfunnet
- Rønvik MR: Fint at kirka også har dette som et satsingsområde
- Fauske MR: Må settes mer konkret på dagsorden.
- Saltdal MR: Støttes slik det står. Vi ønsker at forsoning skal favne om mer en det samiske. Det være seg livssyn, legning, kultur og lignende
- Valnesfjord MR: Ikke fordømmelse. Alle må føle seg velkommen
- Sjona MR: Prøve å få til ei gudstjeneste f.eks. i forbindelse med samefolkets dag. Liturgi/salme på samisk. Kanskje ei markering i soknets barnehage/skole.
- Bindal MR: Her er det viktig at det er muligheter for lokal tilpasning.
- Hol MR: Enig, men også fokus på forsoningsprosesser andre i steder i verden.
- Leirfjord og Alstahaug MR: Forsoning i utbredt forstand, av alle grupper. Kirka er et samlingspunkt der alle skal være velkomne.
- Beiarn MR: Hvordan gjøre dette lokalt?
- Her er det viktig at ressurser følger
- Mo MR: Kirken har gjort urett mot flere enn bare den samiske befolkning. Forsoningsarbeidet bør inkludere flere grupper.
- Dolstad MR: Vi må inkludere uten å fremmedgjøre andre. Forsoningsarbeidet bør gjøre oss i stand til å inkludere flere grupper.
- Kirken bør spre lærdom blant menigheten om hva fornorskningen var, og hva galt den har ført til og behovet for forsoning og unnskyldning i tiden framover. Jeg har aldri gjort samene mer urett enn andre jeg har møtt på min vei. Jeg vet ærlig talt ikke hva jeg skal be om unnskyldning for.
- Menighetene bør settes i stand til å kunne legge til rette for/være arena for den forsoningsprosessen som skjer mellom den samiske og den norske kulturen. Vi skal lytte til, være imøtekommende til, og prøve å forstå de problemstillingene som Sannhets- og forsoningskommisjonen beskriver i møte med det samiske.
- Viser til punkt 4. Det er ikke lett å vite hvor man skal legge lista i dette arbeidet i et område hvor denne delen av historien ikke er så åpenbar.

- Ankenes MR: Må foregå i tett dialog og samarbeid med involverte.
- Begrepet forsoning må gjøres bredere, ikke bare gjelde det samiske. Forsoning mellom mennesker generelt. Forsoning med seg selv, forsoning med familie, forsoning mellom grupperinger i samfunnet.
- Vi trenger å stå sammen, gi tips, oppmuntring, hjelp til å se hvordan dette kan virkeliggjøres lokalt, også motvirke pågående ettervirkninger av fornorskningspolitikken. Her tenker jeg kirken har begynt et godt arbeide som må videreføres.
- Brønnøy MR: Ikke helt sikker på intensjonen her
- Saltdal FR: Støttes slik det står. Vi ønsker at forsoning skal gjelde for og favne om mer enn det samiske. Det være seg livssyn, legning, kultur og lignende.
- Prost Vesterålen: Forsoning er viktig, men ikke bare forsoning hva gjelder ovenfor det samiske folket. Alle dem jeg møter i samtaler, trenger forsoning, på en eller annen måte. Min påstand i møte med mange mennesker, er at folk er langt mer ulykkelige, enn det de tilsynelatende gir inntrykk av.
- Imøtekomme den samiske befolkningens behov
- Sørfold MR: Angående begrepet **forsoning** oppleves dette temmelig innsnevret i strategiplanen. Forsoning betegner jo noe helt grunnleggende når det gjelder kristendommen og kirka. Uten Jesus sitt forsoningsverk – ingen kirke. Dermed har vi et solid og alt-dekkende grunnlag for alle de temaene vi kan knytte til det å jobbe med forsoning. Visst er kirkas jobb med forsoning overfor det samiske særdeles viktig. Samtidig har vi som kirke også en jobb å gjøre mht. forsoning på mange andre plan. I hvert eneste lokalmiljø/hver eneste menighet finnes det noe som krever arbeid knyttet til forsoning i større og mindre grad. I noen menigheter handler det om forsoning mellom dem som har ulike syn på kvinnelige prester, i andre – ulike syn på likekjønnede ekteskap ... osv.
 Selv om vi knytter det meste av vårt arbeid til det lokale, må vi heller ikke glemme at vi er del av ei verdensvid kirke; del av verden – sånn som den så uforsonende framstår. Sannelig har vi som kirke en jobb å gjøre i den verden vi er del av når det gjelder forsoning, og det er på lokalplan vi først må jobbe med holdninger osv.
 I det hele tatt – det politiske gir sannelig utfordringer knytta til forsoning, og kirka består av folk knytta til det meste av politiske farger. Med forsoning som grunnleggende kristent begrep må vi knytte dette til alle ting – *også* det som er knytta til det samiske.
 Og hvem er så *vi*? Er vi selv av samisk opphav, gir forsoningsbegrepet i så måte et annet innhold enn om vi *ikke* definerer oss som samiske. Da er det særdeles viktig at vi som bispedømme - bestående av både samisk og ikke-samisk befolkning - ikke formidler et *vi og dem*, men først og fremst et *vi*.
 Angående **forvaltning av kloden**; ... hvorfor ikke bruke begrepet Skaperverk her? Jo mer vi fjerner oss fra bruk av trosrelaterte begrep, desto mer fjerner vi oss fra det å være kirke, contra allmenn/verdslig instans.
- Grane MR: «Forsoning» Grane kommune er i kjerneområde for sørsamisk reindrift og kultur. Vi har også tilgang til Einar Bondevik som er sørsameprest, og burde klare å legge opp til sørsamiske gudstjenester i vår kirke. Her har vi vært lite flinke. Vi har både sørsamiske salmer i NoS og nå har også det nye testamentet kommer på sørsamisk. Det burde være et minimum å invitere til samiske gudstjenester i løpet av året, i alle bispedømmets sogn, gjerne tilknytning til samefolkets dag.

VI : Forms spørsmål 10 utviklingsområder

Kommentarer til valg av utviklingsområder:

Til de enkelte forslagene:

1 kommunikasjon

- Viktig bla. for at papiravisene forsvinner. Kan man være på alle digitale medier?
- Kommunikasjon blir bare viktigere og viktigere, og at man er i alle kanaler i framtiden (SoMe)
- Kommunikasjon v/plakater, face-book og fra kommunens kirketorg slik at man når flest mulig
- Kommunikasjon bør flyttes opp til å være et satsningsområde.
- Rønvik: Kommunikasjon: Dette bør flyttes opp til satsingsområde. Kommunikasjon er i endring og det må satses slik at dette oppdateres og tilpasses til alle. Kirken har en viktig rolle i samfunnet i dag fordi kirken har et eget språk når vi snakker om verdier. Derfor må kommunikasjon utad til folk bli bedre. Det er viktig å nå ut og dette må det satses på. «Aktiv kommunikasjon med brukere/medlemmer» Forslag til endring: «Aktiv og god kommunikasjon til alle interesserte».

2 Miljø, klima og bærekraft

3 samisk kirkeliv

4 Åpen kirke

- Åpen kirke bør komme høyere i prioriteringen.
- Jobbe mer mot åpen kirke.

5 Kultur

- Vektlegge kirkemusikken. Tilrettelegge for deltakelse i kor.
- Under punktet kultur - Vi ønsker at ordlyden skal være "Kontinuerlig korarbeid og musikkopplæring". Utviklingsområdet bør ikke begrenses av et gitt aldersspenn
- Jeg tror Kultur bør vektlegges i enda større grad enn tidligere. Man ser gang på gang at kultur blir nedprioritert rundt om i samfunnet. Kirken har en viktig rolle i å løfte fram kultur, mener jeg.

6 Samfunnsoppdraget

- Vi ønsker å ta samfunnsoppdraget på alvor, og konkretisere hva det betyr i egen menighet. Være folkekirke og holde dåps- og konfirmasjonsprosenten oppe. Formidle tro og verdier. Gode seremonier for dåp og vigsel. Grunnopplæring i kristen tro.

Andre kommentarer:

- Rønvik:2-6: Vi stiller oss bak disse og ønsker å beholde de som utviklingsområder. Vi merker oss at flere av punktene under utviklingsområdene er konkrete tiltak. Vi mener at disse bør komme som en egen kolonne ved siden av som forslag, i en egen tiltakskolonne til høyre som kan utformes av hver enkelt menighet. Aktiviteter som f.eks strandrydding osv. (Det er ikke alle som kan strandrydde...) Gudstjenester feires på samisk ved prostesetene minst en gang pr år. Kontinuering korarbeid og musikkopplæring opp til 18 år (det er ikke alle som har ressurser og folk til å holde kor ol)
- Bibelkunnskap til folket kan kanskje være under nr 1. Det er mange som ikke aner hva kristendommen handler om, utenom kommersiell julefeiring.

- Mye viktig, men jeg savner i alle fall ett indre satsingsområde av kirka som trossamfunn o åndelig kraft - "i verden, men ikke av verden".
- menighetsbygging bør være med som utviklingsområde
- Identitetsbygging er viktig. Mange som allerede er aktive trenger en sterkere identitet og fellesskap i menigheten
- Utdanning og bekjentgjøring
- Vi syns dette var mange utviklingsområder. På hver plass kan det kanskje være mulighet for å velge noen av dem som sine utviklingsområder.
- Synes det er for mange, mye og gripe over. Må være veldig spesifisert og tydelig.
- Undrende til at misjon ikke er nevnt. Misjon både i tradisjonell sammenheng, men også i vårt eget samfunn. Vi lever i en tid hvor stadig flere vokser opp og lever sine liv frakoplet evangeliet. Er DNK og vårt bispedømme relevant for mennesker som leter etter meningen med livet og som leter etter Gud?
- Vi ønsker at Misjon blir et utviklingsområde. Vi ønsker at misjon løftes fram i en tid som lider
- Ønsker at misjon er et utviklingsområde. I en verden i stor nød er det viktig at vi ikke er oss selv nok.
- Temaet psykisk helse må omtales i strategidokumentet. Det er et av vår tids store utfordringer både for barn, unge, voksne og eldre. Her har kirken mye å bidra med. Vi vil nok endre på rekkefølgen lokalt, kanskje prioritere færre områder. Skal/kan vi være opptatt av alt? Vi er et lite ett-sokns fellesråd.
- Blir kanskje for mange utviklingsområder som går utover satsningen pr. punkt. For omfattende?
- Jeg er usikker på om kommunikasjon skal være en del av dette
- 1. Kommunikasjon, 2. Miljø/Klima, 3. Kultur, 4. Samfunnsoppdraget, 5. Åpen kirke, 6. Samisk kirkeliv
- For mange utviklingsområder. Kanskje for mye trendy.
- Vi ønsker en annen rangering: 1. Kommunikasjon- vi må bli bedre på å fortelle hvem vi er og hva vi står for, vi må nå ut i alle medier med kampanjer og ellers generell info, 2. Kultur- vi må få inn mer kulturelle innslag i gudstjenester og eller bruk av kirkene, 3. Miljø og bærekraft- større bevisstgjøring, 4. samfunnsoppdrag- vi er gravferdsmyndighet og gjør en god jobb, dette må belyses inn mot statsbudsjett og myndighet, 5. Åpen kirke- hva innebærer dette?- kan være krevende i små menigheter med lite ressurser- vi må samarbeide med kommuner og få dette inn i beredskapsplaner, 6. Samisk kirkeliv- inkluderende og tilpasset den enkelte menighet.
- For mange satsningsområder. Jeg ville valgt: Miljø/klima. Samisk kirkeliv, Kultur og samfunnsoppdraget. 4 holder. At vi jobber med kommunikasjon bør ligge under alt dette her. Selvfølgelig kan vi bli bedre på kommunikasjon
- Av punktene over er det kommunikasjon (på gudstjenester gjennom det som formidles), åpen kirke og kultur som peker seg som særlig viktig lokalt.
- Enig i det meste (ikke mulig å svare både ja og nei...), men tror en lokalt vil måtte gjøre noen andre prioriteringer innimellom. Vi har ulike utfordringer som menigheter. Da må det fortsatt være rom for å tenke lokalt både i ft satsningsområder og utviklingsområder.
- Alle disse områdene passer ikke nødvendigvis med det vi i den lokale menigheten vil fokusere på, samisk kirkeliv er for eksempel unødvendig å fokusere mye på, samme med miljø og bærekraft, alt blir så vidt og spredt, vi fjerner oss fra å faktisk dele kristne historier og tro, pur og ren. Hvorfor må det blandes så mye forvirrende materiale inn, selvfølgelig er det viktig å ta vare på naturen og miljøet og man kan trekke mange referanser inn til kristne

historier og at vi aller først var gartnere i edens hage. Men det hjelper jo ikke når barn og til og med voksne ikke kjenner til fortellingene fra edens hage.

- Bodø kirkelige fellesråd: Utviklingsområdene oppfattes som «gjennomgående» tema, som man skal ha fokus på i alt man gjør. For eksempel er «kommunikasjon» et utviklingsområde, fordi bedre kommunikasjon generelt er ønsket. Dette både internt i kirken og eksternt mot samfunnet generelt. Dette er et godt grep for å sikre at kirka gjennomgående må ha fokus på disse viktige elementer i vårt arbeid. Blant annet er det påkrevd at kirka på en best mulig måte synliggjør vårt samfunnsoppdrag.
- Skjerstad og Misvær MR: Under punkt 6 bør begrepet tillit inn. Vi ser også i vårt land at mistillit mellom grupper øker og at tilliten til myndigheter og institusjoner trues.

VII : Forms spørsmål 10 utviklingsområder

Kommentarer til valg av utviklingsområder:

Til de enkelte forslagene:

1 kommunikasjon

- Viktig bla. for at papiravisene forsvinner. Kan man være på alle digitale medier?
- Kommunikasjon blir bare viktigere og viktigere, og at man er i alle kanaler i framtiden (SoMe)
- Kommunikasjon v/plakater, face-book og fra kommunens kirketorg slik at man når flest mulig
- Kommunikasjon bør flyttes opp til å være et satsningsområde.
- Rønvik: Kommunikasjon: Dette bør flyttes opp til satsingsområde. Kommunikasjon er i endring og det må satses slik at dette oppdateres og tilpasses til alle. Kirken har en viktig rolle i samfunnet i dag fordi kirken har et eget språk når vi snakker om verdier. Derfor må kommunikasjon utad til folk bli bedre. Det er viktig å nå ut og dette må det satses på. «Aktiv kommunikasjon med brukere/medlemmer» Forslag til endring: «Aktiv og god kommunikasjon til alle interesserte».

2 Miljø, klima og bærekraft

3 samisk kirkeliv

4 Åpen kirke

- Åpen kirke bør komme høyere i prioriteringen.
- Jobbe mer mot åpen kirke.

5 Kultur

- Vektlegge kirkemusikken. Tilrettelegge for deltakelse i kor.
- Under punktet kultur - Vi ønsker at ordlyden skal være "Kontinuerlig korarbeid og musikkopplæring". Utviklingsområdet bør ikke begrenses av et gitt aldersspenn
- Jeg tror Kultur bør vektlegges i enda større grad enn tidligere. Man ser gang på gang at kultur blir nedprioritert rundt om i samfunnet. Kirken har en viktig rolle i å løfte fram kultur, mener jeg.

6 Samfunnsoppdraget

- Vi ønsker å ta samfunnsoppdraget på alvor, og konkretisere hva det betyr i egen menighet. Være folkekirke og holde dåps- og konfirmasjonsprosenten oppe. Formidle tro og verdier. Gode seremonier for dåp og vigsel. Grunnopplæring i kristen tro.

Andre kommentarer:

- Rønvik:2-6: Vi stiller oss bak disse og ønsker å beholde de som utviklingsområder. Vi merker oss at flere av punktene under utviklingsområdene er konkrete tiltak. Vi mener at disse bør komme som en egen kolonne ved siden av som forslag, i en egen tiltakskolonne til høyre som kan utformes av hver enkelt menighet. Aktiviteter som f.eks strandrydding osv. (Det er ikke alle som kan strandrydde...) Gudstjenester feires på samisk ved prostesetene minst en gang pr år. Kontinuering korarbeid og musikkopplæring opp til 18 år (det er ikke alle som har ressurser og folk til å holde kor ol)
- Bibelkunnskap til folket kan kanskje være under nr 1. Det er mange som ikke aner hva kristendommen handler om, utenom kommersiell julefeiring.
- Mye viktig, men jeg savner i alle fall ett indre satsingsområde av kirka som trossamfunn o åndelig kraft - "i verden, men ikke av verden".
- menighetsbygging bør være med som utviklingsområde
- Identitetsbygging er viktig. Mange som allerede er aktive trenger en sterkere identitet og fellesskap i menigheten
- Utdanning og bekjentgjøring
- Vi syns dette var mange utviklingsområder. På hver plass kan det kanskje være mulighet for å velge noen av dem som sine utviklingsområder.
- Synes det er for mange, mye og gripe over. Må være veldig spesifisert og tydelig.
- Undrende til at misjon ikke er nevnt. Misjon både i tradisjonell sammenheng, men også i vårt eget samfunn. Vi lever i en tid hvor stadig flere vokser opp og lever sine liv frakoplet evangeliet. Er DNK og vårt bispedømme relevant for mennesker som leter etter meningen med livet og som leter etter Gud?
- Vi ønsker at Misjon blir et utviklingsområde. Vi ønsker at misjon løftes fram i en tid som lider
- Ønsker at misjon er et utviklingsområde. I en verden i stor nød er det viktig at vi ikke er oss selv nok.
- Temaet psykisk helse må omtales i strategidokumentet. Det er et av vår tids store utfordringer både for barn, unge, voksne og eldre. Her har kirken mye å bidra med. Vi vil nok endre på rekkefølgen lokalt, kanskje prioritere færre områder. Skal/kan vi være opptatt av alt? Vi er et lite ett-sokns fellesråd.
- Blir kanskje for mange utviklingsområder som går utover satsningen pr. punkt. For omfattende?
- Jeg er usikker på om kommunikasjon skal være en del av dette
- 1. Kommunikasjon, 2. Miljø/Klima, 3. Kultur, 4. Samfunnsoppdraget, 5. Åpen kirke, 6. Samisk kirkeliv
- For mange utviklingsområder. Kanskje for mye trendy.
- Vi ønsker en annen rangering: 1. Kommunikasjon- vi må bli bedre på å fortelle hvem vi er og hva vi står for, vi må nå ut i alle medier med kampanjer og ellers generell info, 2. Kultur- vi må få inn mer kulturelle innslag i gudstjenester og eller bruk av kirkene, 3. Miljø og bærekraft- større bevisstgjøring, 4. samfunnsoppdrag- vi er gravferdsmyndighet og gjør en god jobb, dette må belyses inn mot statsbudsjett og myndighet, 5. Åpen kirke- hva innebærer dette?- kan være krevende i små menigheter med lite ressurser- vi må

- samarbeide med kommuner og få dette inn i beredskapsplaner, 6. Samisk kirkeliv-inkluderende og tilpasset den enkelte menighet.
- For mange satsningsområder. Jeg ville valgt: Miljø/klima. Samisk kirkeliv, Kultur og samfunnsoppdraget. 4 holder. At vi jobber med kommunikasjon bør ligge under alt dette her. Selvfølgelig kan vi bli bedre på kommunikasjon
  - Av punktene over er det kommunikasjon (på gudstjenester gjennom det som formidles), åpen kirke og kultur som peker seg som særlig viktig lokalt.
  - Enig i det meste (ikke mulig å svare både ja og nei...), men tror en lokalt vil måtte gjøre noen andre prioriteringer innimellom. Vi har ulike utfordringer som menigheter. Da må det fortsatt være rom for å tenke lokalt både i ft satsningsområder og utviklingsområder.
  - Alle disse områdene passer ikke nødvendigvis med det vi i den lokale menigheten vil fokusere på, samisk kirkeliv er for eksempel unødvendig å fokusere mye på, samme med miljø og bærekraft, alt blir så vidt og spredt, vi fjerner oss fra å faktisk dele kristne historier og tro, pur og ren. Hvorfor må det blandes så mye forvirrende materiale inn, selvfølgelig er det viktig å ta vare på naturen og miljøet og man kan trekke mange referanser inn til kristne historier og at vi aller først var gartnere i edens hage. Men det hjelper jo ikke når barn og til og med voksne ikke kjenner til fortellingene fra edens hage.
  - Bodø kirkelige fellesråd: Utviklingsområdene oppfattes som «gjennomgående» tema, som man skal ha fokus på i alt man gjør. For eksempel er «kommunikasjon» et utviklingsområde, fordi bedre kommunikasjon generelt er ønsket. Dette både internt i kirken og eksternt mot samfunnet generelt. Dette er et godt grep for å sikre at kirka gjennomgående må ha fokus på disse viktige elementer i vårt arbeid. Blant annet er det påkrevd at kirka på en best mulig måte synliggjør vårt samfunnsoppdrag.
  - Skjerstad og Misvær MR: Under punkt 6 bør begrepet tillit inn. Vi ser også i vårt land at mistillit mellom grupper øker og at tilliten til myndigheter og institusjoner trues.

VIII : Forms spørsmål 12.profilbeskrivelse

Kommentarer til **profil**:

Til de enkelte forslagene:

Et inkluderende bispedømme:

- Sørfold: når det gjelder *det inkluderende bispedømmet*; hvordan ivaretas de litt eldre ansatte her? Fokuserer man *bare* på barn og unge, kan seniorer i større grad gis opplevelsen av å bli skviset ut, at de ikke lenger er etterspurte eller viktige. En fullpakket CV og mangfoldig erfaring gjennom mange år, også knytta til arbeid blant barn og unge, oppleves kanskje ikke lenger å holdes særlig høyt om det gis inntrykk av at man helst ansetter de som er nærmere alderen til barn og unge. Tar man kanskje for gitt at den eldre søkeren ikke evner å håndtere barn og unge?

Et mangfoldig bispedømme

- "Mangfoldig" er vanskelig å konkretisere. Det brukes for vanskelige ord.
- Sørfold: Det *mangfoldige* bispedømmet har på samme vis utradert en stor del av sin mangfoldighet. Vi er faktisk ikke et bispedømme med kun folk under 30. Jeg vil gjerne også holde fram de kirkelig ansatte, vi som har utdannet oss og blitt kalt til tjeneste i kirka som prester, diakoner, kateketer, organister, kirketjenere .... osv. Vi har vel

alle kristen tro som grunnlag for å ville utføre tjeneste i kirkelig sammenheng. Samtidig har vi gjerne også behov og ønske om å være del av et kristent fellesskap. Dette gir både opplevelse av tilhørighet og åndelig grunnlag for den tjenesten vi selv skal utføre. Det gir også håp om fortsatt å få oppleve tilhørighet til et kristent fellesskap etter at vår arbeidsaktive tid er over. Skulle menigheten i all hovedsak prioritere å ha fokus på barn og unge, vil dette oppleves som lite ivaretagelse av de eldre i menigheten, og da også kirkas egne ansatte. Vi er voksne, vi er del av kirka – og vi ønsker også å føle tilhørighet til menigheten vi bor i/arbeider i.

Et inkluderende og mangfoldig bispedømme

- Vi mener at et inkluderende og mangfoldig bispedømme er et godt profilvalg.
- Skal kirken bli brukt og verdsatt må kirken være inkluderende.
- Det er viktig at alle aldersgrupper, også gruppen voksne, er inkludert i arbeidet som kirken utfører.
- Dette er den viktigste for meg, men vi trenger mangfoldighet også
- Kirken skal være åpen og tilgjengelig for den som ønsker eller har behov.
- Et inkluderende og mangfoldig bispedømme er etter vårt syn viktigst.
- Inkluderende og mangfoldig er omfattende og innholdssterke begreper. Vi kan ikke definere og nevne opp grupper eller enkeltpersoner, da det vil medføre at andre grupper eller enkeltpersoner kan oppleve at de ikke i tilstrekkelig grad er inkludert. Vi må heller si noe (en erklæring?) om hva vi mener med å være inkluderende og mangfoldig.
- Nr 3 inneholder det vi mener er viktig.

Velsignet, vilt og vakkert

- Velsignet, vilt og vakkert, bryter den mer tradisjonelle tenkemåten og kanskje får oss til derfor å tenke litt ekstra rundt profilen.
- Vi er velsignet. Å være velsignet gir takknemlighet. Vilt og vakkert, skaperverk, gudommelig storhet, nordlendinger ser Vårherre åpenbart i den ville og vakre naturen. Det inkluderer også de som ikke bor i byen, de som lever av land og hav, de som ikke har høyere utdanning osv. Det inkluderer alle, også de som ikke går i kirka, og det avviser ingen. Alle kan være enig i det. Men både ordet inkluderende og mangfoldig nærmest påpeker det vi ikke er, som kirker. Det sier egentlig hva vi trenger å jobbe med, mer enn hva vi er.
- Velsignet, vilt og vakkert! Dette liker vi.
- Velsignet, vilt og vakkert -- vekker større oppmerksomhet enn de andre profilene. Nyskapende.
- Mitt forslag: Velsignet, vilt, vakkert og vennlig.
- Hva med endre vilt til fritt?
- For oss var det "Velsignet, vilt og vakkert" som ga størst appell. Det er uklart for oss om profilbeskrivelsen er tenkt mest til ekstern eller intern bruk.
- Vi er fra nord, viktig å være jordnær og med den profilbeskrivelsen er man liksom sammen med folket.
- Mere kraft i det siste forslaget
- Vi synes den beskriver nordnorske lynne og naturen
- Poetisk- slående- gir bilder i hodet
- Flott!

- *Sørfold: Velsignet, vilt og vakkert ... jovisst ...* Som kirke står vi ikke minst fram med oppgaven å *velsigne*. Vi er ikke kun gitt å fokusere på SKAPERVERKET sånn som det er – selv om vi jo så absolutt er gitt å være del av et fantastisk landskap her nord. Men vi er som kirke også gitt å ha øye for det som *ikke* er vilt og vakkert. Det *ville* kan nemlig være alt annet enn vakkert ... Her må vi som kirke være ærlige, åpne, inkluderende, hjelpende ... og ikke minst *velsignende*. Ikke bare *være*, men også *gjøre/utføre*. Sånn kan den/de som opplever at livet er vanskelig også oppleve seg sett, løftet opp.

Andre kommentarer til profil:

- Forslaget: Raust, inkluderende og velsignet.
- Ingen gode alternativ til profilbeskrivelse. Hvor ble det av "mer himmel på jord" ?
- Hvor kommer det frem at vi er en kirke? Hvor kommer det frem at Bibelen er vårt fundament? Hvor kommer det frem at vi deler troen på Jesus?
- Rønvik: Vi ønsker en profil som sier følgende: Ei kirke for deg og meg.
- Profilbeskrivelsen må gjelde for alle ansatte innenfor kirken, ikke bare prester
- Ordet bispedømme er litt vel sentrert rundt enkelte deler av virksomheten. Hva med "Den norske kirke i Nordland"?
- Sørfold: Jeg savner flere ord og uttrykk som framstiller Sør- Hålogaland bispedømme som noe med tilknytning til evangeliet, til Gud, til kirke. Det meste kunne likegodt ha beskrevet hvilket som helst annet kulturelt arbeid. Kirka sitt arbeid har selvsagt mye med det kulturelle i samfunnet å *gjøre*, men hvor ble det *åndelige* av??
- Jeg mener at det siste forslaget er lite dekkende og dårlig. Det sier ikke noe spesifikt om nordlendingenes lynne, men mer om et image man vil ha. Inkluderingsforklaringen er ikke godt. En generell kommentar er at selve strategidokumentet er bra, men jeg mener at følgeskrivet må både språkvaskes og innholdsvaskes før det sendes som sak til bispedømmerådet. Det er innholdsvakt på en del områder. Miljø, klima og bærekraftavsnittet er veldig dårlig på tiltakssiden - plukke søppel! Åpen kirke må også knyttes til pilegrim. Samfunnsoppdraget er også å være en premissleverandør i det offentlige ordskiftet, peke på urettferdighet og ødeleggelse støtte opp om gode tiltak, synliggjøre trygge rom osv.
- Synes dette er vanskelig. Vet ikke om jeg er enig i noen egentlig... Skulle gjerne heller hatt fokus i retning av at vi vil "følge Jesus", være sannheten tro i kjærlighet etc. Inkluderende og mangfoldig kan også gjøre at "minoriteter" lettere føler seg utenfor når vi ikke greier å få til det vi vil. Feks om en ikke mener som flertallet (er "politisk korrekt"), er i mindretall i ft sitt teologiske syn. Hvordan sikre rom for alle? Å fortsatt arbeide for at Den norske kirke er samlende og kan gi rom for nyanserte måter å tolke og leve ut evangeliet er noe av det mest krevende vi står i. Hvem forlater Den norske kirke for tiden, og hvorfor? Hvordan sikre at vi er mest mulig sannheten tro i kjærlighet?
- Jeg tror det er fint om norsk kirke kan ønske alle besøkende og innbyggere velkommen. (med forskjellig nasjonalitet, hjemmespråk, bakgrunn...)
- "Få alle med"
- Gruben menighetsråd vedtok følgende uttalelse om strategiplanen: En fin og god strategi som støttes av menighetsrådet, men i Kirken i Rana er det behov for arbeid på et mer grunnleggende plan.
- Bodø kirkelige fellestråd foreslår å bruke *Mer himmel på jorda* som sin profil.

- Skjerstad og Misvær MR: En folkekirke med rom for deg, som brukes på <https://www.kirken.no/nb-NO/om-kirken-ny/> er også fin formulering som bør vurderes
- Saltstraumen MR: Ingen av forslagene til profil nevner Jesus. Menighetsrådet foreslår å lage en ny profil hvor Jesus nevnes.

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Omar Paal Aardal	400	24/02702-5	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
59/24	Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	04.12.2024

Høring - rammer for kirkevalget

Saksordfører: Kurt Solstrøm

Vedlegg:

Høringsnotat om rammer for kirkevalget

Høring - rammer for kirkevalg - oversikt over høringsspørsmål

Høring - rammer for kirkevalget

Forslag til høringssvar Sør-Hålogaland BDR - rammer for kirkevalget

Saksorientering

Kirkerådet har sendt ut «Høring – rammer for kirkevalget».

Den norske kirke er en demokratisk folkekirke. Alle medlemmer skal enkelt ha mulighet til å velge sine representanter til å styre kirken. Kirkerådet mener det er nødvendig å gjøre endringer i regelverket, noe som også vil bety forenklet gjennomføring og reduksjon i ressursbruk. Evalueringen av kirkevalget 2023 pekte blant annet på at valgdeltakelsen gikk ned fra 12,6 prosent i 2019 til 9,1 prosent i 2023. Evalueringen slår også fast at det ble brukt betydelige ressurser på valggjennomføringen, blant annet 100 000 arbeidstimer lokalt og over 85,5 mill. kroner. Kirkevalget 2023 var første gang digital forhåndsstemming ble gjennomført. Dette var vellykket og gjorde valget mer tilgjengelig.

Høringsnotatet skisserer tre modeller for gjennomføring av neste kirkevalg:

Modell 1: Heldigitalt valg

Modell 2: Digitalt valg med begrensede muligheter for fysisk stemming

Modell 3: Digital forhåndsstemming og fysisk stemmegiving på valgdagen

Oppsummering av Kirkerådets forslag:

1. Kirkevalget gjennomføres som digitalt valg med begrensede muligheter til å stemme ved oppmøte (modell 2)
2. Kirkevalget 2027 vurderes gjennomført i et annet tidsrom enn det offentlige valget i 2027.
3. Valget av Kirkemøtet gjennomføres med utgangspunkt i selvstendige lister. Dagens ordning med Nominasjonskomiteens liste i dette valget avvikles. Hvis det ikke godkjennes noen listeforslag, nedsettes det en nominasjonskomité som får i oppgave å fremme en valgliste.
4. Kirkerådet går inn for å videreføre ordningen med direkte valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd.

5. Kirkemøtet går inn for å gjøre følgende forenklinger i regelverket:
  - a. Muligheten til å stemme på personer som ikke har stilt til valg (tilføyde navn) ved menighetsrådsvalget, avvikles.
  - b. Sperregrensen på fem prosent ved menighetsrådsvalg opprettholdes.
  - c. Ordningen med supplerte kandidater ved menighetsrådsvalg forenkles.
  - d. Forholdsvalg (valg med flere lister) ved menighetsrådsvalg opprettholdes.
6. Ordningen med særskilt representasjon av prester i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres som flertallsvalg.
7. Ordningen med særskilt representasjon av andre kirkelig ansatte i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres som flertallsvalg.
8. Det innføres en vektet representasjon som velges av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme i Kirkemøtet.
9. Det som i dagens ordning heter valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet blir fra nå omtalt som valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd.

For Sør-Hålogaland sitt vedkommende vil det være grunn til særlig oppmerksomhet på punkt 8 ovenfor. Kirkerådet har med knappest mulig flertall (9 mot 8 stemmer) gått inn for en «vektet representasjon». Dette er nærmere omtalt på side 33 i høringsnotatet der det står: «Ut fra et prinsipp om at kirkelige velgeres stemme i større grad enn i dag bør ha lik vekt, går Kirkerådets flertall på ni medlemmer inn for at det innføres en vektet representasjon som velges av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme i Kirkemøtet. Hvordan denne vektingen skal skje, må avklares nærmere. Kirkerådets mindretall på åtte medlemmer går inn for at det videreføres en lik representasjon som velges av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme i Kirkemøtet.»

På bakgrunn av foreløpig behandling i bispedømmerådets møte 24. oktober legges vedlagte forslag til høringssvar fram for endelig vedtak.

Forslag til vedtak

Sør-Hålogaland bispedømmeråd vedtar framlagte forslag til høringssvar med de endringer som framkom i møtet.

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Omar Paal Aardal	400	24/02702-2	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
51/24	Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	24.10.2024

Høring - rammer for kirkevalget

Saksordfører: Kurt Solstrøm

Vedlegg:

Høring – rammer for kirkevalget

Høringsnotat om rammer for kirkevalget

høring - rammer for kirkevalg - oversikt over hørings spørsmål

Saksorientering

Kirkerådet har sendt ut «Høring – rammer for kirkevalget».

Høringen har frist 6. desember 2024. Det legges i møtet 24. oktober opp til en åpen samtale i bispedømmerådet med sikte på endelig behandling i rådets møte 4. desember.

Den norske kirke er en demokratisk folkekirke. Alle medlemmer skal enkelt ha mulighet til å velge sine representanter til å styre kirken. Kirkerådet mener det er nødvendig å gjøre endringer i regelverket, noe som også vil bety forenklet gjennomføring og reduksjon i ressursbruk. Evalueringen av kirkevalget 2023 pekte blant annet på at valgdeltakelsen gikk ned fra 12,6 prosent i 2019 til 9,1 prosent i 2023. Evalueringen slår også fast at det ble brukt betydelige ressurser på valggjennomføringen, blant annet 100 000 arbeidstimer lokalt og over 85,5 mill. kroner. Kirkevalget 2023 var første gang digital forhåndsstemming ble gjennomført. Dette var vellykket og gjorde valget mer tilgjengelig.

Høringsnotatet skisserer tre modeller for gjennomføring av neste kirkevalg:

Modell 1: Heldigitalt valg

Modell 2: Digitalt valg med begrensede muligheter for fysisk stemming

Modell 3: Digital forhåndsstemming og fysisk stemmegiving på valgdagen

Oppsummering av Kirkerådets forslag

1. Kirkevalget gjennomføres som digitalt valg med begrensede muligheter til å stemme ved oppmøte (modell 2)
2. Kirkevalget 2027 vurderes gjennomført i et annet tidsrom enn det offentlige valget i 2027.
3. Valget av Kirkemøtet gjennomføres med utgangspunkt i selvstendige lister. Dagens ordning med Nominasjonskomiteens liste i dette valget avvikles. Hvis det ikke godkjennes noen listeforslag, nedsettes det en nominasjonskomité som får i oppgave å fremme en valgliste.
4. Kirkerådet går inn for å videreføre ordningen med direkte valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd.
5. Kirkemøtet går inn for å gjøre følgende forenklinger i regelverket:

- a. Muligheten til å stemme på personer som ikke har stilt til valg (tilføyde navn) ved menighetsrådsvalget, avvikles.
  - b. Sperregrensen på fem prosent ved menighetsrådsvalg opprettholdes.
  - c. Ordningen med supplerte kandidater ved menighetsrådsvalg forenkles.
  - d. Forholdsvalg (valg med flere lister) ved menighetsrådsvalg opprettholdes.
6. Ordningen med særskilt representasjon av prester i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres som flertallsvalg.
7. Ordningen med særskilt representasjon av andre kirkelig ansatte i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres som flertallsvalg.
8. Det innføres en vektet representasjon som velges av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme i Kirkemøtet.
9. Det som i dagens ordning heter valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet blir fra nå omtalt som valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd.

For Sør-Hålogaland sitt vedkommende vil det være grunn til særlig oppmerksomhet på punkt 8 ovenfor. Kirkerådet har med knappest mulig flertall (9 mot 8 stemmer) gått inn for en «vektet representasjon». Dette er nærmere omtalt på side 33 i høringsnotatet der det står: «Ut fra et prinsipp om at kirkelige velgeres stemme i større grad enn i dag bør ha lik vekt, går Kirkerådets flertall på ni medlemmer inn for at det innføres en vektet representasjon som velges av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme i Kirkemøtet. Hvordan denne vektingen skal skje, må avklares nærmere. Kirkerådets mindretall på åtte medlemmer går inn for at det videreføres en lik representasjon som velges av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme i Kirkemøtet.»

Forslag til vedtak

Med bakgrunn i synspunkter framkommet i møtet bes stiftsdirektøren om å forberede sak til endelig behandling i rådets møte 4. desember 2024.

DEN NORSKE KIRKE
Kirkerådet

Høring – rammer for kirkevalget

Høringsnotat 10. oktober 2024. Høringsfrist: 6. desember 2024

Sammendrag

Den norske kirke er en demokratisk folkekirke. Alle medlemmer skal enkelt ha mulighet til å velge sine representanter til å styre kirken. Kirkerådet mener det er nødvendig å gjøre endringer i regelverket, noe som også vil bety forenklet gjennomføring og reduksjon i ressursbruk. Evalueringen av kirkevalget 2023 pekte blant annet på at valgdeltakelsen gikk ned fra 12,6 prosent i 2019 til 9,1 prosent i 2023. Evalueringen slår også fast at det ble brukt betydelige ressurser på valggjennomføringen, blant annet 100 000 arbeidstimer lokalt og over 85,5 mill. kroner. Kirkevalget 2023 var første gang digital forhåndsstemming ble gjennomført. Dette var vellykket og gjorde valget mer tilgjengelig.

Høringsnotatet skisserer tre modeller for gjennomføring av neste kirkevalg:

Modell 1: Heldigitalt valg

Kirkevalget gjennomføres heldigitalt, hvor velgerne bruker sine egne digitale enheter (f.eks. mobil eller PC) for å stemme. Det blir ingen forhåndsstemming eller stemming på papir på valgdagen.

Fordeler: Stor forenkling og betydelig tidsbesparelse. Ingen behov for trykking, mottak eller telling av fysiske stemmesedler. Redusert risiko for feil.

Kostnadsbesparelser på minst 42 millioner kroner.

Ulemper: Noen stemmeberettigede uten elektronisk ID vil ikke kunne utøve stemmeretten.

Modell 2: Digitalt valg med begrensede muligheter for fysisk stemming

Kirkevalget gjennomføres hovedsakelig digitalt, men det gis begrensede muligheter til å stemme ved oppmøte.

Fordeler: Ivaretar prinsippet om at alle med stemmerett skal ha mulighet til å stemme. Reduserer arbeidet med omfattende fysisk stemmegiving på forhånd og fjerner arbeidet med valgdag. Kostnadsbesparelser på ca. 36 millioner kroner.

Ulemper: Krever noe ekstra valgarbeid lokalt og kan medføre høyere kostnader enn modell 1, spesielt hvis papirstemmer må håndteres.

Modell 3: Digital forhåndsstemming og fysisk stemmegiving på valgdagen

Kirkevalget gjennomføres med digital forhåndsstemming og fysisk stemmegiving på valgdagen, på samme tid og sted som offentlige valg.

Fordeler: Gjør valget enkelt tilgjengelig for velgerne, når ut til flere.

Ulemper: Krever store ressurser lokalt, med mange valgfunksjonærer og valglokaler. Økonomisk og arbeidsmessig belastning er stor, og modellen anses som for kostbar og kompleks. Prinsipielle argumenter mot å ha kirkevalg samme sted som offentlige valg.

Kirkerådet anbefaler å gjennomføre kirkevalget som et digitalt valg (modell 2) med begrenset mulighet for å stemme ved oppmøte for å oppnå forenkling og kostnadsbesparelser. Kirkerådet foreslår at det vurderes om det digitale valget skal gjennomføres i samme tidsperiode som det offentlige valget eller i en periode senere på høsten i 2027. Videre anbefaler Kirkerådet at ordningen med Nominasjonskomiteens liste avvikles for valg til Kirkemøtet, og at valg av Kirkemøtet og bispedømmeråd fortsatt gjennomføres ved direkte valg.

Det er behov for å forenkle valgreglene for å gjøre dem mer tilgjengelige og redusere risikoen for feil. Høringsnotatet inneholder noen forslag som har som mål å gjøre valgarbeidet mer effektivt. Høringsnotatet inneholder også en vurdering av om det bør gjøres endringer i Kirkemøtets sammensetning for å oppnå forenkling og besparelser. Kirkerådet går inn for at ordningen med særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte i Kirkemøtet opprettholdes.

Forenkling av valggjennomføringen vil redusere kostnadene og arbeidsbelastningen lokalt. Digitalisering krever et mer digitaliseringsvennlig regelverk som er mindre komplekst. Kirkerådet foreslår å avvikle tilskudd til lokal gjennomføring av kirkevalget i modell 1 og modell 2.

1. Oppsummering av Kirkerådets forslag

1. Kirkevalget gjennomføres som digitalt valg med begrensede muligheter til å stemme ved oppmøte (modell 2)
2. Kirkevalget 2027 vurderes gjennomført i et annet tidsrom enn det offentlige valget i 2027.
3. Valget av Kirkemøtet gjennomføres med utgangspunkt i selvstendige lister. Dagens ordning med Nominasjonskomiteens liste i dette valget avvikles. Hvis det ikke godkjennes noen listeforslag, nedsettes det en nominasjonskomité som får i oppgave å fremme en valgliste.
4. Kirkerådet går inn for å videreføre ordningen med direkte valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd.
5. Kirkemøtet går inn for å gjøre følgende forenklinger i regelverket:
  - a. Muligheten til å stemme på personer som ikke har stilt til valg (tilføyde navn) ved menighetsrådsvalg, avvikles.
  - b. Sperregrensen på fem prosent ved menighetsrådsvalg opprettholdes.
  - c. Ordningen med supplerte kandidater ved menighetsrådsvalg forenkles.
  - d. Forholdsvalg (valg med flere lister) ved menighetsrådsvalg opprettholdes.

6. Ordningen med særskilt representasjon av prester i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres som flertallsvalg.
7. Ordningen med særskilt representasjon av andre kirkelig ansatte i Kirkemøtet opprettholdes. Valget gjennomføres som flertallsvalg.
8. Det innføres en vektet representasjon som velges av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme i Kirkemøtet.
9. Det som i dagens ordning heter *valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet* blir fra nå omtalt som *valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd*.

Innhold

Sammendrag	1
1. Oppsummering av Kirkerådets forslag.....	2
2. Innledning	4
3. Evalueringen av kirkevalget 2023	5
3.1 Valgdeltakelse	6
3.2 Digitale valg	6
3.3 Ressursbruk.....	7
4. Forslag til endringer knyttet til kirkevalget.....	8
4.1 Digitalt valg eller digitalt og fysisk valg?	8
4.2 Tidspunkt for kirkevalget.....	18
4.3 Ordning for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet	19
4.4 Andre forenklinger i regelverket	23
5. Forslag til endringer i Kirkemøtets sammensetning.....	26
5.1 Særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte	27
5.2 Spørsmål om lik representasjon fra alle bispedømmene eller vektet representasjon.....	29
5.3 Endring fra <i>valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet</i> til <i>valg av Kirkemøtet og bispedømmeråd</i>	33
6. Økonomiske og administrative konsekvenser.....	34

2. Innledning

Den norske kirke er en landsdekkende og demokratisk folkekirke. Fra særlig 2009 og frem til i dag har Den norske kirke arbeidet for å utvikle sine valgordninger. Noen av rammene ved de kirkelige valgene var tidligere fastsatt av Stortinget gjennom kirkeloven, men det er nå opp til Kirkemøtet å fastsette hvordan kirkevalg skal organiseres.

Alle medlemmer i Den norske kirke har mulighet til å påvirke kirken gjennom å delta i frie og hemmelige valg og velge sine representanter til menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet. Det at medlemmene enkelt skal ha muligheten til å delta i kirkelige valg er svært viktig og ligger til grunn for vurderingene som gjøres i dette høringsnotatet.

Demokratiske valg kan innrettes på forskjellig vis. Siden 2009 har kirkedemokratiet lignet på offentlige valg. Nå er sammenligningen med det offentlige ikke lenger like selvsagt. Den norske kirke må nå selv vurdere ordningene og finne en ramme for valg som er hensiktsmessig i fremtiden. Muligheten til å gjennomføre digitale valg legger både til rette for at velgerne enkelt har muligheten til å delta i valgene, og muliggjør en forenkling av ordningene. Forenkling av ordningene vil gjøre det lettere for velgerne å ta opplyste valg, og lettere for dem som organiserer valget, å gjennomføre valget korrekt. Det skal fortsatt være frie og hemmelige valg for medlemmene, men ressursbruken må vurderes kritisk.

Til kirkevalgene i 2009, 2011, 2015 og 2019 ble det bevilget et særskilt tilskudd over statsbudsjettet til gjennomføringen av kirkevalgene. Fra 2020 av har kostnadene til kirkevalg blitt innarbeidet i det generelle rammetilskuddet fra staten til rettssubjektet Den norske kirke. Endringene i forholdet mellom stat og kirke innebærer nå også at det er opp til Den norske kirke i større grad å ta stilling til hvordan ressursene blir brukt, herunder hvor mye som skal gå til gjennomføringen av kirkevalg.

Budsjettrammen for kirkevalget 2023 var i utgangspunktet på nivå med tidligere valg. Fordi den generelle budsjettsituasjonen var krevende, besluttet Kirkerådet i 2022 blant annet at det ikke skulle sendes ut valgkort, se sak KR 94/22 side 19.

Ved kirkevalget i 2023 ble det for første gang gjennomført digital forhåndsstemming. Dette gjorde det mulig for velgere å forhåndsstemme hvor og når de ville i perioden for forhåndsstemming.

To grunnleggende spørsmål ved evaluering av valg i Den norske kirke er hva som er en rimelig forventning til valgdeltakelse, og hvilken ressursbruk til forberedelse og gjennomføring av valget som står i et rimelig forhold til valgdeltakelsen. Når man fordeler kostnadene på antall velgere som deltok i valget i 2023, kommer man til en kostnad per velger på 312 kr.

Kirkerådet mener det er nødvendig å forenkle valggjennomføringen. Å videreføre dagens ordning er for dyrt og gir også en for stor arbeidsbelastning for ansatte, valgte og frivillige i kirken lokalt og nasjonalt. Kompleksiteten bidrar samtidig til å øke risikoen for at det gjøres feil. Behovet for å redusere ressursbruken må også ses i sammenheng med den økonomiske situasjonen Den norske kirke står i nå og framover. Det har allerede vært nødvendig å kutte i budsjettet til kirkevalg i inneværende periode (altså perioden 2024–2027). Dette må følges opp av forenklinger for at det skal være samsvar mellom tilgjengelige ressurser og arbeidet som skal gjøres.

Gjennomføringen av kirkevalget er avhengig av et digitalt valgadministrasjonsverktøy hvor man kan legge inn informasjon om menighetsrådene, kandidater, lister mv. Dette gjøres i *valgmodulen* i Den norske kirkes medlemsregister. I 2024 har Kirkerådet inngått avtale med ny leverandør om videre utvikling og vedlikehold av medlemsregisteret, noe som medfører en utfasing av eldre teknologi og behov for å bygge opp store deler av valgmodulen på nytt. Forenklinger i regelverket vil gjøre at dette arbeidet vil bli mindre omfattende og dermed også mindre kostbart.

Det er viktig at Den norske kirke har velfungerende demokratiske valgordninger. Valgordninger kan imidlertid innrettes på ulikt vis. Med bakgrunn i evalueringen av kirkevalget i 2023, ny utviklingsleverandør og økonomi foreslår Kirkerådet endringer i rammene for kirkevalget i dette høringsnotatet. Høringsnotatet vurderer også enkelte endringer i Kirkemøtets sammensetning (avsnitt 5).

Det er lagt opp til at Kirkemøtet i 2025 avklarer enkelte prinsippsspørsmål og andre rammer for kirkevalget (se forslagene i avsnitt 1). Nye regler, basert på vedtaket i 2025, vil deretter bli utredet til Kirkemøtet 2026. Det inkluderer eventuelle endringer i kirkeordningens bestemmelser om sammensetning og valgordning.

Høringsnotatet redegjør først for hovedpunkter fra evalueringen av kirkevalget 2023, før forslag til endringer knyttet til kirkevalget gjennomgås. Deretter vurderes enkelte forslag til endringer i Kirkemøtets sammensetning, før det redegjøres for økonomiske og administrative konsekvenser.

3. Evalueringen av kirkevalget 2023

Kirkerådet evaluerte kirkevalget 2023 i sitt møte i mars 2024, jf. sak [KR 37/24](#). Av økonomiske hensyn ble det til forskjell fra tidligere valg, ikke gjennomført en ekstern evaluering. Som grunnlag for saken ble det derimot utarbeidet en intern [evalueringsrapport](#). Evalueringsrapporten bygget blant annet på en spørreundersøkelse til valgmedarbeidere i soknene, bispedømmerådenes evalueringer og undersøkelser blant befolkningen/medlemmene.

3.1 Valgdeltakelse

Valgdeltakelsen i 2023 gikk ned sammenlignet med valgene i 2019 og 2015. 274 800 medlemmer i Den norske kirke benyttet seg av stemmeretten, eller 9,1 prosent av de stemmeberettigete. I 2019 var den samlede oppslutningen på 12,6 prosent, og i 2015 var den på 16,7 prosent.

Ulike informasjonstiltak både lokalt, regionalt og nasjonalt ble gjennomført før valget. Ved tidligere valg har det blitt sendt ut valgkort til alle medlemmene. Ved valget i 2023 var det budsjettet med 18,6 millioner til valgkort. På grunn av den økonomiske situasjonen ble denne budsjettposten kuttet, og det ble ikke sendt valgkort. Medlemsundersøkelser viser at informasjon om kirkevalget hadde nådd medlemmer fra ulike velgergrupper – både den velgergruppen som kan sees på som aktive i kirken, og de som oppsøker kirken bare ved spesielle anledninger. Undersøkelsene viser at kjennskap til valget økte fra 27 prosent til 82 prosent i perioden for kampanjen. I samme periode drev kandidater og lister som stilte til valg både fysisk og digital valgkamp, som også bidro til økt oppmerksomhet til kirkevalget. På tross av alt dette, ser det ikke ut til at de ulike informasjonstiltakene har hatt vesentlig innvirkning på valgdeltakelsen. Det er ikke undersøkt hvorvidt det at det ikke ble sendt ut valgkort, har påvirket valgdeltakelsen. Det er heller ikke undersøkt nærmere om velgerne faktisk har opplevd å få nok informasjon og hatt god nok kunnskap til å gjøre et opplyst valg.

3.2 Digitale valg

Ved valget i 2023 kunne velgerne for første gang forhåndsstemme digitalt. Valg av prest og valg av lek kirkelig tilsatt ble gjennomført heldigitalt. De digitale valgene var åpne i perioden fra 10. august til 6. september 2023 (onsdagen før valgdagen). 91 689 velgere avga stemme ved ett eller flere av de digitale valgene. Dette var 33,4 prosent av dem som stemte. Da hver velger kunne stemme i minst to valg, ble det totale antallet digitale stemmer 159 025.

Gjennomføringen av de digitale valgene var vellykket. Det var noen tekniske utfordringer knyttet til manntall og tilføyde navn, men overordnet gjorde den digitale løsningen kirkevalget tilgjengelig for medlemmene i Den norske kirke på en helt annen måte enn tidligere. Både internettvalgstyret og Kirkerådet er tilfreds med forberedelsen og gjennomføringen av de digitale valgene. Tilbakemeldingen fra kirkemedlemmene var også svært positive. Kirkerådet mener en digital løsning må videreføres frem mot neste valg.

Når man skal digitalisere, er det viktig med et enhetlig regelverk uten for mange unntak, ofte omtalt som *digitaliseringsvennlig* regelverk. Det har ikke vært tilfellet for reglene for kirkelig valg. Kirkevalgreglene er svært komplekse fordi de kirkelige valgene er komplisert bygd opp. Det som omtales som *kirkevalget* utgjør nesten 1 200 forskjellige valg med små og store forskjeller i reglene for de ulike valgene

Dette gjør det vanskelig å gjennomføre kirkevalget ikke bare manuelt – men også digitalt.

3.3 Ressursbruk

I fireårsperioden 2020–2023 ble det brukt til sammen ca. 85,5 mill. kroner til kirkevalg over rettssubjektet Den norske kirkes budsjett. Av dette var tilskudd til kirkelige fellesråd til lokal gjennomføring av valget på ca. 35 mill., tildeling til bispedømmerådene på 7,5 mill., intensjonsstøtte og listestøtte til de som stilte til valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet, på 5 mill. og støtte til nomineringsgrupper som har medlemmer i Kirkemøtet, på i underkant av 4 mill. kroner. Forberedelsen og gjennomføringen av de digitale valgene kostet ca. 20 mill.

Kirkerådet har anslått at det lokalt ble brukt godt over 100 000 timer på forberedelse og gjennomføring av kirkevalget 2023, utenom forhåndsvalget. Det var over 13 000 valgfunksjonærer fordelt på 2326 valglokaler på valgdagene. Evalueringen anslår at det på valgdagene ble brukt over 45 årsverk til å bemanne valglokaler. I tillegg kommer opplæring, trykking av stemmesedler og manntall i forkant, samt opptelling og rapportering i etterkant. Av valgfunksjonærene var det ca. 15 prosent tilsatte, 44 prosent menighetsrådsmedlemmer og 41 prosent frivillige.

De gjeldende kirkevalgreglene krever omfattende fysisk forhåndsstemming, og de stiller krav om at det skal være minst to stemmemottakere til stede til enhver tid. Kirkerådet har ikke statistikk på hvor mange arbeidstimer som gikk med til å betjene lokaler for forhåndsstemming, men har, ut fra reglenes krav, anslått at det var et sted mellom 11 000 og 36 000 timer. Antakelig var det et antall i den øvre enden av anslaget.

39 prosent av dem som stemte, forhåndsstemte. De aller fleste som forhåndsstemte, gjorde det digitalt. 15 393 velgere forhåndsstemte på papir. Hvis man tar utgangspunkt i anslaget for timer brukt i avsnittet over, betyr det at det ble brukt i øvre del av 11 000–36 000 timer for å ta imot 15 000 stemmegivinger. Soknene måtte arbeide mye for å legge til rette for forhåndsstemming på papir, men den muligheten ble i svært liten grad brukt av velgerne.

Det omfattende arbeidet med kirkevalg blir opplevd som en belastning lokalt. Det binder opp både ansatte og frivillige som ellers kunne brukt tid på barne- og ungdomsarbeid, diakoni, kirkemusikk eller andre møteplasser ute blant folk. I evalueringen ble det blant annet pekt på at det er avgjørende å endre omfanget av fysisk forhåndsstemming. Valggjennomføring etter dagens ordning forutsetter også at ansatte og frivillige i soknet bruker tid på å skaffe pålagt valgmateriell, opplæring, forberedelser og bemanning av forhåndslokaler og valglokaler i stedet for arbeid som er rettet mot folk i soknet.

4. Forslag til endringer knyttet til kirkevalg

Den norske kirkes valgordning skal legge forholdene til rette, slik at medlemmene av Den norske kirke ved frie og hemmelige valg skal kunne velge sine representanter til menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet. Kirkerådet har som utgangspunkt at de som ønsker å bruke stemmeretten, får anledning til å bruke den, samtidig som det er viktig å vurdere ressursbruken i lys av det som fremstår som en realistisk oppslutning om kirkevalg.

Regelverket for kirkelige valg er komplekst og vanskelig tilgjengelig for både valgmedarbeiderne, kandidater som stiller til valg, velgerne og mediene. Dette er et demokratisk problem fordi det gjør det vanskeligere for velgerne å ta opplyste valg og gjør det vanskeligere for dem som organiserer valget, å gjennomføre valget korrekt. Det kan derfor hindre velgere fra å utøve stemmeretten sin. Det gjør også at ressurser brukes på å forstå valgreglene, heller enn å faktisk gjøre valget tilgjengelig for velgerne.

Etter endringene i relasjonen mellom stat og kirke må Den norske kirke kritisk vurdere om demokratitenkning og reglene for kirkevalg fortsatt skal ligne like mye på offentlig demokratiforståelse og de offentlige valgordningene, jf. sak KR 96/23. Et kirkelig medlemsdemokrati skal sikre hemmelige og frie valg, men det betyr ikke nødvendigvis at valget må bygge på de ordningene som gjelder for kommunestyre-, fylkestings- eller stortingsvalg. Samtidig er det ikke nødvendigvis hensiktsmessig for Den norske kirke som en grunnlovsfestet folkekirke med 3,4 millioner medlemmer å ta utgangspunkt i eller sammenlikne seg med medlemsdemokratiet i ulike organisasjoner i sivilsamfunnet. Dette er også et overordnet perspektiv og hensyn som utgjør en bakgrunn for forslagene i høringsnotatet.

Kompleksiteten gjør også digitalisering krevende. Forenkling av regelverket vil spare ressurser på alle nivåer, samtidig som det vil gjøre valget lettere for velgerne – og det vil redusere risikoen for feil. Den økonomiske situasjonen Den norske kirke står i, gjør det også nødvendig å spare kostnader ved gjennomføringen av valget. Forslag til endringer ved gjennomføring av kirkevalg vil derfor bygge på et prinsipp om at det skal gjennomføres forenklinger og besparelser.

4.1 Digitalt valg eller digitalt og fysisk valg?

Fra 2009 av har de kirkelige valgene vært gjennomført samme tid som og i umiddelbar nærhet til de offentlige valgene på valgdagen. Dette var tidligere bestemt av Stortinget. I den nye trossamfunnsloven er det overlatt til Den norske kirke selv å beslutte hvordan kirkevalget skal gjennomføres.

I behandlingen i Kirkemøtet har kirkemøtekomiteen tidligere pekt på at den ut fra tros- og livssynspolitiske hensyn ser «det problematiske i at Den norske kirkes valg, og bare dem, kobles til valglokalene og tidspunktene for de offentlige valg i Norge». Samtidig har komiteen lagt vekt på at «det [er] et mål at ordningene for valg i Den

norske kirke stimulerer til stor valgdeltagelse i en fase der Den norske kirkes demokratiske kultur og ordninger utvikles for en selvstendig folkekirke». Ut fra dette trakk kirkemøtets medlemmer ulike konklusjoner i 2021, men flertallet (81 stemmer) gikk da inn for å videreføre ordningen med samme tid og sted for valget i 2023.

Over tid har det skjedd noen endringer som gjør at Kirkerådet nå mener spørsmålet må vurderes på nytt.

Fra 2009 og frem til i dag har det skjedd en utvikling hvor stadig færre av velgerne ved offentlige valg deltar på valgdagen. I 2009 var det 24,5 prosent av velgerne som forhåndsstemte, mens det var 49,1 prosent som forhåndsstemte i 2023. Effekten av at Den norske kirke har hatt sine valg samtidig med og i umiddelbar nærhet til offentlige valg på valgdagen, blir svekket når stadig færre velgere ved offentlige valg stemmer på valgdagen. Den norske kirke har ikke kapasitet til å ha forhåndsvalg tilsvarende det offentlige valget. Det digitale forhåndsvalget i 2023 var et tiltak som prøvde å motvirke denne effekten ved å ha digitale valg tilgjengelige i hele perioden for forhåndsstemming.

Effekten av å ha valget i umiddelbar nærhet til de offentlige valglokalene har også blitt redusert av at man i de fleste kommunene nå kan stemme hvor som helst i kommunen. Det gjør at mange ikke lenger kjenner til sin stemmekrets og derfor ikke er kjent med hva som er riktig sted å møte opp på valgdagen (eller ikke er kjent med at det er kirkevalg, eller at stemmekretsen har noe å si for hvor man må avgi stemme). Det kan antas at de færreste som først møter opp ved feil stemmested, reiser til riktig stemmested for å få avgitt stemme ved kirkevalget. Det har også vært noe forvirring om håndtering av velgere som ikke står i manntallet i stemmekretsen, som blant annet førte til en klagesak i 2023.

Evalueringen av valget i 2023, og særlig de positive erfaringene med digitalt valg, gjør det naturlig å vurdere relativt fritt hvordan kirkevalget bør gjennomføres i fremtiden.

Kirkerådet vil her peke på tre modeller:

1. Kirkevalget gjennomføres heldigitalt.
2. Kirkevalget gjennomføres digitalt med begrensede muligheter for å stemme ved oppmøte.
3. Kirkevalget gjennomføres med digital forhåndsstemming og valgdag med fysisk stemmegiving.

Modell 1: Kirkevalget gjennomføres heldigitalt

Presentasjon av modellen

I denne modellen blir kirkevalget gjennomført heldigitalt ved at velgerne på sine egne digitale enheter (f.eks. mobil eller PC) vil kunne stemme i kirkevalget. Det innebærer

at det ikke lenger blir forhåndsstemming på papir eller stemming på papir på valgdagen, slik at det ikke blir fastsatt noen krav om gjennomføring av valget lokalt. Det er altså to elementer denne modellen bygger på: 1) Heldigitalt valg og 2) Ikke krav om lokal gjennomføring av valget.

Vurdering av hensyn

Å gjennomføre kirkevalget heldigitalt vil være en stor forenkling og spare svært mye arbeidstid. Det vil ikke være fysiske stemmesedler å trykke, ta imot og telle, og man behøver ikke å bemanne valglokaler. Hele valgprosessen vil gjennomføres digitalt, noe som vil redusere risikoen for feil som for eksempel feil lister i valglokalene og feil i opptelling av papirstemmer. Miljømessig vil det være en stor fordel ikke å måtte trykke opp og transportere stemmesedler både ut til valglokalene og til telling i etterkant. Digitalt valg har også en miljøpåvirkning, men gitt at det digitale valget uansett skal gjennomføres, er det bra ikke å ha papirvalg på toppen. Det vil også spare arbeidstid, særlig lokalt der man ikke trenger å bemanne lokaler, gi opplæring til valgfunksjonærer og andre praktiske oppgaver knyttet til det fysiske valget. Man vil også spare mye ressurser i Kirkerådets sekretariat, fordi man ikke behøver å utvikle en ordning for å slå sammen papirstemmene med digitale stemmer.

Valget av prest og lek kirkelig tilsatt ble gjennomført heldigitalt i 2023, noe som bidro til en forenkling både for velgerne og for valgadministrasjonen i bispedømmene. Gjennomføringen av dette valget gikk bra.

Også andre organisasjoner som f.eks. Coop, OBOS og lokalbanker gjennomfører valg digitalt, og det har vært gjennomført digitale folkeavstemninger i flere kommuner og fylkeskommuner.

Ved kirkevalget i 2023 var det fortsatt over 60 prosent av velgerne som stemte på papir. Noen har ikke elektronisk ID, andre føler seg ikke komfortable med digitale verktøy. Samtidig må dette ses i sammenheng med at kirken hadde et omfattende tilbud til fysisk stemmegivning. Utfordringen er særlig knyttet til de velgerne som ikke kan stemme digitalt, fordi de mangler elektronisk ID. Ved offentlige valg er det et grunnleggende prinsipp at alle med stemmerett skal ha mulighet til å stemme. Ved et heldigitalt valg risikerer en at noen stemmeberettigede ikke vil ha muligheten til å stemme, fordi de ikke har elektronisk ID. Samtidig er det ikke gitt at det samme prinsippet som gjelder ved offentlige valg, må gjelde ved kirkevalg. Kirkevalget er ledd i et medlemsdemokrati, og ikke et offentlig valg.

BankID er den mest brukte elektroniske ID-løsningen. BankID skriver på sine nettsider at 4,5 millioner nordmenn har BankID. Ifølge SSB er det 4 639 075 innbyggere i Norge over 15 år per første kvartal 2024¹. Ut fra dette kan man beregne at omtrent tre prosent (139 075 personer) av befolkningen i aktuell alder ikke har

¹ <https://www.ssb.no/befolkning/faktaside/befolkningen>

BankID. Ved valget i 2023 var det 274 800 personer som deltok, og prosentregning tilsier at 8 244 (tre prosent) av disse ikke har BankID (det er da ikke tatt hensyn til andre faktorer som kan påvirke dette tallet, og at enkelte kan benytte andre elektroniske ID-løsninger). Prinsipielt er det problematisk at disse velgerne ikke får muligheten til å utøve stemmeretten. Samtidig er det snakk om å bruke omfattende ressurser på alle nivåer i kirken for svært få stemmer.

Da Innlandet fylkeskommune gjennomførte en heldigital folkeavstemning i 2022, ga Likestillings- og diskrimineringsombudet uttrykk for bekymring «for at fylkeskommunen har skapt en barriere for å delta i avstemningen for den ikke-digitale gruppen, som særlig består av eldre».² Diskrimineringsnemnda behandlet i 2022 en sak om spørsmål om diskriminering på grunn av funksjonsnedsettelse ved at det bare var mulig å stemme digitalt i denne folkeavstemningen. Nemnda kom til at klageren ble stilt dårligere enn andre på grunn av funksjonsnedsettelse ved at avstemningen ble gjennomført heldigitalt, men at vilkårene for lovlig forskjellsbehandling var oppfylt.³

Valg i Den norske kirke er ikke umiddelbart sammenlignbare med offentlige valg, men noen av de kirkelige velgerne vil nok kunne oppleve en barriere for å delta i kirkevalget hvis det blir heldigitalt. På den annen side har det vært gode erfaringer med at de digitale valgene er universelt utformet, slik at det er lettere for andre grupper å delta i valget digitalt. Det har også vært flere eksempler på at eldre har opplevd digitalt valg som mer tilgjengelig, fordi det ikke er nødvendig å reise til valglokalet for å avgi stemme.

Kirkerådet legger til grunn at en modell med heldigitale valg vil ha et saklig formål, vil være nødvendig for å oppnå formålet, og ikke er uforholdsmessig inngripende, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 9. Det vises i den sammenhengen til at lovens forarbeider slår fast at ulemper som rammer *eldre* fordi de i mindre grad tar i bruk moderne teknologi, som et utgangspunkt vil være lovlig forskjellsbehandling som er nødvendig og forholdsmessig, siden «et forbud ville redusere insentivene til å ta i bruk effektiviserende teknologi», jf. Prop. 81 L (2016–2017) side 146. Forarbeidene understreker samtidig at bruk av moderne teknologi har en stor samfunnsøkonomisk gevinst og en miljømessig side. Diskrimineringsnemnda har i sin praksis lagt til grunn at det samme utgangspunktet til en viss grad må gjelde for *funksjonsnedsettelser*.⁴

Det vil være behov for beredskapsbestemmelser dersom valget ikke kan gjennomføres etter forutsetningene.

² <https://www.ldo.no/en/ombudet-og-samfunnet/siste-nytt2/ombudet-bekymret-for-digital-utenforskap-i-forbindelse-med-folkeavstemning/>

³ Diskrimineringsnemndas sak 22/108.

⁴ Se Diskrimineringsnemndas sak 22/108.

Økonomisk og administrative konsekvenser

Siden denne modellen ikke inneholder krav om gjennomføring av fysisk valg, hverken på papir eller digitalt, vil kostnadene som har gått til å gjennomføre fysisk stemming, bli spart i denne modellen.

Fra menighetsrådsloven 1920 av har kommunene hatt ansvaret for utgiftene til menighetsrådsvalget. Med demokratireformen fra 2009 og de økte kravene til tid, sted og omfang ved kirkevalget har Stortinget finansiert merutgiftene som fulgte av kravene i valgreglene over statsbudsjettet, og for 2023 har dette vært videreført via rammetilskuddet til rettssubjektet Den norske kirke. Hvis man går inn for heldigitalt valg, vil arbeidet som gjenstår for menighetsrådet være knyttet til nominasjonskomité, behandling av listeforslag, kommunikasjon om valget og oppfølging av valgresultatene. Dette tilsvarer det nivået som gjaldt før 2009. Ved at kirkevalgreglenes ekstra krav avvikles i denne modellen, vil en naturlig konsekvens være at også merutgiftene som har vært dekket av tilskudd fra Kirkerådet, avvikles. Det innebærer at de utgiftene menighetsrådet har til valggjennomføring, vil være omfattet av kommunens finansieringsansvar for *administrativ hjelp* etter trossamfunnsloven § 14 annet ledd. Det vil derfor være viktig å inkludere dette i budsjettforslaget fra soknet ved kirkelig fellesråd til kommunen.

Kirkerådet legger til grunn at tilskuddet til kirkelig fellesråd for lokal valggjennomføring, som utgjør ca. 35 millioner, vil kunne spares. Dette tilskuddet har bl.a. gått til opplæring og godtgjørelse av valgfunksjonærer, lokal valgadministrasjon og valgmateriell.

Siden det ikke blir fysiske stemmesedler vil kostnadene til trykking og sending av stemmesedler bli spart ved begge valgene, og det vil heller ikke være nødvendig å oversende papirstemmesedler fra valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet fra valgstyrene til bispedømmet. Det vil heller ikke være nødvendig å utvikle funksjoner for at menighetsrådene skal kunne hente ut stemmesedler på papir ved menighetsrådsvalget på kirken.no. Også det har en kostnad som spares.

Siden modellen er heldigital, er det ikke nødvendig å utvikle en løsning for å slå sammen papirstemmer med de digitale stemmene i valgmodulen, en omfattende og kostbar prosess. Det vil heller ikke være nødvendig å utvikle funksjonalitet for planlegging og kunngjøring av forhåndsstemming eller valgting. Som følge av at valget ikke skjer i umiddelbar nærhet til offentlige valg, vil det heller ikke være nødvendig for systemet å håndtere de offentlige stemmekretsene fordelt på de ulike soknene. Samlet innebærer dette en stor besparelse.

Oppsummert kan det anslås at modellen vil spare ca. 35 millioner kroner på tilskudd til lokal valggjennomføring, 1 million til trykk og distribusjon av stemmesedler og anslagsvis 6 millioner til digital utvikling. Modellen vil derfor spare minst 42

millioner kroner. I tillegg kommer de ressursene man sparer ved at ansatte og frivillige slipper å bruke tid på valg gjennomføring på valgdagen.

Modell 2: Kirkevalget gjennomføres digitalt med begrensede muligheter for å stemme ved oppmøte

Presentasjon av modellen

Også i denne modellen gjennomføres kirkevalget hovedsakelig digitalt. Forskjellen fra modell 1 er at det også blir fastsatt noen *begrensede* muligheter for å stemme ved oppmøte i perioden for valget. Når det er presisert at det skal være *begrensede* muligheter til å stemme ved oppmøte, er det for å understreke at modellen ikke legger opp til at det skal være omfattende muligheter for å kunne stemme for dem som ikke kan stemme digitalt, men at det skal være et avgrenset tilbud.

I utgangspunktet legger modellen til grunn at også de som ikke har elektronisk ID eller ikke får til å stemme digitalt, må stemme digitalt ved oppmøte. En kan se for seg en alternativ innlogging i et bemannet lokale der velgeren selv må identifisere seg som ved papirvalg, men at det likevel går an å avgi en digital stemme via en PC. Om dette vil være mulig, vil både være avhengig av tekniske muligheter i det digitale valgsystemet og kostnader for dette. Spørsmålet om en slik digital løsning er realistisk å få til ved kirkevalget i 2027, er noe Kirkerådet må komme tilbake til etter nærmere utredning.

Hovedgrepet ved denne modellen er at det uansett skal være muligheter for å stemme ved oppmøte for dem som ikke har elektronisk ID eller kompetanse til å stemme digitalt på egenhånd. Hvis det digitale valgsystemet ikke åpner for at stemming ved oppmøte kan skje direkte i systemet, innebærer denne modellen at velgere som ikke kan stemme digitalt, får en mulighet til å stemme på papir.

Vurdering av hensyn

Denne modellen vil ivareta mange av de samme hensynene som modell 1 ved at kirkevalget hovedsakelig gjennomføres digitalt. Dermed blir det heller ikke behov for å gjennomføre valgting på valgdagen eller omfattende forhåndsstemming på papir.

Denne modellen legger avgjørende vekt på prinsippet om at alle med stemmerett skal ha mulighet til å stemme. De som ikke har eller kan stemme digitalt, vil i denne modellen kunne stemme ved oppmøte, for eksempel på et kirkekontor. Det innebærer at soknet må legge til rette for dette, som vil medføre noe ekstra valgarbeid for soknet. Det vil også kreve opplæring av stemmemottakerne og tilrettelegging av hensiktsmessig utstyr.

Hvis det lar seg gjøre å etablere en begrenset mulighet hvor disse velgerne kan stemme digitalt, for eksempel ved et kirkekontor, reises det noen spørsmål knyttet til risikoen for informasjonssikkerhet på de datamaskinene mv. som blir benyttet ved

stemmingen. Siden dette er et begrenset tilbud, antar Kirkerådet likevel at det bør være håndterlig.

Dersom det ikke lar seg gjøre å utvikle en slik digital løsning, må en åpne for noen papirstemmer, og det vil ha ytterligere økonomiske og administrative konsekvenser. Kirkerådet må da utforme stemmesedler og utvikle system for å lage hver enkelt stemmeseddel ut fra informasjonen som registreres i valgmodulen, utvikle system for registrering av telling av papirstemmer i valgmodulen og følge opp veiledning i håndtering av papirstemmer. På kirkekontorene vil man måtte ha tilgang til utskrift av stemmesedler og annet valgutstyr. Det blir også arbeid med telling og sending av stemmesedler både lokalt og på bispedømmenivå.

Etter gjeldende ordning må papirstemmesedler håndteres i stemmeseddelkonvolutter ved forhåndsvalget. Disse må legges i omslagskonvolutter med påført navn, og senere kontrolleres mot manntallet etter at det digitale valget er avsluttet. Dette krever mye materiell (stemmeseddelkonvolutter og omslagskonvolutter) og oppleves av mange som veldig byråkratisk, samtidig som flere velgere stiller spørsmål om valget blir hemmelig når man må skrive navnet sitt på en omslagskonvolutt. Det er nettopp for å sikre hemmelige valg at det er to sett konvolutter, men dette er ganske omstendelig. Kirkerådet vil utrede muligheten for å krysse av direkte i et digitalt manntall, men det vil også ha en kostnadsside. På den måten kan man ta imot stemmer rett i urne i stedet for konvolutt.

I likhet med modell 1 vil det være behov for beredskapshjemler hvis det digitale valget ikke kan gjennomføres etter forutsetningene.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Modellen vil på samme måte som modell 1 spare ressursene som går med på gjennomføringen av valgting på valgdagen, dvs. anslagsvis 100 000 arbeidstimer.

Både alternativet med digital pålogging og et alternativ med papirstemmer vil kreve noe oppfølging lokalt. Dette vil likevel være i mye mindre omfang enn forhåndsstemmingen ved valget i 2023. Man må regne med noe tid til opplæring og til å motta stemmer og hjelpe velgere. Ved en digital ordning må man ha tilgjengelig en PC som er satt opp på riktig måte. Ved en ordning med stemmesedler på papir må man ha printer og papir til å skrive ut stemmesedler. Man må også ha noen ressurser til opptelling av stemmesedlene.

Kirkerådet legger til grunn at tilskuddet til lokal gjennomføring av kirkevalget utgår ved denne modellen på samme måte som ved modell 1, og det vises til omtalen av dette tilskuddet under økonomiske og administrative konsekvenser av modell 1. Selv om modell 2 innebærer noe mer arbeid enn modell 1, er Kirkerådets vurdering at dette er omfattet av kommunens finansieringsansvar på samme måte som oppgavene som også ligger i modell 1.

Det er per i dag uklart hvor omfattende arbeid det vil være å legge til rette for en alternativ pålogging til det digitale valgsystemet. Det vil bli kostnader nasjonalt knyttet til utvikling av denne påloggingen, men det er vanskelig å anslå hva kostnaden vil bli. Et system med papirstemmer vil kreve omfattende utvikling i valgmodulen.

Oppsummert kan det anslås at man kan spare ca. 35 millioner kroner på tilskudd til lokal valggjennomføring og 1 million til trykk og distribusjon av stemmesedler ved å velge denne modellen heller enn dagens ordning. Man vil bruke mer penger til digital utvikling enn ved modell 1. Særlig vil det bli behov for omfattende utvikling av valgmodulen hvis man må bruke papirstemmer. Man vil spare ressurser lokalt ved at ansatte og frivillige slipper å bruke tid på valggjennomføring på valgdagen. Det må regnes noe arbeidstid til oppfølging av velgere og til eventuell håndtering av papirstemmer.

Modell 3: Kirkevalget gjennomføres med digital forhåndsstemming og valgdag med fysisk stemmegiving.

Presentasjon av modellen

I denne modellen gjennomføres valget med digital forhåndsstemming og valgdag med fysisk stemmegiving. Stemmingen på valgdagen skjer i denne modellen på samme tid og samme sted som offentlige valg. Forskjellen fra ordningen som gjaldt i 2023, er at det ikke legges opp til fysisk forhåndsstemmegiving.

Vurdering av hensyn

Den store fordelen med å ha valget i umiddelbar nærhet til offentlige valg er at det blir synlig for velgere som kanskje ellers ikke hadde tenkt på at det var kirkevalg. Det må antas at ordningen har gjort at personer som ellers ikke ville stemt ved kirkevalget, har avgitt stemme. Kirkerådet har i evalueringen av valget i 2023 gjort analyser som viser en positiv sammenheng mellom det totale antallet valglokaler og oppslutning om kirkevalget. Å ha valglokaler andre steder enn der hvor kommune- og fylkestingsvalget avholdes, har en signifikant negativ effekt på oppslutningen. Tilsvarende resultater har tidligere evalueringer kommet til.

Å gjennomføre kirkevalg samtidig med og i umiddelbar nærhet av offentlige valg har vært med på å gjøre kirkevalget tilgjengelig og relativt enkelt å delta i. Det å ha valget i umiddelbar nærhet av de offentlige valglokalene gjør at det blir enkelt for velgerne å delta, og at man når velgere man ellers ikke ville nådd. Denne effekten har imidlertid blitt redusert over tid både av at det er en større andel som forhåndsstemmer, og av at man i de fleste kommuner nå kan stemme hvor som helst i kommunen. Kirkerådet vil måtte utrede om det er mulig å utvikle et digitalt manntall for å bøte på enkelte av disse problemstillingene i denne modellen. Også det vil ha en risiko- og kostnadsside.

Evalueringen av kirkevalget 2023 og erfaringer fra tidligere valg har vist at valggjennomføringen er en stor belastning for kirken lokalt. Ordningen krever samtidig svært store ressurser lokalt, med nesten 13 000 valgfunksjonærer fordelt på 2326 valglokaler. Å gjennomføre valg samme tid og sted som offentlige valg krever svært mange personer over svært mange timer og binder derfor opp ansatt- og frivilligressurser som ellers kunne vært brukt til annet kirkelig arbeid.

Det har også blitt anført prinsipielle argumenter mot å knytte kirkevalget tett opp til offentlige valg. Det å koble offentlig stemmegivning, som indikerer tilslutning til landets demokratiske verdier, til stemmegivning i det største trossamfunnet, Den norske kirke, blir av noen ansett som uheldig. Det kan gi et feilaktig inntrykk av at statsborgerskap og kirkemedlemskap er ett og det samme. Sammenkoblingen reiser også spørsmål om likebehandling av ulike tros- og livssynssamfunn.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Modell 3 bygger i stor grad på nåværende ordning, noe som også innebærer at kostnadene i denne modellen vil starte på samme nivå som gjennomføringen av kirkevalget i 2023. I 2023 var det samtidig mulig å gjenbruke mye av valgmodulen fra 2015 og 2019. Ved kirkevalget i 2027 vil mye av valgmodulen måtte bygges opp på nytt for å kunne håndtere de funksjonene som ble benyttet ved de tidligere valgene. Det vil derfor bli større kostnader som går til valgmodulen, ved dette valget enn ved forrige valg.

Utvikling av et system for digitalt manntall til bruk på valgdagen vil ha kostnader. Lokalt vil det også kreve nødvendig utstyr som datamaskiner til hvert valglokale og god opplæring av valgfunksjonærene, så de er trygge på å bruke det digitale systemet. Det vil også være en risiko for teknisk svikt som gjør at systemet blir midlertidig nede, noe som innebærer at man antakelig må ha en beredskapsløsning på plass, som igjen innebærer behov for ekstra arbeid.

Modellen forutsetter at det blir trykt opp et tilstrekkelig stort antall stemmesedler både på lokalt og nasjonalt nivå til at alle som ønsker å avgi stemme, får mulighet til det. Kostnadene ved trykking og distribusjon av stemmesedlene ved valget til bispedømmeråd og Kirkemøtet var 1 million kroner i 2023, i tillegg kommer kostnader til trykking/utskrift av stemmesedler til menighetsråd lokalt.

Ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet har stemmesedlene blitt talt opp på bispedømmenivå. Det innebærer at stemmesedlene må transporteres fra det enkelte soknet til bispedømmet. Det har skjedd en utvikling hvor det tar lengre tid enn tidligere å sende stemmesedler i posten, og det kan lage risiko for at ikke alle stemmesedler kommer fram tidsnok. Dette gjør også at det vil ta lengre tid før valgresultatet kan kunngjøres.

Kravet om samme tid og umiddelbar nærhet til offentlige valg innebærer også i gjeldende ordning at valglokalene må følge de samme stemmekretsene som i de offentlige valgene. Det har vist seg krevende å gjennomføre dette ved tidligere valg.

På den ene siden går det en del ressurser til å sikre korrekt stemmekrets på alle adresser i medlemsregisteret. På den andre siden har det vært utfordrende å få alle brukerne i valgmodulen til å forstå logikken. Enkelte steder er det lite samsvar mellom stemmekretsgrenser og soknegrenser. Da kan sokn få ansvar for en stemmekrets med så lite som bare én adresse i soknet. Det krever mye veiledning. Det finnes heller ingen god ordning for dem som har fått overført sine medlemsrettigheter til et annet sokn enn bostedssoknet.

Kirkerådets vurdering av modellene

Kirkerådets vurdering er at det ikke er aktuelt å beholde ordningen med kirkevalg i umiddelbar nærhet til offentlige valg (modell 3). Det utelukker ikke at valget kan gjennomføres i samme periode som offentlige valg, dvs. i perioden fra forhåndsstemmingen åpner til valglokalene stenger på valgdagen, dersom det er ønskelig (se neste avsnitt). Den arbeidsmessige belastningen for hver enkelt menighet, uavhengig av dens størrelse, og bruk av betydelige økonomiske ressurser ved å gjennomføre dette lokalt er for stor. Når det nå gjennomføres digitalt valg som gjør valget lett tilgjengelig for velgerne, er bemanning av svært mange valglokaler på valgdagen i tillegg feil bruk av menneskelige ressurser og for kostbart. De prinsipielle argumentene tilsier også at ordningen bør avvikes.

Kirkerådet mener også at man må tilpasse ressursbruken til den valgdeltakelsen om er realistisk å forvente framover og den økonomiske situasjonen Den norske kirke er i. Det støtter konklusjonen om at modell 3 ikke er aktuell.

Modell 1 vil innebære mest forenkling for kirken lokalt ved at det ikke stilles krav til gjennomføring av forhåndsstemming eller valgting på valgdagen. Fordi valget da gjennomføres på én måte for alle velgere, blir det mindre komplekst, og risikoen reduseres. Modellen vil også spare minst 42 millioner sammenlignet med dagens valgordning.

Samtidig er det et viktig hensyn at man ikke bør utelukke noen stemmeberettigede fra å ha mulighet til å delta ved valget. Modell 2 legger til rette for en begrenset mulighet til å stemme for dem som ikke har eller kan få elektronisk ID. Det blir et spørsmål om hvor mye ressurser man ønsker å bruke på å ivareta hensynet til ikke å utelukke noen fra muligheten til å stemme, når det sannsynligvis vil dreie seg om en stor kostnad for relativt få stemmer. Før videre utredning er det en usikkerhet knyttet til hvor stor kostnad man snakker om for modell 2.

Kirkerådet legger avgjørende vekt på at alle kirkemedlemmer må kunne ha mulighet til å utøve stemmeretten sin. Kirkerådet foreslår derfor at kirkevalget gjennomføres som et digitalt valg med begrenset mulighet til å stemme ved oppmøte (modell 2).

4.2 Tidspunkt for kirkevalget

Det offentlige valget gjennomføres vanligvis i perioden fra 10. august til den andre mandagen i september. Hvis man fristiller kirkevalget fra å være i umiddelbar nærhet til kommune- og fylkestingsvalg (modell 1 eller 2), er det mulig å gjennomføre kirkevalg på et annet tidspunkt. Det er også mulig å gjennomføre kirkevalget i et annet år enn det offentlige valgåret.

Å holde på samme tidsrom og frister som det offentlige valget, kan gi drahjelp i form av at velgerne vil være i valgmodus. Et motargument er at det vil gjøre det mer spennende for mediene å dekke kirkevalget dersom det ikke er offentlig valg samtidig. Samtidig viser erfaringen fra de to siste valgene at de nasjonale mediene generelt har liten interesse for kirkevalget og «kampsakene». I 2023 handlet de fleste nyhetsoppslagene om nyvinningen med digital forhåndsstemming. Lokalmedier kan være interessert i enkeltpersoner og skriver om listen til menighetsrådsvalget.

Skal en lykkes med å få mediedekning på kirkevalgkampsakene i valg til Kirkemøtet, må sakene være interessante for mange, og lister/kandidater må ha tydelig ulike standpunkter. Kirkerådets sekretariat har i dialog med mediene fått tilbakemeldinger om at det ikke har vært slike saker siden likekjønnet vigsel ble diskutert ved kirkevalget i 2015.

På grunn av overgangen til digitalt valg og den tiden videreutviklingen av et digitalt valgssystem krever, vurderer Kirkerådet det ikke som realistisk å gjennomføre kirkevalget 2027 før tidligst i august–september 2027. Siden kirkelige rådsorganer i dag er valgt for en periode på fire år, og det er noe som har vært forespeilet kandidatene, vurderes det heller ikke som aktuelt å utvide valgperioden og gjennomføre valget et år senere. Det betyr at for valget i 2027 er det to alternativer, enten å gjennomføre valget i samme periode som det offentlige valget i august–september eller å gjennomføre valget i perioden oktober–november 2027. En eventuell endring av valgår eller flytting av valgperiode til vår-halvåret, vil først kunne få virkning fra neste valgperiode (altså for valget som i nåværende rytme ligger i 2031).

Hvis det er ønskelig å flytte kirkevalget bort fra samme tidsperiode som offentlige valg, er det perioden oktober–november som er aktuell. Man kan se for seg en valgperiode på ca. fire uker som starter uken etter høstferie-ukene (dvs. ca. uke 42–45). I dag trer menighetsrådet i funksjon 1. november i valgåret. Hvis man skal flytte valget til oktober–november, vil man også måtte utvide funksjonstiden for de sittende menighetsrådene noe. Bispedømmerådene trer i funksjon 1. januar året etter valgåret. Det antas at det er tilstrekkelig tid fra midten av november til 1. januar, så det ikke er nødvendig å gjøre endringer på dette.

Til det neste valget etter 2027 kan man vurdere å endre valgår. Samtidig er det allerede lenge å forplikte seg til å stille til valg for en periode på fire år. Det vurderes

derfor ikke som aktuelt å utvide valgperioden til fem år. Tre år mellom valgene i 2027 og 2030 vil bli litt knapp tid mellom de to valgene. Det mest realistiske anslaget vil derfor være noen andre måneder i løpet av 2031 enn september–august. Om det er ønskelig med endring av valgår, er det noe som bør fastsettes av Kirkemøtet i forkant av kirkevalget 2027, slik at valgperioden for dem som velges i 2027, kan tilpasses dette. Det må også ses i sammenheng med tidspunkt for når rådene trer i funksjon.

Kirkerådets flertall på 14 medlemmer mener at kirkevalget 2027 bør vurderes gjennomført i et annet tidsrom enn det offentlige valget i 2027. Et mindretall på tre medlemmer går inn for at kirkevalget 2027 gjennomføres i samme tidsrom som det offentlige valget i 2027. Kirkerådet ber om høringsinstansenes innspill på om valget skal gjennomføres i august–september eller oktober–november 2027. Høringsinstansene oppfordres til å begrunne innspillene, herunder vurderinger av de praktiske konsekvensene forslaget. Kirkerådet ber samtidig om synspunkter fra høringsinstansene på om det etterfølgende kirkevalget bør flyttes til et annet tidspunkt enn det offentlige valget eller eventuelt til et annet år.

4.3 Ordning for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet

Ordningen med Nominasjonskomiteens liste

Ved de siste kirkevalgene har valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet blitt gjennomført som listevalg med valglister fra selvstendige nomineringsgrupper og Nominasjonskomiteens liste. En *nomineringsgruppe* er kirkevalgregionenes betegnelse for en gruppering som stiller liste ved et kirkevalg.

Ordningen skaper utfordringer fordi de ulike listene har ulike utgangspunkter og derfor må behandles forskjellig. Nominasjonskomiteens liste tilstreber bredde i kandidatens syn på aktuelle kirkelige spørsmål, mens lister fra nomineringsgrupper karakteriseres av at kandidatene står samlet om et program med likt syn på aktuelle kirkelige spørsmål. Dette blir omtalt som et system med asymmetriske lister. Det at listene har ulik status er krevende å forstå både for velgere, valgfunksjonærer og offentligheten, og det bidrar til mer arbeid med valggjennomføringen.

En annen kjent utfordring med Nominasjonskomiteens liste, som er påpekt i tidligere evalueringer, er at velgere risikerer å bidra til at kandidater de er uenige med, blir valgt. Valgordningen med forholdsvalg innebærer at de ulike listene får en forholdsmessig representasjon i organet ut fra hvor mange stemmer de får. Når mandatene er fordelt mellom listene, blir det en kåring av hvilke kandidater på listene som har fått flest stemmer, dvs. et personvalg internt på listene. På en liste som bygger på et felles program, vil ikke personvalget internt på listen ha like stor betydning som på Nominasjonskomiteens liste, hvor kandidatene er forutsatt å ivareta en bredde av synspunkter på aktuelle kirkelige spørsmål. En velger som ønsker å støtte noen kandidater på Nominasjonskomiteens liste, fordi velgeren

støtter disse kandidatenes synspunkter, vil derfor risikere å være med på å støtte at andre kandidater på samme liste, men med det motsatte synspunktet, blir valgt.

En annen utfordring er at det er ulike regler for personvalg for Nominasjonskomiteens liste og lister fra nomineringsgrupper. Nomineringsgruppene kan gi stemmetillegg til sine øverste kandidater, men Kirkemøtet vurderte i 2018 at det ikke var riktig å gi nominasjonskomiteene mulighet til å gi stemmetillegg til kandidatene på Nominasjonskomiteens liste. Den eller de kandidatene som får stemmetillegg, vil i stor grad bli valgt i praksis, noe som begrenser velgernes mulighet til å foreta et reelt personvalg på listen. Derfor er det i stedet en sperregrense på et personlig stemmetall på minst fem prosent av listens stemmetall for å bli kåret etter antall mottatte personlige stemmer.

Avisen Vårt Land gjorde et forsøk på å hjelpe velgerne til å gjøre informerte valg ved å lage en «valgomat». Der var Bønnelista, Frimodig kirke og Åpen folkekirke representert. Vårt Land informerte om at Nominasjonskomiteens liste ikke var med, fordi den ikke hadde ett, felles program. Det gjorde det teknisk vanskelig å inkludere den i valgomaten.

At representanter fra menighetsrådene velger de fleste av nominasjonskomiteens medlemmer, sikrer ordningen med Nominasjonskomiteens liste en formalisert kanal for innflytelse fra menighetsrådene i valget til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Menighetsrådene og ungdomsrådet er i valgreglene oppfordret til å sende forslag til kandidater både til nominasjonskomiteen og til nomineringsgruppene. Erfaringen fra 2023 var at det varierte hvor mange innkomne forslag på kandidater som nominasjonskomiteene mottok: Det var fra 2 til 27 i de ulike bispedømmene, med et gjennomsnitt på 11,5 kandidater.

Spørsmålet om modell for listevalg ble sist behandlet av Kirkemøtet i 2021 (sak KM 10/21). Kirkemøtet i 2021 vedtok å beholde ordningen med Nominasjonskomiteens liste med 58 stemmer mot 51 stemmer. Kirkerådet mener at nåværende situasjon, hvor det var tre nomineringsgrupper som stilte liste ved valget i 2023 i tillegg til Nominasjonskomiteens liste, tilsier at spørsmålet bør vurderes på nytt.

Hvis man viderefører ordningen med Nominasjonskomiteens liste, vil det kreve mer arbeid i utviklingen av valgmodulen, fordi systemet må håndtere denne listen på en annen måte enn andre lister. En avvikling av Nominasjonskomiteens liste vil derfor medføre kostnadsbesparelser.

Kirkerådet anbefaler at ordningen med Nominasjonskomiteens liste avvikles for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet. I stedet legges det opp til en ordning med selvstendige lister ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Hvis det ikke blir mottatt noen listeforslag, eller hvis det ikke blir godkjent et listeforslag, legger Kirkerådet til grunn at det må oppnevnes en nominasjonskomité som får ansvar for å utarbeide en valgliste. I lys av at det i dag finnes flere nomineringsgrupper og en interesseforening for Nominasjonskomiteens liste, vurderer Kirkerådet dette som mindre sannsynlig.

Ved behandlingen i Kirkemøtet i 2021 var det et spørsmål om hva som skjedde dersom det bare var én liste som fikk godkjent listeforslag ved valget. Det ble derfor foreslått at der det «bare er levert én liste innen fristen, må det legges inn en mekanisme som gjør at bispedømmerådet må drøfte situasjonen og at en gruppering i bispedømmerådet kan ta initiativ til å danne en egen liste». Siden 2021 har situasjonen endret seg ved at det nå er flere organiserte grupperinger i dette kirkevalget. Regelverket blir komplisert om det skal inneholde bestemmelser som ivaretar ethvert mulig scenario. Kirkerådet foreslår derfor ikke en egen mekanisme som skal ivareta bredde, hvis det bare er én liste som blir godkjent. Med en godkjent liste vil det bli gjennomført valg på denne listen. Kirkerådet legger til grunn at det vil bidra til at flere grupper stiller for å unngå å komme i en slik situasjon.

Direkte eller indirekte valg

I dag velges alle de leke medlemmene av bispedømmeråd og Kirkemøtet direkte av kirkemedlemmene.

Før 2009 var det de leke menighetsrådsmedlemmene som i menighetsrådsmøter foretok et indirekte valg av medlemmene til bispedømmerådene og Kirkemøtet. Det var ikke krav om at kandidatene måtte være medlem av et menighetsråd for å bli valgt. Valget av bispedømmeråd ble gjennomført året etter menighetsrådsvalget.⁵

I demokratireformen i Den norske kirke 2008–2011, som var en av forutsetningene for skillet mellom stat og kirke, var det et krav om «økt bruk av direktevalg».

Ved kirkevalgene i 2009, 2011 og 2015 var det i noen bispedømmer en kombinasjon av direkte og indirekte valg. Noen ble valgt direkte av kirkemedlemmene, mens andre ble valgt indirekte av de leke menighetsrådsmedlemmene. Fra kirkevalget i 2019 av har alle medlemmene av bispedømmeråd og Kirkemøtet blitt valgt direkte av kirkemedlemmene i bispedømmet. I høringen i forkant av Kirkemøtet i 2018 fikk høringsinstansene spørsmål om de ønsket direkte valg eller en kombinasjon av direkte eller indirekte valg. 61 prosent av høringsinstansene gikk inn for direkte valg.

Utredningen *Styrket demokrati i Den norske kirke* (2008) drøftet spørsmålet om har foreslått at bispedømmerådene og Kirkemøtet ikke bare skal velges av, men også

---

⁵ Menighetsrådsvalget i 2001 ble for eksempel avholdt 14.–21. oktober 2001 og de nye menighetsrådene trådte i funksjon fra 1. november 2001. Det påfølgende valget av bispedømmeråd skjedde innen 1. mai 2002, hvor det nye bispedømmerådet (og Kirkemøtet) trådte i funksjon fra 1. juni 2002.

«utfra» menighetsrådene, dvs. blant menighetsrådenes medlemmer. Det har det ikke vært et krav om tidligere. Et slikt forslag vil ha betydning for tidspunktet for gjennomføringen av valget av Kirkemøtet. Det er en forutsetning at det er de nyvalgte menighetsrådsmedlemmene, og ikke de avtroppende menighetsrådsmedlemmene, som ev. gjennomfører valget. Det vil ta tid før de nyvalgte menighetsrådsmedlemmene kan få gjennomført en nominasjons- og valgprosess. Det vil derfor tilsi at valget av Kirkemøtet i et slikt alternativ bør skje i første halvdel av året etter valget av menighetsråd. Et slikt forslag vil kunne få som konsekvens at grupperinger som ønsker å bli representert i Kirkemøtet først må la sine kandidater velges inn i menighetsråd, før de eventuelt også kan stille som kandidater til Kirkemøtet. I dagens valgordning er det mulig å levere flere lister ved valg av menighetsråd. Det er sannsynlig at denne ordningen kan bli mer brukt hvis grupperinger må gå veien om menighetsrådsvalget for å kunne bli representert i Kirkemøtet. Spørsmålet må derfor ses i sammenheng med reglene om forholdsvalg (valg med flere lister) ved menighetsrådsvalget, se avsnitt 4.4.

Et alternativ kunne være å innføre en regel om at medlemmer av Kirkemøtet som velges direkte, også blir medlem av menighetsrådet i det soknet de er bosatt.

I utredningen *Kirkelig demokrati og valgordninger (2020)* mente arbeidsgruppen at en «ulempe ved en (...) ordning med gjennomgående representasjon er at medlemmene får mange møter de må delta på, noe som kan være vanskelig å kombinere med arbeid» (side 71). Medlemskap både i menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet vil være tidkrevende. Da det allerede er vanskelig å rekruttere kandidater til menighetsråd, er det ikke gitt at dette er den beste muligheten. Samtidig er det et spørsmål om det kan gi flere kandidater til menighetsrådene, fordi de som ønsker å engasjere seg i kirkepolitiske saker på nasjonalt nivå, også vil måtte sitte i et menighetsråd.

Arbeidsgruppen pekte også på at det vil

«være et selvstendig argument at når kirkemedlemmene først har fått stemmerett til valget av bispedømmeråd og Kirkemøtet, vil det kunne oppleves som en svekkelse av kirkemedlemmenes innflytelse og demokratiske rettigheter hvis de mister stemmeretten ved valg av Kirkemøtet igjen. Det kan forventes at det vil bli oppfattet av mange som en svekkelse av det kirkelige demokratiet» (side 72).

Arbeidsgruppen mente at «det ikke er aktuelt å anbefale å gå inn for en ordning med indirekte valg til Kirkemøtet».

Antall menighetsrådsmedlemmer i bispedømmene varierer fra ca. 400 i Nord-Hålogaland bispedømme til ca. 1150 i Bjørgvin bispedømme.⁶ Det er videre et moment at menighetsrådene har forskjellig størrelse – antallet menighetsrådsmedlemmer i de enkelte menighetsrådene korresponderer ikke nødvendigvis med antallet kirkemedlemmer i soknet. Siden det er varierende hvor mange menighetsrådsmedlemmer det er i hvert bispedømme, kan det gi en ubalanse i innflytelse ved valget av Kirkemøtet ved en indirekte valgordning – i noen bispedømmer vil få menighetsrådsmedlemmer ha større innflytelse enn i bispedømmer der det er mange menighetsrådsmedlemmer.

Ved et indirekte valg gjennomført på papir i menighetsrådsmøter, vil man kunne la være å utvikle funksjonalitet for å håndtere valgoppgjør for dette valget i valgmodulen. Man vil heller ikke trenge å utvikle og teste system for digitalt valg for dette valget. Samtidig må det uansett gjennomføres valg av menighetsråd og valg av øvrige medlemmer til Kirkemøtet (døve-menighetenes representant, samiske representanter o.l.). Man vil spare noen ressurser på den digitale utviklingen, men også legge kompleksitet til kirkevalget som helhet ved at man gjennomfører valg til Kirkemøtet på en annen måte og en annen tid enn de andre valgene. Det må lages stemmesedler slik at de kan lastes ned og skrives ut av de enkelte menighetsrådene. Menighetsrådsmedlemmenes stemmesedler vil måtte legges i stemmesedelkonvolutter og en omslagskonvolutt som sendes inn til valgrådet i bispedømmet for telling. Det antas at kostnadene ved å gjennomføre dette valget indirekte vil være mindre enn ved å gjennomføre valget direkte.

Kirkerådets flertall på 14 medlemmer går inn for å videreføre ordningen med direkte valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Et mindretall på to medlemmer går inn for en ordning med indirekte valg, der menighetsrådene velger Kirkemøtet.

4.4 Andre forenklinger i regelverket

Det er et gjennomgående prinsipp at valgreglene, som etter planen skal fastsettes på Kirkemøtet i 2026, skal forenkles sammenlignet med dagens regler. Det er blant annet behov for en forenkling av språket i regelverket. I det følgende presenteres forslag til forenklinger som Kirkerådet vurderer er nødvendig å avklare allerede i 2025.

Mulighet til å stemme på personer som ikke har stilt til valg (tilføyde navn) ved menighetsrådsvalg

Ved valg av menighetsråd har velgerne mulighet til å skrive opp inntil tre valgbare personer i soknet (tilføyde navn) på stemmeseddelen. Disse trenger ikke ha sagt seg villig til å stille til valg. I praksis vil disse personene kun bli valgt hvis det er færre kandidater enn det som skal velges. Hvis de velges, vil de ha plikt til å ta imot valget, men de kan søke fritak. Ordningen har vært en sikkerhetsventil i de tilfellene der det

---

⁶ 2020-tall.

er for få eller ingen kandidater på listen. Det fremstår som uklart om det er en god måte å løse problemet med for få kandidater på. Kirkerådet er kjent med at mange kandidater som kommer inn i menighetsråd, søker fritak. Det kan også være en omdømmeutfordring når folk blir valgt inn i et menighetsråd uten å ha samtykket til det på forhånd.

Ordningen med tilføyde navn skaper også tekniske og praktiske utfordringer. Hvis man skal videreføre ordningen, må valgmodulen i Den norske kirkes medlemsregister og det digitale valgsystemet utvikles så disse navnene blir håndtert riktig og på en hensiktsmessig måte. Det er komplekst å håndtere fritekstfelt digitalt. Dette vil derfor kreve større kostnader.

Uansett hvordan man bygger opp det digitale systemet, vil tilføyde navn måtte behandles manuelt av menighetsrådet for å identifisere personen og finne ut om vedkommende er valgbar. Dette kan være tidkrevende, særlig hvis det er snakk om mange tilføyde navn, og må gjøres før man kan få et valgresultat for det aktuelle soknet. Det kan også innebære vanskelige vurderinger i situasjoner der flere har samme navn eller navn er stavet feil.

Ut fra behovet for forenkling, og at det er uklart om tilføyde navn er en god måte å løse utfordringen med for få kandidater på listene på, foreslår Kirkerådet å fjerne ordningen med tilføyde navn ved menighetsrådsvalg.

Som erstatning for tilføyde navn som sikkerhetsventil ved for få kandidater foreslår Kirkerådet å videreutvikle ordningen med suppleringsvalg, som for eksempel kan gjennomføres i et menighetsmøte.

Sperregrense ved menighetsrådsvalg

Ved menighetsrådsvalg har det de to siste valgene vært en sperregrense på fem prosent av personlig stemmetall på Nominasjonskomiteens liste. Denne ordningen er vanskelig å forstå både for velgere og dem som organiserer valget lokalt. Mange sitter igjen med et inntrykk av at man får «feil» valgresultat siden antall personstemmer ikke nødvendigvis avgjør hvem som kommer først. Kirkerådet har vurdert om det kan være hensiktsmessig å fjerne regelen om sperregrense. Det vil da være slik at kandidatene på Nominasjonskomiteens liste blir rangert etter hvor mange personstemmer de har fått, og de som har fått flest stemmer, blir valgt. Å fjerne denne ordningen vil bidra til det overordnede målet om færre bestemmelser i regelverket, så det blir mindre å forholde seg til både for dem som organiserer valget og velgerne.

Argumentet for å ha en sperregrense på personstemmene er å sikre at noen få velgere ikke «kupper» rekkefølgen på listen hvis de aller fleste velgerne har levert stemmeseddelen urettet (og dermed gitt sin støtte til nominasjonskomiteens

prioritering). Kirkerådet har derfor kommet til at ordningen med sperregrense ved menighetsrådsvalg bør videreføres.

Forholdsvalg ved valg av menighetsråd

Muligheten til å gjennomføre valget av menighetsråd som forholdsvalg (listevalg) ble innført i 1953 og har vært der siden den tid. Ulike grupper stemmeberettigede i menigheten kan gå sammen om å fremme hver sin liste i valget, slik at valget gjennomføres som et listevalg. De soknene som gjennomførte valget som forholdsvalg i 2023, har for eksempel en lang tradisjon for at det blir stilt flere lister i soknet.

Det er likevel en mulighet som har vært begrenset utnyttet. I 2015 var det fem sokn som benyttet seg av muligheten, mens det var to sokn i 2019 og 2023. Sistnevnte utgjør 0,17 prosent av soknene i Den norske kirke. Det er heller en tendens til at det er vanskelig nok å rekruttere kandidater til å stille til én liste ved menighetsrådsvalget.

Muligheten for forholdsvalg gjør valgordningen ved menighetsrådsvalg mer komplisert. Valgreglene inneholder normalordningen flertallsvalg med tilhørende regler, og en alternativ ordning for forholdsvalg. Det gjør at både regler og veiledning blir mer omfattende. Ordningen medfører behov for omfattende utvikling i det digitale valgsystemet, noe som igjen gir betydelige kostnader. Et alternativ kunne være å fastsette at valg til menighetsråd kun skal gjennomføres som flertallsvalg, hvor muligheten for å gjennomføre valget som forholdsvalg avvikles. Et slikt alternativ ville gjøre kommunikasjonen rundt kirkevalget lettere. Siden det valgadministrative systemet må lages på nytt, er det nødvendig å bruke omfattende ressurser for å videreføre ordningen. Det er et spørsmål om en får nok igjen for de omfattende kostnadene som er nødvendige for å videreføre ordningen.

Samtidig fungerer muligheten til å gjennomføre menighetsrådsvalget somforholdsvalg som en viktig demokratisk sikkerhetsventil. Kirkerådet har derfor kommet til at det går inn for at forholdsvalg ved menighetsrådsvalg opprettholdes.

Supplerte kandidater ved menighetsrådsvalg

Det følger av dagens regler at det skal åpnes for supplerende nominasjon ved valg av menighetsråd hvor det bare er godkjent listeforslag fra nominasjonskomiteen. Det samme gjelder hvis det ikke har blitt godkjent noe listeforslag. Ved supplerende nominasjon kan fem stemmeberettigede forslagsstillere fremme et forslag til en kandidat. Godkjente forslag settes opp nederst på den endelige valglisten, og ifølge reglene må det tydelig fremgå at de supplerte kandidatene ikke er nominasjonskomiteens nederst prioriterte kandidater. Rekkefølgen på listen avgjøres ved loddtrekning. Denne ordningen bidrar til at kandidater som ikke er nominert av menighetsrådets nominasjonskomité, også kan stille, uten at det er nødvendig å stille en separat liste.

Ordningen med supplerte kandidater ved menighetsrådsvalg krever nokså omfattende logikk i valgmodulen. Kandidatene inngår på nominasjonskomiteens valgliste, men de krever samtidig en spesiell utforming av stemmesedlene for å få frem at de ikke er nederst prioritert av nominasjonskomiteen. Hvis det ikke er godkjent noen listeforslag, blir det plutselig en egen liste bestående kun av supplerte kandidater. I enkelte tilfeller kan det stilles spørsmål om menigheten egentlig heller har behov for en forlenget frist for å få flere kandidater til å stille.

Kirkerådet vurderer det som nødvendig å videreføre muligheten for supplerte kandidater på nominasjonskomiteens liste ved menighetsrådsvalget.

Kirkerådet har likevel vurdert om det går an å gjøre endringer i ordningen for supplerende nominasjon som gjør den digitale valgadministrasjonsjobben enklere og begrenser kostnadene.

En mulighet for forenkling er å avvikle kravet om at det tydelig må fremgå at de supplerte kandidatene ikke er nominasjonskomiteens nederst prioriterte kandidater. I så fall vil det være mulig å kunngjøre det godkjente listeforslaget etter fristen, åpne for supplerende nominasjon og så sette inn eventuelle supplerte kandidater nederst på valglisten, om det kommer noen. Det blir da ikke like synlig for velgerne, men vil både ivareta hensynet til at menigheten kan få flere kandidater til menighetsrådet og spare digitaliseringskostnadene. Det vil også gjøre ordningen enklere å kommunisere til velgerne. På samme måte vil en liste bestående kun av supplerte kandidater kunne legges inn som en ordinær flertallsvalgliste. Kirkerådet anbefaler å gjøre disse forenklingene med ordningen.

5. Forslag til endringer i Kirkemøtets sammensetning

Kirkemøtet består i dag av 117 medlemmer: preses i Bispemøtet, medlemmene av bispedømmerådene, lederen av Den norske kirkes ungdomsutvalg og lederen av Samisk kirkeråd. Medlemmene av bispedømmerådet, som også er medlemmer av Kirkemøtet, er 77 medlemmer valgt av kirkemedlemmene i bispedømmene, elleve valgte prester, elleve andre valgte kirkelig tilsatte, de elleve andre biskopene, tre samiske representanter og døvemenighetenes representant.

Evalueringen av kirkevalget har pekt på at kirkevalget er komplisert, blant annet fordi bispedømmerådene og Kirkemøtet sammensettes gjennom flere valg. Kirkerådet mener at Kirkemøtets sammensetning kan være aktuell å vurdere nærmere på noen punkter:

- 1) Prester og andre kirkelig ansatte i Kirkemøtet
- 2) Spørsmål om lik representasjon fra alle bispedømmer
- 3) Valg til Kirkemøtet

5.1 Særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte

I dag velges presten av stemmeberettigede prester i bispedømmet og lek kirkelig tilsatt velges av andre lek kirkelig tilsatte i bispedømmet. I ulike sammenhenger har spørsmål om særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte blitt tematisert, blant annet i rapporten *Samhandling i en selvstendig folkekirke – ny kirkelig organisering* (2021), og oppfølgingen av denne. Ved tidligere behandling har Kirkerådet lagt til grunn at det ikke er aktuelt å fremme endringer «nå» (se sak KM 10/22 side 35). Kirkerådet har også berørt spørsmålet i forbindelse med endringer av reglene for valg av Kirkeråd.

Bakgrunnen for at Kirkerådet nå kommer tilbake til spørsmålet, er særlig behovet for forenkling. Valgene av prester og lek kirkelig tilsatte gjennomføres som 22 preferansevalg. I forberedelse til valgene velges det nominasjonskomiteer. Det må blant annet gjennomføres ett valgmøte per prosti, totalt 94 valgmøter per valg (188 valgmøter samlet sett). De 22 nominasjonskomiteene skal deretter gjennomføre ett eller flere møter for å utarbeide et listeforslag til valget. Deretter gjennomføres det altså 22 forskjellige valg.

Det er vanlig i lutherske kirker at en del av synodens medlemmer utgjøres av prester. Unntaket er Svenska kyrkan, hvor det ikke er en særskilt representasjon av prester, men hvor prester og andre kirkelig ansatte kan stille til valg til Kyrkomötet på lik linje med andre. I Den norske kirke blir styringsansvaret utøvd i et samvirke mellom valgte medlemmer og representanter for den særskilte tjenesten med ord og sakrament. For Kirkemötets del blir representasjonen for den særskilte tjenesten ivaretatt av biskopenes medlemskap, ikke ved prester.

Bakgrunnen for at prestene i 1933 ble særskilt representert i bispedømmerådet og dermed senere i Kirkemötet, var å sikre et fast delingstall mellom «geistlige» og «legmenn». ⁷ Det var derfor praktisk kontinuitet i balansen mellom prester og leke, som var bakgrunnen for at det skulle være én særskilt valgt prest. Da de leke kirkelig tilsatte fikk særskilt representasjon i 1984, var dette først og fremst begrunnet med at «de utgjør en vesentlig faktor i kirkens liv og virke». ⁸ Prester og andre kirkelig ansattes medlemskap i bispedømmeråd og Kirkemötet bygger derfor først og fremst på deres kirkelige engasjement og fagkompetanse.

Ved å ha en særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte får disse ansattgruppene mulighet til å velge en prest eller en annen kirkelig ansatt som medlem. De får derfor større innflytelse i det særlige valget enn det øvrige kirkemedlemmer får. Samtidig får de ikke mulighet til å delta i valget av de øvrige medlemmene av Kirkemötet. Kirkerådet har fått enkelte tilbakemeldinger fra kirkelig

⁷ Ot.prp. nr. 11 (1933) side 5.

⁸ Ot.prp. nr. 74 (1982–1983), vedlegg, side 31

ansatte som har gitt uttrykk for at de heller skulle ønske å få stemme ved valget av de folkevalgte medlemmene til Kirkemøtet.

Om de særskilte valgene av prest og kirkelige ansatte avvikles, vil prester og andre kirkelig ansatte som hovedregel kunne velges som ordinære medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet, og de vil også ha stemmerett i dette valget.

Dagens særskilte representasjon av prester og kirkelig ansatte i bispedømmeråd og Kirkemøtet bidrar til å begrense andelen kirkelig ansatte i Kirkemøtet. Det er noe som i stedet vil kunne ivaretas av nominasjonsprosessene. Det kan også vurderes om det bør fastsettes nærmere regler som begrenser antall ansatte som står på en valgliste til en andel av kandidatene på listeforslaget.

Om den særskilte representasjonen av prester og lek kirkelig tilsatte avvikles, vil det være mulig å redusere antall medlemmer i Kirkemøtet med 22, og det vil gi kostnadsbesparelser. Alternativt kan medlemstallet i Kirkemøtet opprettholdes, hvor kirkemedlemmene velger flere medlemmer til Kirkemøtet. Den økonomiske kostnaden ved å videreutvikle et eget system og manntall for ansatte vil også innspares.

En avvikling av 22 særskilte valg vil bety en vesentlig forenkling. Det vil også være mest i tråd med prinsippet om at alle kirkemedlemmers stemmer skal ha like stor betydning. Kirkerådets flertall på ni medlemmer mener likevel at ordningen med særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte bør opprettholdes. Et mindretall på åtte medlemmer mener at ordningen med særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte bør vurderes.

Om preferansevalg

Dersom ordningen med særskilte valg videreføres, slik Kirkerådet går inn for, er det uansett behov for å gjøre noen endringer. Prest og leke kirkelig tilsatte velges ved preferansevalg. Preferansevalgordningen er en ordning som gir mer representative resultater enn det flertallsvalg gjør. Samtidig er ordningen komplisert både teknisk og praktisk. Den krever også en spisskompetanse i kirkelige valgorganer og en komplisert digital logikk. I en gjennomgang av 2019-valget var det kun 4 av 22 valg hvor flertallsvalg ville gitt et annet resultat enn det som var tilfellet med preferansevalgordningen. Kirkemøtet vurderte i 2021 om en skulle gå fra preferansevalg til flertallsvalg, men valgte å videreføre ordningen med preferansevalg.

Digitaliseringen har vist at de kirkelige valgene har mange varianter som må utvikles, testes og gjennomføres. I dagens ordning er det fire typer valg for menighetsråd (flertallsvalg, forholdsvalg, valg uten liste, valg med bare supplerte), to typer valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet, en type digitalt valg for prest og lek kirkelig tilsatt og en type digitalt valg for døvemenighetenes representant og for sørsamisk representant. Arbeidstiden som går med til å tilrettelegge for de ulike

digitale valgene, er omtrent like store, selv om det er langt færre som deltar i valgene av prest og lek kirkelig tilsatt. Kirkerådet ser derfor behov for å forenkle også denne delen av valgene, slik at det blir færre typer valgordninger som må videreutvikles og testes digitalt. Om ordningen med prest og lek kirkelig tilsatt videreføres, slik Kirkerådet går inn for, mener Kirkerådet at det er nødvendig å få en felles ordning med flertallsvalg som kan benyttes både ved valg av prest, kirkelig tilsatt, døvemenighetenes representant og sørsamisk representant.

Om manntall

Regelverket som definerer hvem som er ansett som hhv. stemmeberettiget og valgbar som prest og lek kirkelig tilsatt, er komplisert og krever omfattende arbeid for å sikre god kvalitet. En del opplysninger kommer fra ansatt- og organisasjonsregisteret i Den norske kirke, men også en del andre prester har i dag stemmerett ved valget av prest. Ved kirkevalget i 2023 ble valget av lek kirkelig tilsatt kjent ugyldig i Stavanger bispedømme etter en klage, noe som hang sammen med manglende kvalitet på opplysninger om hvem som var stemmeberettiget som lek kirkelig tilsatt.

Hvis ordningen med særskilte valg av prest og kirkelig tilsatt videreføres, slik Kirkerådet går inn for, ser Kirkerådet behov for å forenkle reglene om hvem som skal manntallsføres som prest og kirkelig tilsatt. Det vil kunne innebære at enkelte av dem som har stemmerett som prest eller lek kirkelig tilsatt i dag, vil endre stemmerettskategori. Det er noe en eventuelt vil måtte komme tilbake til.

5.2 Spørsmål om lik representasjon fra alle bispedømmene eller vektet representasjon

I dag består Kirkemøtet av sju medlemmer valgt av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme, uavhengig av hvor mange kirkemedlemmer det bor i hvert bispedømme. Det innebærer at det er ca. 25 000 medlemmer som står bak hvert mandat i Nord-Hålogaland bispedømme mot ca. 65 000 medlemmer per mandat i Borg bispedømme. Et kirkemedlem har derfor mye større innflytelse i Nord-Hålogaland enn i Borg – stemmen teller over dobbelt så mye.

Bispedømme	Antall medlemmer (2023)	Antall medlemmer per mandat (2023)
Oslo bispedømme	428 309	61187
Borg bispedømme	457 292	65327
Hamar bispedømme	289 295	41328
Tunsberg bispedømme	322 564	46081
Agder og Telemark bispedømme	311 763	44538
Stavanger bispedømme	317 928	45418
Bjergvin bispedømme	448 783	64112
Møre bispedømme	199 915	28559
Nidaros bispedømme	340 425	48632
Sør-Hålogaland bispedømme	180 352	25765
Nord-Hålogaland bispedømme	175 569	25081
Totalt	3 472 195⁹	

Ved offentlige valg er det et grunnleggende prinsipp om at hver stemme skal ha lik vekt. Dette prinsippet balanseres i den offentlige valgordningen ved at valgordningen er delt inn i valgdistrikter, og en har gitt utkantstrøk en viss overrepresentasjon. Tidligere utredninger har tatt til orde for at antallet valgte kirkemedlemmer bør differensieres ut fra en modell som i større grad tar hensyn til antall kirkemedlemmer i bispedømmene.¹⁰ Da Kirkemøtet og Kirkerådet behandlet oppfølgingen av disse reglene, senest i 2022, gikk instansene ikke inn for å gjøre endringer «nå».¹¹

Frem til 2021 var sammensetningen av bispedømmeråd og Kirkemøtet fastsatt i lov vedtatt av Stortinget, men nå kan Kirkemøtet selv foreta endringer i kirkeordningen. Kirkerådet mener derfor at spørsmålet nå er aktuelt for en fornyet vurdering.

Hvis man benytter seg av areal som faktor på samme måte som ved stortingsvalg, hadde fordelingen sett slik ut med utgangspunkt i de 77 mandatene som velges direkte av kirkemedlemmene:

⁹ SSB.no (minus medlemmer som i statistikken ikke er tilordnet et bispedømme):
<https://www.ssb.no/statbank/table/06929/tableViewLayout1/>

¹⁰ *Styrket demokrati i Den norske kirke (2008), Samhandling i en selvstendig folkekirke (2021)* side 78-79.

¹¹ Se sak KM 11/08, sak KM 11/10 og KM 10/22 side 35.

Valgdistrikt	Antall medlemmer	Areal	Mandat	Antall medlemmer per mandat
Oslo bispedømme	428 309	1 023	8	53 539
Borg bispedømme	457 292	9 330	9	50 810
Hamar bispedømme	289 295	52 073	7	39 776
Tunsberg bispedømme	322 564	16 862	7	48 134
Agder og Telemark bispedømme	311 763	31 731	7	44 509
Stavanger bispedømme	317 928	9 377	6	50 008
Bjergvin bispedømme	448 783	33 871	10	46 364
Møre bispedømme	199 915	14 356	4	46 635
Nidaros bispedømme	340 425	42 203	8	43 055
Sør-Hålogaland bispedømme	180 352	38 155	5	38 139
Nord-Hålogaland bispedømme	175 569	74 827	6	29 801

Det ville gi en noe større representasjon fra de største bispedømmene, mens enkelte bispedømmer ville få færre medlemmer. I Møre bispedømme ville det kun være fire direktevalgte medlemmer, i tillegg til biskopen og eventuelt prest og lek kirkelig tilsatt.

Kirkerådet har vurdert om ordningen med særskilt representasjon av prester og kirkelig ansatte bør avvikles. Hvis ordningen avvikles, er et alternativ at størrelsen på Kirkemøtet reduseres. Et mindre kirkemøte vil gi noen kostnadsbesparelser i møtegodtgjørelse, kostnader til reise og opphold mv. Et annet alternativ er, som pekt på i avsnitt 5.1, å opprettholde medlemstallet i Kirkemøtet. Om antallet som skal velges utvides fra dagens 77 til også å inkludere de 22 plassene som prester og leke kirkelig tilsatte har, dvs. til 99 mandater, ville fordelingen blitt slik:

Valgdistrikt	Antall medlemmer	Areal	Mandat	Antall medlemmer per mandat
Oslo bispedømme	428 309	1 023	10	42 831
Borg bispedømme	457 292	9 330	12	38 108
Hamar bispedømme	289 295	52 073	9	32 144
Tunsberg bispedømme	322 564	16 862	9	35 840
Agder og Telemark bispedømme	311 763	31 731	9	34 640
Stavanger bispedømme	317 928	9 377	8	39 741
Bjergvin bispedømme	448 783	33 871	12	37 399
Møre bispedømme	199 915	14 356	6	33 319
Nidaros bispedømme	340 425	42 203	10	34 043
Sør-Hålogaland bispedømme	180 352	38 155	6	30 059
Nord-Hålogaland bispedømme	175 569	74 827	8	21 946

Kirkerådet går imidlertid inn for å opprettholde ordningen med særskilt representasjon av prester og andre kirkelig ansatte i Kirkemøtet.

Det kan også tenkes andre modeller. Arbeidsgruppen som i 2020 leverte en rapport om *Kirkelig demokrati og valgordninger*, skisserte et par alternativer, mens utredningen *Styrket demokrati i Den norske kirke* (2008) inneholdt et annet forslag. Arbeidsgruppen bak *Kirkelig demokrati og valgordninger* foreslo blant annet at «de samiske representantene i de tre nordligste bispedømmene bør inngå i antallet mandater de enkelte bispedømmer får», mens døvemenighetenes representant i Oslo bispedømme «bør komme i tillegg til antallet mandater Oslo bispedømme får ut fra medlemstallet» fordi det ikke på samme måte allerede er en overrepresentasjon ut fra medlemstall i Oslo bispedømme (side 76). Dette er spørsmål som må vurderes nærmere i den videre prosessen.

Dersom det skal skje en differensiering i antall medlemmer per bispedømme, legger Kirkerådet til grunn at det kan være hensiktsmessig å bruke en beregningsmåte som er anerkjent fra andre sammenhenger. Samtidig er det ikke gitt at man bør følge en metode fra det offentlige.

En eventuell endring av representasjonen fra de ulike bispedømmene vil ha noe å si for utviklingen av valgmodulen. Når det er ett alternativ med sju medlemmer som skal velges, er det enklere å implementere enn om det er et alternativ med fire, et med fem, et med seks medlemmer osv. som skal velges. Stemmesedlene produseres på seks språk/skriftspråk (bokmål, nynorsk, nordsamisk, lulesamisk, sørsamisk, engelsk). Hvis det blir stemmesedler med forskjellige tall i alle elleve bispedømmene, blir det et høyt antall typer stemmesedler som flettes og må testes for å sikre at de inneholder riktig tester. Hvis det også skal være mulig å stemme på papir, øker

testbehovet ytterligere. Antallet stemmesedler kan settes skjematisk opp slik, avhengig av hva slags type valg det er snakk om, og om Nominasjonskomiteens liste videreføres.

	Samme antall som skal velges i alle bispedømmer	Forskjellig antall som skal velges i alle bispedømmer
Stemmeseddel for lister	Seks varianter (språk)	Elleve ganger seks varianter = 66 varianter
(Stemmeseddel for Nominasjonskomiteens liste)	Seks varianter (språk)	Elleve ganger seks varianter = 66 varianter
Blank stemmeseddel	Seks varianter (språk)	Elleve ganger seks varianter = 66 varianter
SUM	12 (18) varianter	132 (198) varianter

Dette innebærer at der det er lik representasjon fra alle bispedømmer, er det 12 varianter av stemmesedlene som må flettes og testes (seks varianter for lister og seks varianter for blanke stemmesedler). Der det er forskjellig antall som skal velges i alle bispedømmer, vil det være 132 varianter stemmesedler som skal flettes og testes. Stemmeseddel for Nominasjonskomiteens liste er ikke inkludert, siden Kirkerådet foreslår å avvikle denne ordningen. En differensiering i antallet medlemmer øker kompleksiteten og behov for større ressurser for å sikre at informasjonen på stemmesedlene blir korrekt, uavhengig av språk/språkform.

Ut fra et prinsipp om at kirkelige velgeres stemme i større grad enn i dag bør ha lik vekt, går Kirkerådets flertall på ni medlemmer inn for at det innføres en vektet representasjon som velges av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme i Kirkemøtet. Hvordan denne vektingen skal skje, må avklares nærmere. Kirkerådets mindretall på åtte medlemmer går inn for at det videreføres en lik representasjon som velges av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme i Kirkemøtet.

5.3 Endring fra valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet til valg av Kirkemøtet og bispedømmeråd

Da Kirkemøtet ble opprettet i 1984, ble det av praktiske grunner først og fremst sammensatt av medlemmene av bispedømmerådene. Fra 1984 til 2006 ble det derfor gjennomført valg til bispedømmeråd. De som ble valgt inn i bispedømmerådet, ble også medlem av Kirkemøtet.

Utredningen *Styrket demokrati for Den norske kirke* (2008) anbefalte at Kirkemøtet burde bestå av biskopene og et antall representanter som velges med bispedømmet som valgkretser. De medlemmene som er valgt fra et bispedømme, utgjør sammen med biskopen bispedømmerådet. Begrunnelsen for dette forslaget var at arbeidsgruppen mente dette vil synliggjøre valgets betydning, og at det er enklere å skape oppmerksomhet omkring et valg som handler om styringen av kirken som helhet. Kirkemøtet 2008 fulgte ikke forslaget, men valgte å justere ordningen, slik at det ble tydeliggjort at det både var valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet.

Erfaringene fra de etterfølgende kirkevalgene er at det er krevende å kommunisere at det ene valget er et valg av både bispedømmeråd og Kirkemøtet. Rapporten *Samhandling i en selvstendig folkekirke – ny kirkelig organisering* fra 2021 anbefalte derfor at valgordningen burde endres slik at kirkemøtemedlemmene fra hvert bispedømme utgjør bispedømmerådet, i stedet for at Kirkemøtet består av medlemmene av bispedømmerådet. Kirkemøtet vil da bestå av biskopene, et antall medlemmer som velges med bispedømmet som valgkrets, lederen av Den norske kirkes ungdomsutvalg og lederen av Samisk kirkeråd. Medlemmene valgt fra et bispedømme utgjør sammen med biskopen bispedømmerådet. Dette forslaget snur sammenhengen mellom Kirkemøtet og bispedømmerådet, uten at det i dette forslaget ellers gjøres endringer i sammensetningen av hverken bispedømmerådene eller Kirkemøtet. Dette var ikke et eget spørsmål i den etterfølgende høringen om kirkelig organisering.

Kirkerådet har vurdert forslaget om å snu på sammenhengen mellom Kirkemøtet og bispedømmerådet. Ved å gå over fra å snakke om *valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet* til *valg av Kirkemøtet*, blir valget lettere å kommunisere. Samtidig vil bispedømmerådet i et slikt forslag ikke lenger bli synliggjort i valget.

Kirkerådets flertall på 13 medlemmer har derfor kommet til at det heller vil gå inn for at man endrer omtalen til *valg av Kirkemøtet og bispedømmeråd*. Et mindretall på fire medlemmer går inn for at det som i dagens ordning heter *valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet* fra nå blir omtalt som *valg til Kirkemøtet*. Medlemmene av Kirkemøtet valgt fra et bispedømme, utgjør sammen med biskopen bispedømmerådet.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forenkling er en gjennomgående begrunnelse for forslagene i saken. Mange av de økonomiske og administrative konsekvensene er derfor omtalt underveis. Til sammen vil forslagene gi en forenkling av valg gjennomføringen. Det vil både bety at summen Kirkerådet bruker på kirkevalg, kan reduseres sammenlignet med tidligere valg, og at arbeidsbelastningen vil bli betraktelig mindre lokalt.

Regelverket for kirkelige valg er komplekst og vanskelig tilgjengelig for både valgmedarbeiderne, kandidater som stiller til valg, ansatte, velgerne og mediene.

Dette bidrar også til den opplevde belastningen ved å organisere kirkevalg. Forenkling av regelverket vil spare ressurser på alle nivåer. Disse ressursene vil kunne brukes på måter som gagnar både medlemmer og ansatte i soknene. Midler som spares inn, kan benyttes til menighetsbyggende arbeid lokalt og gi økt tilstedeværelse av ansatte i menighetens ulike tiltak. Når kirkens ansatte er mer til stede på de ulike treffstedene i kirken, vil dette også kunne ha en rekrutterende effekt med tanke på framtidig kirkelig bemanning. Frigjorte ressurser kan også komme medlemmer til gode ved at kirken inviterer til temasamlinger, seniortreff, ungdomsklubb eller korsatsing, for å nevne noen eksempler. Ansatte får frigjort tid og engasjement til arbeid blant ulike målgrupper der behovet er størst. I tillegg vil det være mange timers arbeid som spares for menighetsrådsmedlemmer og frivillige valgfunksjonærer. Et annet konkret eksempel ved å forenkle regelverket og fjerne elementer er at man kan kutte omfanget noe i valghåndbok og veiledninger. Da spares det tid både i utformingen og lesingen av disse.

Digitalt kirkevalg gir mulighet for å ta grep som kan redusere kostnader og ressursbruk både lokalt og nasjonalt, men gir også behov for et mer digitaliseringsvennlig regelverk. Alle unntak og særordninger koster tid og penger når det skal utvikles digitale system. I 2023 brukte man ca. 20 millioner på de digitale valgene. Hvis forslagene til Kirkerådet blir vedtatt, må man regne med at gjennomføringen av de digitale valgene blir dyrere enn i 2023. Dagens bemanning i Kirkerådet gir ikke rom for oppfølgingen som kreves for å gjennomføre digitalt valg med kompleksiteten ordningen har i dag, noe som innebærer at det vil være behov for å øke bemanningen. Økonomiske og administrative konsekvenser av de ulike modellene for digitalt og fysisk valg er nærmere omtalt i avsnitt 4.1.

Tabellen under forsøker å gi et anslag for de økonomiske konsekvensene av forslagene til modeller, sett opp mot regnskapet for kirkevalget 2023. Det er stor usikkerhet knyttet til disse anslagene. Alle tall gjelder for hele valgperiodene (2020–2023 og 2024–2027) og er rundet opp til nærmeste hundre tusen kroner.

	Regnskap 2023	Mulig budsjett 2027 ved modell 1	Mulig budsjett 2027 ved modell 2	Mulig budsjett 2027 ved modell 3
Digitalt valg	19 400 000	27 600 000	33 600 000	33 600 000
Tilskudd lokalt	34 800 000	-	-	35 000 000
Intensjonsstøtte og listestøtte	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
Støtte til nominerings- grupper ¹²	3 700 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000
Kommunikasjon	12 000 000	12 000 000	12 000 000	12 000 000
Trykk av stemmesedler	1 000 000	-	-	1 000 000
Tildeling bispedømmeråd	7 500 000	3 000 000	4 000 000	4 000 000
Annen valg- administrasjon ¹³	2 220 000	2 000 000	3 000 000	3 000 000
SUM	85 620 000	57 600 000	65 600 000	101 600 000

Dette budsjettutkastet skisserer altså foreløpige anslag basert på Kirkerådets forslag i høringsnotatet.

Hvis man går bort fra ordningen med kirkevalg samme sted som offentlige valg (modell 1 og 2), foreslås det at tilskudd til lokal gjennomføring av kirkevalget avvikles. I 2023 var dette tilskuddet på ca. 35 millioner kroner. Det forutsetter at soknene ikke får et for stort ansvar for håndtering av papirstemmer. Kirkerådet legger til grunn at kostnader soknet har til resterende arbeid med nominasjonskomité, behandling av valglister og kommunikasjonsarbeid vil være innenfor kommunens finansieringsansvar, se nærmere omtale i avsnitt 4.1.

Skjematisk kan ressursbruk for lokalkirken i de ulike modellene fremstilles som følger:

¹² Denne støtteordningen er overført fra kirkevalgets koststed til Kirkemøtet, men er likevel tatt med her for å forenkle sammenligningen med 2023-tallene. Grunnen til at den er doblet fra forrige periode, er at da ble tilskuddet bare utbetalt i to år, mens i inneværende periode vil tilskuddet bli utbetalt over fire år.

¹³ Bl.a. ekstra bemanning i Kirkerådet, kursing av nye råd, møter og oversettelser.

	Modell 1	Modell 2	Modell 3
Nominasjonsfasen	Som før	Som før	Som før
Grunnlagsdata og valglister	Forenklet	Forenklet	Som før
Valgmobilisering	Som før	Som før	Som før
Valgjennomføring	Ingenting	<ul style="list-style-type: none"> • Noe opplæring • Ta imot stemmer fra velgere som ikke har elektronisk ID • PC / ev. noe valgmateriell for stemmer på papir 	<ul style="list-style-type: none"> • Opplæring av valgfunksjonærer • Bemanne valglokaler på valgdagen • Valgmateriell som før
Opptelling	Ingenting	Muligens noe	Som før
Valgoppgjør	Noe oppfølging som før	Noe oppfølging som før	Noe oppfølging som før

Valgmodulen i Den norske kirkes medlemsregister må bygges opp på nytt til kirkevalget 2027. Det betyr at hvert ekstra element som blir vedtatt beholdt eller lagt til, vil ha en kostnad til utvikling for at systemet skal kunne håndtere dette. Det er svært vanskelig å estimere kostnader til IT-utvikling i forkant. Administrativt vil arbeidet med å bestille og teste funksjoner i valgmodulen ta mer tid jo mer komplekst regelverket er.

Dersom valget av Kirkemøtet gjennomføres indirekte av menighetsrådsmedlemmer, antas det at kostnadene vil være mindre enn ved å gjennomføre valget direkte.

De økonomiske og administrative konsekvensene av å beholde separate valg av prest og lek kirkelig tilsatt kan hovedsakelig deles inn i tre deler: 1) konsekvenser for de digitale valgene, 2) andre konsekvenser for Kirkerådet og 3) konsekvenser for bispedømmerådene. For de digitale valgene innebærer å beholde disse valgene at det er 22 ekstra valg. Disse skal det utvikles systemer for, og de skal testes. Det har en direkte kostnad ved anskaffelsen av system for digitalt valg. Like viktig er at oppfølgingen krever administrative ressurser i Kirkerådets sekretariat. Kirkerådets valgsekretariat må også følge opp veiledning om gjennomføring av disse valgene og håndtere for eksempel manntall og klagesaker. Særlig manntall har vært tidkrevende.

Bispedømmerådene har sekretariatsfunksjon for nominasjonskomiteene ved valg av prest og lek kirkelig tilsatt og skal behandle valglister og følge opp kandidatene. Til sammen er det 22 ekstra nominasjonskomiteer som trenger administrativ støtte. Det kan variere fra bispedømme til bispedømme hvor mye tid man bruker til forberedelse

og gjennomføring av møter, og oppfølging av nominasjonskomiteene. Tidsbruken er også avhengig av om møtene er fysiske eller digitale og av antall prostier. Det anslås at hvert bispedømme kan ha brukt ca. 15 timer bare til planlegging og korrespondanse i forkant av møtene. Det kan være brukt omtrent like mange timer til påfølgende korrespondanse med komiteer og kandidater, samt utforming av kandidatpresentasjoner. Gjentatt hjelp til regeltolkning etter gjennomført opplæring tar også tid.

Kirkerådets sekretariat har fått tilbakemeldinger om at det har gått mye tid til å få kandidater til å stille til valg av lek kirkelig tilsatt. Det kan delvis forklares med at de kirkelige ansatte ikke kan ses på som en like homogen gruppe som prestene og kan dermed kreve mer arbeid og oppfølging. Basert på tilbakemeldinger fra enkeltbispedømmer, kan det anslås at det er blitt brukt opp mot 35 timer til dette per bispedømme, hvorav en del har gått til reise. I administrativ støtte til valg av prest har man anslagsvis brukt noe mindre tid, ca. 30 timer.

Bispedømmerådene har også ansvar for nominasjonskomiteene ved valg av leke. Det anslås at det ble brukt ca. 55 timer per bispedømme til disse nominasjonskomiteene. I de fleste tilfellene koster selve møtene nødvendigvis ikke så mye, men de krever mange arbeidstimer til administrativ støtte.

I 2023 fikk bispedømmerådene et særlig ansvar for opplæring av dem som gjennomfører valg lokalt, samarbeide med Kirkerådet om manntall for valg av prest og lek kirkelig tilsatt, sekretariatsfunksjoner for valgrådet og tilrettelegging av valgrådets virksomhet, å gjennomføre valgmøter for å velge nominasjonskomiteer og legge til rette for nominasjonskomiteens arbeid, opptelling av stemmesedler, klagebehandling, opplæring av nye menighetsråd, planlegge og gjennomføre regional kirkevalgkampanje, bistå menighetene i å drive kommunikasjonsarbeid knyttet til kirkevalget samt å synliggjøre kirkens bidrag i samfunnet og tilbud til befolkningen gjennom et aktivt kommunikasjonsarbeid. Hvis man fjerner Nominasjonskomiteens liste ved valg av leke, telling av papirstemmer, samt nedskalerer opplæringen av lokale valgfunksjonærer, vil en del av arbeidet bispedømmerådene sekretariater har hatt med kirkevalg, falle bort. Det antas da at deler av den særskilte tildelingen på 7,5 millioner kan kuttes. Kirkerådet ber bispedømmerådene i sine høringsuttalelser om å gi innspill til ressursbehovet ut fra de foreslåtte endringene.

Forslaget om at det innføres en vektet representasjon som velges av kirkemedlemmene fra hvert bispedømme i Kirkemøtet, vil kreve mange nye varianter av stemmesedler som må kvalitetssikres på ulike språk. Det vil også kreve ny utvikling av funksjonalitet i valgadministrasjonssystemet.

Høring - rammer for kirkevalg

DEN NORSKE KIRKE

Høring - rammer for kirkevalg

* Obligatorisk

Den norske kirke er en demokratisk folkekirke. Alle medlemmer skal ha mulighet til å velge sine representanter til å styre kirken. Kirkerådet mener det er nødvendig å gjøre endringer i regelverket, noe som også vil bety forenklet gjennomføring og reduksjon i ressursbruk. Høringen foreslår blant annet at kirkevalget gjennomføres som digitalt valg med begrensede muligheter til å stemme ved oppmøte. Kirkevalget vurderes gjennomført i et annet tidsrom enn det offentlige valget. Det foreslås avvikling av Nominasjonskomiteens liste ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet og vektet representasjon fra de ulike bispedømmene i Kirkemøtet. Ved menighetsrådsvalg foreslås det å fjerne muligheten til å skrive opp valgbare personer på stemme-seddelen. I tillegg er det vurdering av en del tema der Kirkerådet ikke foreslår endring.

kirken.no/kirkevalghearing2024

Høringsfristen er 6. desember 2024.

Høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova jf. kirkeordningen § 42, og vil bli publisert på kirken.no.

Personvern

Skriv ikke inn opplysninger som identifiserer enkeltpersoner. Hvis du er en privatperson som sender inn høringssvar, må du oppgi navn. Da blir ditt høringssvar ansett som samtykke til at navnet og høringssvaret publiseres på kirken.no, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav a og artikkel 9 nr. 2 bokstav a.

"Engasjerende leser"

Det er mulig å bruke "Engasjerende leser" i arbeidet med høringssvarene, som gir mulighet for både forstørret tekst og opplesning av tekst. Du finner denne funksjonen ved å trykke på de tre prikkene øverst til høyre.

Praktisk informasjon

Skjemaet er delt opp i flere sider. Du kan gå fram og tilbake i skjemaet hvis du vil se hva du har svart eller gjøre endringer. Du kan skrive ut en kopi av svaret ditt etter at du har sendt inn.

Merkt at svarene ikke lagres når skjema lukkes uten at du har trykket på Send-knappen. Man kan bruke arbeidsdokument i Word som kan lastes ned på kirken.no/kirkevalghearing2024 mens svarteksten utarbeides.

Høring - rammer for kirkevalg

Om innsenderen av høringssvaret

1. Jeg svarer som: *

- Menighetsråd
- Menighetsråd med fellesrådsfunksjoner
- Fellesråd
- Bispedømmeråd
- Biskop
- Utdanningsinstitusjon
- Nomineringsgruppe
- Fagforening
- Organisasjon
- Privatperson
- Annet

2. Navn (råd/organisasjon/privatperson) *

3. Kontaktperson (hvis innsender er råd eller organisasjon)

Høring - rammer for kirkevalg

4. Bispedømmetilhørighet *

- Agder og Telemark
- Bjørgvin
- Borg
- Hamar
- Møre
- Nidaros
- Nord-Hålogaland
- Oslo
- Stavanger
- Sør-Hålogaland
- Tunsberg
- Ingen bispedømmetilknytning

Høring - rammer for kirkevalg

Digitalt valg eller digitalt og fysisk valg?

5. Kirkerådet foreslår at kirkevalget gjennomføres som digitalt valg med begrensede muligheter til å stemme ved oppmøte (modell 2). Støtter du/dere dette? *

- Ja, jeg/vi ønsker at kirkevalget gjennomføres digitalt med begrensede muligheter for å stemme ved oppmøte (modell 2).
- Nei, jeg/vi ønsker at kirkevalget gjennomføres heldigitalt (modell 1).
- Nei, jeg/vi ønsker at kirkevalget gjennomføres med digital forhåndsstemming og valgdag med fysisk stemmegiving (modell 3)
- Ingen mening / ønsker ikke svare

6. Begrunnelse og andre merknader

Høring - rammer for kirkevalg

Tidspunkt for kirkevalget

7. Kirkevalget i 2027 vurderes gjennomført i et annet tidsrom enn det offentlige valget. Hvilken tidsperiode vurderer du/dere som den beste for gjennomføring av kirkevalget 2027?

- August–september 2027
- Oktober–november 2027
- Vet ikke
- Ingen mening

8. Begrunnelse og andre merknader. Kom gjerne med innspill til praktiske konsekvenser av å gjennomføre valget i de ulike tidsperiodene.

9. Kirkerådet ber samtidig om synspunkter fra høringsinstansene på om det etterfølgende kirkevalget (kirkevalget 2031) bør flyttes til et annet tidspunkt enn det offentlige valget eller eventuelt til et annet år. Har du/dere merknader til dette?

08.10.2024, 10:55

Høring - rammer for kirkevalg

Ordning for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet

10. Kirkerådet foreslår å avvikle ordningen med Nominasjonskomiteens liste ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Støtter du/dere dette forslaget? *

- Ja
- Nei
- Vet ikke
- Ingen mening

11. Begrunnelse og andre merknader

12. Kirkerådet foreslår å videreføre ordningen med direkte valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd. Støtter du/dere forslaget? *

- Ja
- Nei
- Vet ikke
- Ingen mening

13. Begrunnelse og andre merknader

Andre forenklinger i regelverket

14. Kirkerådet foreslår å fjerne muligheten til å stemme på personer som ikke har stilt til valg (tilføyde navn) ved menighetsrådsvalg. Støtter du/dere forslaget? *

- Ja
- Nei
- Vet ikke
- Ingen mening

15. Begrunnelse og andre merknader

16. Kirkerådet foreslår å videreføre ordningen med sperregrense på fem prosent av personlig stemmetall ved menighetsrådsvalg. Støtter du/dere forslaget? *

- Ja
- Nei
- Vet ikke
- Ingen mening

17. Begrunnelse og andre merknader

18. Kirkerådet foreslår å videreføre ordningen med forholdsvalg (flere lister) ved valg av menighetsråd. Støtter du/dere forslaget? *

- Ja
- Nei
- Vet ikke
- Ingen mening

Høring - rammer for kirkevalg

19. Begrunnelse og andre merknader

20. Kirkerådet foreslår å videreføre, men forenkle ordningen med supplerte kandidater av menighetsråd. Støtter du/dere forslaget? *

- Ja, jeg/vi ønsker å videreføre ordningen med forenklinger
- Nei, jeg/vi ønsker å videreføre ordningen som i dag
- Nei, jeg/vi ønsker å avvikle ordningen
- Vet ikke
- Ingen mening

21. Begrunnelse og andre merknader

Høring - rammer for kirkevalg

Forslag til endringer i Kirkemøtets sammensetning

22. Kirkerådet foreslår å videreføre særskilt representasjon av prester i Kirkemøtet. Støtter du/dere forslaget? *

- Ja
- Nei
- Vet ikke
- Ingen mening

23. Kirkerådet foreslår å videreføre særskilt representasjon av lek kirkelig tilsatte i Kirkemøtet. Støtter du/dere forslaget? *

- Ja
- Nei
- Vet ikke
- Ingen mening

24. Har du/dere merknader til spørsmålet om særskilt representasjon av prest og lek kirkelig tilsatt? Begrunnelse og andre merknader

25. Hvis valg av prest og lek kirkelig tilsatt videreføres, støtter du/dere Kirkerådets forslag om å gjennomføre valgene som flertallsvalg heller enn preferansevalg? *

- Ja
- Nei
- Vet ikke
- Ingen mening

26. Begrunnelse og andre merknader

Høring - rammer for kirkevalg

27. Kirkerådet foreslår å innføre en vektet representasjon fra hvert bispedømme i Kirkemøtet? Støtter du/dere forslaget? *

- Ja, jeg/vi ønsker at antall medlemmer i bispedømmet skal ha betydning for representasjon i Kirkemøtet
- Nei, jeg/vi ønsker at det fortsatt skal velges sju medlemmer fra hvert bispedømme
- Vet ikke
- Ingen mening

28. Begrunnelse og andre merknader

29. Har du/dere andre merknader til Kirkemøtets sammensetning?

Høring - rammer for kirkevalg

30. Har du/dere andre merknader høringen?

DEN NORSKE KIRKE

Høring - rammer for kirkevalg

* Obligatorisk

Den norske kirke er en demokratisk folkekirke. Alle medlemmer skal ha mulighet til å velge sine representanter til å styre kirken. Kirkerådet mener det er nødvendig å gjøre endringer i regelverket, noe som også vil bety forenklet gjennomføring og reduksjon i ressursbruk. Høringen foreslår blant annet at kirkevalget gjennomføres som digitalt valg med begrensede muligheter til å stemme ved oppmøte. Kirkevalget vurderes gjennomført i et annet tidsrom enn det offentlige valget. Det foreslås avvikling av Nominasjonskomiteens liste ved valg av bispedømmeråd og Kirkemøtet og vektet representasjon fra de ulike bispedømmene i Kirkemøtet. Ved menighetsrådsvalg foreslås det å fjerne muligheten til å skrive opp valgbare personer på stemmeseddelen. I tillegg er det vurdering av en del tema der Kirkerådet ikke foreslår endring.

kirken.no/kirkevalghøring2024

Høringsfristen er 6. desember 2024.

Høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova jf. kirkeordningen § 42, og vil bli publisert på kirken.no.

Personvern

Skriv ikke inn opplysninger som identifiserer enkeltpersoner. Hvis du er en privatperson som sender inn høringssvar, må du oppgi navn. Da blir ditt høringssvar ansett som samtykke til at navnet og høringssvaret publiseres på kirken.no, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav a og artikkel 9 nr. 2 bokstav a.

"Engasjerende leser"

Det er mulig å bruke "Engasjerende leser" i arbeidet med høringssvarene, som gir mulighet for både forstørret tekst og opplesning av tekst. Du finner denne funksjonen ved å trykke på de tre prikkene øverst til høyre.

Praktisk informasjon

Skjemaet er delt opp i flere sider. Du kan gå fram og tilbake i skjemaet hvis du vil se hva du har svart eller gjøre endringer. Du kan skrive ut en kopi av svaret ditt etter at du har sendt inn.

Merk at svarene ikke lagres når skjema lukkes uten at du har trykket på Send-knappen. Man kan bruke arbeidsdokument i Word som kan lastes ned på kirken.no/kirkevalghøring2024 mens svarteksten utarbeides.

Om innsenderen av høringssvaret

1. Jeg svarer som: *

- Menighetsråd
- Menighetsråd med fellesrådsfunksjoner
- Fellesråd
- Bispedømmeråd
- Biskop
- Utdanningsinstitusjon
- Nomineringsgruppe
- Fagforening
- Organisasjon
- Privatperson
- Annet

2. Navn (råd/organisasjon/privatperson) *

Sør-Hålogaland bispedømmeråd

3. Kontaktperson (hvis innsender er råd eller organisasjon)

Omar Aardal, møtesekretær (oa865@kirken.no)

4. Bispedømmetilhørighet *

- Agder og Telemark
- Bjørgvin
- Borg
- Hamar
- Møre
- Nidaros
- Nord-Hålogaland
- Oslo
- Stavanger
- Sør-Hålogaland
- Tunsberg
- Ingen bispedømmetilknytning

Digitalt valg eller digitalt og fysisk valg?

5. Kirkerådet foreslår at kirkevalget gjennomføres som digitalt valg med begrensede muligheter til å stemme ved oppmøte (modell 2). Støtter du/dere dette? *

Ja, jeg/vi ønsker at kirkevalget gjennomføres digitalt med begrensede muligheter for å stemme ved oppmøte (modell 2).

Nei, jeg/vi ønsker at kirkevalget gjennomføres heldigitalt (modell 1).

Nei, jeg/vi ønsker at kirkevalget gjennomføres med digital forhåndsstemming og valgdag med fysisk stemmegiving (modell 3).

Ingen mening / ønsker ikke svare

6. Begrunnelse og andre merknader

Erfaringene fra digital forhåndsstemming ved kirkevalget i 2023 var i all hovedsak vellykket. Klare fordeler ved digital stemmegiving:

- Valget er lett tilgjengelig for velgerne
- Sikring mot feilkryssing reduserer faren for at stemmer må forkastes
- Automatisk opptelling sparer ressurser

For å sikre at også personer som ikke har elektronisk ID og/eller de med begrenset digital kompetanse får avgi stemme, er det viktig at det også finnes en mulighet for å stemme ved oppmøte.

Tidspunkt for kirkevalget

7. Kirkevalget i 2027 vurderes gjennomført i et annet tidsrom enn det offentlige valget. Hvilken tidsperiode vurderer du/dere som den beste for gjennomføring av kirkevalget 2027?

- August–september 2027
- Oktober–november 2027
- Vet ikke
- Ingen mening

8. Begrunnelse og andre merknader. Kom gjerne med innspill til praktiske konsekvenser av å gjennomføre valget i de ulike tidsperiodene.

Argumenter som taler for å ha kirkevalg samtidig med offentlige valg:

- Velgerne er i «valgmodus».
- Velgerne har gjennom de siste fire valgene blitt vant til tidspunktet. En bør gå forsiktig fram for ikke å skape usikkerhet blant velgerne. En endring av tidspunkt bør overveies grundig. Det kan skapes forvirring om en gjennomfører endringer som en i neste runde må gå tilbake på.
- Begrense antall datoer å forholde seg til.
- Den forholdsvis omfattende reformen av kirkevalget som denne høringen legger opp til (bl.a. digital stemmegivning) kan bety at det er lurt å ikke samtidig endre tidspunkt. Da kan en få en sikrere evaluering av hvilke tiltak/endringer som påvirker hvilke faktorer (valgdeltakelse, gjennomføring mm).

Motargumenter:

- Kamp om oppmerksomheten i media. Kirkevalget har lett for å «drukne»
- Den norske kirke er ikke lenger statskirke

9. Kirkerådet ber samtidig om synspunkter fra høringsinstansene på om det etterfølgende kirkevalget (kirkevalget 2031) bør flyttes til et annet tidspunkt enn det offentlige valget eller eventuelt til et annet år. Har du/dere merknader til dette?

Ordning for valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet

...

10. Kirkerådet foreslår å avvikle ordningen med Nominasjonskomiteens liste ved valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet. Støtter du/dere dette forslaget? *

- Ja
 Nei
 Vet ikke
 Ingen mening

11. Begrunnelse og andre merknader

Stiftsdirektøren tar ikke stilling for eller imot å avvikle ordningen med Nominasjonskomiteens liste, men velger å peke på noen argumenter som taler for det ene eller andre synspunktet.

Argumenter for avvikling:

Et system der listene har ulik status er krevende å forstå både for velgerne, valgfunksjonærer og offentligheten.

Det finnes flere landsdekkende nomineringsgrupper. I tillegg er det etablert en interesseforening for Nominasjonskomiteens liste. Sistnevnte har sannsynligvis full anledning til å stille egne lister på lik linje med andre nomineringsgrupper dersom ordningen med Nominasjonskomiteens liste avvikles.

Argumenter for å beholde Nominasjonskomiteens liste:

Nominasjonskomiteens liste representerer en kontinuitet og kan bidra til å gjøre kirka mindre sårbar for polariserende kirkepolitiske strømninger. Lav valgdeltakelse gjør at man bli ekstra sårbare for aksjoner eller lister som dannes kun på grunnlag av enkeltsaker.

Dersom en ved fristens utløp ikke har mottatt listeforslag fra noen nomineringsgrupper, må bispedømmerådet etablere en nominasjonskomite som skal sette opp en liste. Denne vil da ha svært begrenset tid til gjennomføring av nominasjonsprosessen.

12. Kirkerådet foreslår å videreføre ordningen med direkte valg til Kirkemøtet og bispedømmeråd. Støtter du/dere forslaget? *

- Ja
 Nei
 Vet ikke
 Ingen mening

13. Begrunnelse og andre merknader

Andre forenklinger i regelverket

14. Kirkerådet foreslår å fjerne muligheten til å stemme på personer som ikke har stilt til valg (tilføyde navn) ved menighetsrådsvalg. Støtter du/dere forslaget? *

- Ja
 Nei
 Vet ikkje
 Ingen mening

15. Begrunnelse og andre merknader

16. Kirkerådet foreslår å videreføre ordningen med sperregrense på fem prosent av personlig stemmetall ved menighetsrådsvalg. Støtter du/dere forslaget? *

- Ja
 Nei
 Vet ikke
 Ingen mening

17. Begrunnelse og andre merknader

Sperregrensen sikrer et viktig demokratisk prinsipp ved at en unngår at en enkelt stemme gir uforholdsmessig stort utslag på resultatet. En eventuell fjerning av sperregrensen vil undergrave nominasjonskomiteenes arbeid.

18. Kirkerådet foreslår å videreføre ordningen med forholdvalg (flere lister) ved valg av menighetsråd. Støtter du/dere forslaget? *

- Ja
 Nei
 Vet ikke
 Ingen mening

19. Begrunnelse og andre merknader

Ordningen har i liten grad ført til at det har blitt stilt alternative lister ved valg til menighetsråd. Den kan likevel fungere som en «sikkerhetsventil» i eventuelle tilfeller der nominasjonsprosessen ikke favner bredt nok.

20. Kirkerådet foreslår å videreføre, men forenkle ordningen med supplerte kandidater av menighetsråd. Støtter du/dere forslaget? *

- Ja, jeg/vi ønsker å videreføre ordningen med forenklinger
 Nei, jeg/vi ønsker å videreføre ordningen som i dag
 Nei, jeg/vi ønsker å avvikle ordningen
 Vet ikke
 Ingen mening

21. Begrunnelse og andre merknader

Forslag til endringer i Kirkemøtets sammensetning

22. Kirkerådet foreslår å videreføre særskilt representasjon av prester i Kirkemøtet. Støtter du/dere forslaget? *

- Ja
 Nei
 Vet ikke
 Ingen mening

23. Kirkerådet foreslår å videreføre særskilt representasjon av lek kirkelig tilsatte i Kirkemøtet. Støtter du/dere forslaget? *

- Ja
 Nei
 Vet ikke
 Ingen mening

24. Har du/dere merknader til spørsmålet om særskilt representasjon av prest og lek kirkelig tilsatt? Begrunnelse og andre merknader

Med hensyn til forenkling er det klart å foretrekke at særskilt representasjon av prest og lek kirkelig tilsatt blir avviklet. Det vil gjøre valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet mer likt andre valg. (f. eks. valg til menighetsråd og offentlige valg)

«Dagens særskilte representasjon av prester og kirkelig ansatte i bispedømmeråd og Kirkemøtet bidrar til å begrense andelen kirkelig ansatte i Kirkemøtet», se høringsnotatets side 28.

Det er viktig å unngå at det blir en for stor andel kirkelig ansatte i de øverste demokratiske organene i Den norske kirke.

Ved en avvikling av ordningen med særskilt representasjon bør det være mulig å ivareta dette hensynet gjennom nominasjonsprosessene og valgregler, som begrenser antall kirkelig ansatte som kan velges inn.

25. Hvis valg av prest og lek kirkelig tilsatt videreføres, støtter du/dere Kirkerådets forslag om å gjennomføre valgene som flertallsvalg heller enn preferansevalg? *

- Ja
 Nei
 Vet ikke
 Ingen mening

26. Begrunnelse og andre merknader

Preferansevalg er klart mer komplisert enn flertallsvalg. Valg til Sør-Hålogaland bispedømmeråd og Kirkemøtet foregår gjennom flere separate valg:

- Lulesamisk representant (1stk): velges gjennom flertallsvalg av et eget Samisk kirkelig valg møte.

- Leke medlemmer (7stk): velges gjennom flertallsvalg av og blant leke kirkemedlemmer som ikke jobber i kirka.

- Lek kirkelig tilsatt (1stk): velges gjennom preferansevalg av og blant de lek kirkelig tilsatte i bispedømmet.

- Prest (1stk): velges gjennom preferansevalg av og blant prestene i bispedømmet.

Ved å følge Kirkerådets anbefaling vil alle valgene foregå gjennom flertallsvalg.

Hensynet til forenkling vurderes som mer tungtveiende enn den potensielle faren for at en kandidat uten bred støtte fra velgerne blir valgt. Gjennomgang av tidligere valgresultatet (2019) viste at det er få tilfeller der flertallsvalg ville gitt et annet resultat enn dagens ordning med preferansevalg.

27. Kirkerådet foreslår å innføre en vektet representasjon fra hvert bispedømme i Kirkemøtet? Støtter du/dere forslaget? *

- Ja, jeg/vi ønsker at antall medlemmer i bispedømmet skal ha betydning for representasjon i Kirkemøtet
- Nei, jeg/vi ønsker at det fortsatt skal velges sju medlemmer fra hvert bispedømme
- Vet ikke
- Ingen mening

28. Begrunnelse og andre merknader

Sør-Hålogaland bispedømmeråd fastholder at det er et viktig prinsipp at bispedømmene har lik vektning i Kirkemøtet.

Den norske kirke skal være en landsdekkende folkekirke. De som bor i distriktene langt unna «maktens korridorer» må også oppleve at deres stemme blir hørt og at de har reell innflytelse.

I kjølvannet av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport som ble framlagt i 2023 vil innføring av ulik vektning framstå som en maktdemonstrasjon overfor minoritetene. Fare for økte motsetninger og polarisering.

Et betimelig spørsmål er om det med innføring av vektet representasjon fra hvert bispedømme, vil føre til at det senere vil komme på tale å vurdere ulik vektning også i andre fora i Den norske kirke, som for eksempel i Bispemøtet? Skal stemmen til en biskop fra et folkerikt bispedømme telle mer enn stemmen fra et bispedømme med lavere medlemsgrunnlag?

Viktig bakgrunn for denne høringen:

- Ressursbruk sett i forhold til valgdeltakelse
- Forenkling (gjøre valget mindre komplekst)
- Det må være en selvfølge at det jobbes for å minimere faren for feil

Noe av det som oftest blir kritisert ved kirkevalget er at det er komplisert og uoversiktlig. Det er et klart behov for forenkling. Kompleksiteten må minimeres. Innføring av ulik vektning innebærer det motsatte av forenkling – både med hensyn til velgernes forståelse av valget og selve gjennomføringen.

«Kompleksiteten gjør også digitalisering krevende. Forenkling av regelverket vil spare ressurser på alle nivåer, samtidig som det vil gjøre valget lettere for velgerne – og det vil redusere risikoen for feil.» (høringsnotatet s. 8)

Eksempel: Dramatisk økning i antall ulike stemmesedler som må produseres - fra 12 til 132 varianter. Dette er en betydelig komplisering som vil gi økt risiko for feil. (høringsnotatet s. 32-33)

Ved innføring av ulik representasjon oppnår en høyst sannsynlig økt ressursbruk, større kompleksitet og økt fare for feil.

Høring - rammer for kirkevalg

29. Har du/dere andre merknader til Kirkemøtets sammensetning?

30. Har du/dere andre merknader høringen?

Overordnet synspunkt: klart behov for forenkling. Den jevne velger har liten oversikt over hvor komplekst valg til bispedømmeråd og Kirkemøtet er. Dersom en klarer å gjøre valget enklere og mer oversiktlig vil det kunne bidra til økt valgdeltakelse.

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Elin Vangen	400	24/02747-4	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
60/24	Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	04.12.2024

Høring biskopens tilsyn

Saksordfører: Karianne Egeberg Gullfjell

Vedlegg:

Biskopens tilsyn - høring
 Høringsnotat - biskopens tilsyn
 Spørsmål til høringsnotatet
 Biskopens tilsyn - kortversjon

Saksorientering

Saken gjelder hvilken rolle biskopen skal ha i Den norske kirke.

Etter samvirkemodellen, som har preget Den norske kirkes lederstruktur i lang tid, ledes kirken i et samvirke mellom kongregasjonal ledelse – menighetsrådene, synodal ledelse – Kirkemøtet, og episkopal ledelse – biskopene og den Geistlige linjen.

I denne saken er forslaget at noe av biskopens myndighet skal overtas av den administrative ledelsen, som utgår fra det synodale, Kirkemøtet – representert ved stiftsdirektør. Både Kirkerådet og biskopene er nå enige om at det bør være et skille mellom arbeidsgiveransvaret og biskopens tilsyn.

I høringen tematiseres biskopens lederverktøy, særlig om begrepet bindende pålegg, og her har *Kirkerådet* og *Bispemøtet* forskjellig vurdering av hvor vidtrekkende det skal være. Det er *enighet* om at biskopen skal kunne gi bindende pålegg til ansatte i alle funksjoner, når saken gjelder innhold og forholdet til kirkens lære og praksis. Det er *uenighet* om hvorvidt biskopen skal kunne gi tilsvarende bindende pålegg til valgte råd, som menighetsråd og kirkelige fellesråd.

Bispemøtet foreslår følgende formulering:

Biskopen kan skriftlig gi bindende pålegg vedrørende vigslate og andre kirkelige tilsattes tjenesteutøvelse, jf. Kirkeordningens § 39a. Pålegget skal følges opp i et samarbeid mellom biskop og arbeidsgiver.

Biskopen kan skriftlig gi bindende pålegg til kirkelige råd i saker som berører rådens lojalitet til Den norske kirkes læregrunnlag, jf. Kirkeordningens § 37.

Her må bispedømmerådet ta stilling til om et bindende pålegg fra biskop overfor et valgt kirkelig råd er «for inngripende» (jfr. Kirkerådets forslag). Biskopens tilsyn skal sikre at lære og praksis er i overensstemmelse med Kirkens bekjennelse og læregrunnlag. Bindende pålegg er i dag et virkemiddel overfor ansatte, særlig vigslate ansatte. Dette foreslås videreført og tydeliggjort overfor alle ansatte og fortsatt tydeligst overfor vigslate.

Ved bindende pålegg overfor ansatte forutsettes det at den kirkelige arbeidsgiver, som vil være et kirkelig råd, også følger opp pålegget. Dette betyr at et slikt bindende pålegg allerede i dagens ordning vil være en inngripen i et kirkelig råds virksomhet. Det kan derfor sees som logisk at læretilsynet også gjelder overfor et kirkelig råd, og Bispemøtet foreslår derfor at biskopens mulighet til å gi bindende pålegg også gjelder overfor de valgte kirkelige rådene (bispedømmeråd, kirkelig fellesråd, menighetsråd).

Videre, hvis biskopen ikke lenger skal være øverste leder av prestatjenesten, blir prostenes rolle et viktig tema. Hvordan kan de fortsatt være biskopens medhjelpere i den pastorale tjenesten, og samtidig ha stiftsdirektør som nærmeste overordnede?
Rent praktisk kan dette arte seg som en videreføring av dagens ordning.
Samtidig er det potensiale for krysspress og «skvis» for prosten. Tydelig og avklart samarbeid mellom biskop og stiftsdirektør blir en forutsetning.

Samtalen i bispedømmerådsmøtet den 24.10.24 konkluderte ikke om prostens rolle, men Bispemøtet støtter denne endringen under forutsetning av at det tydeliggjøres bedre at det fortsatt må være en nær forbindelse mellom biskop og prost i utøvelsen av tilsynet. Dette gjelder særlig biskopens mulighet til å være involvert ved tilsetninger og kompetanseutvikling, samt ha en fungerende og relevant kontakt mellom biskop og prost.

Det er åpenbart at prosterollen kan oppleve et krysspress – med to ledere, en som arbeidsgiver og en som faglig leder og frontfigur med tilsynsansvar.

Hvordan kan det finnes en best mulig tilpasning slik at mulighet for kontakt og samarbeid fortsatt blir god og nær, samtidig som ansvaret blir tydelig plassert?

Faglig ledelse/tilsynsledelse bør defineres i regelverk, det være seg involvering ved utlysinger, tilsetninger og kompetansetiltak for prestatjenesten og andre fagkategorier. Det er også viktig med realisme rundt biskopens mulige bidrag i personalforvaltningen, der det i dagens ordning vil kreve mer tidsbruk fra biskopen om bidraget skal bli seriøst.

Bispemøtets forslag er at biskopen fortsatt har «medarbeidersamtale» med prost – her kan en vurdere å innføre begrepet «tilsynssamtale» eller «tjenestesamtale» som ramme for dette kontaktpunktet. Da blir det stiftsdirektør som eventuelt har «medarbeidersamtale» med prost, mens biskop har «tilsynssamtale» eller «tjenestesamtale».

Stiftsdirektøren avgir følgende forslag til høringssvar om biskopens tilsyn:

Forslag til vedtak

1. Støtter dere forslaget om å flytte § 1 i tjenesteordning for biskoper, som beskriver innholdet i tilsynet, inn i kirkeordningen?

Svar: **Ja**

2. Støtter du/dere forslaget om at det ikke bør stå i bestemmelsen at biskopen kan gi bindende pålegg til valgte råd?

Svar: **Nei**

3. Støtter du/dere å flytte arbeidsgivers styringsrett over prestene fra biskopen til bispedømmerådet v/stiftsdirektøren?

Svar: **Ja**

4. Støtter du/dere forslaget om at prosten fortsatt skal være biskopens medhjelper og kunne ivareta tilsynsoppgaver på vegne av biskopen, samtidig som prosten fortsatt ivaretar arbeidsgivers styringsrett over prestene lokalt?

Svar: **Ja**

5. Støtter du/dere forslaget om å styrke biskopens rolle i kompetanseutvikling for alle kirkefaglig ansatte?

Svar: **Ja**

6. Støtter du/dere forslaget om å styrke biskopens rolle ved tilsetning i alle stillinger som det vigsles til?

Svar: **Ja**

7. Støtter du/dere forslaget om at det bør opprettes saksbehandlingsregler i tilknytning til vigslingsamtalen?

Svar: **Ja**

8. Andre kommentarer:

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Til høringsmottakere iflg. liste

Dato: 09.10.2024

Vår ref: 24/01900-4 jm782

Deres ref:

Høring – biskopens tilsyn

Kirkerådet sender med dette på høring forslag til endringer i regelverk som er knyttet til biskopens rolle og ulike funksjoner i Den norske kirke. Forslagene til endringer er en følge av vedtak gjort av Kirkemøtet i 2022, 2023 og 2024. Høringsnotatet med forslagene til endringer ligger vedlagt.

Høringsnotatet foreligger både i en kortversjon og en fullstendig versjon. For å få tilstrekkelig oversikt til å svare på høringsspørsmålene vil det være nok å lese den korte versjonen, og eventuelt bruke det fullstendige høringsnotatet som referanse. Det vil særlig være nyttig å slå opp i kapittel 5 som inneholder de konkrete forslagene til regelendringer. For å få en mer utfyllende forståelse av biskopens rolle og funksjoner anbefaler vi å lese det fullstendige høringsnotatet.

Høringen sendes til et utvalg av menighetsrådene og de kirkelige fellesrådene, men alle som vil, kan avgi høringsuttalelse. I tillegg sendes høringen til bispedømmerådene, de teologiske utdanningsinstitusjonene som har rett til å gi cand.theol.-utdanning, Norsk Kvinnelig Teologforening, fagforeningene, Den norske kirkes ungdomsutvalg, Den norske kirkes råd for personer med funksjonsnedsettelse, Hovedorganisasjonen KA og Nettverk for fellesrådsledere.

Kirkerådet ber høringsinstanser fylle ut [et digitalt skjema for høringssvar](#). Vedlagt er også en PDF med oversikt over høringsspørsmålene. Dersom dere ønsker å gi en sammenhengende høringsuttalelse til hele notatet, kan den legges inn under «andre kommentarer» nederst i notatet, men vi ønsker likevel at dere besvarer de øvrige høringsspørsmålene.

Alle kan avgi høringsuttalelse. Høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova, jf. kirkeordningen § 42, og vil bli offentliggjort på kirken.no.

Frist for innlevering av høringssvar er **6. desember 2024**

Postadresse:
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

E-post: post.kirkeradet@kirken.no
Web:
Org.nr.:818 066 872

Telefon: +47 23081200
Telefaks:

Saksbehandler
Jørund Østland Midttun

Med vennlig hilsen

Ole Edvard Wold-Reitan
direktør

Torbjørn Backer Hjorthaug
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:

Høringsnotat - biskopens tilsyn

Spørsmål til høringsnotatet

Biskopens tilsyn - kortversjon

Høringsmottakere - menighetsråd

Høringsmottakere - proster

Kontaktliste høring

Høringsmottakere - kirkelige fellesråd og menighetsråd i ettsoknskommuner

Høring – biskopens tilsyn

Innhold

Høring – biskopens tilsyn.....	1
Innhold	1
1 Innledning	3
2 Nærmere om biskopens rolle og funksjon	5
2.1 Biskopens rolle i historisk sammenheng	5
2.2 Nærmere om begrepet tilsyn	7
2.3 Biskopen som leder	9
3 Biskopens rolle og oppgaver i Den norske kirke i dag.....	11
3.1 Vigslingsliturgien	11
3.2 Tjenesteordning for biskoper	12
3.3 Visitatsreglement for Den norske kirke	14
3.4 Andre regelverk og oppgaver	14
3.5 Oppsummering	15
4 Endringer i biskopens rolle og oppgaver.....	17
4.1 Biskopens rolle som leder av prestedtjenesten	18
4.2 Biskopens rolle ved ansettelse	20
4.3 Innhold i og rekkevidde av myndigheten til å gi bindende pålegg.....	22
4.4 Faste møtepunkter med de valgte rådene og daglig ledelse i soknet	23
4.5 Saksbehandlingsregler knyttet til vigsling etc.	24
4.6 Om preses i Bispemøtet.....	26
5 Forslag til regelendringer	27
5.1 Kirkeordningen.....	27
5.2 Tjenesteordning for biskoper	29
5.3 Tjenesteordning for proster	31
5.4 Tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester	33
5.5 Personalreglement for Den norske kirke	33
6 Økonomiske og administrative konsekvenser.....	34
7 Vedlegg: Regelverk med forslag til endringer	34
7.1 Tjenesteordning for biskoper	34
7.2 Tjenesteordning for proster	39

7.3	Tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester (utdrag)....	41
7.4	Personalreglement for Den norske kirke (utdrag)	42

1 Innledning

Kirkemøtet behandlet i 2022 en sak om fremtidig organisering av Den norske kirke. Her ble det både vedtatt en intensjon om en fremtidig modell for arbeidsgiverorganisering og en rekke modelluavhengige elementer. Blant disse var også biskopens rolle i en fremtidig kirkeordning. I saksdokumentet fra Kirkerådet ble dette blant annet beskrevet slik:

Også Kirkerådet mener at det er tjenlig i en fremtidig kirkelig organisering å tydeliggjøre og konkretisere biskopens tilsynsansvar, uavhengig av arbeidsgivermodell, for å styrke biskopens tilsyn. I dette vil det også ligge å gi biskopen tilstrekkelige virkemidler for å kunne utøve tilsynet på en effektiv måte. Tilsynet utøves primært gjennom forkynnelse, sakramentsforvaltning og dessuten råd og veiledning. Det er arbeidsgiver som har ansvar for å følge opp sine ansatte, også i konfliktsituasjoner. Det vil likevel være viktig at bindende pålegg og andre konkrete utslag av tilsynet også må følges opp av den aktuelle arbeidsgiveren. Kirkerådet legger til grunn at det, uavhengig av arbeidsgivermodell, bør være et tydelig skille mellom arbeidsgiveransvar og tilsyn, og at biskopen ikke lenger skal utøve arbeidsgiveransvar overfor prestene på samme måte som i dag. (KM 10/22 s. 25-26)

Saksdokumentet pekte videre på at biskopens primære ansvar for å fremme og bevare enheten i kirken vil få større oppmerksomhet dersom biskopen ikke lenger skal være arbeidsgiver, men at biskopens lederrolle som den øverste faglige og pastorale ledelsen i bispedømmet må tydeliggjøres, noe som krever fortsatt tett kontakt med bispedømmets medarbeidere og valgte råd.

Om tilsynsansvaret konkluderte Kirkerådet slik:

Samlet sett utgjør biskopens tilsynsansvar en omfattende type ledelse, som også griper inn i arbeidsgiveransvaret på en rekke områder. Kirkerådet legger til grunn at de virkemidlene biskopen har for å kunne utøve tilsynet effektivt, må konkretiseres nærmere i etterkant av prinsippvedtaket, herunder at det som nevnt bør innebære en plikt for de ulike arbeidsgiverorganene, først og fremst fellesrådene, til å rette seg etter veiledning og pålegg som kommer i kraft av tilsynet. (KM 10/22 s. 27)

Da Kirkemøtet behandlet saken, hadde komiteen følgende merknad om biskopens rolle:

Komiteen legger vekt på at biskopen må ha tilstrekkelige virkemidler i tilsynet. Tilsynet med alle ansatte og råd bør styrkes, for eksempel gjennom biskopens rolle i etter- og videreutdanning, ved at biskopen får en tydelig rolle i tilsettinger, og ved klare forpliktelser for den enkelte ansatte og ev. arbeidsgivere til å følge opp bindende pålegg, veiledning og andre konkrete utslag av tilsynet. Det bør utredes nærmere hvordan tilsynet skal rammes inn av saksbehandlingsregler for å ivareta hensyn til rettssikkerhet. Biskopens tilsynsmyndighet er forankret i Kirkemøtet. Biskopen kan bruke prosten som

sin medhjelper og tilrettelegger i utøvelsen av tilsynet. Komiteen mener at biskopen ikke skal utøve arbeidsgivers styringsrett på samme måte som i dag.

I selve vedtaket kom dette til uttrykk på følgende måte:

b) Biskopens tilsyn skal styrkes og ledelsen tydeliggjøres, uten at biskopen skal utøve arbeidsgivers styringsrett på samme måte som i dag.

I forlengelsen av vedtaket fra 2022 behandlet Kirkemøtet i 2023 igjen spørsmål om kirkelig organisering og biskopens rolle (KM 5/23). Kirkerådets saksdokument fulgte her opp det som ble uttrykt i 2022. I Kirkemøtets behandling kommenterte også komiteen vedtakspunkt 1 b):

Komiteen understreker at Kirkemøtet i sak KM 10/22 enstemmig vedtok en rekke modelluavhengige føringer. Det er ikke nødvendig å gjenta disse i årets vedtak, med mindre det er behov for justeringer. [...] Vedtakspunkt 1 b) i sak KM 10/22 er ivarettatt i denne saken ved at det fremmes forslag om å styrke biskopens tilsyn og ledelse. Punktet om at biskopen ikke skal utøve arbeidsgivers styringsrett på samme måte som i dag, bør etter komiteens mening vurderes nærmere i lys av vedtaksforslaget om å videreutvikle dagens arbeidsgiverorganisering. Komiteen mener det må utredes hvordan arbeidsgiveroppgaver skal utøves på bispedømmenivå. [...] De øvrige modelluavhengige føringene ligger fast for det videre organiseringsarbeidet (merknad 11).

Kirkerådet presiserte videre at intensjonen var å styrke tilsynet og biskopen som leder. Komiteen fulgte også opp dette og uttrykte:

Komiteen vil understreke betydningen av at biskopen har en rolle ved ansettelse til alle vigslende stillinger, både de som blir ansatt i soknet og i rettssubjektet Den norske kirke, og at biskopens myndighet til å gi bindende pålegg blir fulgt opp av de organene som har arbeidsgiveransvaret. Komiteen legger samtidig vekt på behovet for at det finnes regler om saksbehandling som rammer inn biskopens tilsyn, og forutsetter at Kirkerådet kommer tilbake med forslag om dette. En videre uttegning må inneholde biskopens rolle i etter- og videreutdanning og faglig utvikling (merknad 13).

Kirkemøtet gjorde følgende vedtak:

Biskopens tilsyn og ledelse skal styrkes, blant annet ved at biskopen får en rolle ved ansettelse i alle vigslende stillinger, og gjennom en tydelig beskrivelse av innholdet i og rekkevidden av myndigheten til å fatte bindende vedtak. Det etableres faste møtepunkter mellom biskopen og de valgte rådene i soknet, samt daglig ledelse i disse. Det utarbeides et forslag til regler om saksbehandling som rammer inn biskopens tilsyn.

I 2024 behandlet Kirkemøtet en sak om blant annet bispedømmerådets rolle i en fremtidig kirkeordning (KM 7/24). I saksforberedelsene skrev Kirkerådet da blant annet:

Kyrkerådet vil dessutan peike på at ein må sjå utvikling av profilen til bispedømerådet i nær samanheng med ei fornya rolle for biskopen. Oppgåvene til biskopen er også i endring; frå ein profil der arbeidsgivaroppgåver for prestane har vore sentrale, mot ei sterkare vektlegging av tilsyn overfor alle tilsette og råd. (...) Mandat og oppgåver for bispedømerådet må ein definere med omsyn til tilsynsmandatet. Mandata heng saman, og dei kan til dels også overlappe kvarandre. I møte med kyrkjelydane er det viktig at biskop og bispedømeråd er koordinerte og del av eit heilskapleg strategisk arbeid.

Kirkemøtets vedtak inneholdt følgende setning:

Mandat og oppgåver for bispedømerådet må også bli definert med omsyn til biskopens tilsynsoppgåver.

Kirkemøtets behandlingar er grunnlaget for forslagene til regelendringar som nå sendes på høring. Kirkerådet legg til grunn at de modelluavhengige punktene fra det første vedtaket, fra 2022, skal følges opp selv om hovedmodellen for organisering av arbeidsgiveransvar i 2022-vedtakets del 2 ble endret ved kirkemøtevedtaket året etter. Den vurderingen og utredningen som ble etterspurt av kirkemøtekomiteen i 2023, har dannet grunnlag for forslagene om endringer i biskopens oppgaver. Kirkerådet vil ellers komme tilbake til en nærmere omtale av bispedømmerådet som arbeidsgiverorgan i forbindelse med en utredning av bispedømmerådets oppgaver.

Høringsnotatet er før det ble ferdigstilt vært til behandling i Bispemøtet i deres møte i mai, og senere av preses i samarbeid med Bispemøtets sekretariat. Det har også vært til behandling i en referansegruppe for tillitsvalgte og programstyret¹ for organisasjonsutvikling.

Kirkemøtets vedtak omtaler biskopens «tilsyn og ledelse». Kirkerådet har i fortsettelsen valgt å omtale biskopens funksjoner bare som «tilsyn», ut fra en betraktning av at tilsynet er den form for ledelse som biskopen utøver, og at det dermed ikke er noen vesentlig distinksjon mellom biskopens tilsyn og biskopens ledelse.

2 Nærmere om biskopens rolle og funksjon

2.1 Biskopens rolle i historisk sammenheng

Ordet biskop kommer fra det greske *episkopos* som betyr «tilsynsmann». Dette var en tittel som ble brukt i greske byer om en type inspektører eller tilsynsmenn som ble oppnevnt av fellesskapet. Disse hadde visse tjenesteoppgaver som ble kalt liturgier.

De første menighetene tok noen steder i bruk denne tittelen for ledere i menigheten. Det er ikke entydig utfra kildene, hverken de som finnes i Det nye testamente eller i

---

¹ Programstyret for organisasjonsutvikling i Den norske kirke er et organ for involvering, som skal sikre at organisasjonsutviklingen skjer i tråd med vedtak i Kirkemøtet og Kirkerådet. Programstyret er sammensatt av ansatte ledere i Den norske kirke, med et ansvar for å følge opp Kirkemøtets og Kirkerådets vedtak.

de første generasjonene etterpå, hvilken rolle biskopen hadde i forhold til «eldste» (gresk: *presbyteroi*) og diakoner, men det er indikasjoner på at episkopatet, altså tilsynstjenesten, spesielt var knyttet til gudstjenestefeiringen, da særlig nattverden. Biskopen skulle se til at bare de troende deltok i det hellige måltidet (menighetens liturgi) og dermed fikk biskopen et særlig ansvar for tilsynet med menighetens åndelige liv og å verne om den kristne overleveringen. Det utviklet seg en ordning der hver by hadde (minst) en biskop som hadde oversyn med hele fellesskapet av husmenigheter på stedet. Etter hvert som lokalkirken spredte seg over større geografiske områder, utviklet biskopen seg mer til en regional leder, som fikk rett til å sende presbytere til å representere seg lokalt. Biskopene ble antagelig valgt enten av hele menigheten eller av og blant presbyterkollegiet.

Fra denne begynnelsen utviklet det seg en tydelig hierarkisk ordning med biskopen som den ubestridte lederen av lokalkirken. Slik er det fortsatt blant andre i den romersk-katolske og anglikanske kirke, hvor biskopen er den som leder lokalkirken, og med prestene som biskopens utsendinger til menighetene. Hos Luther og de øvrige lutherske reformatorene ble tyngdepunktet lagt annerledes. Dette blir tydelig i *Confessio Augustana* (CA), hvor den særlige tjenesten med Ord og sakrament (tidligere kalt det kirkelige embetet) i CA 5 primært hører til i den lokale, gudstjenestefeirende menigheten. I luthersk embetsteologi er det ingen prinsipiell forskjell på prestedtjeneste og bispetjeneste, bare en praktisk. Både prester og biskoper skal utøve sin myndighet først og fremst gjennom forkynnelse og sakramentsforvaltning.

Det betyr likevel ikke at reformatorene ikke anerkjente biskopene som ledere i kirken. Som regionale ledere skulle biskopene fortsatt treffe beslutninger om menighetens liv for å sikre sømmelighet, ordinere og innsette dem som skulle gjøre tjeneste med Ord og sakrament, bedømme rett og vrang lære og være ansvarlig for kirkedisiplinen. Denne rollen ble også ivaretatt i dansk-norsk sammenheng. Biskopens plikter, slik det uttrykkes i vigslingsliturgi og i Kirkeordinansen av 1537, er forkynnelse, undervisning, forbønn for menighetene, opplæring og ordinasjon av prestene, og oppsyn med prestenes utøvelse av tjenesten. Ordinansen foreskriver også at biskopene skal gi råd i saker som angår samvittighetene, både når det gjelder kirkefolk og myndigheter, dømme i ekteskapsaker, besøke skolene og sørge for fattigpleie.

Biskopenes lederrolle har derfor i vår kirke tradisjonelt omfattet både menighetene og prestene, og i videre forstand hele samfunnet. Dette viser seg særlig gjennom visitasene. Ved siden av vigslingsfullmakten har visitasene helt fra 1500-tallet vært biskopenes viktigste redskap for utøvelse av sitt lederskap. Visitasberetningene viser at biskopenes ledelse har fulgt den helhetlige forståelsen som kirkeordinansen uttrykker, med det viktige tillegget at visitasene også har inkludert tilsyn med kirkebyggene og kirkeinteriøret.

Ut fra tanken om Kongen som husfar for hele kirken, og dermed den som styrte menighetene – en rolle som i 1814 ble stadfestet i Grunnloven – har biskopene i statskirkens tid fungert som Kongens rådgivere og fremste representanter overfor menigheten. Det var også biskopene som på Kongens vegne skulle se til at

«Religionens offentlige Lærere følge de dem foreskrevne Normer», som det het i den gamle Grunnloven § 16.

En egen tjenesteordning for biskoper ble første gang fastsatt ved kongelig resolusjon i 1997. I hovedsak var denne tjenesteordningen en videreføring og samling av en rekke ulike eldre bestemmelser. Den nåværende tjenesteordningen er fastsatt av Kirkemøtet i 2021. Kirkemøtet vedtok da i hovedsak å videreføre de tidligere bestemmelsene.

2.1.1 Kirkelige rådsorganer og samvirkeprinsippet

Biskopenes rolle som ledere i kirken er i løpet av det siste århundret også supplert med en rekke andre organer og selvstendige regelverk. I 1920 ble det kirkelige lokalstyret etablert, gjennom lov om menighetsråd, og i 1933 kom en tilsvarende regulering om etablering av bispedømmeråd. Disse bestemmelsene ble samlet i kirkeordningsloven av 1953. Bispemøtet, som ble fast etablert i 1934, var lenge det eneste offisielle sentralkirkelige organet, men det ble supplert av bispedømmerådene fellesråd (etter hvert kalt Kirkerådet) i 1969, Mellomkirkelig råd i 1970 og til slutt av Kirkemøtet, som ble etablert i 1984. I 1992 opprettet Kirkemøtet også Samisk kirkeråd.

Den lovbestemte rådsstrukturen med Kirkemøtet på toppen ble en supplerende styringsstruktur i Den norske kirke, ved siden av Kongens kirkestyre. Rent formelt opererte disse styringslinjene uavhengig av hverandre, og biskopene beholdt sin rolle som det statlige kirkestyrets viktigste representanter og faglige rådgivere. Samtidig la Kirkemøtet straks etter opprettelsen av Kirkemøtet til rette for en prosess for å oppnå en samlet forståelse av forholdet mellom de to styringslinjene. Denne prosessen resulterte i betenkingen *Kirkens embete og råd* fra 1987, som utviklet tanken om styringen av kirken som et *samvirke* mellom valgte medlemmer av rådene og representanter for det kirkelige embetet, det vil si tjenesten med Ord og sakrament som beskrevet i CA 5.

2.2 Nærmere om begrepet tilsyn

Begrepet tilsyn er i normal norsk språkbruk mest vanlig i forbindelse med offentlige tilsyn. I Store norske leksikon beskrives tilsyn som «ett av flere virkemidler statlige myndigheter bruker for å følge opp intensjoner i ulike lover, forskrifter og bestemmelser. Tilsynene er ofte underlagt departementene, men har en faglig uavhengighet til å drive virksomheten slik de selv mener er faglig forsvarlig.» Et tilsyn er i denne forståelsen en uavhengig instans som ser offentlige virksomheter utenfra, og driver kontroll med disse.

I motsetning til slike statlige tilsynsorganer er biskopen på en annen måte en del av den virksomheten det føres tilsyn med. I kirkelig sammenheng er forståelsen av begrepet tilsyn følgelig nokså annerledes. Som det fremgår av den historiske gjennomgangen, har episkopé i kirken alltid først og fremst hatt en ledelsesdimensjon. Tilsyn er en type ledelse, gjerne betegnet som pastoral ledelse, og når biskopene driver tilsyn, utøver de ledelse overfor menighetene og kirkelig ansatte (se nærmere om begrepet pastoral ledelse under, i kap. 2.3). I dag er dette, i enda større grad enn tidligere, en ledelse som først og fremst er preget av veiledning og

oppmuntring. Riktignok har også kirkelig tilsyn et element av kontroll, men det er ikke i regi av en uavhengig instans, men som en del av ledelsen innad i kirken. Tilsynet er i sin kjerne knyttet til kirkens lære og hvordan den kommer til uttrykk, særlig i forbindelse med menighetenes gudstjenesteliv. Biskopene har et særlig ansvar for at evangeliet blir forkynt rent og sakramentene forvaltet rett i kirken, og at kirkens øvrige medarbeidere og råd er best mulig rustet til å ivareta dette oppdraget.

I praksis har biskopene under det statlige kirkestyret også hatt forvaltnings- og lederoppgaver som har gått utover tilsynet i egentlig forstand, som ledere av prestetjenesten og tidligere som kirkelig overøvrighet på flere områder. Når statens rolle i Den norske kirke nå er erstattet med et selvstendig kirkestyre forankret i demokratiske kirkelige organer, påvirkes biskopens plass i kirkestrukturen og begrunnelsen for biskopens særlige rolle i kirken. Dermed oppstår et større behov for å definere nærmere hva som ligger i biskopens rolle som kirkelig tilsyn i forhold til andre forvaltningsoppgaver som tidligere har vært lagt til biskopene.

Utgangspunktet for Den norske kirkes innholdsbestemmelse av begrepet tilsyn er formuleringene i § 1 i tjenesteordning for biskoper. Denne er nærmere behandlet under, i kap. 5.1. Videre vil de økumeniske samtaler som Den norske kirke har deltatt i, gi et bredere materiale til forståelsen av biskopens tjeneste. En slik tilnærming understreker at Den norske kirke er en del av et verdensvidt, økumenisk fellesskap, og Den norske kirke bør relatere sin forståelse av tilsynet til fellesskapet av kirker som Den norske kirke har forpliktende forhold til.

Særlig viktige dokumenter som utdyper forståelsen av tilsynstjenesten, er i denne sammenhengen:

- Lima-dokumentet: *Dåp, Nattverd, Embete* (forkortet BEM etter den engelske tittelen *Baptism, Eucharist, Ministry*) fra Kirkenes verdensråd 1982
- Porvoo-avtalen fra 1994, mellom anglikanske og lutherske kirker i Norden, Baltikum og Storbritannia, og
- Det lutherske verdensforbunds (LVF) uttalelse fra 2007: *Episcopal Ministry within the Apostolicity of the Church* (Lund-uttalelsen).

I BEM-dokumentet beskrives bispetjenesten med tre dimensjoner; en personlig, en kollegial og en fellesskapsbasert eller samvirkende dimensjon. Disse tre dimensjonene tegner en tilsynstjeneste som er gitt en person som en personlig forpliktelse og oppdrag, som også skal utøves i et felleskap med andre tjenestebærere og på grunnlag av og i sammenheng med et videre felleskap. Den norske kirkes organer har sluttet seg til hovedprinsippene i denne forståelsen. Dette svarer til hvordan kirken forstår bispeembetet i praksis i dag, noe som også har gitt utslag i tidligere uttalelser om bispetjenesten, særlig Bispemøtets uttalelse om kirkens tilsynstjeneste fra 2016.

Den *personlige* dimensjonen uttrykkes ved at biskopen vigsles til sin posisjon ved en særskilt liturgi fastsatt av synoden, og gis myndighet til på selvstendig grunnlag å utøve tilsyn innenfor rammen av kirkens orden og bekjennelse. Den *kollegiale*

dimensjonen ivaretas ved at biskopene er del av et fellesskap av biskoper nasjonalt (i Norge organisert gjennom Bispemøtet) globalt og økumenisk og på en særlig måte representerer bindeleddet mellom enkeltmenighetene og den globale og universelle kirke. Den *samvirkende* dimensjonen består i at biskopen utøver sitt tilsyn i samvirke med organer for kirkeledelse på ulike nivåer i kirken. I Den norske kirke gjelder det i første rekke Kirkemøtet, Kirkerådet og bispedømmerådet, men også en rekke andre utvalg og råd.

Denne forståelsen av biskopens rolle er også bestemmende for Porvoo-avtalen, som har en felles forståelse og anerkjennelse av bispetjenesten som et bærende element.

I den luthersk-protestantiske tradisjonen avtegner det seg videre en bred konsensus om biskopens rolle i kirkens lederskap. LVF uttrykker denne konsensusen slik:

Utviklingen av ulike komiteer, synoder og institusjoner som tar del i kirkeledelsen sammen med biskopen, er forenlig med den lutherske forståelse av kirken. I lutherske kirker i dag utøves kirkestyret gjennomgående av synodale og kollegiale strukturer, som inkluderer deltakelse av både leke og ordinerte personer, og hvor biskopens tjeneste har en klart definert rolle.²

I henhold til en bred, økumenisk konsensus er dermed følgende elementer viktige deler av biskopens oppgaver:

- Uttrykke og utvikle kirkens enhet lokalt, regionalt, nasjonalt og globalt.
- Ivareta kirkens lære ved å føre tilsyn med forvaltningen av kirkens sakramenter og evangeliets forkynnelse, i troskap mot kirkens økumeniske bekjennelse og tolket til mennesker i biskopens kontekst.
- Vigsle tjenestegrupper som utøver kirkens sendelse til verden.
- Gi lederskap til kirkens helhetlige misjon og delta i kirkens helhetlige ledelse.
- Visitere lokalkirken med særlig vekt på oppmuntring, veiledning og utfordring til tro og tjeneste.
- Representere kirken i det offentlige rom (*public ministry*).

2.3 Biskopen som leder

Både det historiske utgangspunktet og den økumeniske samstemmigheten om innholdet i bispetjenesten tegner opp bildet av biskopen som en ledende tjeneste i kirken. Det samsvarer med den allmenne oppfatningen av biskopene som tydelige ledere både innad i kirken og i samfunnet for øvrig.

---

² “The development of various committees, synods, and institutions sharing tasks of governance with the bishop, is consistent with Lutheran understandings of the church. In Lutheran churches today, church governance is carried out comprehensively through synodical and collegial structures, which include the participation of both lay and ordained persons, and in which the episcopal ministry has a clearly defined role.”

Ut fra de oppgavene som er tillagt bispetjenesten er det sakssvarende å si at tilsyn i kirkelig sammenheng innebærer en type ledelse som er annerledes enn den ledelsen som skjer på vegne av demokratiske organer og ut fra arbeidsgiveransvar.

Denne ledelsen er tradisjonelt kalt *pastoral* ledelse. Ledelsesansvaret er forankret i tjenesten med Ord og sakrament, og betegner ansvaret for, som hyrde, å videreføre og fastholde evangeliet, gjennom forkynnelse, gudstjenesteliv og annen kirkelig aktivitet som følger av dette. Grunnlaget for den pastorale ledelsen er gitt i biskopens vigsling til prest, og er grunnleggende sett ikke noe annet enn det mandatet enhver prest har fått gjennom vigslingen. I dette ligger blant annet den doble rollen at presten på samme tid er utgått fra menigheten og står overfor menigheten med Ord og sakrament. Det er likevel en vesentlig forskjell på biskopens tilsyn og øvrig pastoral ledelse, som ligger i at kirken har gitt biskopen sterkt utvidede fullmakter til å utøve denne ledelsen. I dette ligger også ansvaret for å utøve pastoral ledelse overfor prestene i bispedømmet, slik at biskopen kan overprøve den lokale prestedtjenesten så vel som øvrig vigslet tjeneste. Det gir også biskopen myndighet til, på en annen måte enn den lokale prestedtjenesten, å gripe inn overfor vedtak som er fattet i kirkelige styringsorganer.

Pastoral ledelse er altså ledelse av innholdet i den kirkelige virksomheten; det som identifiserer den. Den ligger nær det som mer generelt blir kalt *institusjonell* eller verdibasert ledelse, med fokus på å fremme formål, identitet og verdier. Det er en tilnærming til ledelse som hevder at den først og fremst handler om å skape og vedlikeholde et felles verdigrunnlag i organisasjonen. En institusjonell leder fremstår som organisasjonens ansikt utad og har ansvar for å balansere ulike syn og interesser innad i organisasjonen. I kirkelig sammenheng er det formulert som å fremme kirkens enhet.

Tilsynet har videre noen utslag som går mer i retning av direkte styring, og som griper inn i myndigheten til de valgte styringsorganene. Det gjelder særlig vigsling til kirkelig tjeneste, som gir premisser for tilsetting av medarbeidere, og forordningen av gudstjenester, som legger rammer for disponering av personell, bygninger og utstyr.

Samtidig deltar biskopene også i styringsorganene i kirken gjennom sete i bispedømmeråd og Kirkemøtet og gjennom at preses er medlem av Kirkerådet. Biskopene utøver også kollegial ledelse, i Bispemøtet. Selv om den enkelte biskop har et selvstendig ledelsesansvar, ligger det også i den pastorale ledelsen at biskopene har et ansvar for kirkens enhet, og dermed for en størst mulig grad av samstemthet.

Biskopen henter også autoritet for sin ledelse knyttet blant annet til historisk tyngde og til at de er utpekt til ledere i kirken gjennom en omfattende utvelgelsesprosess. Rollen knyttes sterkere til kirkens symboler, lære og oppdrag mer enn til konkrete maktmidler. Det en biskop gjør og uttaler seg om, får en særlig tyngde. Det bidrar til at biskopene utad ofte sees som representanter for kirken, og det oppfattes som at biskopen uttaler seg på kirkens vegne, samtidig som biskopen i kraft av sin stilling har en særlig autoritet innad i kirkeorganisasjonen. Det innebærer at biskopens ledelse i mange sammenhenger er like mye knyttet til muligheten for å utfolde denne ledelsen på mange arenaer enn den formelle myndighet som er knyttet til biskopens rolle. Slik har biskopene gjennom sin stilling særlige forutsetninger for å kunne

formulere og virkeliggjøre planer og målsettinger som er vedtatt i kirkelige styringsorganer.

3 Biskopens rolle og oppgaver i Den norske kirke i dag

Biskopens rolle og posisjon i Den norske kirke i dag har en blanding av prinsipielle og mer historiske/pragmatiske begrunnelser. Som det fremgår over, har biskopene i den statskirkelige sammenhengen hatt en betydelig administrativ myndighet. Mye av denne myndigheten har vært knyttet til tilsynet, men grenseoppgangen mellom tilsynsmyndighet og ren administrativ myndighet har i liten grad vært tematisert.

Etter grunnlovsendringene i 2012 og opprettelsen av Den norske kirke som eget rettssubjekt fra 2017, er Kirkemøtet nå det øverste styrende organet i Den norske kirke, og i siste hånd det organet som biskopenes myndighet springer ut fra. Samtidig vil forholdet til Kirkemøtet være preget av forståelsen av samvirkemodellen.

Biskopene ivaretar i Kirkemøtet rollen som de øverste representantene for tjenesten med Ord og sakrament, med et særlig ansvar for å verne kirkens lære og bevare enheten. Dette lærevernet utøver biskopene både enkeltvis og som kollegium, også overfor Kirkemøtet. Det kommer blant annet til uttrykk ved at kirkeordningen fastsetter at lære- og liturgispørsmål skal forelegges Bispemøtet før behandling i Kirkemøtet, at bispedømmerådet ikke er vedtaksdyktig uten at biskopen er til stede, og Kirkerådet ikke er vedtaksdyktig uten preses. Nærværet av tilsynstjenesten blir dermed sett på som nødvendig i kirkens styringsorganer.

I tillegg er biskopene under dagens ordning fortsatt øverste leder av prestedtjenesten i det enkelte bispedømme. Biskopen har også en rolle som godkjenningssinstans og klageinstans i ulike sammenhenger, knyttet til kirkemedlemskap og soknetilknytning og til kirkebygg og liturgisk inventar og utstyr.

Formelt bygger biskopens myndighet og oppgaver i Den norske kirke særlig på tre regelverk, som skal gjennomgå nærmere nedenfor, nemlig liturgien for vigsling av biskop, tjenesteordning for biskoper og visitasreglementet. Deler av biskopens myndighet og oppgaver er også nevnt i kirkeordningen og en rekke andre kirkelige regelverk.

3.1 Vigslingsliturgien

Gjeldende liturgi for vigsling av biskop ble vedtatt i 1987, men den bygger i stor grad på tidligere ordninger.³ Det er særlig i det liturgiske leddet «Formaning og løfteavleggelse» at synet på biskopens rolle kommer til uttrykk.⁴

³ Dette avsnittet må leses i lys av at det snart vi foreligge forslag til revidert liturgi. En revidert ordning er for tiden under arbeid i Nemnd for gudstjenesteliv. Etter planen skal den behandles av Kirkemøtet i 2026.

⁴ I sin helhet lyder leddet i dag slik:

«Du skal rekke Herrens menighet Ordets brød og gi vel akt på deg selv og hele den hjord som er deg betrodd.

Her fremgår det at biskopens fremste oppgaver er for det første å forkynne for menigheten («rekke Herrens menighet Ordets brød») og ivareta læren og «rettlede og oppmuntre Herrens tjenere i menigheten».⁵ Videre skal biskopen, sammen med de øvrige biskopene («dine medtjenere»), fremme enheten i Guds kirke. Denne henvisningen til det øvrige bispekollegiet var ny da den nåværende ordningen ble innført.

I det påfølgende leddet, som er vigslingsbønnen, kommer også biskopens rolle og oppgaver til uttrykk.⁶

Igjen er det evangelieforkynnelsen som først blir fremhevet, sammen med forbildefunksjonen. I andre ledd av bønnen blir også tilsynsansvaret med menighetene og dem som gjør tjeneste, nevnt spesielt. Dette er presisert til å gi trøst og råd, oppmuntre og tale til rette, så det hellige evangelium blir bevart klart og rent og kirkens enhet fremmet.

Vigslingsliturgien, inkludert de leddene som er behandlet over, har røtter tilbake til reformasjonstidens vigslingsgudstjenester og er den mest grunnleggende kilden til rettledning i hvordan Den norske kirke forstår og har forstått bispegjeringen og biskopens rolle. Disse formuleringene er dermed retningsgivende for de andre grunnlagsdokumentene om biskopen.

3.2 Tjenesteordning for biskoper

Tjenesteordningen består av til sammen 31 paragrafer som er inndelt i tre hovedkapitler: biskopens *ansvar og myndighet*, biskopens *tjenestefunksjoner* og biskopens *tjenestevilkår*. Her skal primært de to første behandles.

Paragraf 1 er grunnlagsbestemmelsen, som gir en overordnet beskrivelse av hva som er biskopens ansvar. Innholdsmessig ligger denne bestemmelsen nokså tett opp til det som blir uttrykt i vigslingsliturgien. Den fastsetter at biskopen for det første gjennom forkynnelse og sakramentsforvaltning skal ivareta den apostoliske lære og fremme enheten i kirken og rettlede og oppmuntre menighetene, kirkelig tilsatte og øvrige medarbeidere. Dette blir deretter definert som tilsynsansvaret, og det blir

---

Du skal ta vare på den apostoliske lære etter vår kirkes bekjennelse, og rettlede og oppmuntre Herrens tjenere i menigheten.

Du skal utføre din tjeneste med troskap, og sammen med dine medtjenere legge vinn på å fremme og bevare enheten i Guds kirke, til pris og ære for hans hellige navn.»

⁵ Disse var i utgangspunktet prestene, men må nå også forstås som de andre vigslende tjenestene.

⁶ Bønnen lyder i sin helhet slik:

Allmektige Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, se i nåde til denne tjener og sign *ham* til *hans* gjerning. Gi *ham* din Hellige Ånd, så *han* utfører sin tjeneste slik at din kirke bygges opp og ditt hellige navn blir æret. Styrk *ham* til å holde fast ved ditt ord og rett forkynne Jesu Kristi evangelium. Gi *ham* i tale og i ferd å være et forbilde for dem som tror på deg.

Fyll *ham* med våken kjærlighet, så *han* med troskap fører tilsyn med menighetene og dem som gjør tjeneste der. Hjelp *ham* til å vise klokskap når *han* gir trøst og råd, når *han* lærer, oppmuntrer og taler til rette, så det hellige evangelium må bli bevart klart og rent hos oss og din kirkes enhet bli fremmet blant oss ved din Sønn Jesus Kristus, vår Herre.

fastlagt at biskopen for å ivareta dette ansvaret skal gi råd og veiledning, og dessuten kan gi bindende pålegg overfor prester og andre kirkelig tilsatte.

Biskopen skal også særlig se til at vigslede medarbeidere forkynner, virker og selv lever i overensstemmelse med den kristne tro og i samsvar med vigslingens formaning og løfte. Biskopen skal dessuten føre tilsyn med at de kirkelige rådene utfører sitt arbeid i lojalitet med den evangelisk-lutherske lære.

De overordnede bestemmelsene i § 1 blir konkretisert utover i tjenesteordningen i beskrivelsen av biskopens myndighet og oppgaver. De fleste av disse bestemmelsene i tjenesteordningen, bortsett fra de praktiske reglene om biskopens tjenestevilkår, beskriver biskopens rolle som ivaretaker av tilsynet. Det viktigste unntaket er rollen som øverste leder av prestatjenesten i bispedømmet som kommer til uttrykk i § 2.7 Dette er en forvaltningsoppgave som ble lagt til biskopene i 1989, da prestene gikk over fra å være embetsmenn til å bli tjenestemenn, og biskopene sammen med bispedømmerådet fikk delegert arbeidsgiveroppgaver for dem.

Biskopens øvrige *ansvar og myndighet* er beskrevet som følger: Biskopen

- forordner antall gudstjenester i det enkelte sokn og bestemmer hvilke steder disse skal holdes.
- utøver den liturgiske myndigheten som er tillagt biskopen.
- har fortrinnsrett til å bruke alle kirker i bispedømmet, enten selv eller ved en annen prest.
- fører tilsyn med bruk av kirkene, og avgjør klager på bruk og utlån.
- fører vigslingsregister for sitt bispedømme.

Biskopens *tjenesteoppgaver* er også beskrevet i 12 paragrafer. Der fremgår at biskopen:

- skal visitere soknene i bispedømmet.
- kan beslutte om ordinasjon og vigsling, og foreta vigsling etter forordnet liturgi.
- kan vedta at en person som er ordinert til prest i et annet kirkesamfunn, kan tilsettes som prest i Den norske kirke.
- skal gi kallsbrev/tjenestebrev til en vigslet person som går inn i en ny stilling.
- kan samtykke i at prester holder gudstjenester og kirkelige handlinger i et prosti hvor vedkommende ikke er ansatt.
- kan gi egnede lekfolk fullmakt til å forrette forordnede gudstjenester, dåp, nattverd og gravferd.
- kan gi tillatelse til at representanter for andre kristne trossamfunn kan medvirke i forordnede gudstjenester.

---

⁷ I den opprinnelige versjonen av tjenesteordningen var denne paragrafen langt mer omfattende, og fastsatte i større detalj biskopens arbeidsgiveroppgaver, bl.a. ledelse av arbeidsveiledning og etterutdanningsvirksomhet.

- på nærmere vilkår kan gi dispensasjon fra kravet om medlemskap i Den norske kirke.
- på nærmere vilkår kan treffe vedtak om at en person blir løst fra retten til å utøve prestatetjeneste i Den norske kirke.
- vigsler kirker som er godkjent av Kirkerådet, og kan gi tillatelse til at et lokale innvies til kirkelig bruk.
- er prostens nærmeste overordnede og har prostene som sine medhjelpere.
- deltar i Bispemøtet, herunder Bispemøtets behandling av læresaker, og kan reise læresak etter gjeldende regler.
- er medlem av bispedømmerådet og Kirkemøtet.
- hvert år utarbeider en rapport sammen med bispedømmerådet om virksomheten og forholdene i bispedømmet.

3.3 Visitasreglement for Den norske kirke

Som det fremgår over, har biskopens visitaser helt siden reformasjonen (og før det i katolsk tid) vært en helt sentral del av bispegjerningen og er et av de viktigste virkemidlene i utøvelsen av tilsynet.

Formålet med dagens visitasreglement er «gjennom bispevisitaser å legge forholdene til rette for aktivt engasjement og stadig fornyelse i den evangelisk-lutherske folkekirke i Norge». Bispevisitasen er «et institusjonalisert og rettslig ordnet besøk av biskopen i ett eller flere sokn i den hensikt å utøve kirkelig tilsyn». ⁸ Formålet er nærmere beskrevet slik:

- Bispevisitasen skal støtte, inspirere og veilede menigheter og ansatte, og gjøre kirkens nærvær synlig i lokalsamfunnet.
- Gjennom visitasen utøver biskopen en pastoral ledelse som påvirker og setter premisser for det strategiske arbeidet i menigheten.
- Biskopen skal ved visitasen legge vekt på forkynnelsen av Guds ord i soknet. Ved dette skal biskopen gi støtte til menighetenes virksomhet og styrke fellesskapet i menighetene.
- Sammen med menighetsråd og ansatte skal biskopen under visitasen gå inn i et felles arbeid for å prøve menighetslivet på Guds ord og vår kirkes bekjennelse, og inspirere til frimodighet og fornyelse. Menighetens arbeid skal også vurderes opp mot de planer som foreligger fra kirkelige organer.

Biskopen pålegges «som hovedregel» å visitere hvert sokn minst hvert åttende år. Visitasen skal inneholde gudstjenester, møter med menighetsråd og fellesråd og med de ansatte i soknet, møter med menighetsarbeidet og kontakt med kommuneledelsen, skolen og lokalsamfunnet. Til sammen blir dette et intenst program over noen dager, hvor biskopen til slutt legger frem en visitasrapport.

3.4 Andre regelverk og oppgaver

---

⁸ Visitasreglement for Den norske kirke § 1

I *kirkeordning for Den norske kirke* er biskopen gitt en rolle i noen sammenhenger. Biskopen kan etter nærmere regler fastsatt av Kirkemøtet bestemme at også andre personer enn dem som er norske borgere og/eller bosatt i riket, kan være medlem av kirken. Biskopen kan samtykke i at et medlem får sin tilknytning overført til et annet sokn enn det vedkommende er bosatt i. Biskopen har rett til å sette en annen prest enn soknepresten inn som medlem av menighetsrådet og har selv rett til å møte i menighetsrådene i bispedømmet, uten stemmerett, og tilsvarende i kirkelig fellesråd. Videre skal biskopen samtykke i avhending, utleie mv. av kirker, samt godkjenne nedlegging av kirker og tiltak utover vanlig vedlikehold. Biskopen kan som nevnt dessuten gi dispensasjon fra krav om medlemskap i Den norske kirke.

I *alminnelige bestemmelser for hovedgudstjenesten* er biskopen i første rekke nevnt i sammenheng med godkjenning av avvikende ordninger. Det gjelder mulighet for å bruke eldre liturgier, samt grunnordninger som på annen måte avviker fra normalordningen. Lokal grunnordning skal ellers forelegges biskopen. Biskopen kan også godkjenne avvik fra andre gjeldende liturgiske ordninger etter *regler for saksbehandling i liturgisaker*.

Biskopen er klage- og godkjenningsinstans i *regler om bruk av kirkene, regler om liturgisk inventar og utstyr, og regler om bruk av liturgiske klær*.

Biskopen er dessuten nevnt i *personalreglement for Den norske kirke*, da primært i arbeidsgiverrollen.

Noen sider ved biskopens tilsynsmyndighet er i liten grad nevnt i dagens regelverk. Det gjelder for det første biskopens rolle som kirkens representant i offentligheten. Denne rollen er i noen grad synlig i visitasreglementet, men også i mange andre sammenhenger vil biskopen, i kraft av sin tittel og symbolkraft, fremstå som en leder som representerer kirken og det kristne budskapet i samfunnet som helhet. Dette er en rolle som har fått økende betydning i dagens kommunikasjonssamfunn, hvor nærvær i ulike media spiller en stadig større rolle, og hvor kirken i økende grad er en av flere samfunnsaktører på livssynsfeltet.

For det andre gjelder det biskopens rolle i kompetanseutvikling av medarbeidere, medregnet etter- og videreutdanning. Denne rollen kan sees i forlengelsen av biskopens ansvar for å gi råd og veiledning, og den gir seg utslag i at det på bispedømmenivå blir arrangert ulike opplærings- og inspirasjonssamlinger hvor biskopen spiller en vesentlig rolle.

Bispemøtet har i dag også en rolle som sekretariat for tilrettelegging av etter- og videreutdanning for prester. Denne oppgaven er i dag primært begrunnet i biskopenes rolle som arbeidsgiverrepresentant og er ikke nevnt direkte i tjenesteordning for biskoper. Det er også biskopen, i kraft av å utøve arbeidsgivermyndigheten, som gir studiepermisjoner i forbindelse med etter- og videreutdanning.

3.5 Oppsummering

Vigslingsliturgien, tjenesteordning for biskoper og visitasreglementet gir til sammen et utfyllende bilde av hva Den norske kirke legger i begrepet tilsyn. Samlet sett betyr

tilsynet at biskopen skal utøve *pastoral ledelse* gjennom forvaltningen av Ord og sakrament. Dette henger nær sammen med definisjonen av kirken i CA 7: «Men kirken er forsamlingen av de hellige, der evangeliet blir lært rent og sakramentene forvaltet rett.» Gudstjenestefeiringen – samlingen om Ord og sakrament – står slik sett i sentrum for menighetens liv, og biskopen skal se til at det åndelige livet i menigheten stadig blir vekket og næret; at den har god tilgang på forkynnelse, sakramentsforvaltning og opplæring; at tilbedelsen har god musikalsk støtte; at det blir gitt sjelesorg og annen diakonal bistand til dem som har behov for det, og at planer og prioriteringer støtter opp om dette oppdraget.

Tilsynsoppdraget blir, i tråd med vigslingsliturgien, tegnet ut i § 1 i tjenesteordningen. De øvrige bestemmelsene om biskopens myndighet og tjenesteoppgaver kan i stor grad – med unntak av § 2 om biskopens ledelse av prestetjenesten – leses som en utdyping og konkretisering av § 1. Biskopens ansvar knyttet til godkjenning av kirkebygg er i første rekke et forvaltningsansvar, men avgjørelser i disse sakene har vesentlige læremessige sider, og er dermed nært knyttet til tilsynet.

Visitareglementet ligger også i forlengelsen av oppdraget gitt i vigslingen og gir en nærmere beskrivelse og utdyping av hvordan biskopen i løpet av visitasen skal utøve tilsynet i møte med de ansatte, hele menigheten og lokalsamfunnet.

De oppgavene som på dette grunnlaget er gitt biskopen, kan kort oppsummeres slik:

Biskopen skal:

- *rettlede og oppmuntre menighetene i bispedømmet.* Dette skjer hovedsakelig i *visitasene*, men også gjennom andre møtepunkter med menighetene eller representanter for dem. Menighetens planer blir dermed også viktige arbeidsverktøy for biskopen i dennes tilsyn. Videre har biskopen selv rett til å delta uten stemmerett på møter i menighetsrådet og kirkelig fellesråd.
- *bekreftede kirkens kall av medarbeidere.* Dette skjer gjennom *vigsling* av tjenester som det vigsles til, og gjennom å gi kallsbrev/tjenestebrev til vigslede medarbeidere som blir innsatt i en ny stilling. Ved alvorlig mislighold av vigslingsforpliktelsene, kan biskopen også trekke tilbake vigslingsfullmakten.
- *rettlede og oppmuntre bispedømmets ansatte og øvrige medarbeidere.* Biskopen driver pastoral ledelse av vigslede og andre ansatte i bispedømmet. Mye av denne ledelsen skjer gjennom prostene. Biskopen gir læremessig veiledning til enkeltmedarbeidere, og i noen tilfeller disiplinære tiltak i form av bindende pålegg. Biskopen ser også til, i kraft av både sine arbeidsgiverfunksjoner og tilsynsansvaret, at det skjer faglig kompetanseutvikling for prester.
- *ha tilsyn med gudstjenestelivet.* Biskopen skal inspirere og rettlede gjennom dialog med kirkelige tilsatte og menighetsråd. I dette ligger også å godkjenne en lokal grunnordning som avviker fra gjeldende ordninger, jf. alminnelige bestemmelser for Ordning for hovedgudstjenesten. Biskopen bestemmer

gudstjenestefrekvensen i bispedømmet gjennom å fastsette gudstjenesteforordning for hvert sokn i bispedømmet.

Det er også noen andre oppgaver i tjenesteordningen som *ikke* følger av tilsynsoppdraget. Det gjelder i første rekke arbeidsgiveroppgavene for prestene og prostene, omtalt i § 2 og § 15. Dette blir nærmere beskrevet i kap. 4 nedenfor.

4 Endringer i biskopens rolle og oppgaver

Både rollen og oppgavene for biskopen, slik de er presentert i forrige kapittel vil i hovedsak bli videreført, men som nevnt i innledningen, har Kirkemøtet gjennom flere vedtak lagt opp til noen endring i biskopens rolle i kirkestrukturen, hvor intensjonen er å styrke tilsynsfunksjonen, og gjennom det i større grad synliggjøre biskopens ledelse i hele kirken. Videre har Kirkemøtet i forlengelsen av dette presisert noen spesifikke områder hvor biskopens tilsynsmyndighet skal klargjøres og styrkes. Det gjelder biskopens rolle ved ansettelser, innhold og rekkevidde av biskopens virkemidler i tilsynet og biskopens møtepunkter med organene for soknet. Kirkemøtet har dessuten vedtatt at det skal gis forslag til regler om saksbehandling som rammer inn biskopens tilsyn.

Som tidligere nevnt, har Kirkerådet som en grunnleggende premiss at biskopens tilsyn ikke er noe annet enn ledelse, men at tilsyn *er* ledelse, nærmere definert som pastoral ledelse. Biskopen utøver denne ledelsen gjennom forvaltningen av Ord og sakrament, og i forlengelsen av planer og vedtak fra de valgte styringsorganene. Biskopen vil i denne forstand fortsatt ha lederfunksjoner for alle ansatte i kirken, men uten å ha den arbeidsrettslige styringsretten for prestene, som utøves på vegne av arbeidsgiver. Biskopen som tilsynsmyndighet vil imidlertid være i en stadig dialog med dem som ivaretar arbeidsgiverfunksjonene, og vil i noen sammenhenger kunne gripe inn i styringsretten. Det gjelder eksempelvis biskopens myndighet til å innkalle til fagsamlinger og å se til at det gis andre tilbud om kompetanseutvikling, og det gjelder oppfølging av enkeltmedarbeidere knyttet til læremessige forhold.⁹

Intensjonen med å skille tilsyns- og arbeidsgiverrollene er å gi tilsynet en større bredde og tydeliggjøre at nedslagsfeltet for biskopens ledelse er bredere enn bare prestene. På denne måten vil bortfall av styringsrett også kunne innebære en styrking av tilsynet.

Som forvaltningsorgan har biskopen fortsatt behov for en stab, og Kirkerådet legger til grunn at bispedømmerådet fortsatt skal gi biskopen de nødvendige administrative ressursene som trengs for å ivareta tilsynsmyndigheten i bispedømmet.

Visitareglementet ble tidligere vedtatt av departementet, men ble etter avviklingen av statskirkeordningen vedtatt av Bispemøtet. Kirkerådet mener at rammene rundt visitasen, som er en svært sentral side ved biskopens tilsyn, prinsipielt bør ordnes

---

⁹ Se også omtalen av tilsynsansvaret i sak KM 10/22, referert ovenfor i kap. 1

gjennom regler gitt av Kirkemøtet. Biskopenes visitas er en viktig side av biskopens tilsyn, som utøves på vegne av hele kirken. Rammebestemmelser for visitasen bør derfor vedtas av Kirkemøtet som kirkens høyeste organ. Samtidig legger Kirkerådet til grunn at Bispemøtet vil ha en rolle i forberedelsen av en slik sak for Kirkemøtet, og at nærmere bestemmelser om visitasen kan fastsettes av Bispemøtet.

Dagens visitasreglement bør også revideres for å fange opp intensjonen om en mer dynamisk kontakt mellom biskopen og menighetene og i den forbindelse presisere forholdet mellom hva som hører inn under visitasen og dermed biskopens tilsyn, og biskopens og bispedømmerådets rolle i andre typer møtepunkter. (Se nærmere om dette nedenfor, i kapittel 4.4.). Kirkerådet vil komme tilbake til en slik revisjon på et senere tidspunkt.

4.1 Biskopens rolle som leder av prestatjenesten

Kirkemøtet vedtok i 2022 som ett av flere modelluavhengige elementer i ny kirkelig organisering at biskopens «tilsyn skal styrkes og ledelsen tydeliggjøres, uten at biskopen skal utøve arbeidsgivers styringsrett på samme måte som i dag» (KM 10/22). Dette ble i saksdokumentet omtalt slik:

Kirkerådet legger til grunn at det, uavhengig av arbeidsgivermodell, bør være et tydelig skille mellom arbeidsgiveransvar og tilsyn, og at biskopen ikke lenger skal utøve arbeidsgiveransvar overfor prestene på samme måte som i dag. Dagens ordning, der biskopen har dette ansvaret, er en arv fra da staten hadde styringen med kirken. Ved overføringen av ansvaret for prestatjenesten fra departementet til bispedømmerådene i 1989, ble det ikke vurdert som hensiktsmessig å legge styringsretten til et valgt råd internt i staten. Når organiseringsrammene er endret, vil andre hensyn være viktigere, blant annet behovet for et tydeligere skille mellom tilsynet og arbeidsgiveransvar og behovet for likebehandling mellom alle kirkelig ansatte. Kirkerådets vurdering er at det nå ikke lenger er hensiktsmessig å videreføre ordningen der biskopen utøver arbeidsgiveransvar overfor prestene på samme måte som i dag.

Saksdokumentet fremholdt videre at dersom biskopene ikke lenger skal utøve arbeidsgiveransvar overfor prestene, vil tilsynsmyndigheten overfor alle ansatte, og for rådene, tre tydeligere frem. Ansvaret for ledelsen av prestatjenesten i hvert bispedømme går over til bispedømmerådet, noe som innebærer at det blir valgte råd som ivaretar alle sider ved det formelle arbeidsgiveransvaret for alle ansatte i Den norske kirke. Stiftsdirektøren, som daglig leder for bispedømmerådet, vil utøve styringsretten for prestene.

Disse endringene medfører at § 2 i tjenesteordning for biskoper må justeres. Da oppstår også et større behov for å trekke klare linjer mellom hvilke lederoppgaver biskopene har i kraft av tilsynet, og hva som er arbeidsgiveroppgaver i arbeidsrettslig forstand. Det vil også bli viktigere å beskrive nærmere hvordan og på hvilke områder tilsynsmyndigheten griper inn i den arbeidsrettslig definerte styringsretten som utøves på vegne av arbeidsgiver.

I kraft av tilsynsmyndigheten vil biskopen, som før, også utøve ledelse gjennom prostene. Prostene vil fortsatt være biskopens medhjelpere i tilsynet.

Tilsynsmyndigheten i seg selv er gitt til den som har bispetjenesten, og kan ikke delegeres, men prosten vil fremdeles, på vegne av biskopen, kunne ivareta oppgaver knyttet til tilsynet og det vil dermed fortsette å være tette bånd mellom biskopen og prostene i det enkelte bispedømmet. Dette innebærer også at biskopen i saker som berører tilsyn, leder prostene og har jevnlig medarbeidersamtaler med dem.

Endringen innebærer videre at det fortsatt må være et tett samarbeid mellom biskopen og stiftsdirektøren om forhold knyttet til ledelse av prestedtjenesten. Prost og stiftsdirektør har også i dag et tett samarbeid knyttet til sistnevntes overordnede ansvar for budsjett og økonomi. Kirkerådet ser for seg at det her kan oppstå modeller for samledelse som også kan få betydning for samarbeid mellom biskop og kirkeverge og mellom prost og kirkeverge. Lokalt vil prostene potensielt kunne få en nøkkelrolle som kan tilsi at det kanaliseres noe større administrative ressurser til prosten.

Samtidig innebærer forslaget noen endringer for forholdet mellom biskopen og prosten, og dermed også for prostenes tjeneste. Når prostene fortsatt skal lede prestedtjenesten lokalt, kan biskopen ikke lenger være nærmeste leder for, i betydningen ha styringsrett over, prosten på samme måte som i dag. Det ville hatt som konsekvens at biskopen i realiteten fortsatt ville fått en arbeidsrettslig rolle som øverste leder av prestedtjenesten. Prost vil derfor måtte ha stiftsdirektør/daglig leder for bispedømmerådet som sin nærmeste overordnede.

Prosten blir dermed i en viss forstand stående i en dobbeltrolle som potensielt ville kunne oppfattes som krevende. I praksis vil imidlertid prostens rolle overfor prestene neppe skille seg vesentlig fra dagens situasjon. Både biskopen og stiftsdirektøren har, på samme måte som i dag, tydelige mandater som ikke kan overstyres av den andre, og de er dermed henvist til å komme til enighet.

På noen områder kan det likevel, med en ny fordeling av tilsyn og arbeidsgiveransvar, være nødvendig å trekke tydeligere skiller mellom hva som ligger til henholdsvis tilsynet og arbeidsgiveransvaret, og forholdet mellom dem. Et eksempel på dette er prostens ansvar for å «stimulere prestene til etterutdanning og bidra til at de opprettholder og utvikler sin kompetanse i samsvar med fastsatte mål og planer» (tjenesteordning for proster § 5 andre ledd). Dette ansvaret følger i forlengelsen av prostens ansvar for å se til at prestene i prostiet følger oppgaver etter tjenesteordningen og sine vigslingsforpliktelser. Kompetanseutvikling er en sentral del av det ansvaret som arbeidsgiveren har for å ivareta den både enkelte ansatte og virksomheten som helhet. Samtidig har det en side til oppfølging av tilsynsansvaret. Prost kan lokalt ivareta begge disse ansvarsområdene for prestene. For de andre tjenestegruppene, der arbeidsgiveransvaret ligger hos kirkelig fellesråd, vil prosten, på vegne av biskopen, kunne ha en rolle i kompetanseutvikling lokalt i samarbeid med kirkevergen.

Når det gjelder den delen av kompetanseutvikling som handler om etter- og videreutdanning, er det i dag ikke trukket noen klare grenser mellom biskopens

ansvar i kraft av tilsynet og som utøver av arbeidsgiverfunksjoner for prestene. Hvordan slike konkrete ordninger skal organiseres i fremtiden, vil bli behandlet på et mer detaljert nivå i en egen sak som kommer på et senere tidspunkt.¹⁰ Foreløpig vil Kirkerådet nøye seg med å understreke at kompetanseutvikling i utgangspunktet er noe som arbeidsgiver er ansvarlig for, og som de ulike arbeidsgiverne dermed i siste hånd styrer. Det ligger imidlertid også under biskopens tilsyn å se til at vigslede medarbeidere får tilbud om kompetanseutvikling, og at tjenesten blir tilrettelagt for at slike tilbud kan benyttes. Biskopen har i kraft av sin rolle en samlende og sammenbindende posisjon som legger godt til rette for å bidra til tverrfaglig kompetanseledelse i prostiene og bispedømmene. Med biskopenes samlende rolle oppstår en særlig mulighet som svarer ut et behov for å skape forbindelser mellom planer på alle nivå og mellom ulike arbeidsgivere. Det gir biskopen en vesentlig rolle når det skal legges faglige føringer og prioriteringer, og i de organene som har ansvar for å sette opp rammer og føringer for etter- og videreutdanning. Den som utøver styringsretten på vegne av den enkelte arbeidsgiveren, vil så på grunnlag av blant annet slike føringer kunne beslutte eventuelt permisjon eller annen tilrettelegging for kompetanseutvikling for den enkelte medarbeideren.

4.2 Biskopens rolle ved ansettelser

Som nevnt over, vedtok Kirkemøtet i 2023 at biskopen skal få en styrket rolle ved ansettelser. Her er ordningene i dag forskjellige for prestestillinger og andre vigslede stillinger.

Som medlem av bispedømmerådet var biskopen tidligere med i tilsettingsorganet for menighetsprester og proster. Kirkemøtet vedtok i 2023 en revisjon av personalreglementet for Den norske kirke (rettssubjektet) som innebærer at menighetsprester og spesialprester ikke lenger blir ansatt direkte i bispedømmerådet, men av et partssammensatt utvalg. Biskopen er dermed i dag ikke lenger med i selve ansettelsen, men har fortsatt en rolle i prosessen. Ved ansettelse av menighetsprest og prost skal søkerlisten og kopi av søknadene sendes gjennom biskopen til vedkommende menighetsråd (eventuelt institusjon eller organisasjon). Det er biskopen, i samråd med stiftsdirektøren, som foretar en første vurdering av kandidatene og velger hvem som skal innkalles til intervju. Biskopen får her ut fra sitt tilsynsansvar anledning til å vurdere kandidatene. For at biskopens rolle ved ansettelse av prest kan styrkes utover dette, foreslår Kirkerådet at prosten skal forelegge forslaget for biskopen før det blir endelig formulert, og at biskopen gir sin påtegning til det skriftlige forslaget som går til tilsettingsrådet.

Tilsvarende ordninger finnes i dag ikke for andre stillinger som det vigsles til og som har soknet som arbeidsgiver. I arbeidet med et felles personalreglement for hele trossamfunnet må en vurdere hvordan biskopens rolle kan styrkes. Den kan eventuelt utøves gjennom prosten. Biskopen eller prosten kan eventuelt involveres i vurdering

---

¹⁰ Kirkerådet arbeider med en sak om strategi for kompetanseutvikling i Den norske kirke.

og utvelgelse til intervju for stillinger som det vigsles til, i tilfelle i samråd med arbeidsgiver. Det kan også tenkes en ordning der biskopen eventuelt også her kan gi en form for påtegning i prosessen før ansettelse. Hvordan dette konkret skal utformes, må en komme tilbake til i arbeidet med et felles personalreglement.

Når det gjelder ansettelse av proster, foreslås det ikke nå endringer i dagens ordning.

4.2.1 Kallsbrev/tjenestebrev

En side ved nye ansettelser til vigslende stillinger er at biskopen skriver et kallsbrev eller tjenestebrev til menigheten, hvor biskopen gir sin anbefaling av den som blir innsatt i stillingen. Bispemøtet har flere ganger behandlet spørsmålet om kallsbrev, med tanke på å styrke kallsbrevets betydning. I 1994, i forbindelse med en sak om biskopenes rolle i kirkeordningen, uttrykte biskopene at de ønsket å gjenreise kallsbrevet som en (rettslig) forutsetning for å kunne utøve prestedtjeneste, som en styrking av det forvaltningsmessige grunnlaget for tilsynet (BM 4/94). I tråd med Bispemøtets uttalelse foreskriver tjenesteordningene for henholdsvis diakon, kateket og kantor at ansettelse skjer med forbehold om vigsling og at biskopen gir tjenestebrev. Et tilsvarende forbehold er ikke uttrykkelig gitt i tjenesteordning for menighetsprester. Bispemøtet behandlet saken igjen i 2009 og konstaterte da at biskopens kallsbrev ikke kan forstås som kontroll eller bekreftelse av ansettelsen, og derfor heller ikke kan forstås som et vilkår, men at det er en bekreftelse på vigslingen, på biskopens tilsyn og på vedkommendes tjeneste i menigheten (BM 12/09). Tjenestebrev har også vært gitt til medarbeidere som ikke er vigslet, og det har dessuten vært noe usikkerhet knyttet til terminologien. Bispemøtet har tidligere vedtatt at betegnelsen «kallsbrev» bør brukes om alle vigslende medarbeidere, og «tjenestebrev» om en eventuell hilsen til andre ansatte.

Kirkerådet konstaterer at forutsetningen om kallsbrev/tjenestebrev i forbindelse med ansettelse av vigslende medarbeidere i dag først og fremst er en formsak. Selv om tjenestebrev for diakon, kateket og kantor i tjenesteordningene settes som vilkår for ansettelse, er det ikke noe rettslig hinder for at noen kan ansettes uten tjenestebrev. Kallsbrevet/tjenestebrevet er likevel et synlig tegn på biskopens tilsyn og på forbindelsen mellom den enkelte menigheten og kirken som helhet. Kirkerådet foreslår derfor at ordningen med kallsbrev videreføres, og at kallsbrev også blir omtalt i tjenesteordningen for menighetsprester. Det foreslås også at betegnelsen «tjenestebrev» reserveres for hilsener til medarbeidere som ikke er vigslet.

4.2.2 Dispensasjon fra krav om medlemskap i Den norske kirke

Et annet utslag av tilsynet er at biskopen når særlige grunner tilsier det har mulighet til å gi dispensasjon fra medlemskrav for ansatte og kirkelige ombud i hele trossamfunnet. Tidligere gjaldt kravet om medlemskap i utgangspunktet alle som var ansatt i kirken, men med mulighet for dispensasjon fra biskopen. Etter 2021 er kravet om medlemskap mer eksplisitt knyttet til stillingens art. Kirkeordningen § 40 sier at: «Ved tilsetning i kirkelige stillinger som er av betydning for å virkeliggjøre Den norske kirkes formål, skal tilsettingsmyndigheten oppstille krav om medlemskap i Den norske kirke i tråd med adgangen til dette i likestillings- og

diskrimineringsloven § 9, jf. § 30.» En eventuell dispensasjon fra dette kravet vil dermed ha en læremessig side. Kirkerådet har laget en veiledning som spesifiserer nærmere hvilke stillinger som er eller kan være omfattet av krav om medlemskap.

4.3 Innhold i og rekkevidde av myndigheten til å gi bindende pålegg

Biskopen utøver sitt tilsynsansvar i første rekke ved å oppmuntre, rettlede og formane både menighetene og kirkelige medarbeidere. Biskopens rettleiding kan skje i ulike sammenhenger, både gjennom vitasjer, fagsamlinger og andre kontaktpunkter, også personlige møter. Samtidig er biskopen gitt et mandat til, på vegne av kirken, i noen tilfeller å gi kirkelige medarbeidere et bindende pålegg. I utgangspunktet vil slike pålegg være unntakstilfeller, hvor en medarbeider på tross av tydelig av veiledning, råd og oppmuntring fra biskopen, opptrer i strid med sin forpliktelse på kirkens lære og liv. Et bindende pålegg konkretiserer da hvordan biskopens veiledning skal følges opp. Det er lite som er skriftliggjort omkring praksisen med bindende pålegg, men ordningen består i at biskopen gir et pålegg til en ansatt inn i en bestemt situasjon, for eksempel om å ikke delta i en bestemt aktivitet eller om å delta i samtaler eller veiledning. Pålegget må omhandle sider ved vedkommendes tjenesteutøvelse som griper inn i forpliktelsen på kirkens lære og liv, og kan ha konsekvenser for oppgaver den ansatte vanligvis vil gjøre som en del av sitt arbeid. For prester og andre ansatte som er vigslet vil forpliktelsen i noe større grad også omfatte uttalelser eller handlinger som skjer utenfor tjenesten.

I tjenesteordningen heter det at biskopen kan «gi bindende pålegg vedrørende presters og andre kirkelig tilsattes tjenesteutøvelse.» Kirkerådet foreslår at dette endres til «*vigslede medarbeideres og andre kirkelige tilsattes tjenesteutøvelse*». Distinksjonen mellom disse to gruppene er begrunnet i at terskelen for å gi bindende pålegg til personer som har en vigslet tjeneste i utgangspunktet er lavere enn for andre medarbeidere lokalt, og i større grad omfatter alle sider av vedkommendes livsførsel, ikke bare direkte knyttet til tjenesten.

Det bindende pålegget forplikter naturligvis først og fremst den enkelte medarbeideren som pålegget retter seg mot. Et pålegg vedrørende tjenesteutøvelsen vil dessuten ha konsekvenser for medarbeiderens arbeidsgiver, som også vil være forpliktet til å bidra til at pålegget realiseres. Andre arbeidsgiverrepresentanter i rettssubjektet Den norske kirke er forpliktet til å bidra til at et pålegg blir fulgt opp. Prosten må for eksempel sørge for at et pålegg som gjelder tjenesten til en menighetsprest, blir realisert på en hensiktsmessig måte. Biskopen har i utgangspunktet ikke selv arbeidsrettslige sanksjonsmidler knyttet til et bindende pålegg, men kan i ytterste konsekvens frata en prest eller annen vigslet medarbeider vigslingen hvis vilkårene for det er oppfylt. Kirkerådet legger til grunn at også et menighetsråd eller fellesråd som arbeidsgiverorgan for soknet plikter å følge opp et bindende pålegg som er gitt til en ansatt, og at en slik oppfølging må skje i konkret samråd og samarbeid mellom representanter for arbeidsgiveren og biskopen.

Samtidig vil Kirkerådet påpeke at slike pålegg, som potensielt kan være nokså inngripende for den enkelte og også ha vesentlige konsekvenser for arbeidsgiveren og andre, bør komme innenfor rammen av et mer vidtrekkende samarbeid med den eller de som ivaretar arbeidsgiveransvaret. Tiltak som biskopen pålegger, må forutsettes å være utformet i forståelse med disse.

Bindende pålegg blir etter ordlyden bare gitt til enkeltmedarbeidere, men vil som nevnt, indirekte også rettes mot det organet som har arbeidsgiveransvaret Biskopen skal imidlertid også føre tilsyn med at «de kirkelige råd i bispedømmet utfører sitt arbeid i lojalitet med den evangelisk-lutherske lære.» Tilsynet gjelder i denne sammenhengen rådene som organer og ikke det enkelte medlemmet av et råd. Biskopen kan overfor kirkelige råd også tilrå at rådet retter seg etter biskopens råd og veiledning. Slike tilråinger kan være å revurdere vedtak som biskopen av læremessige grunner vurderer som feil. Kirkerådet har vurdert om biskopen skulle ha anledning til å gi bindende pålegg også direkte til rådene. En slik ordning vil etter Kirkerådets oppfatning være radikalt inngripende overfor et demokratisk organ, og Kirkerådet har foreløpig landet på å ikke gå inn for å bruke begrepet «bindende pålegg» i denne sammenheng. Det legges imidlertid til grunn at også de kirkelige rådene må innrette seg etter biskopens veiledning når denne gis som en direkte tilråing, og at biskopens tilråing slik sett langt på vei må anses som bindende for det aktuelle organet. Når det gjelder Kirkemøtet, er forholdet mellom Bispemøtet og Kirkemøtet i læresaker regulert i kirkeordningen og Kirkemøtets forretningsorden. Tilsvarende er forholdet mellom Bispemøtet og Kirkerådet i læresaker regulert i kirkeordningen.

4.4 Faste møtepunkter med de valgte rådene og daglig ledelse i soknet

Som nevnt i innledningen, vedtok Kirkemøtet i 2023 at det skal «etableres faste møtepunkter mellom biskopen og de valgte rådene i soknet, samt daglig ledelse i disse». Når det står «rådene» i flertall, er det en understrekning av at det bør være kontakt både med menighetsrådet og kirkelig fellesråd, og den daglige ledelsen i begge disse. Kirkemøtet vedtok i 2024 at også bispedømmerådet skal ha jevnlig samråd og andre kontaktpunkter med de kirkelige rådene i soknet som en del av sin arbeidsform, og at dette skal sees i relasjon til biskopens tilsynsoppgaver.

Det viktigste regelfestede møtet med hele menigheten og de lokalkirkelige rådene, skjer i visitasen, som er regulert i visitasreglementet. Her heter det at biskopen skal ha møte med menighetsråd og fellesråd, og at det skal være møte med staben i menighetene. Visitas skal som hovedregel holdes minst hvert åttende år. Det er altså temmelig lange intervaller for den enkelte menigheten.

Biskopen har også noen andre berøringspunkter med de kirkelige rådene, først og fremst gjennom forordning av gudstjenester og kontakt med menighetene i forbindelse med planarbeid, og med registrering, og eventuelt godkjenning, av lokal ordning for hovedgudstjenesten. Biskopen skal dessuten godkjenne oppføring av nytt kirkebygg, og «endringer utover alminnelig vedlikehold», og er dessuten klageinstans

i noe spørsmål knyttet til inventar og utstyr i kirken og bruken av kirken. Dette er likevel en sporadisk kontakt, i likhet med en rekke mer uformelle møtepunkter knyttet til ulike hendelser i menigheten.

Kirkemøtets vedtak kan tilsi at biskopens ansvar for å ha faste møter med rådene og daglig ledelse i disse bør regelfestes i tjenesteordning for biskoper, og at en slik regulering bør sees i sammenheng med en nærmere gjennomgang av kontaktpunktene mellom bispedømmerådet og de lokale rådene. Det er viktig å understreke at biskopen her vil ha en rolle både som medlem av bispedømmerådet og en selvstendig rolle som ivaretaker av tilsynet. Kirkerådet foreslår at en konkret bestemmelse for biskopen om dette kan komme i sammenheng med forslag om bispedømmerådets funksjoner overfor menighetsrådet og kirkelig fellesråd. Det foreslås derfor ikke noen konkret bestemmelse om dette nå. På litt lengre sikt mener Kirkerådet som nevnt at det også kan være grunn til å se nærmere på visitasreglementet, for å vurdere om dagens ordning for visitaser skal suppleres eller endres for å oppnå en mer dynamisk kontakt med menighetene.

4.5 Saksbehandlingsregler knyttet til vigsling etc.

Oppgaven med å vigsle prester og andre medarbeidere til kirkelig tjeneste hører med til kjernen av biskopens virkeområde, og det er lang tradisjon for at biskopens vurdering av hvorvidt en person er egnet til å ivareta vigslingsforpliktelsene, er endelig. I forkant av bestemmelse om vigsling må den enkelte vigslingskandidaten gå gjennom et forberedende kurs, kalt Veien til vigsling (VTV) hvor kandidatene blir bevisstgjort på hva det innebærer å bli vigslet, og biskopen potensielt får en mulighet til å bli bedre kjent med dem som skal vigsles. Den endelige avgjørelsen om å tillate, eventuelt ikke tillate, vigsling blir tatt av biskopen i vigslingssamtalen, som er en personlig samtale mellom biskopen og vigslingskandidaten, der det ikke føres referat. Vedtak om vigsling blir i dag ikke betraktet som enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand, og det kan ikke påklages. Dette til tross for at et slikt vedtak potensielt vil være av avgjørende betydning for fremtidig yrkesvalg for den det gjelder.

Regelverket om beslutning om å løse noen fra retten til å utøve prestatjeneste er noe annerledes. Tjenesteordning for biskoper § 13 gir biskopen myndighet til å frata noen retten til utføre prestatjeneste i Den norske kirke for alltid eller for en begrenset tid. Ordlyden i bestemmelsen bygger på samme beskrivelse som arbeidsmiljøloven gir som grunnlag for å gi en medarbeider avskjed, det vil si oppsigelse med øyeblikkelig virkning.¹¹ Kirkeordningen fastsetter at biskopens vedtak skal skje etter nærmere regler om saksbehandling og at vedtaket skal kunne påklages. Klageinstansen er Den norske kirkes klagenemnd. En slik klagerett finnes ikke for andre vigslede i tilfeller der noen skulle fratras sine vigslingsfullmakter. Kirkerådet foreslår at reglene for andre vigslede gjøres gjeldende tilsvarende som for prester.

---

¹¹ Arbeidsmiljøloven § 14-15: «Arbeidsgiver kan avskjedige en arbeidstaker med påbud om øyeblikkelig fratreden dersom denne har gjort seg skyldig i grovt pliktbrudd eller annet vesentlig mislighold av arbeidsavtalen.»

Biskopens myndighet på dette området har historisk sett grunnlag i at vigslingsfullmaktene var knyttet til å inneha et presteembete, og en prest som ble fradømt embetet tapte også «kappe og krage», dvs. retten til å virke som prest. Også i dag vil tap av vigslingsfullmaktene, når det ikke skjer etter søknad fra vedkommende, alltid være knyttet til avskjed eller suspensjon, og de kan være tapt for alltid eller gjenopptatt etter en viss tid. Tap av fullmaktene kunne vært betraktet som en direkte følge av tap av stilling og kunne som sådan vært bestemt av arbeidsgiver, men det er tradisjon for at biskopen, i kraft av å være vigsler, treffer vedtaket. Det kan dessuten tenkes tilfeller der en medarbeider slutter frivillig på grunn av forhold som ville medført avskjed eller at vedkommende ikke er i kirkelig stilling, men har uttalt seg eller handlet på en måte som er uforenlig med å være vigslet.

For andre vigslede medarbeidere enn prester gjelder ikke den samme direkte sammenheng mellom vigslingsfullmakten og muligheten for å inneha stillingen. Det er praksis for at slike stillinger av ulike grunner også kan være besatt av personer som ikke er vigslet. Som nevnt over, legger imidlertid Kirkerådet til grunn at tap av vigslingsfullmakter skjer i tilknytning til avskjed fra stillingen, og at vedkommende ikke vil kunne tilsettes i en stilling som det vigsles til så lenge vigslingsfullmaktene er tapt. Her vil den samme lojalitetsplikten gjelde for det aktuelle tilsettings-/arbeidsgiverorganet som i saker som gjelder bindende pålegg.

En beslutning om å frata noen vigslingsfullmaktene har i større grad enn beslutningen om vigsling karakter av å være en forvaltningsavgjørelse. Fullmaktene forsvinner heller ikke fullstendig, men blir «deaktivert». De kan gjenvinnes etter en periode, enten som en del av vedtaket eller etter søknad. Det er da ikke nødvendig å bli vigslet på nytt.

Kirkerådet legger til grunn at prinsippet om at biskopen tar den endelige beslutningen om vigsling videreføres, og at biskopen i disse sakene følger vanlig, til dels ulovfestet, praksis for forsvarlig, forvaltningsmessig saksbehandling. Vigslingssamtalen skjer dessuten etter gjennomføring av programmet *Veien til vigsling* (VTV) hvor kandidatenes egnethet for vigslet tjeneste blir prøvet.

Kirkerådet finner det likevel litt påfallende at det er vesentlige formelle forskjeller i saksbehandlingsreglene mellom det å gi noen retten til å utføre vigslet tjeneste, og å frata noen denne retten. Som nevnt over, har Kirkemøtet også vedtatt at det skal lages forslag til saksbehandlingsregler som rammer inn biskopens tilsyn. Kirkerådet finner det på dette grunnlaget nødvendig å foreslå at også biskopens myndighet til å avslå vigsling blir innrammet av et formelt regelverk. NOU 1985:21 *Den norske kirke og læren* har foreslått noen rutiner knyttet til denne spørsmålsstillingen, som Kirkerådet har brukt som utgangspunkt for å foreslå noen rutiner på dette området.¹² Dersom den personlige samtalen mellom biskopen og vigslingkandidaten utløser tvil hos biskopen om hvorvidt vigsling kan finne sted, kan følgende prosedyre utløses:

---

¹² NOU 1985:21 s. 153f

- a. Hver av partene kan be om en ny samtale som tiltres av inntil to personer.
- b. Det settes det opp en protokoll fra samtalen som undertegnes av begge partene, og biskopen gir en skriftlig redegjørelse for sin vurdering.

Kirkerådet ser det som en mulighet saken stopper på dette nivået. Dersom det skal opprettes en formell klageadgang, kan for eksempel en av disse variantene vurderes:

- c. Vigslingskandidaten kan påklage biskopens avgjørelse til et utvalg kalt vigslingsråd, som avgir en uttalelse om hvorvidt vedkommende kandidat er skikket. Rådet oppnevnes ad hoc av Bispemøtets arbeidsutvalg, og det kan bestå av en biskop, en teologisk sakkyndig og en juridisk sakkyndig. Det kan også tiltres av et medlem utpekt av kandidaten.

Eller

Vigslingskandidaten kan påklage biskopens avgjørelse til Bispemøtets arbeidsutvalg, som vurderer saken. Dersom den biskopen som er part i saken også er medlem av arbeidsutvalget, blir det oppnevnt et settemedlem.

Vigslingsrådet/Bispemøtets arbeidsutvalg avgir en sakkyndig uttalelse, men det er i siste hånd biskopen som avgjør om vigsling skal finne sted.

Kirkerådet ber høringsinstansene vurdere hvilke av disse variantene som er å anbefale, eventuelt om dagens ordning er tilfredsstillende.

Kirkemøtet vil uansett foreslå at Bispemøtet blir gitt ansvar for å lage konkrete regler på dette området, innenfor de føringene som er gitt av Kirkemøtet.

4.6 Om preses i Bispemøtet

Den spesielle rollen til preses i Bispemøtet er i dag ikke eksplisitt formulert i dagens regelverk. Preses ble tidligere valgt av og blant biskopene (inntil 1997 valgte man alltid Oslo biskop), men på grunn av økende arbeidsoppgaver for preses ble det med virkning fra 1.1. 2011 opprettet et nytt bispeembete, og presesfunksjonen ble lagt fast til denne stillingen. Ordningen kommer til uttrykk i tjenesteordning for biskoper § 19, som fastsetter at Nidaros bispedømme to tjenestegjørende biskoper, hvor biskopens preses utøver biskopens myndighet i Nidaros domprosti. I forbindelse med endringen uttalte departementet at den ordningen som ble etablert ville ha «et visst midlertidig preg», og at ordningene burde gjennomgås i forbindelse med ny kirkelig organisering.

Etter opprettelsen av den tolvte bispestillingen har presesrollen utviklet seg til å være hovedsakelig en nasjonalkirkelig tilsynsrolle. Preses' lederrolle i Bispemøtet er blitt tydeligere, men først og fremst har preses nå en tydeligere lederrolle i hele Den norske kirke. Preses er fast medlem i Kirkerådet og har en rekke verv av både offentlig og økumenisk karakter, og behovet for at preses i hovedsak ivaretar nasjonaloppgaver, er økende. Samtidig har ordningen med to biskoper i Nidaros vist seg å være kompliserende for organiseringen av arbeidet i dette bispedømmet. Andre ordninger har vært drøftet, og Bispemøtet har selv vedtatt at preses skal overta tilsynsansvaret for Den norske kirkes prester i Forsvarets tros- og livssynskorps.

Samlet sett tilsier denne utviklingen at det bør gjøres en mer omfattende utredning av preses' rolle og funksjoner i Den norske kirke. En slik utredning bør gjennomgå bl.a. tilsynsoppgaver for preses, forholdet til Nidaros og Nidaros domkirke, ordning for utpeking av preses og om navnet på stillingen fortsatt skal være «preses for Bispemøtet». Kirkerådet vil i samarbeid med Bispemøtet komme tilbake med en slik utredning på et senere tidspunkt og foreslår derfor ingen endringer i ansvarsområdet til preses nå. Kirkerådet vil peke på at utfordringene knyttet til tilsynet i Nidaros bispedømme kan avhjelpest gjennom en mer omfattende delegering av oppgaver til Nidaros biskop.

5 Forslag til regelendringer

Biskopen er nevnt i kirkeordningen og i en rekke andre regelverk, og biskopen er gitt ulike funksjoner og forvaltningsoppgaver. I de fleste tilfellene er dette funksjoner og oppgaver som har sammenheng med biskopens tilsynsansvar. Kirkerådet vil derfor ikke nå foreslå vesentlige endringer på andre områder enn de som oppfattes å følge av Kirkemøtets vedtak i 2022 og 2023.

At det finnes detaljerte tjenesteordninger for menighetsprest, prost og biskop (samt fengselsprest) – og det konkrete innholdet i ordningene – har historiske årsaker. I statskirkeordningen lå prestatjenesten innenfor Kongens myndighetsområde, og særlig kirkelig regelverk på dette området ble gitt av Kongen. Samtidig var andre deler av kirkens ordning lovregulert. Etter endringen av kirkens status er en todelt regulering i stor grad videreført. Kirkerådet ser for seg at elementer i det som i dag er regulert i tjenesteordningene, på lengre sikt kan bli del av kirkeordningen eller reguleres på annen måte. Dette er imidlertid en lengre prosess, og foreløpig tar en sikte på å bare gjennomføre justeringer i tjenesteordning for biskoper som direkte følger av de forslagene til endringer som er omtalt over. Det samme gjelder for tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester og tjenesteordning for proster.

5.1 Kirkeordningen

5.1.1 Om biskopens tilsyn

Kirkerådet foreslår at § 1 i tjenesteordning for biskoper innlemmes i kirkeordningen. Det vil gi en beskrivelse av både innhold og rekkevidde for tilsynet, og gjennom plasseringen i kirkeordningen vil det bli understreket at tilsynet, og virkningene av tilsynet, gjør seg gjeldende for hele trossamfunnet

Kirkerådet foreslår en ny § 39a¹³ i kirkeordningen:

§ 39a Biskopens tilsyn

Biskopen skal gjennom forkynnelse og sakramentsforvaltning ta vare på den apostoliske lære etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse, fremme og bevare enheten i Guds kirke og rettlede og oppmuntre bispedømmets menigheter,

¹³ Nummereringen er foreløpig.

kirkelig tilsatte og øvrige medarbeidere. For å ivareta dette tilsynsansvar kan biskopen gi råd og veiledning, og også gi bindende pålegg vedrørende vigslede medarbeideres og andre kirkelig tilsattes tjenesteutøvelse.

Biskopen ser til at prestene forvalter sakramentene, forkynner og selv lever i overensstemmelse med den kristne tro, slik den er uttrykt i vår kirkes bekjennelse og ordninger, og at også andre som er vigsllet til tjeneste i kirken virker og lever i samsvar med vigslingens formaning og løfte.

Biskopen fører tilsyn med at de kirkelige råd i bispedømmet utfører sitt arbeid i lojalitet med den evangelisk-lutherske lære.

Det fremgår av disse bestemmelsene hva som er innholdet i biskopens tilsyn, hvem tilsynet er rettet mot og hvilke virkemidler biskopen har for å utøve tilsyn. Biskopens virkemidler er i første rekke råd, veiledning og oppmuntring. I mer sjeldne tilfeller kan biskopens veiledning gis i form av et bindende pålegg. Slike bindende pålegg gis i første rekke til vigslede medarbeidere, men kan også gis til andre ansatte i saker som har læremessige implikasjoner. Det forutsettes at den aktuelle medarbeideren retter seg etter vedtaket, og at arbeidsgiver følger opp med eventuelle tiltak.

Biskopen utøver også på tilsvarende måte tilsyn med de kirkelige rådene. Biskopen har ingen formelle virkemidler for å sørge for at slike tilrådinger blir fulgt opp av det aktuelle rådet, men Kirkerådet legger til grunn at et kirkelig råd ikke uten videre kan unnlate å følge en tilråding fra biskopen. Det følger av rådernes lojalitetsplikt, som er beskrevet i kirkeordningen § 37, samt den rollen biskopen er gitt for å føre tilsyn med læren. Kirkerådet har vurdert om det også skulle åpnes for å gi bindende pålegg til rådene, f.eks. med en setning som: «*Biskopen kan gi rådene bindende pålegg i saker som berører kirkens lære og ordninger*». Kirkerådet er imidlertid tvilende til om det er riktig å åpne for at rådene kan gis bindende pålegg, og vil derfor ikke foreslå det nå.

På litt lengre sikt ser Kirkerådet for seg at også andre deler av tjenesteordning for biskoper kan bli en del av kirkeordningen eller tas inn i annet relevant regelverk.

5.1.2 Om vigslede medarbeidere

Bispemøtet har tidligere vedtatt at man ikke ønsker å skille mellom betegnelsene «ordinasjon» og «vigsling», men bruke «vigsling» konsekvent om alle de fire tjenestekategoriene.¹⁴ Dette innebærer ikke en materiell endring, men er et uttrykk for ønske om en mer konsekvent språkbruk. Kirkerådet foreslår på dette grunnlaget at på de stedene i kirkeordningen der det står «ordinasjon/ordinert», endres dette til «vigsling/vigsllet». Det samme gjelder i tjenesteordningen for biskop og i de øvrige tjenesteordningene.

---

¹⁴ BM 7/23: «Det er teologisk ikke noen prinsipiell forskjell mellom vigsling og ordinasjon. Bispemøtet vil derfor bruke begrepet vigsling til prest, diakon, kateket og kantor.»

Dagens § 39 i kirkeordningen omhandler prestenes, prostenes og biskopenes tjeneste. Kirkerådet foreslår at denne bestemmelsen endres til å omfatte alle de vigslede tjenestene. En slik endring vil være i samsvar med gjeldende praksis og vil understreke biskopens tilsyn med alle vigslede.

Biskopens rett til å frata prestene rett til å utøve prestedtjeneste er i dag regelfestet i kirkeordningen § 39 tredje ledd. Kirkerådet foreslår at denne bestemmelsen endres til å omfatte alle vigslede medarbeidere.

For en prest vil en tilbakekalling av vigslingsfullmaktene også automatisk innebære at vedkommende ikke kan virke som prest. En slik konsekvens er ikke like innlysende for de andre tjenestegruppene som det vigsles til, men Kirkerådet legger til grunn at et vedtak om å tilbakekalle vigslingsfullmaktene uansett bare vil være aktuelt i forbindelse med avskjed på grunn av grovt pliktbrudd, og at det følger av et vedtak om tilbakekalling at hverken prest eller annen vigslet medarbeider senere kan gå inn i en tilsvarende stilling før vedtaket eventuelt er omgjort.

Kirkerådet foreslår etter dette følgende ordlyd for § 39 i kirkeordningen:

§ 39. Vigslede medarbeideres tjeneste

Ingen kan *vigsles* til *tjeneste som prest, diakon, kantor eller kateket* i Den norske kirke uten å ha de kvalifikasjoner som fastsettes av Kirkemøtet.

All *vigslet tjeneste* skal organiseres slik at *den vigslede* kan utøve sin tjeneste i samsvar med *vigslingens* forutsetninger og forpliktelser.

«*Vigslet medarbeider* som gjør seg skyldig i grovt pliktbrudd eller annet vesentlig brudd på *vigslingsforpliktelsen*, kan fratras retten til å utføre *vigslet tjeneste* etter nærmere regler om saksbehandling og klageadgang fastsatt av Kirkemøtet.»

Kirkemøtet fastsetter tjenesteordning og gir nærmere regler om vilkår mv. for *vigslede medarbeidere*.

5.2 Tjenesteordning for biskoper

5.2.1 Endring i § 1 som følge av at nåværende tekst er tatt inn i kirkeordningen

Paragraf 1 i tjenesteordningen er foreslått tatt inn i sin helhet i kirkeordning for Den norske kirke. Denne behøver derfor ikke gjentas i tjenesteordningen, og Kirkerådet foreslår at § 1 i tjenesteordningen har en henvisning til kirkeordningen. For å understreke biskopens overordnede pastorale lederansvar også i tjenesteordningen, foreslår Kirkerådet at denne innledes med å slå fast at biskopen er den øverste pastorale lederen i bispedømmet. Kirkerådet foreslår etter dette følgende ny § 1:

Biskopen er den øverste pastorale lederen i bispedømmet og utøver på dette grunnlaget strategisk og åndelig ledelse.

Biskopen skal utøve tilsyn med kirkelige medarbeidere og råd slik dette er omtalt i § 39a i kirkeordning for Den norske kirke.

5.2.2 Endring knyttet til endring av arbeidsgiverfunksjoner

De endringene i tjenesteordningene som ellers foreslås, handler først og fremst om endringer i biskopens rolle som øverste leder av prestatjenesten i det enkelte bispedømmet. Det får i første rekke konsekvenser for § 2, der denne rollen er beskrevet. Kirkerådet foreslår at bestemmelsene som omtaler biskopens arbeidsgiveransvar oppheves.

Bestemmelsen i § 2 andre ledd om at biskopen er forpliktet på de mål og strategier som er fastsatt for virksomheten i Den norske kirke som trossamfunn, og skal støtte opp om tiltak som fremmer disse, foreslås videreført. Denne bestemmelsen peker på at det er Kirkemøtet som har gitt mandat til biskopene, og at disse er forpliktet på lojalitet til planer og strategier som Kirkemøtet vedtar.

Som en følge av endringene i arbeidsgiveransvaret kan biskopen heller ikke ha den arbeidsrettslige rollen som nærmeste leder for prostene på samme måte som i dag. Biskopen vil fortsatt lede prostene gjennom tilsynsmyndigheten. Det innebærer endringer i § 15. Kirkerådet foreslår at første ledd i denne paragrafen endres, slik at prostene beskrives som biskopens medhjelpere i utøvelsen av tilsynet. Biskopen vil fortsatt lede prostemøter, og det foreslås ikke å endre denne bestemmelsen nå.

Kirkerådet foreslår også en mindre endring som innebærer at myndigheten i § 10 andre ledd til å gi egnede lekfolk fullmakt til å utføre prestevikartjeneste, ikke kan delegeres til prosten.

Kirkerådet foreslår etter dette følgende ordlyd i § 15:

Biskopen har prostene som sine medhjelpere i utøvelsen av tilsynet. Biskopen kan delegere myndighet etter § 10 første ledd og § 11 til prosten.

5.2.3 Biskopens myndighet til å løse fra eller frata vigslingsfullmakten

Som følge av forslaget til endringer i kirkeordningen § 39 inntreer også endringer i tjenesteordningen § 13, som omhandler biskopens myndighet til å treffe vedtak om å løse fra eller frata noen vigslingsfullmaktene. Som nevnt over, foreslår Kirkerådet at denne myndigheten skal gjelde alle de fire tjenestekategoriene.

Kirkerådet foreslår endringer i tjenesteordningen § 13 første, andre og fjerde ledd:

Biskopen treffer etter søknad vedtak om at en person blir løst fra retten til å utøve *vigsljet tjeneste* i Den norske kirke.

Biskopen treffer vedtak i medhold av kirkeordningen § 39 tredje ledd om å frata prest, *diakon, kateket og kantor* i Den norske kirke retten til å utføre *vigsljet tjeneste* i Den norske kirke dersom denne har gjort seg skyldig i grovt

pliktbrudd eller annet vesentlig brudd på *vigslingsforpliktelsene*. Vedtaket skal presisere om tapet gjelder for alltid eller for en begrenset tid. I sistnevnte tilfelle kan vedtaket sette vilkår for gjenerverv etter den fastsatte tapstid. Bestemmelsene om enkeltvedtak i forvaltningsloven kapittel IV og V kommer til anvendelse.

Når biskopen finner grunnlag for å vurdere gjenerverv av *vigslingsfullmakter* for en som har mistet retten til å utføre *vigslet tjeneste* for alltid, eller før utløpet av den bestemte tid, fremmer biskopen saken for Den norske kirkes klagenemnd med tilråding om vedtak.

5.2.4 Biskopens rolle i faglig utvikling; etter- og videreutdanning

Kirkerådet foreslår også å legge inn en ny bestemmelse i tjenesteordningen som presiserer biskopens myndighet til å innkalle til faglige inspirasjonssamlinger og til å gjennomføre faglige tiltak både for vigslede medarbeidere og andre med menighetsrettede stillinger. Det er å forvente at de ansatte i bispedømmet slutter opp om slike samlinger, selv om biskopens myndighet på dette området gir i utgangspunktet ikke anledning til å pålegge arbeidsgiveren økonomiske byrder i forbindelse med fagsamlinger eller andre faglige tiltak, men Kirkerådet legger til grunn at de organene som forvalter arbeidsgiveransvaret både for rettssubjektet Den norske kirke og i soknene, prioriterer å sette av midler til faglig utvikling så langt det er økonomisk mulig. Bestemmelsen tar videre sikte på at det legges til rette for at biskopen fortsatt får en rolle i utvikling av programmer for etter- og videreutdanning både for dem som er ansatt i soknet og i det nasjonale rettssubjektet. Det er arbeidsgiver som vil være ansvarlig for å tilrettelegge for denne typen tilbud.

Kirkerådet foreslår følgende ny § 6 a

Biskopen kan innkalle vigslede medarbeidere til fagsamlinger i bispedømmet, og se til at vigslede medarbeidere blir gitt tilbud om og får tilrettelagt for kompetanseutvikling.

5.3 Tjenesteordning for proster

Som nevnt over, har prosten i dag biskopen som sin nærmeste overordnede, noe som er regulert i tjenesteordning for proster i § 4. Bestemmelsen foreslås endret slik at stiftsdirektøren blir nærmeste overordnede, men prosten skal fortsatt være biskopens medhjelper i tilsynet, noe som også gir biskopen myndighet over prosten. Kirkerådet foreslår følgende endring i første ledd i § 4:

Prosten ivaretar arbeidsgivers styringsrett overfor prestene i prostiet og har stiftsdirektøren som sin overordnede.

Tilsvarende erstatter stiftsdirektøren biskopen som prostens overordnede i § 7 bokstav a) og e).

Kirkerådet foreslår at det samtidig foretas en justering av tjenesteordning for proster hvor prosten blir nærmeste overordnede for alle prestene i prostiet, ikke bare sokneprester og prostiprester. Dette er i samsvar med gjeldende praksis.

Kirkerådet foreslår følgende endring i § 4 andre punktum:

Prosten er nærmeste overordnede for prostiets *prester* og fordeler de oppgaver mellom *dem* som ikke allerede er pålagt den enkelte prest ved instruks eller særskilt bestemmelse gitt av høyere myndighet.

I § 5 i tjenesteordningen er prostens oppgaver som biskopens medhjelper beskrevet. Når det gjelder disse oppgavene, står prosten under ledelse av biskopen, i den forstand at det må være en tett kontakt mellom dem, slik at biskopen kan drive tilsyn via prosten, og prosten kan rapportere til biskopen om forhold som hører inn under tilsynet. Det vil i praksis si at i spørsmål som berører kirkefaglig og strategisk ledelse, vil biskopen ha en lederrolle overfor prosten, og det er en linje fra alle som er vigslat, og øvrige i menighetsrettede stillinger, som går via prosten til biskopen. Denne linjen griper ikke direkte inn i det arbeidsrettslige forholdet mellom den enkelte ansatte og vedkommendes leder. Forhold knyttet til tilsynet som får konsekvenser for arbeidsforholdet må løses av somordning mellom biskop og stiftsdirektør og mellom prost og kirkeverge, eventuelt i noen tilfeller mellom biskop og kirkeverge. Prosten vil her for prestene innta en dobbeltrolle både som biskopens medhjelper i tilsynet og ivaretager av styringsretten på vegne av stiftsdirektøren.

For å tydeliggjøre at denne paragrafen omhandler prostens rolle som medhjelper i tilsynet, foreslår Kirkerådet at § 5 innledes slik:

Prosten er biskopens medhjelper i tilsynet og står i forhold som gjelder tilsyn under ledelse av biskopen.

Prosten skal *se til* at prestene utfører sine oppgaver i henhold til sin tjenesteordning, og den videre teksten er en dublett av § 2 i tjenesteordning for menighetsprester. Kirkerådet foreslår at en tilsvarende, men mer kortfattet bestemmelse for de øvrige vigslede stillingene, som også står under biskopens særlige tilsyn:

Prosten skal se til at de øvrige vigslede medarbeidere i prostiet utfører sin tjeneste i samsvar med sine vigslingsforpliktelser.

Videre inneholder § 5 en bestemmelse om at prosten skal stimulere prestene til etterutdanning og bidra til at de opprettholder sin kompetanse. Kirkerådet foreslår at denne bestemmelsen omgjøres til å omfatte alle de tjenestene som det vigsles til og dessuten øvrige menighetsrettede stillinger:

Prosten skal stimulere prestene *og øvrige kirkefaglige medarbeidere* til etterutdanning og bidra til at de opprettholder og utvikler sin kompetanse i samsvar med fastsatte mål og planer.

Når prestene her nevnes spesielt, er det på grunnlag av prostens dobbeltrolle som medhjelper i tilsynet og nærmeste leder i arbeidsrettslig forstand.

Når stiftsdirektøren overtar de formelle arbeidsgiverfunksjonene fra biskopen, vil det være stiftsdirektøren som avgjør om og hvordan prostens funksjon skal gjøres (menighetsprest, i henhold til tjenesteordningen § 7 a). En slik fordeling berører prostens funksjon som medhjelper i tilsynet og skal gjøres i samråd med biskopen. Det vil også være stiftsdirektøren som kan gi instruks for den enkelte menighetsprest, som avviker fra de vanlige tjenesteoppgavene i § 2. Ettersom slike endringer fort vil berøre biskopens tilsyn, skal en slik instruks skje i samråd med biskopen. Kirkerådet foreslår endring i § 7 e), jf. endring i tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester.

Tilsvarende kan det tette samarbeidet mellom prostens egen arbeidsinstruks skal fastsettes.

Kirkerådet foreslår følgende formulering:

a) gjør tjeneste som menighetsprest slik *stiftsdirektøren i samråd med biskopen* fastsetter

e) utferdiger for *stiftsdirektøren i samråd med biskopen* forslag til instruks for den enkelte menighetsprest i prostiet i samsvar med regler fastsatt i tjenesteordning for menighetsprester

5.4 Tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester

Som arbeidsgiverrepresentant for menighetsprestene vil det være stiftsdirektøren som får myndighet til å fastsette instruks for menighetsprester, som avviker fra § 2 i tjenesteordningen. Slike endringer bør skje i samråd med biskopen, jf. forrige avsnitt. Kirkerådet foreslår følgende formulering:

Stiftsdirektøren, i samråd med biskopen kan ved instruks bestemme at enkelte prester helt eller delvis skal fritas for gjøremål som er nevnt i første ledd ovenfor, og tillegges en spesialisert tjeneste.

Tilsvarende endring foreslås i § 14:

Nærmere bestemmelser om tjenesteoppgaver for den enkelte menighetsprest kan fastsettes av *stiftsdirektøren i samråd med biskopen* i instruks for stillingen.

I § 8 tredje punktum er biskopen nevnt som den som regulerer hvem som er kapellanens overordnede. Kirkerådet foreslår at ordet «biskopen» strykes i denne setningen.

En omtale av kallsbrev for prester innebærer en endring i tjenesteordningen § 4, i tråd med de øvrige tjenesteordningene. Kirkerådet foreslår en endring i andre punktum:

Tilsetting skjer *med en forutsetning om at biskopen gir kallsbrev og for øvrig* på de vilkår som gjelder generelt for tilsatte i Den norske kirke.

5.5 Personalreglement for Den norske kirke

At biskopen ikke lenger skal ha personalansvar for prostene innebærer noen endringer i personalreglementet §§ 25, 26 og 27. Det dreier seg om vedtak om suspensjon, samt om avgjørelsen av søknader om permisjoner og om ferie. Når hele arbeidsgiveransvaret overtas av bispedømmerådet, er det naturlig at stiftsdirektøren, som daglig leder for bispedømmerådet, overtar de arbeidsgiverfunksjonene som i dag ligger til biskopen.

Vedtak i spørsmål om suspensjon der saken krever en rask avgjørelse endres også fra biskop til stiftsdirektør, i samråd med bispedømmerådets leder.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene vil særlig ha administrative konsekvenser på bispedømmenivået.

Bispedømmerådet, ved den daglige lederen stiftsdirektøren, vil overta oppgaven som øverste leder av prestatjenesten i bispedømmet fra biskopen. Det vil nok variere mellom bispedømmene hvor store praktiske konsekvenser endringen vil få. Biskopen og stiftsdirektøren har allerede samarbeidet om mange oppgaver i dag, og de vil måtte samarbeide tett også i fortsettelsen, særlig om oppfølging av prostene. Prostene skal fortsatt være biskopens medhjelpere i tilsynet. Det antas at forslaget om styrke biskopens rolle i prestatilsettinger ikke vil ha store administrative konsekvenser. Det samme gjelder forslagene rundt kallsbrevet.

Et hovedformål med forslagene i denne saken er å styrke og tydeliggjøre biskopens tilsyn overfor alle kirkelige ansatte og råd, også ansatte i soknene.

Kirkerådet ber særskilt om høringsinstansenes vurderinger av økonomiske og administrative konsekvenser av forslagene.

7 Vedlegg: Regelverk med forslag til endringer

7.1 Tjenesteordning for biskoper

Biskopens ansvar og myndighet

§ 1. Biskopen skal *utøve tilsyn med kirkelige medarbeidere og råd i sitt bispedømme, som beskrevet i kirkeordning for Den norske kirke § 39a.* gjennom forkynnelse og sakramentsforvaltning ta vare på den apostoliske lære etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse, fremme og bevare enheten i Guds kirke og rettlede og oppmuntre bispedømmets menigheter, kirkelig tilsatte og øvrige medarbeidere. For å ivareta dette tilsynsansvar kan biskopen gi råd og veiledning, og også gi bindende pålegg vedrørende presters og andre kirkelig tilsattes tjenesteutøvelse.

Biskopen ser til at prestene forvalter sakramentene, forkynner og selv lever i overensstemmelse med den kristne tro, slik den er uttrykt i vår kirkes bekjennelse og

ordninger, og at også andre som er vigslet til tjeneste i kirken virker og lever i samsvar med vigslingens formaning og løfte.

~~Biskopen fører tilsyn med at de kirkelige råd i bispedømmet utfører sitt arbeid i lojalitet med den evangelisk-lutherske lære.~~

~~§ 2. Biskopen er den øverste leder av prestedtjenesten i bispedømmet og sørger for den nødvendige samordning med de kirkelige rådenes virksomhet.~~

Biskopen er forpliktet på de mål og strategier som er fastsatt for virksomheten i Den norske kirke, og skal støtte opp om tiltak som fremmer disse.

~~Biskopen sørger for at ledige prostestillinger blir betjent.~~

~~Biskopen kan delegerer myndighet etter denne bestemmelsen til stiftsdirektøren.~~

§ 3. Biskopen forordner gudstjenester i bispedømmets sokn og beslutter hvor mange gudstjenester det skal holdes i den enkelte kirke eller annet gudstjenestested.

§ 4. Biskopen utøver den myndighet som i liturgiernes bestemmelser er tillagt biskopen.

§ 5. Biskopen kan selv eller ved annen prest forrette gudstjenester og bruke kirkene i sitt bispedømme på samme måte som menighetsprestene. I slike tilfeller har biskopen fortrinnsrett til bruk av kirken.

Biskopen fører tilsyn med bruk av kirkene og avgjør klager på bruk og utlån av kirkene etter nærmere regler fastsatt av Kirkemøtet.

§ 6. Biskopen fører vigslingsregister for sitt bispedømme. Bispemøtet kan fastsette nærmere regler for føringen av registeret.

§ 6a Biskopen kan innkalle vigslede medarbeidere til fagsamlinger i bispedømmet, og se til at vigslede medarbeidere blir gitt tilbud om og får tilrettelagt for kompetanseutviklingstiltak.

Biskopens tjenestefunksjoner

§ 7. Biskopen visiterer sokn i bispedømmet i samsvar med visitasreglement fastsatt av Bispemøtet.

§ 8. Biskopen beslutter om ~~ordinasjon~~ *vigsling* til prestedtjeneste og ~~vigsling~~ til andre kirkelige tjenester, etter i samtale å ha funnet kandidatene skikket for tjenesten, og forretter så ~~ordinasjons-~~ eller vigslingshandlingen etter forordnet liturgi. Biskopen kan etablere en ordning for forberedelse til ~~ordinasjon~~ *vigsling*. Bare vigslet biskop kan forrette ~~ordinasjon~~ *vigsling* til prestedtjeneste. Etter anmodning fra den som fungerer som biskop, kan en annen vigslet biskop forrette ~~ordinasjon~~ *vigsling* til prestedtjeneste. Sistnevnte vurderer i slike tilfeller kandidatens skikkethet og treffer beslutning om ~~ordinasjon~~ *vigsling*.

Bare personer som fyller de av Kirkemøtet oppstilte kvalifikasjonskrav for tilsetting av prest i Den norske kirke, kan ordineres til prestedtjeneste.

Ingen kan ~~ordineres eller~~ vigsles uten å være tilsatt i en ordnet kirkelig stilling som krever slik ~~ordinasjon eller~~ vigsling. I særlige tilfeller kan likevel kandidater som fyller vilkårene for tilsetting som menighetsprest, ~~ordineres vigsles~~ til feltprestedtjeneste, tjeneste i kirkelige organisasjoner, utdanningsinstitusjoner og lignende etter nærmere regler fastsatt av Bispemøtet.

Vedtak om ~~ordinasjon eller~~ vigsling kan ikke påklages. *Dersom biskopen eller den som søker om vigsling ønsker det, kan fremgangsmåten for vigslingssamtalen utvides etter egne regler fastsatt av Bispemøtet.*

Etter søknad og med anbefaling fra vedkommendes kirkesamfunn, kan biskopen treffe vedtak om at en persons ~~presteordinasjon vigsling til prest~~ i et annet kristent kirkesamfunn skal anses som gyldig grunnlag for å utøve prestedtjeneste i Den norske kirke uten ny ~~ordinasjon vigsling~~. Før slikt vedtak treffes, skal biskopen etter samtale ha funnet vedkommende skikket for prestedtjeneste i Den norske kirke og mottatt vedkommendes løfte om å utføre denne tjeneste i overensstemmelse med vår kirkes bekjennelse og ordninger. Vedtak som nevnt her, medfører ikke dispensasjon fra kvalifikasjonskravene for tilsetting av prest. Biskopens vedtak kan ikke påklages.

Biskopen sender Kirkerådet melding om vedtak etter denne paragraf.

§ 9. Biskopen gir kallsbrev ved tilsetting av ~~ordinert eller~~ vigslet person i kirkelig stilling, som bekreftelse på at vedkommende er ~~ordinert eller~~ vigslet, markering av biskopens tilsyn og formaning til menigheten om å ta imot den tilsatte som rett kalt tjener.

§ 10. Biskopen kan samtykke i at ~~ordinert vigslet~~ prest i Den norske kirke holder gudstjenester og forretter kirkelige handlinger i et prosti hvor vedkommende ikke er ansatt i ordnet kirkelig prestestilling.

Biskopen kan gi egnede lekfolk som på ansvar og under tilsyn av prest utfører assisterende tjeneste under tjenestefrihet eller ledighet i en prestestilling, fullmakt til å forrette forordnede gudstjenester, dåp, nattverd og gravferd. Slik fullmakt kan også gis teologiske studenter som befinner seg i den avsluttende delen av profesjonsstudiet i teologi eller tilsvarende.

§ 11. Biskopen kan gi representanter for andre kristne trossamfunn tillatelse til å preke og medvirke på annen måte i forordnede gudstjenester og ved kirkelige handlinger. Med unntak for vigsler kan ~~ordinerte vigslede~~ prester fra andre kristne trossamfunn gis tillatelse til å forrette gudstjenester og kirkelige handlinger etter vår kirkes ordninger.

§ 12. Når særlige grunner tilsier det, kan biskopen dispensere fra kravet om medlemskap i Den norske kirke for kirkelig tilsatte og ombud, jf. kirkeordningen § 40. For ansatte ved de sentralkirkelige råd er preses dispensasjonsmyndighet.

§ 13. Biskopen treffer etter søknad vedtak om at en person blir løst fra retten til å utøve prestedtjeneste i Den norske kirke.

Biskopen treffer vedtak i medhold av kirkeordningen § 39 tredje ledd om å frata prest, *diakon, kantor og kateket* i Den norske kirke retten til å utføre ~~prestetjeneste vigslet tjeneste~~ i Den norske kirke dersom denne har gjort seg skyldig i grovt pliktbrudd eller annet vesentlig brudd på ordinasjonsforpliktelsene. Vedtaket skal presisere om tapet gjelder for alltid eller for en begrenset tid. I sistnevnte tilfelle kan vedtaket sette vilkår for gjenerverv etter den fastsatte tapstid. Bestemmelsene om enkeltvedtak i forvaltningsloven kapittel IV og V kommer til anvendelse.

Biskopens vedtak etter annet ledd kan påklages til Den norske kirkes klagenemnd. Forvaltningsloven kapittel VI kommer til anvendelse. Biskopens vedtak skal inneholde en opplysning om klageadgangen og at denne må være uttømt før vedkommende kan reise eventuelt søksmål for å prøve lovligheten av vedtaket.

Biskopen sender Kirkerådet melding om vedtak etter første og andre ledd og om eventuelle klager etter tredje ledd.

Når biskopen finner grunnlag for å vurdere gjenerverv av ~~presterettigheter vigslingsfullmakter~~ for en som har mistet retten til å utføre ~~prestetjeneste vigslet tjeneste~~ for alltid, eller før utløpet av den bestemte tid, fremmer biskopen saken for Den norske kirkes klagenemnd med tilråding om vedtak.

Bestemmelsen i denne paragraf får tilsvarende anvendelse for den rett til å utøve prestetjeneste i Den norske kirke som en prest i et annet kirkesamfunn er gitt etter § 8 femte ledd.

§ 14. Biskopen foretar vigsling av kirker som er godkjent av Kirkerådet.

Biskopen kan gi tillatelse til at forsamlingslokaler som skal tjene som kirkelokaler for et distrikt, og lokaler i institusjoner innvies til kirkelig bruk.

§ 15. Biskopen er ~~prostens nærmeste overordnede~~ og har prostene som sine medhjelpere i utøvelsen av ~~sin gjerning~~ *tilsynet*. Biskopen kan delegere myndighet etter ~~§ 2,~~ § 10 *første ledd* og § 11 til prosten.

Domprosten er biskopens faste vikar og kan dessuten i særskilte tilfeller bemyndiges til å utføre bispetjeneste etter § 7, § 8, § 9 og § 14. Domprosten kan verken som vikar eller i andre tilfeller forrette ~~ordinasjon~~ *vigsling* til prestetjeneste.

Prosten innsettes i sin stilling av biskopen eller på dennes vegne av domprosten eller en annen prost etter avgjørelse av biskopen.

Biskopen har medarbeidersamtaler med prostene og leder prostemøtene.

§ 16. Biskopen deltar i Bispemøtet som består av samtlige tjenestegjørende biskoper.

§ 17. Biskopen deltar i Bispemøtets behandling av læresaker og kan reise læresak etter gjeldende regler.

§ 18. Biskopen er medlem av bispedømmerådet og Kirkemøtet.

Biskopen utarbeider hvert år sammen med bispedømmerådet en rapport om virksomheten og forholdene i bispedømmet.

§ 19. Nidaros bispedømme har to tjenestegjørende biskoper. Bispemøtets preses utøver biskopens myndighet innenfor Nidaros domprosti. Nidaros biskop utøver den myndighet som er lagt til biskopen, i de øvrige delene av Nidaros bispedømme. Kirkerådet avgjør i tvilstilfeller om biskopens myndighet ligger til Nidaros biskop eller preses.

Preses har sete i Nidaros bispedømmeråd i saker om tilsetting, oppsigelse, avskjed og suspensjon innenfor Nidaros domprosti. Nidaros biskop har sete i bispedømmerådet i andre saker. Kirkerådet avgjør i tvilstilfeller om Nidaros biskop eller preses har sete i bispedømmerådet.

Bispemøtets visepreses er fast vikar for preses' funksjoner som leder av Bispemøtet. Nidaros biskop er fast vikar for preses i saker som gjelder tilsynsområdet til preses. Kirkerådet avgjør i tvilstilfeller hvem som er vikar for preses.

Biskopens tjenestevilkår¹⁵

§ 20. Biskopen er med hensyn til rettigheter og plikter undergitt de regler som til enhver tid gjelder for arbeidstakere i Den norske kirke.

Biskopen har taushetsplikt etter gjeldende regler.

§ 21. Biskopen har som tjenestedistrikt et bispedømme med utstrekning som fastsettes av Kirkemøtet.

§ 22. Biskopen tilsettes av Kirkerådet etter ~~forskrift om framgangsmåten~~ *regler* fastsatt av Kirkemøtet.

Biskopen må rette seg etter vedtatt tjenesteordning og finne seg i endringer i gjøremål og tjenestedistriktets utstrekning.

§ 23. Som biskop kan utnevnes person som har de kvalifikasjoner som Kirkemøtet har fastsatt som krav for å bli tilsatt som prest i Den norske kirke.

§ 24. Biskopen vigsles i vedkommende bispedømmes domkirke etter forordnet liturgi forrettet av Bispemøtets preses. Vigslingsliturgiens formaning og løfte er bestemmende for biskopens tjeneste og livsførsel.

§ 25. Biskopen lønnes etter Den norske kirkes lønnsregulativ og får særskilte godtgjøringer etter de regler og satser som gjelder til enhver tid.

§ 26. Biskopens tjenestedrakt er surtout etter modeller godkjent av Kirkemøtet, med det bispekors som følger det enkelte embete. Som liturgisk drakt bærer biskopen den korkåpe som følger embetet, sammen med alba, stola og bispekorset. Tjenestedrakt og liturgisk drakt bekostes av bispedømmerådet.

§ 27. Bispemøtets preses ivaretar arbeidsgivers omsorgsplikter overfor de andre biskopene og skal ivareta arbeidsgivers interesser hvis en biskop viser seg ute av

---

¹⁵ Her kan det være behov for noen endringer, men de kan tas i sammenheng med en større gjennomgang av alle tjenesteordningene.

stand til å utføre sine tjenesteplikter på en forsvarlig måte. Kirkerådets leder har tilsvarende oppgaver overfor preses.

§ 28. Biskopen skal avsette nødvendig tid til studium, fritid og personlig fornyelse.

§ 29. Biskopen skaffer til veie opplysninger og gir uttalelse i saker som forelegges av Kirkemøtet, Kirkerådet og andre kirkelige eller offentlige instanser. Biskopen kan av eget tiltak ta opp saker som gjelder forhold innen bispedømmet, Den norske kirke eller samfunnet ellers.

§ 30. Biskopen utfører de gjøremål som til enhver tid er pålagt i medhold av lov.

§ 31. Tjenesteordningen trer i kraft straks.

7.2 Tjenesteordning for proster

§ 1. Prosten leder prestatjenesten i prostiet og bistår biskopen i dennes tjenesteutøvelse.

§ 2. Prosten er forpliktet på de mål og strategier som er fastsatt for virksomheten i Den norske kirke og i vedkommende bispedømme og skal støtte opp om tiltak som fremmer disse.

§ 3. Prosten skal i samvirke med kirkelige råd og utvalg bidra til et godt arbeidsmiljø, samarbeid og åndelig fellesskap innen de kirkelige arbeidslag i prostiet og bistå ansatte og kirkelige organer med faglig veiledning, råd og støtte.

§ 4. Prosten ivaretar arbeidsgivers styringsrett overfor prestene i prostiet og har biskopen *stiftsdirektøren* som sin overordnede. Prosten er nærmeste overordnede for ~~prostiets søkneprester og prostiprester~~ og fordeler de oppgaver mellom ~~prostiets prester~~ *prestene* som ikke allerede er pålagt den enkelte prest ved instruks eller særskilt bestemmelse gitt av høyere myndighet. Prosten tilstår prestene ferie og tjenestefrihet i samsvar med gjeldende lov- og avtaleverk.

§ 5. *Prosten er biskopens medhjelper i tilsynet, og står i forhold som gjelder tilsyn under ledelse av biskopen.*

Prosten skal se til at prestene i prostiet forvalter Ord og sakrament slik at kristen tro og kristent liv fremmes i menighetene ved at de etter gjeldende ordninger

- a) holder forordnede gudstjenester og forretter kirkelige handlinger,
- b) deltar i utførelsen av dåps- og konfirmasjonsopplæring,
- c) utøver sjelesorg og veiledning, går med dødsbud, reiser i soknebud og også ellers besøker syke i soknene og
- d) utfører forkynnerarbeid og i samråd med menighetsrådet annet menighetsbyggende arbeid.

Prosten skal se til at de øvrige vigslende medarbeidere i prostiet utfører sin tjeneste i samsvar med sine vigslingsforpliktelser og tjenestens formål.

Prosten skal stimulere prestene og øvrige kirkefaglige medarbeidere til etterutdanning og bidra til at de opprettholder og utvikler sin kompetanse i samsvar med fastsatte mål og planer.

§ 6. Prosten skal sørge for den nødvendige samordning mellom prestedetjenesten og de kirkelige rådenes virksomhet.

Prosten er medlem av prostirådet, der hvor slikt er opprettet. Prosten har rett til å ta del i menighetsmøter og menighetsrådsmøter i prostiet, men bare stemme om han/hun ellers har stemmerett i organet. Prosten er medlem av kirkelig fellesråd når han/hun er oppnevnt av biskopen og kan også bemyndiges til uten stemmerett å ta del i fellesrådets møter på biskopens vegne.

§ 7. Prosten

- a) gjør tjeneste som menighetsprest slik ~~biskopen~~ *stiftsdirektøren i samråd med biskopen* fastsetter,
- b) foretar prostebesøk i prostiets menigheter etter den ordning som er fastsatt i bispedømmet,
- c) deltar i forberedelse og gjennomføring av bispevisitaser og utfører de deler av visitasen som pålegges av biskopen, i samsvar med visitasreglement for Den norske kirke,
- d) medvirker ved tilsetting av biskop og ved tilsetting av kirkelige tjenestemenn etter gjeldende regler,
- e) utferdiger for ~~biskopen~~ *stiftsdirektøren i samråd med biskopen* forslag til instruks for den enkelte menighetsprest i prostiet i samsvar med regler fastsatt i tjenesteordning for menighetsprester
- f) medvirker ved ~~ordinasjon~~ *vigsling* av prest, og ~~vigsling~~ av kateket, kantor og diakon etter gjeldende bestemmelser,
- g) foretar vigsling til fast kirkelig tjeneste etter gjeldende bestemmelser,
- h) innsetter menighetsprest, kateket, kantor og diakon, eller bemyndiger andre til å gjøre det, etter gjeldende bestemmelser,
- i) holder seg orientert om kirkene i prostiet og medvirker ved kirkevigsler,
- j) samtykker i at forsamlingslokaler nyttes og innvies som interimskirker,
- k) vigsler kirkegård eller bemyndiger annen prest til å gjøre det,
- l) deltar i prostemøte og bispedømmemøter,
- m) deltar i kirkejubileer, grunnsteinsnedleggelse og liknende spesielle anledninger sammen med eller på vegne av biskopen og
- n) gir uttalelse i saker som gjelder forhold i prostiet og etter anmodning av høyere myndighet også i saker som gjelder bispedømmet eller hele Den norske kirke.

Prosten utfører for øvrig de gjøremål som til enhver tid er pålagt ved bestemmelse av Kirkemøtet eller biskopen.

§ 8. Prosten er med hensyn til rettigheter og plikter undergitt de regler som gjelder for arbeidstakere i Den norske kirke. Prostens tjenestedistrikt utgjør et prosti med

utstrekning fastsatt av bispedømmerådet. Prosten må finne seg i endringer i gjøremål og tjenstedistriktets utstrekning.

§ 9. Prost i et prosti med domkirke er domprost. Domprosten er biskopens faste vikar. Biskopen kan i særskilte tilfeller bemyndige domprosten til å utføre bispetjeneste.

§ 10. Prosten innsettes i sin stilling av biskopen eller på dennes vegne av domprosten eller en annen prost etter avgjørelse av biskopen.

§ 11. Prosten lønnes etter Den norske kirkes lønnsregulativ og får særskilte godtgjøringer etter de regler og satser som gjelder til enhver tid. For tjenestereiser som er nødvendige for å utføre oppgaver etter denne tjenesteordning, tilkommer prosten skyssgodtgjøring etter Den norske kirkes satser innenfor budsjetttramme fastsatt av bispedømmerådet.

§ 12. Tjenesteordningen for menighetsprester gjelder for proster så langt den passer.

§ 13. Tjenesteordningen trer i kraft straks

7.3 Tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester (utdrag)

§ 2. Presten skal forvalte Ord og sakrament slik at kristen tro og kristent liv fremmes i menighetene ved å

- a) holde forordnede gudstjenester og forrette kirkelige handlinger,
- b) utføre dåps- og konfirmasjonsopplæring,
- c) utøve sjelesorg og veiledning, gå med dødsbud, reise i soknebud og også ellers besøke syke og
- d) utføre forkynnerarbeid og i samråd med menighetsrådet annet menighetsbyggende arbeid.

Presten skal også utføre andre gjøremål som er eller måtte bli pålagt ved lov eller bestemmelse av Kirkemøtet.

Presten skal forberede ovennevnte gjøremål og sette av nødvendig tid til studium og personlig fornyelse.

Nærmere bestemmelser om omfanget av ovennevnte gjøremål for den enkelte prest treffes av prosten etter samråd med presten. ~~Biskopen~~ *Stiftsdirektøren i samråd med biskopen* kan ved instruks bestemme at enkelte prester helt eller delvis skal fritas for gjøremål som er nevnt i første ledd ovenfor, og tillegges en spesialisert tjeneste.

§ 8. Presten står under tjenstlig tilsyn av biskop. Prosten er sokneprestens og prostiprestens nærmeste overordnede. Soknepresten er kapellanens nærmeste overordnede når ikke annet er bestemt av ~~biskopen~~. Tjenstlig korrespondanse med høyere myndighet skal gå tjenestevei gjennom nærmeste overordnede.

§ 14. Nærmere bestemmelser om tjenesteoppgaver for den enkelte menighetsprest kan fastsettes av *stiftsdirektøren i samråd med* biskopen i instruks for stillingen. Instruksen kan ikke fravike bestemmelser gitt av Kirkemøtet. Den enkelte prest kan ikke pålegges gjøremål som samlet inklusive reisetid ikke kan påregnes utført på tilfredsstillende måte innenfor normal arbeidsuke.

7.4 Personalreglement for Den norske kirke (utdrag)

§ 25. Avtalefestede permisjoner

Permisjoner gis etter Hovedtariffavtalens bestemmelser.

Søknad om permisjoner som er avtalefestet, avgjøres for arbeidstakere ved bispedømmekontorene, Bispemøtet og Kirkerådet av organets daglige leder eller den denne gir fullmakt. Prost avgjør søknader fra menighetsprest i prostiet. ~~Biskopen~~ *Stiftsdirektøren* avgjør søknader fra prost i bispedømmet. Bispemøtets preses avgjør søknad fra biskop. Kirkerådets leder avgjør søknad fra preses. Det enkelte bispedømmeråd, Bispemøtets arbeidsutvalg og Kirkerådets arbeidsutvalg avgjør søknad fra organets daglige leder.

§ 26. Permisjoner i forbindelse med opplæring, overgang til annen stilling mv.

For arbeidstakere ved bispedømmekontor, Bispemøtet eller ved Kirkerådet kan organets daglige leder, så langt tjenesten tillater det, gi tjenestefri med eller uten lønn til arbeidstaker som ønsker å gjennomføre en utdanning eller utføre et arbeid som er av direkte betydning for vedkommendes videre faglige utvikling i Den norske kirkes tjeneste. Ved tjenestefri med lønn forutsettes det at utføring av annet arbeid er ulønnet. Når det gjelder vilkårene for tjenestefri med lønn, herunder regler om plikttid, følges bestemmelsene om dette i egen avtale.

For prest kan ~~biskopen~~ *stiftsdirektøren*, så langt tjenesten tillater det, gi tjenestefri med eller uten lønn i inntil tre år for den som ønsker å gjennomføre en utdanning eller utføre et arbeid som er av direkte betydning for vedkommendes videre faglige utvikling i Den norske kirkes tjeneste. Preses kan på samme vilkår gi biskopen tjenestefri, og tilsvarende Kirkerådets leder for preses. Ved tjenestefri med lønn forutsettes det at utføring av annet arbeid er ulønnet. Når det gjelder vilkårene for tjenestefri med lønn, herunder regler om plikttid, følges bestemmelsene om dette i egen særavtale.

Tjenestefri for å overta annen stilling i eller utenfor kirken, kan gis i inntil ett år. Unntaksvis kan slik permisjon forlenges. For arbeidstakere ved bispedømmekontor, Bispemøtet og Kirkerådet behandles søknad om slik permisjon av organets daglige leder. For prest behandles søknad om slik permisjon av vedkommende ~~biskop~~ *stiftsdirektør*.

§ 27. Ferie mv.

Regler om feriefastsettelse og tiden for ferie er regulert i ferieloven. Bestemmelser om fridager er regulert i særskilte avtaler.

For prestene sørger prosten for at det blir satt opp ferielister for prostiet i så god tid som mulig. Prosten tilstår prestene ferie. ~~Biskopen~~ *Stiftsdirektøren* tilstår prostene ferie. Biskopen meddeles ferie av preses og preses av Kirkerådets leder.

For arbeidstakere ved bispedømmekontorene, Bispemøtet og Kirkerådet sørger nærmeste foresatte for at det blir satt opp ferielister i så god tid som mulig. Det skal sørges for forsvarlig bemanning til enhver tid. Ferielistene godkjennes av organets daglige leder eller den denne gir fullmakt. Tilsvarende gjelder ved senere endringer.

Spørsmål til høringsnotatet om biskopens tilsyn

1. Støtter du/dere forslaget om å flytte § 1 i tjenesteordning for biskoper, som beskriver innholdet i tilsynet, inn i kirkeordningen?
Ja
Nei
Ingen mening
Merknad
2. Støtter du/dere forslaget om at det ikke bør stå i bestemmelsen at biskopen kan gi bindende pålegg til valgte råd?
Ja
Nei
Ingen mening
Merknad
3. Støtter du/dere å flytte arbeidsgivers styringsrett over prestene fra biskopen til bispedømmerådet v/stiftsdirektøren?
Ja
Nei
Ingen mening
Merknad
4. Støtter du/dere forslaget om at prosten fortsatt skal være biskopens medhjelper og kunne ivareta tilsynsoppgaver på vegne av biskopen, samtidig som prosten fortsatt ivaretar arbeidsgivers styringsrett over prestene lokalt?
Ja
Nei
Ingen mening
Merknad
5. Støtter du/dere forslaget om å styrke biskopens rolle i kompetanseutvikling for alle kirkefaglig ansatte?
Ja
Nei
Ingen mening
Merknad

6. Støtter du/dere forslaget om å styrke biskopens rolle ved tilsetting i alle stillinger som det vigsles til?

Ja

Nei

Ingen mening

Merknad

7. Støtter du/dere forslaget om at det bør innføres nye saksbehandlingsregler i tilknytning til vigslings samtalen?

Ja

Nei

Ingen mening

Merknad

8. Andre kommentarer:

[Biskopens tilsyn \(office.com\)](https://www.biskopens-tilsyn.no/)

Biskopens tilsyn – kortversjon

Innledning – hva saken dreier seg om

Denne saken gjelder endringer i biskopens rolle og funksjoner på bakgrunn av vedtak i Kirkemøtet i 2022 og 2023. Hensikten med endringene er å styrke biskopens tilsyn og å tydeliggjøre biskopen som en leder i kirken.

Kirkemøtet behandlet i 2022 en sak om fremtidig organisering av Den norske kirke (KM 10/22). Her ble det både vedtatt en intensjon om en fremtidig modell for arbeidsgiverorganisering og dessuten en rekke modelluavhengige elementer. Blant disse var også spørsmålet om biskopens rolle i en fremtidig kirkeordning.

I vedtaket kom dette til uttrykk slik:

b) Biskopens tilsyn skal styrkes og ledelsen tydeliggjøres, uten at biskopen skal utøve arbeidsgivers styringsrett på samme måte som i dag.

I forlengelsen av vedtaket fra 2022 behandlet Kirkemøtet i 2023 igjen spørsmål om kirkelig organisering og biskopens rolle (KM 5/23). Kirkemøtet gjorde følgende vedtak:

Biskopens tilsyn og ledelse skal styrkes, blant annet ved at biskopen får en rolle ved ansettelse i alle vigslede stillinger, og gjennom en tydelig beskrivelse av innholdet i og rekkevidden av myndigheten til å fatte bindende vedtak. Det etableres faste møtepunkter mellom biskopen og de valgte rådene i soknet, samt daglig ledelse i disse. Det utarbeides et forslag til regler om saksbehandling som rammer inn biskopens tilsyn.

I 2024 behandlet Kirkemøtet en sak om blant annet bispedømmerådets rolle i en fremtidig kirkeordning (KM 7/24). Kirkemøtet vedtok da blant annet følgende:

Mandat og oppgaver for bispedømmerådet må også bli definert med omsyn til biskopens tilsynsoppgaver.

Disse vedtakene er grunnlaget for forslagene til regelendringer som nå sendes på høring.

Nærmere om biskopens rolle og funksjon

Biskopens rolle i historisk sammenheng

Ordet biskop kommer fra det greske *episkopos* som betyr «tilsynsmann». De første menighetene tok noen steder i bruk denne tittelen for ledere i menigheten. Etter hvert som lokalkirken spredte seg over større geografiske områder, utviklet biskopen seg mer til en regional leder, som fikk rett til å sende presbytere til å representere seg lokalt. Fra denne begynnelsen utviklet det seg en tydelig hierarkisk ordning med biskopen som den ubestridte lederen av lokalkirken. Hos Luther og de øvrige

lutherske reformatorene ble tyngdepunktet lagt annerledes. I Confessio Augustana (CA) hører den særlige tjenesten med Ord og sakrament (tidligere kalt det kirkelige embetet) i CA 5 primært til i den lokale, gudstjenestefeirende menigheten. I luthersk embetsteologi er det ingen prinsipiell forskjell på prestatjeneste og bispetjeneste, bare en praktisk. Både prester og biskoper skal utøve sin myndighet først og fremst gjennom forkynnelse og sakramentsforvaltning.

Det betyr likevel ikke at reformatorene ikke anerkjente biskopene som ledere i kirken. Denne rollen ble også ivaretatt i dansk-norsk sammenheng. Biskopene fikk en lederrolle i kirken, som omfattet både menighetene og prestene, og i videre forstand hele samfunnet. Dette fortsatt etter 1814. Det var biskopene som på Kongens vegne skulle se til at «Religionens offentlige Lærere følge de dem foreskrevne Normer», som det het i den gamle Grunnloven § 16.

En egen tjenesteordning for biskoper ble første gang fastsatt ved kongelig resolusjon i 1997. I hovedsak var denne tjenesteordningen en videreføring og samling av en rekke ulike eldre bestemmelser.

Biskopenes rolle som ledere i kirken er i løpet av det siste århundret også supplert med en rekke demokratisk valgte organer. I 1920 ble det kirkelige lokalstyret etablert, gjennom lov om menighetsråd, og i 1933 kom en tilsvarende regulering om etablering av bispedømmeråd. Disse bestemmelsene ble samlet i kirkeordningsloven av 1953. Bispemøtet, som ble fast etablert i 1934, var lenge det eneste offisielle sentralkirkelige organet, men det ble supplert av bispedømmerådernes fellesråd (etter hvert kalt Kirkerådet) i 1969, Mellomkirkelig råd i 1970 og til slutt av Kirkemøtet, som ble etablert i 1984. I 1992 opprettet Kirkemøtet også Samisk kirkeråd.

Nærmere om begrepene tilsyn og ledelse

Begrepet tilsyn er i normal norsk språkbruk mest vanlig i forbindelse med offentlige tilsyn, som opererer utenfor virksomheten. I motsetning til slike statlige tilsynsorganer er biskopen på en annen måte en del av den virksomheten det føres tilsyn med. Tilsyn er en type ledelse, gjerne betegnet som pastoral ledelse. Ledelsesansvaret er forankret i tjenesten med Ord og sakrament, og betegner ansvaret for, som hyrde, å videreføre og fastholde evangeliet, gjennom forkynnelse, gudstjenesteliv og annen kirkelig aktivitet som følger av dette. Den ligger nær det som mer generelt blir kalt institusjonell eller verdibasert ledelse, med fokus på å fremme formål, identitet og verdier. I kirkelig sammenheng er det formulert som å fremme kirkens enhet. Videre har tilsynet også noen utslag som går mer i retning av styringsoppgaver. Det gjelder særlig myndigheten til å forordne gudstjenester og vigslingsmyndigheten.

Utgangspunktet for Den norske kirkes innholdsbestemmelse av begrepet tilsyn er formuleringene i § 1 i tjenesteordning for biskoper.

Videre vil de økumeniske samtalene som Den norske kirke har deltatt i, gi et bredere materiale til forståelsen av biskopens tjeneste.

Biskopens rolle og oppgaver i Den norske kirke i dag

Biskopens rolle og posisjon i Den norske kirke i dag har både prinsipielle og mer historiske/pragmatiske begrunnelser. Kirkemøtet er nå det øverste styrende organet i Den norske kirke, og det organet som biskopenes myndighet springer ut fra. Samtidig vil forholdet til Kirkemøtet være preget av forståelsen av samvirkemodellen (se nedenfor kap. 3.1.1) . I Kirkemøtet ivaretar biskopene rollen som de øverste representantene for tjenesten med Ord og sakrament, med et særlig ansvar for å verne kirkens lære og bevare enheten. Dette lærevernet utøver biskopene både enkeltvis og som kollegium, også overfor Kirkemøtet.

Formelt bygger biskopens myndighet og oppgaver i Den norske kirke særlig på tre regelverk, nemlig liturgien for vigsling av biskop, tjenesteordning for biskoper og visitasreglementet. Deler av biskopens myndighet og oppgaver er også nevnt i kirkeordningen og en rekke andre kirkelige regelverk. Disse gir til sammen et utfyllende bilde av hva Den norske kirke legger i begrepet tilsyn.

Tilsynsoppdraget blir, i tråd med vigslingsliturgien, tegnet ut i § 1 i tjenesteordningen. De øvrige bestemmelsene om biskopens myndighet og tjenesteoppgaver kan i stor grad – med unntak av § 2 om biskopens ledelse av prestedtjenesten – leses som en utdyping og konkretisering av § 1.

Visitasreglementet ligger også i forlengelsen av oppdraget gitt i vigslingen og gir en nærmere beskrivelse og utdyping av hvordan biskopen i løpet av visitasen skal utøve tilsynet i møte med de ansatte, hele menigheten og lokalsamfunnet.

De tilsynsoppgavene som på dette grunnlaget er gitt biskopen i dagens regelverk, kan kort oppsummeres slik:

Biskopen skal:

- rettlede og oppmuntre menighetene i bispedømmet,
- bekrefte kirkens kall av medarbeidere gjennom vigsling av tjenester som det vigsles til, og gjennom å gi kallsbrev/tjenestebrev til vigslede medarbeidere som blir innsatt i en ny stilling,
- rettlede og oppmuntre bispedømmets ansatte og øvrige medarbeidere,
- ha tilsyn med gudstjenestelivet.

I tillegg har biskopene også noen oppgaver som *ikke* følger direkte av tilsynsmyndigheten. Det gjelder i første rekke rollen som øverste leder av prestedtjenesten i det enkelte bispedømme. Biskopen har videre en rolle som godkjenningsinstans og klageinstans i ulike sammenhenger, knyttet til kirkemedlemskap og soknetilknytning og til kirkebygg og liturgisk inventar og utstyr.

Endringer i biskopens rolle og oppgaver

Både rollen og oppgavene for biskopen foreslås i hovedsak bli videreført, men som nevnt i innledningen, har Kirkemøtet gjennom flere vedtak lagt opp til en endring i

biskopens rolle i kirkestrukturen, hvor tilsynsfunksjonen blir styrket og biskopens ledelsesoppgaver i hele kirken blir synliggjort i større grad.

Intensjonen med å skille tilsyns- og arbeidsgiverrollene er å gi tilsynet en større bredde og tydeliggjøre at nedslagsfeltet for biskopens ledelse er bredere enn bare prestene. På denne måten vil bortfall av styringsrett også kunne innebære en styrking av tilsynet

Som forvaltningsorgan har biskopen fortsatt behov for en stab, og Kirkerådet legger til grunn at bispedømmerådet fortsatt skal gi biskopen de nødvendige administrative ressursene som trengs for å ivareta tilsynsmyndigheten i bispedømmet.

Biskopenes visitas er en viktig side av biskopens tilsyn som utøves på vegne av hele kirken. Rammebestemmelser for visitasen bør derfor vedtas av Kirkemøtet som kirkens høyeste organ. Samtidig legger Kirkerådet til grunn at Bispemøtet vil ha en rolle i forberedelsen av en slik sak for Kirkemøtet, og at nærmere bestemmelser om visitasen kan fastsettes av Bispemøtet. Kirkerådet vil komme tilbake til en slik revisjon på et senere tidspunkt.

I forlengelsen av de vedtakene som er nevnt over, foreslår Kirkerådet en rekke endringer i tilknytning til biskopens rolle og oppgaver:

- *Stadfestelse av biskopens overordnede tilsynsansvar for både ansatte og styringsorganer i Den norske kirke.* Dette er ikke en materiell endring, men en understreking av biskopens tilsynsmyndighet. Kirkerådet foreslår å flytte dagens § 1 i tjenesteordning for biskoper, som beskriver tilsynet, inn i kirkeordningen.
- *Endring av arbeidsgiverfunksjonen for prestene.* Kirkemøtet har vedtatt at biskopen ikke lenger skal utøve arbeidsgivers styringsrett over prestene på samme måte som i dag. Ledelsen av prestatjenesten blir overført til bispedømmerådet, og blir ivaretatt av stiftsdirektøren som daglig leder for rådet. Prostene vil fortsatt lede prestatjenesten lokalt.
- *Stadfestelse av at prostene fortsatt vil være biskopens medhjelpere i tilsynet.* Tilsynsmyndigheten i seg selv er gitt til den som har bispetjenesten, og kan ikke delegeres, men prosten vil fremdeles, på vegne av biskopen, kunne ivareta tilsynsoppgaver. Det vil dermed fortsette å være tette bånd mellom biskopen og prostene i det enkelte bispedømmet. Fordi prosten også skal lede prestatjenesten lokalt, vil dessuten stiftsdirektør/daglig leder for bispedømmerådet være prostens nærmeste overordnede.
- *Understreking av biskopens del i ansvaret for kompetanseutvikling.* Kompetanseutvikling er en sentral del av det ansvaret som arbeidsgiveren har for å ivareta den både enkelte ansatte og virksomheten som helhet. Samtidig har det en side til oppfølging av tilsynsansvaret. Biskopen har i kraft av sin rolle en

samlende og sammenbindende posisjon som legger godt til rette for å bidra til tverrfaglig kompetanseledelse i prostiene og bispedømmene. Prosten kan lokalt ivareta begge disse ansvarsområdene for prestene. Samtidig vil prosten kunne følge opp dette ansvaret på vegne av biskopen for de andre tjenestegruppene, der arbeidsgiveransvaret ligger hos kirkelig fellestråd

- *Styrking av biskopens rolle ved ansettelse.* Menighetsprester og spesialprester blir fra 2023 ikke lenger ansatt direkte i bispedømmerådet, men av et partssammensatt utvalg. For at biskopens rolle ved ansettelse av prest kan styrkes utover dagens ordning, foreslår Kirkerådet at prosten skal forelegge forslaget for biskopen før det blir endelig formulert, og at biskopen gir sin påtegning til det skriftlige forslaget som går til tilsettingsrådet. Det foreslås også en styrking av biskopens rolle for andre stillinger som det vigsles til, og som har soknet som arbeidsgiver, men det må følges opp i arbeidet med et felles personalreglement.
- *Kallsbrev til alle vigslede stillinger.* En side ved nye ansettelse til vigslede stillinger er at biskopen skriver et kallsbrev eller tjenestebrev til menigheten, hvor biskopen gir sin anbefaling av den som blir innsatt i stillingen. Dette står i dag uttrykt i tjenesteordning for diakon, kateket og kantor, men ikke for prest. Kirkerådet foreslår at det også gjøres gjeldende for prester, og at alle betegnes «kallsbrev».
- *Presisering av myndighet til å gi bindende pålegg.* Et virkemiddel i biskopens tilsyn er å gi bindende pålegg til medarbeidere. Kirkerådet foreslår å justere formuleringen, slik at den nevner alle vigslede medarbeidere spesielt, og ikke bare prester. Biskopen har også myndighet til å gi en form for pålegg til kirkelige styringsorganer.
- *Saksbehandlingsregler knyttet til vigsling.* Personer som ønsker å vigsles til en kirkelig tjeneste, må i dag gjennom programmet *Veien til vigsling* (VTV). Biskopen avgjør deretter om vedkommende kan vigsles etter en personlig samtale kalt vigslingssamtale. Det er i dag ingen formaliteter knyttet til denne samtalen, og Kirkerådet foreslår at det må finnes en noe mer formell innramming av disse samtaler i tilfeller der vigslingsskandidaten får avslag på søknad om vigsling.

Forslag til konkrete regelendringer knyttet til disse endringsforslagene finnes i hoveddokumentet kap. 5.

DEN NORSKE KYRKJA

Sør-Hålogaland bispedømmeråd

Sakshandsamar	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Elin Vangen	400	24/02760-4	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
61/24	Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	04.12.2024

Høring styringstenesta i kyrkja

Saksordfører: Helga Kjellevold

Vedlegg:

Høring – regulering av styringstenesta i Den --norske kyrkja i kyrkjeordninga og av tilhøvet --mellom prestenesta og verksemda til --soknerådet

Høyringsnotat - styringstenesta i kyrkjeordninga

Spørsmål til høring om regulering av styringstenesta og tilhøvet mellom prestenesta og verksemda til soknerådet

Saksorientering

Spørsmåla som er oppe i denne høringa gjeld to endringer: i kyrkjeordninga og i tenesteordning for menighetsprest. For begge endringene er målet å få tydelegare fram styringstenesta som dei valde kyrkjelege råda har, samt at samanhengen mellom dei folkevalde råda og prestenesta blir presisert.

I den norske kyrkja har samvirkemodellen vært basis for relasjonen mellom prest og folkevald råd – soknerådet primært. Den pastorale leiinga har hatt dobbelt ståstad: både utgått frå kyrkjelyden – og stilt overfor kyrkjelyden med ord og sakrament.

Den norske kyrkja er både kongregasjonal (kyrkjelyden/soknet er grunneining og sjølvstendig) – synodal (Kyrkjemøtet er høgste organ og representerer Kyrkja) - episkopal (biskopen leier og har tilsyn). Det inneber at ingen av dei tre kan bestemme alt; dei må samvirke.

Forslaga som no ligg føre, justerer noko på balansen mellom dei tre – og søker å få betre rom for å sette mål og retning på kyrkjelivet som alle er saman om.

Ordsiftet i møtet 24.10.2024 konkluderte ikkje, men det var semje om første spørsmål: at styringstenesta og samordninga mellom denne og prestenesta blir sett inn i kyrkjeordninga, og i tenesteordning for menighetsprester.

Spørsmål vart stilt *om ein risikerer at prestenesta kan kome under krysspress – kan sokneråd ønske andre formål enn dei presten pålegg presten?*

For å kaste lys over denne problemstillinga kan det vere nyttig å hente fram det øvrige rammeverket for prestenesta:

Tenesteordning for menighetsprest, for prost og biskop vedtas av Kyrkjemøtet – som også legg hovedlinene for Den norske kyrkja si verksemd gjennom strategi og mål.

I tenesteordning for menighetsprest er prestens oppgåver ikkje foreslått endra, men det vert meir tydelig at prest og sokneråd arbeider saman, og at soknerådets mål og prioriteringer også gjeld for prestenesta.

Den uendra rekkefølga på oppgåvene i tenesterordninga, prostens og biskopens ansvar for prioritering, samt presiseringa om Kyrkjemøtets føringer gjer at endringa venteleg ikkje vert stor. Tenesteordninga presiserer allereie forpliktinga overfor Kyrkjas felles ordningar, og at det er biskop og prost som kan avgjere endring i prioriteringane for den einskilde prestestilling. Forslaget som no ligg føre, er ei forskyving i leiinga av prestetenesta – noko meir til soknerådet, noko mindre til prost. I hovudsak stadfester ein her det som gjeld i dag, samtidig som ein streker under at soknerådets retningsval også skal forplikte presten. Her er ordlyden i forslaget til utvida § 2 i tenesteordning for menighetsprest:

Presten er forpliktet på de planene og prioriteringene menighetsrådet fastsetter, innenfor rammen av de gjøremålene som er nevnt i første ledd.

Biskopen har etter tenesteordning for biskop ansvar for å legge mønsteret for gudstenestelivet i dei einskilde sokna, gjennom forordning av gudstenester:

§ 3. Biskopen forordner gudstjenester i bispedømmets sokn og beslutter hvor mange gudstjenester det skal holdes i den enkelte kirke eller annet gudstjenestested.
[tjenesteordning for biskoper 2021.pdf](#)

Forordninga forplikter både dei valde råda og prester i stilling, og det er ikkje signal om endring av biskopens mynde her.

Sokneråd og menighetsprest har mykje samanfall i listen over oppgåver, særlig dette at dei har heilskapsansvar for kyrkjelydens liv. Jfr §12 om soknerådets oppgaver: [Kirkeordning for Den norske kirke - Lovdata](#)

Dersom det er konflikt mellom soknerådets ønsker for prestens tidsbruk og prostens pålegg, vil biskopens gudstenesteforordning vege tungt. I lista over prestetenestas oppgåver er gudstenester, kyrkjelege handlinger, konfirmantarbeid og anna trusopplæring samt sjelesorg/soknebod/sjukeomsorg lista opp først.

Forslaga som so langt er presentert, tyder ikkje på at disse rammevilkåra vil endrast. Vektinga mellom Kyrkjemøtet, soknet og den vigsla tenesta med ord og sakrament er det som drøftast her. Forslaget vil gjere lokalkirkas folkestyre tydelegare. Bli prestens sjølvstende vert mindre av det – er spørsmålet. Det kan også tenkjast at felles retning og samordning blir betre, og målet om meir himmel på jorda – og i alle sokn og kyrkjelyder - blir meir tydeleg.

Stiftsdirektør har følgende forslag til høyrings svar:

Forslag til vedtak

1. Støttar du/de forslaget om at ei føresegn om styringstenesta i kyrkja blir satt inn i kyrkjeordninga?

Ja

Nei
Inga meining
Merknad

2. Er du/de samd i den utforminga som føresegna har fått?

Ja

Nei
Inga meining
Merknad

3. Støttar du/de forslaget om ei ny føresegn i § 2 i tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester?

Ja

Nei

Inga meining

Merknad: I gjeldande ordning har sokneprest sete i soknerådet, og råd og prest skal arbeide saman om plan og retning for soknet. Presten er tilsett i prostiet, og prosten leier arbeidet og prioriterer oppgåver. Endringa som er foreslått kan begrense prostens leiing av prestetenesta.

4. Er du/de samd i den utforminga som føresegna har fått

Ja

Nei

Inga meining

Merknad

5. Har du/de andre merknadar til høyringa?

DEN NORSKE KYRKJA

Kyrkjerådet, Mellomkyrkjeleg råd, Samisk kyrkjeråd

Mottakarar iflg. liste

Dato: 09.10.2024

Vår ref: 24/01901-5 jm782

Dykkar ref:

Høring – regulering av styringstenesta i Den norske kyrkja i kyrkjeordninga og av tilhøvet mellom prestetenesta og verksemda til soknerådet

I dette høyringsnotatet blir det presentert to saker som er oppfølging av tidlegare vedtak i Kyrkjemøtet i 2023 og 2024.

Den første saka gjeld forslag om ein ny paragraf i kyrkjeordninga for Den norske kyrkja. Paragrafen vil stadfeste:

- a) kyrkjelege verv som ei eiga styringsteneste i kyrkja og
- b) «samvirkeprinsippet», om kyrkjelege styringsorgan som eit samvirke mellom valde representantar for kyrkjelyden og tenesta med Ord og sakrament.

Den andre saka handlar om tilhøvet mellom prestetenesta og soknerådet, og den inneheld forslag om å klargjere i tenesteordninga til prestane at dei er forplikta på dei planane og prioriteringane som soknerådet fastset. Denne forpliktinga er innanfor ramma av dei gjeremåla som elles er fastsett for presten i tenesteordninga. I begge sakene er det lagt til grunn at regelendringane ikkje inneber realitetsendringar, men at dei klargjer gjeldande rett.

Høyringa blir sendt til eit utval av sokneråda og dei kyrkjelege fellesråda, men alle som vil, kan gi høyringsuttale. I tillegg blir høyringa sendt til bispedømeråda, dei teologiske utdanningsinstitusjonane som har rett til å gi cand.theol.-utdanning, fagforeiningane, Den norske kyrkja sitt ungdomsutval, Den norske kyrkja sitt råd for personar med funksjonsnedsettingar, Hovedorganisasjonen KA, Bønnelista, Frimodig Kirke, Interesseforeningen for Nominasjonskomiteens liste, Åpen folkekirke og Nettverk for fellesrådsledere.

Høyringsnotatet er vedlagt. Kyrkjerådet ber høyringsinstansane fylle ut [eit digitalt skjema for høyringssvar](#). Vedlagt er ein PDF med oversikt over høyringsspørsmåla. Dersom de ynskjer å gi ein samanhengande høyringsuttale til heile høyringsnotatet, kan den leggst inn under «andre kommentarar» nedst i skjemaet, men vi ynskjer likevel at de svarar på de andre høyringsspørsmåla.

Alle kan gi høyringsuttale. Høyringsuttaler er offentlege etter offentleglova, jf. kyrkjeordninga § 42, og vil bli offentleggjorde på kirken.no.

Postadresse:
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

E-post: post.kirkeradet@kirken.no
Web:
Org.nr.:818 066 872

Telefon: +47 23081200
Telefaks:

Sakshandsamar
Jørund Østland Midttun

Frist for å sende inn høyringssvar er **6. desember 2024**.

Med helsing

Ole Edvard Wold-Reitan
direktør

Torbjørn Backer Hjorthaug
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjend og har difor ingen signatur.

Vedlegg:

Høyringsnotat - styringstenesta i kyrkjeordninga

Spørsmål til høyring om regulering av styringstenesta og tilhøvet mellom prestetenesta og verksemda til soknerådet

Mottakarar av høyringa - kyrkjelege fellesråd og kyrkjelydar i ettsoknskommunar

Mottakarar av høyringa - sokneråd

Sentrale mottakarar av høyringa

Høring – regulering av styringstenesta i Den norske kyrkja i kyrkjeordninga og av tilhøvet mellom prestetenesta og verksemda til soknerådet

I dette høyringsnotatet fremmer Kyrkjerådet forslag om ei ny føresegn i *kirkeordning for Den norske kirke* og ei ny føresegn i *tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester*. Begge forslaga følgjer opp vedtak som Kyrkjemøtet har gjort tidlegare som ledd i arbeidet med kyrkjeleg organisasjonsutvikling.

Begge forslaga til endring har som formål å styrke dei valde råda som styringsorgan. Ingen av endringane inneber større realitetsendringar, men klargjer gjeldande rett.

I Regulering av styringstenesta

Kyrkjerådet sender med dette på høring forslag om ein ny paragraf i kyrkjeordninga, som stadfestar at dei som har kyrkjelege verv, inngår i styringstenesta i Den norske kyrkja, og styringstenesta som ei nødvendig teneste i kyrkja. Kyrkjerådet foreslår også å stadfeste prinsippet om at kyrkjelege styringsorgan speglar at kyrkjeleg styring skjer i eit samvirke mellom valde representantar for kyrkjelyden og tenesta med Ord og sakrament.

I 2023 handsama Kyrkjemøtet saka *Folkevalgte som kirkelig styringstjeneste, biskopens tilsyn og ledelse, og ordning for daglig ledelse* (KM 5/23). Her heiter det i vedtaket:

Kirkelige verv stadfestes som en kirkelig styringstjeneste.

Kirkemøtet ber om å få en sak til behandling i 2024 om ansvar og vilkår for folkevalgte og deres valgte ledere, styrking av bispedømerådet som strategisk organ og styrking av menighetsrådets rolle.

I 2024 følgde Kyrkjemøtet opp dette vedtaket med saka *Organisasjonsutvikling – folkevalde, soknerådet og bispedømerådet* (KM 7/24) og gjorde da mellom anna følgjande vedtak:

Trussamfunnet Den norske kyrkja er styrt av demokratiske organ på alle nivå. Dette har både teologiske og historiske årsaker. Kyrkjemøtet bed Kyrkjerådet om å legge fram forslag om ei føresegn i kyrkjeordninga som stadfestar at rådsorgana i kyrkja utgjer ei særleg styringsteneste.

Utgangspunktet for vedtaks punktet frå 2023 om kyrkjeleg styringsteneste er ei utgreiing om demokratiet som styreform i kyrkja.

Eit utval leverte utgreiinga *Demokratiets grunnlag og folkevalgtes rolle i Den norske kirke* (etter dette kalla demokratiutgreiinga) 28. januar 2022. Utgreiinga drøfter det teologiske og prinsipielle grunnlaget for demokratiske organ i Den norske kyrkja og kjem med vurderingar og forslag til tiltak for å styrke rolla til valde medlemer av kyrkjelege råd.

Demokratiske styringsorgan

Demokratiutgreiinga har bidradd til å identifisere kva som er grunnlaget for demokratiet som kyrkjeleg styringsform, og korleis denne styringsforma kjem til uttrykk. Utgangspunktet er at det er kyrkjelyden som grunneininga i kyrkja, der ansvaret for kyrkja sitt grunnleggjande oppdrag ligg. Ansvaret for dette oppdraget kviler på heile kyrkjelyden. Samstundes er det skipa ei særleg teneste med ord og sakrament (tidlegare kalla det kyrkjelege embetet) som er nødvendig for oppdraget til kyrkja. Som eit uttrykk for dette har Den norske kyrkja etablert ein praksis med at styringsansvaret blir utøvd i demokratisk valde organ, i eit samvirke mellom valde representantar for kyrkjelyden og dei som er berarar av tenesta med Ord og sakrament. Modellen blei framstilt og stadfesta i eit programmatisk vedtak i det fyrste Kyrkjemøtet i 1984:

Kirkens ledelse fremstår i et samvirke mellom dem som representerer menighetens leke medlemmer og dem som har fått seg overdratt det kirkelige embete. Det er menighetens valg av sine ansvarlige ledere i rådsorganene, og kirkens kall og oppdrag til embetsbærerne, som uttrykker at hele kirken bærer ansvar for kirkestyret og kirkens ordninger» (sak KM 05/84 pkt. 1)

Seinare blei modellen utdjupa i utgreiinga *Kirkens embete og råd* frå 1987, og han er etter det vidareutvikla i takt med den generelle utviklinga i kyrkja. Grunnprinsippet om at styring i Den norske kyrkja skjer i eit samvirke mellom valde representantar for kyrkjelyden og representantar for tenesta med ord og sakrament ligg likevel fast, og er eit særtrekk for kyrkjedemokratiet i høve til demokratiske styringsorgan elles i samfunnet.

Demokratiutgreiinga bruker gjennomgåande omgrepet «styring» i skildringa av mynde og myndeorgan i kyrkja. Utgreiinga går i liten grad inn i innhaldet i omgrepet «styring», men avgrensar det mot omgrepet «leiing», som er noko vidare (s. 44):

Fremdeles vil styring knyttes til en sentral indirekte påvirkning, som utøves gjennom formelle strukturer og prosedyrer samt ved planer og budsjetter. Ledelse vil forstås mer som desentralisert, relasjonell dialogbasert påvirkning, utøvd i forholdet mellom leder og medarbeider.

Kyrkjemøtevedtaket føreset også at dei valde råda er strategiorgan. Strategi tyder i stor grad vurderingar og vedtak som handlar om kor og korleis ein skal sette inn ressursar (personale, utstyr og innsats). Dei ulike styringsorgana har eit strategisk ansvar på sine nivå og for dei ressursane dei forvaltar

Det er organet kollektivt som styrer, og dei som har ei styringsteneste, gjer denne tenesta i kraft av å sitte i organet, og berre innanfor ramma av organet.

Styringsstenesta i kyrkja

Mellom dei ulike tenestene som går ut frå kyrkjelyden, er altså også ei som inneber å ta ansvar for styringsoppgåver. Ei slik styringsteneste, som blir utøvd i ramma av ein demokratisk styreform, avgrensar seg slik frå på den eine sida frivillig arbeid i kyrkjelyden eller i ulike kyrkjelege tiltak, og på den andre sida dei som er tilsette i kyrkja på ulike plan. Dei valde medlemene i rådet gjer tenesta som representantar for fellesskapen. Etter den gjeldande kyrkjeordninga er alle medlemmer dessutan pliktige til å ta imot val til sokneråd og til bispedømeråd og Kyrkjemøtet, dersom dei ikkje har fått særleg fritak. Vervet som folkevald medlem av eit kyrkjeleg råd er personleg, sjølv om utøvinga av vervet/tenesta skjer i rådet som organ. Råda som organ er forplikta til å utføre arbeidet sitt i lojalitet mot læregrunnlaget til Den norske kyrkja, jf. kyrkjeordninga § 37. Når biskopen har tilsyn med råda, betyr det dermed rådet som organ og ikkje den einskilde medlemen av rådet. Representantane for tenesta med ord og sakrament har på si side ei særleg og personleg læreforplikting og eit særleg ansvar for å opplyse i lærespørsmål og for generelt å løfte fram teologiske perspektiv i diskusjonane i organet. Kvar einskild av dei valde medlemmene har likevel også ansvar for å halde seg til organet si lojalitetsplikt.

Slik kan ein seie at rolla som vald medlem av eit kyrkjeleg organ skil seg ut som ein eigen kategori teneste i Den norske kyrkja, ulik både frivillig teneste som den einskilde kyrkjemedlemen gjer, og tenesta til tilsette medarbeidarar. På grunnlag av kyrkjeordninga, som føreset ei demokratisk styring av kyrkja, er styringstenesta ei nødvendig teneste i Den norske kyrkja. Den innsatsen som den einskilde rådsmedlemen gjer, er nødvendig for styringa av kyrkja både lokalt, regionalt og nasjonalt.

Som nemnd i innleiinga har Kyrkjemøtet vedteke at styringstenesta skal stadfestast i kyrkjeordninga. Kyrkjerådet føreslår at denne føresegna blir plassert i ein eigen paragraf i forkant av § 37, som handlar om lojalitetsplikten til kyrkjelege møte og råd,¹ og at samvirkeprinsippet også blir nedfelt i ei eiga føresegn i denne paragrafen.

Kyrkjerådet føreslår følgjande ordlyd:

Kirkens styringstjeneste

De som er valgt til å sitte i styringsorganer i Den norske kirke, inngår i kirkens styringstjeneste

Styring av Den norske kirke skjer på alle nivå i et samvirke mellom valgte representanter for og blant kirkens medlemmer og representanter for tjenesten med ord og sakrament.

¹ Den endelege nummereringa av dei ulike paragrafane vil bli avgjort seinare.

II Tilhøvet mellom prestane og soknerådet

Kyrkjemøtet har vedteke at ei styrking av soknerådet kan skje mellom anna gjennom at prestetenesta i større grad bli integrert i verksemda til soknerådet. Kyrkjerådet føreslår at *tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester* får ei ny føresegn som stadfestar at prestetenesta er forplikta på dei planane og prioriteringane som soknerådet fastset.

Som eit ledd i å styrke soknerådet som styringsorgan vedtok Kyrkjemøtet i 2022 som ei føring at:

Menighetsrådets rolle skal styrkes, herunder ved tilsetninger og ved at ansatte som arbeider i soknet, er forpliktet på menighetsrådets planer (KM 10/22).

Kyrkjemøtet følgde i 2024 opp dette vedtaket, og vedtok følgjande:

Kyrkjemøtet vil styrke soknerådets rolle som styringsorgan for soknet og bed Kyrkjerådet om å legge fram forslag om endringar i regelverket slik at:

(...) prestar som arbeider i soknet, blir forplikta på dei planane og prioriteringane som soknerådet fastset, på lik line med dei tilsette som har soknet som arbeidsgivar (KM 7/24)

I dag er innhaldet i prestetenesta regulert i *tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester*, som gir ei nokså konkret og utfyllande skildring av arbeidsoppgåvene til prestane.

Prestetenesta er organisert under leiing av prosten og biskopen. Kvart sokn skal ha prestebetening. Presten skal halde forordna gudstenester og forrette kyrkjelege handlingar, utføre dåps- og konfirmasjonsopplæring, drive sjelesorg og utføre anna forkynnararbeid og kyrkjelydsbyggjande arbeid i samarbeid med soknerådet.

Oppgåvene til presten samsvarar slik langt på veg med ansvarsområdet til soknerådet. I praksis vil prestetenesta og soknerådets verksemd også dei aller fleste stader vere integrert i kvarandre på ein saumlaus måte, men prestane har ein annan arbeidsgivar enn dei andre som arbeider i soknet, noko som gir eit stadig behov for samordning. Dette skiljet har historiske årsaker og er også synleg gjennom at prestane har ein annan arbeidsgivar enn dei andre som arbeider i soknet.

Det er ikkje gitt signal om noka grunnleggjande endring i tilhøvet mellom prestetenesta og verksemda til soknerådet, men som eit ledd i å styrke og synleggjere soknerådet som styringsorganet for soknet, har Kyrkjemøtet tidlegare vedteke at prestar som arbeider i soknet, blir forplikta på dei planane og prioriteringane som soknerådet fastset, på lik line med dei tilsette som har soknet som arbeidsgivar. Kyrkjerådet føreslår at dette skjer gjennom å leggje til ei ny føresegn som eit nytt andre ledd i tenesteordninga, som slår fast at prestane er forplikta på dei planane og prioriteringane som soknerådet fastset. Då vil integreringa av prestetenesta i den heilskaplege verksemda i soknet også bli regelfesta.

Ei slik føresegn betyr ikkje at prestane og prestetenesta fullt ut skal innordnast i styringa til soknerådet. Alle dei vigsla tenestene har eit visst sjølvstendig preg, mellom anna med grunnlag i tenesteordninga for tenestene. Soknerådet er bunde til å utnytte dei personalressursane som finst hos dei som er i vigsla stilling, i samsvar med rammene for den einskilde tenesta. For dei andre vigsla tenestene er desse føringane meir generelle og viser til dei planane og programma som fastsett for høvesvis diakon, kateket og kantor. For prestar er føringane meir detaljerte, og dei oppgåvene som er lista opp, fyller det meste av arbeidstida til presten. Men det vil vere opp til soknerådet å leggje planer for verksemda i soknet, og med den endringa som Kyrkjerådet føreslår, vil prestane i soknet på ein tydelegare måte enn før måtte planleggje gjeremåla sine i tråd med føringane frå soknerådet. Soknepresten har også sete i soknerådet og deltek dermed direkte i styring og planarbeid i rådet.

Kyrkjerådet føreslår at det blir lagt til eit nytt andre ledd i *tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester* § 2, med følgjande ordlyd:

Presten er forpliktet på de planene og prioriteringene menighetsrådet fastsetter, innenfor rammen av de gjøremålene som er nevnt i første ledd.

Noverande andre til fjerde ledd blir nytt tredje til femte ledd.

Med ei slik regulering vil rolla til prosten og bispedømerådet bli om lag lik den som kyrkjeverja og fellesrådet har når det gjeld dei tilsette som har soknet som arbeidsgivar. Ettersom det er prosten som leier prestetenesta lokalt, vil prosten si arbeidsplanlegging for prestane ta tilbørleg omsyn til soknerådet sine planar og prioriteringar. Både for prestane og dei andre vigsla tilsette vil dessutan biskopens tilsyn sette rammer for tenesta som også påverkar tilhøvet til soknerådet.

I dag står det i tenesteordninga § 2 første ledd at «annet menighetsbyggende arbeid» skal utførast i samråd med soknerådet. Ettersom ein må legge til grunn at alt arbeid skal skje i samråd med rådet, føreslår Kyrkjerådet å stryke desse orda.

I dag står det også i tenesteordninga for prestar § 10 at soknepresten «sørger for den nødvendige samordning med menighetsrådets virksomhet». Denne setninga viser til at prestetenesta er noko anna enn soknerådets verksemd. Når prestane no blir forplikta på verksemda til soknerådet, føreslår Kyrkjerådet at denne setninga blir stroke. Dette betyr ikkje at ein ikkje treng samordning, men samordninga mellom tenesteoppgåvene til prestane og resten av verksemda til soknerådet skjer gjennom prosten som leiar for prestetenesta og gjennom at soknepresten har sete i soknerådet.

Kyrkjerådet føreslår etter dette følgjande endringar i *tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester*:

- § 2.** Presten skal forvalte Ord og sakrament slik at kristen tro og kristent liv fremmes i menighetene ved å
- a) holde forordnede gudstjenester og forrette kirkelige handlinger,
  - b) utføre dåps- og konfirmasjonsopplæring,

- c) utøve sjelesorg og veiledning, gå med dødsbud, reise i soknebud og også ellers besøke syke og
- d) utføre forkynnerarbeid og i samråd med menighetsrådet annet menighetsbyggende arbeid.

Presten er forpliktet på de planer og prioriteringer menighetsrådet fastsetter innenfor rammen av de gjøremålene som er nevnt i første ledd.

Presten skal også utføre andre gjøremål som er eller måtte bli pålagt ved lov eller bestemmelse av Kirkemøtet.

Presten skal forberede ovennevnte gjøremål og sette av nødvendig tid til studium og personlig fornyelse.

Nærmere bestemmelser om omfanget av ovennevnte gjøremål for den enkelte prest treffes av prosten etter samråd med presten. Biskopen kan ved instruks bestemme at enkelte prester helt eller delvis skal fritas for gjøremål som er nevnt i første ledd ovenfor, og tillegges en spesialisert tjeneste.

§ 10. Prosten leder prestatjenesten i prostiet og fordeler de oppgaver mellom prostiets prester som ikke allerede er pålagt den enkelte prest ved instruks eller særskilt bestemmelse gitt av høyere myndighet.

Soknepresten leder prestatjenesten i det eller de sokn denne har som sitt særskilte arbeidsområde og sørger for den nødvendige samordning med menighetsrådets virksomhet. I forvaltningen av Ord og sakrament utøver alle menighetsprester et pastoralt lederansvar og bidrar til strategisk og åndelig ledelse i og av menigheten.

Når flere prester har et sokn som sitt særskilte arbeidsområde, deler prestene sitt arbeid mellom seg etter den arbeidsfordeling som gjelder. Soknepresten påser at gjeldende arbeidsfordeling mellom prestene blir fulgt og tar initiativ til endring dersom arbeidet ikke er rimelig fordelt. Før dette i tilfelle skjer, skal prestene under ledelse av soknepresten i fellesskap søke ved endret prioritering eller på annen måte å komme fram til en hensiktssvarende ordning. Ved uenighet mellom prestene forelegges saken for prosten.

Spørsmål til høring om regulering av styringstenesta og tilhøvet mellom prestetenesta og verksemda til soknerådet

1. Støttar du/de forslaget om at ei føresegn om styringstenesta i kyrkja blir satt inn i kyrkjeordninga?
Ja
Nei
Inga meining
Merknad
2. Er du/de samd i den utforminga som føresegna har fått?
Ja
Nei
Inga meining
Merknad
3. Støttar du/de forslaget om ei ny føresegn i § 2 i tjenesteordning med kvalifikasjonskrav for menighetsprester?
Ja
Nei
Inga meining
Merknad
4. Er du/de samd i den utforminga som føresegna har fått
Ja
Nei
Inga meining
Merknad
5. Har du/de andre merknadar til høringa?

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Omar Paal Aardal	510	24/02748-6	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
62/24	Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	04.12.2024

Høring - fellesordninger innen digitalisering, informasjonssikkerhet og personvern

Saksordfører: Trond Gustavson

Vedlegg:

Høring - Fellesordninger innen digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet
 Høringsnotat - Fellesordninger innen digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet
 Høringssvar fra Sør-Hålogaland bispedømmeråd - Høring - fellesordninger innen digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet

Saksorientering

Kirkerådet har sendt på høring forslag til regler om fellesordninger innen digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet i Den norske kirke. Høringssaken følger opp Kirkemøtets vedtak i sak KM 10/24 Organisasjonsutvikling – strategi for fellesløsninger i Den norske kirke.

«Kirkemøtet har som målsetting at ressurser kan flyttes fra administrative oppgaver til kirkens kjerneoppgaver. Kirkemøtet vil derfor at Den norske kirke tar i bruk fellesløsninger som gjør kirken tilgjengelig for alle medlemmer og bidrar til å bygge en god og samlende kultur i hele kirken.»

Høringen gjelder forslag om at Kirkemøtet skal regelfeste hovedtrekkene i dagens samstyringsmodell for digitalisering og tilslutningsavtalene til fellesordningen for personvern og informasjonssikkerhet. Forslagene gjelder også prinsipper for dataforvaltning og at Kirkerådet skal pålegges videre regelarbeid. Videre åpner forslagene for at digitaliseringsutvalget (nå digitaliseringsstyret) kan gis mandat til å definere hvilke systemer som skal være anbefalte fellesløsninger, og hvilke som skal være obligatoriske fellesløsninger. Reglene er delt inn i bestemmelser om digitaliseringsutvalg, sikkerhetsutvalg for personvern- og informasjonssikkerhet, personvernombud, felles behandlingsansvar og dataforvaltning i Den norske kirke.

Kirkerådet mener disse forslagene er nødvendige for å møte Den norske kirkes utfordringer: stadig større krav til effektivisering, en aktiv og inkluderende medlemskontakt og at flest mulig av kirkens ressurser brukes til kjerneoppgaver. Fellesløsninger og krav til dataforvaltning vil også styrke personvernet og informasjonssikkerheten.

På bakgrunn av foreløpig behandling i bispedømmerådet 24. oktober legges vedlagte forslag til høringssvar fram for endelig vedtak.

Forslag til vedtak

Sør-Hålogaland bispedømmeråd vedtar framlagte forslag til høringssvar med de endringer som er framkommet i møtet.

DEN NORSKE KIRKE
Kirkerådet

Dato: 08.10.2024

Vår ref: 24/02672-2 gm998

Deres ref:

Høringsbrev – fellesordninger innen digitalisering, informasjonssikkerhet og personvern

Kirkerådet sender med dette på høring forslag til regler om fellesordninger innen digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet i Den norske kirke. Høringssaken følger opp Kirkemøtets vedtak i sak KM 10/24 *Organisasjonsutvikling – strategi for fellesløsninger i Den norske kirke*.

Høringen gjelder forslag om at Kirkemøtet skal regelfeste hovedtrekkene i dagens samstyringsmodell for digitalisering og tilslutningsavtalene til fellesordningen for personvern- og informasjonssikkerhet. Forslagene gjelder også prinsipper for dataforvaltning og at Kirkerådet skal pålegges videre regelarbeid. Videre åpner forslagene for at digitaliseringsutvalget (nå digitaliseringsstyret) kan gis mandat til å definere hvilke systemer som skal være anbefalte fellesløsninger, og hvilke som skal være obligatoriske fellesløsninger. Reglene er delt inn i bestemmelser om digitaliseringsutvalg, sikkerhetsutvalg for personvern- og informasjonssikkerhet, personvernombud, felles behandlingsansvar og dataforvaltning i Den norske kirke.

Kirkerådet mener disse forslagene er nødvendige for å møte Den norske kirkes utfordringer: stadig større krav til effektivisering, en aktiv og inkluderende medlemskontakt og at flest mulig av kirkens ressurser brukes til kjerneoppgaver. Fellesløsninger og krav til dataforvaltning vil også styrke personvernet og informasjonssikkerheten.

På bakgrunn av høringen vil Kirkerådet ta stilling til hva som skal fremmes for Kirkemøtet i 2025.

Det vedlagte høringsnotatet gir utfyllende beskrivelse av høringen. Kirkerådet ber høringsinstanser fylle ut [et digitalt skjema for høringssvar](#). Spørsmålene er også gjengitt i høringsnotatet. Du finner også skjema og notat på kirken.no/horingomfellesordninger2024.

Høringen sendes til alle kirkelige fellesråd og menighetsråd med fellesrådsfunksjoner, alle bispedømmerådene, Norges kirkevergelag, Hovedorganisasjonen KA, arbeidstakerorganisasjonene i KA-området og Nettverk for fellesrådsledere.

Alle kan avgi uttalelse. Høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova, jf. kirkeordningen § 42 og vil bli offentliggjort på kirken.no.

Postadresse:
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

E-post: post.kirkeradet@kirken.no
Web:
Org.nr.:818 066 872

Telefon: +47 23081200
Telefaks:

Saksbehandler
Guro Margrethe Mollnes

Høringsfristen er **6. desember 2024**.

Med vennlig hilsen

Ole Edvard Wold-Reitan
direktør

Magnus Hvalvik
digitaliseringssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Vedlegg:

Høringsnotat - Fellesordninger innen digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet

,

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Høring – fellesordninger innen digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet i Den norske kirke

---

Høringsnotat 8. oktober 2024

Sammendrag

Denne høringen gjelder forslag om at Kirkemøtet skal regelfeste hovedtrekkene i dagens samstyringsmodell for digitalisering og tilslutningsavtalene til fellesordningen for personvern- og informasjonssikkerhet. Forslagene gjelder også prinsipper for dataforvaltning og at Kirkerådet skal pålegges videre regelarbeid. Videre åpner forslagene for at digitaliseringsutvalget (nå digitaliseringsstyret) kan gis mandat til å definere hvilke systemer som skal være anbefalte fellesløsninger, og hvilke som skal være obligatoriske fellesløsninger.

Kirkerådet mener disse forslagene er nødvendige for å møte Den norske kirkes utfordringer: stadig større krav til effektivisering, en aktiv og inkluderende medlemskontakt og at flest mulig av kirkens ressurser brukes til kjerneoppgaver. Fellesløsninger og krav til dataforvaltning vil også styrke personvernet og informasjonssikkerheten.

I denne sammenheng brukes begrepet *fellesordninger* om styringsmodell, prinsipper for dataforvaltning og fellesløsninger. Begrepet fellesløsninger brukes om felles digitale verktøy / systemer.

Digitaliseringsstyret, programstyret og den nasjonale referansegruppen med representanter for de tillitsvalgte har gitt innspill til høringsnotatet.

Høringen sendes til alle kirkelige fellesråd / menighetsråd med fellesrådsfunksjoner (heretter omtalt som fellesråd), bispedømmerådene, Norges kirkevergelag, KA, fagforeninger og Nettverk for fellesrådsledere. Høringen er åpen, og alle som ønsker, kan gi uttalelse.

1. Hva høringen handler om

1.1. Bestillingen fra Kirkemøtet 2024

Forslaget følger opp Kirkemøtets vedtak i sak KM 10/24 *Organisasjonsutvikling – strategi for fellesløsninger i Den norske kirke*:

«Kirkemøtet har som målsetting at ressurser kan flyttes fra administrative oppgaver til kirkens kjerneoppgaver. Kirkemøtet vil derfor at Den norske kirke tar i bruk fellesløsninger som gjør kirken tilgjengelig for alle medlemmer og bidrar til å bygge en god og samlende kultur i hele kirken.»

Kirkemøtet ville at det skal legges til rette for brukervennlige digitale selvbetjeningsløsninger, økt bruk av fellesløsninger for alle medarbeidere og mer samhandling i kirken. For å oppnå dette ba Kirkemøtet om at den godt fungerende samstyringsmodellen for digitalisering videreutvikles, og at det utarbeides et mer permanent rammeverk for styring og organisering av digitaliseringsarbeidet, godt forankret i regelverk. Kirkemøtet ba videre om at det utarbeides forslag til digitaliseringsvennlig regelverk og felles praksis som alle enheter benytter. Dette for å sikre blant annet personvern og informasjonssikkerhet. Kirkemøtet ønsket at data skal deles og eies i fellesskap i Den norske kirke, og at data skal gjenbrukes.

Kirkemøtet la til grunn at fagforeningene må sikres medvirkning i utvikling av fellesløsninger. Kirkemøtet understreket også at videre satsing på fellesløsninger er avhengig av felles finansiering, og av at det settes av ressurser til endringsprosesser og opplæring. Kirkemøtet ba også om at ulike finansieringsmodeller utredes.

Saken som nå er på høring, handler om hvordan Den norske kirke best kan utvikle digitale fellesløsninger og ordninger for personvern og informasjonssikkerhet videre. Forslagene er tuftet på erfaring med dagens samstyringsmodell, undersøkelser og tilbakemeldinger fra kirkelige fellestråd og informanter som arbeider i sokn. I en kartlegging høsten 2022 om behov i lokale staber, så et flertall av informantene behov for å effektivisere arbeidsprosesser og for felles IT-løsninger for kirken, som for eksempel felles e-post-adresse for alle som jobber i kirken. Flere ønsket å bruke mer tid på kontakt med mennesker og påpekte at besparelser bør brukes på å utføre kirkens samfunnsoppdrag.

1.2. Samstyring og myndighet

Denne høringen gjelder forslag om at Kirkemøtet skal vedta dagens digitaliseringsstyre og sikkerhetsutvalg som utvalg for hele kirken (samstyring), forslag om noen prinsipper for dataforvaltning og om at Kirkerådet skal pålegges videre regelarbeid. Det foreslås å kalle digitaliseringsutvalget for *utvalg* istedenfor styre, for å skille det fra de folkevalgte organene med styringsoppgaver og styrefunksjoner i Den norske kirke.

Hensikten med forslagene er å etablere samstyring som kan sørge for flere digitale fellesløsninger for alle medarbeidere og felles rutiner og regler for hvordan de brukes. Arbeidet forankres i kirkens nasjonale, demokratisk valgte organer (Kirkemøtet og Kirkerådet). Samstyringen skjer i utvalg der administrative representanter for både soknene og rettssubjektet Den norske kirke deltar. Dette skal gjøre det enklere å bli involvert i beslutninger om og utvikling av digitaliseringsarbeidet.

Soknet er den grunnleggende enheten i Den norske kirke og har autonomi som eget rettssubjekt (trossamfunnsloven § 11). Samtidig har Kirkemøtet myndighet til å gi nærmere bestemmelser om kirkens organisering (trossamfunnsloven § 12 andre ledd og ulovfestet rett). Kirkerådet iverksetter Kirkemøtets beslutninger og leder kirkens arbeid på nasjonalt nivå (kirkeordning for Den norske kirke § 30). Kirkerådet legger til grunn at samstyringsmodellen og regelverket som foreslås i denne saken, ligger

innenfor Kirkemøtets organiseringskompetanse. Utvalgene som foreslås videreført fra dagens samstyring innen digitalisering, får mandat fra Kirkemøtet og Kirkerådet. Gjennom bred og representativ sammensetning av utvalgene sikres forankring og reell samstyring. Dette legger til rette for enhetlig og effektiv forvaltning og sammenheng i hele trossamfunnet, som påpekt i Kirkemøtets vedtak i sak KM 10/22 om fremtidig organisering av kirke. Kirkemøtet har også pekt på at dagens organisering kan videreutvikles gjennom fellesløsninger og kulturbygging, se sak KM 05/23.

Forslagene skal sørge for at ansatte, ledere og kirkens organer i soknene, bispedømmene og nasjonalt kan påvirke ordningene, praksis og avgjørelser om digitale fellesløsninger.

Forslagene regelfester eksisterende samarbeid og avtalte ordninger og bygger videre på dette. Det er en forskjell mellom avtalte og regelbaserte ordninger at det enkelte kirkelige organet kan «melde seg ut» av avtaler. Målet med fellesordninger for digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet er imidlertid nettopp at de skal omfatte alle. En avtale med 350 parter (alle fellesråd og Kirkerådet) er også vanskelig å vedlikeholde, blant annet ved at endringer kan kreve 350 nye signaturer. Fellesordninger (samstyring) og regler om bruk av fellesløsninger kan påvirke økonomiske prioriteringer og oppgaveutførelse i det enkelte kirkelige organet.

For å tydeliggjøre dagens situasjon, utfordringer og mulige løsninger gis det i kapittel 2 noen eksempler på kirkens digitaliseringsarbeid i dag og utfordringer knyttet til disse. Det beskrives konsekvenser av at alle bruker fellesløsninger og har felles praksis, og også konsekvenser av å eventuelt ikke gå videre med forslagene. I kapittel 3 følger forslaget til regelvedtak i Kirkemøtet som Kirkerådet ønsker innspill til i høringen, og nærmere forklaring til de enkelte reglene. Til slutt i kapittel 4 beskrives økonomiske og administrative konsekvenser av vedtaksforslaget og noen utgangspunkter for finansieringsmodeller.

2. Utfordringer og forslag til løsninger

Fellesløsninger er nødvendige for å gi kirkens medlemmer et godt tilbud og kirkens ansatte gode arbeidsverktøy. Spørsmålet og utfordringen er hvordan kirken samler seg om fellesløsninger og felles praksis.

Den norske kirke har i lang tid arbeidet med digitalisering. Arbeidet har blant annet skjedd gjennom en avtale- og konsensusbasert samarbeidsmodell med representanter fra fellesråd, Kirkerådet og KA i et felles digitaliseringsstyre og sikkerhetsutvalg for personvern og informasjonssikkerhet (heretter sikkerhetsutvalget).

Felles infrastruktur og digitale fellesløsninger er gradvis forbedret og utvidet til nye områder. Dagens digitale fellesløsninger kan deles inn i tre kategorier:

1. Obligatorisk og kostnadsfri for bruker (f.eks. medlemsregisteret og løsning for kirkevalg)

2. Anbefalt og kostnadsfri for bruker (f.eks. Skjer i kirken, Kirka vår, intranett, nøkkeltall/statistikk, læringsplattform og varslingssystem)
3. Anbefalt og med brukerbetaling (f.eks. Kirkens lokale skrivebord og felles nettsider på kirken.no)

Ingen av dagens obligatoriske fellesløsninger har brukerbetaling.

Til tross for godt samarbeid har kirken fortsatt for mange parallelle løsninger som brukes til samme oppgave. Rutiner og praksis varierer, og innsamlet data blir ikke gjenbrukt eller har varierende kvalitet. Dette er kostbart, lite effektivt, truer informasjonssikkerheten og fører til unødvendige forskjeller både for menigheter og folk som er i kontakt med kirken. Kirkemøtet har derfor bedt om forslag til et mer permanent rammeverk for digitaliseringsarbeidet.

Den norske kirkes utfordringer på dette feltet ligner utfordringer innen det offentlige. Staten og kommunene arbeider også med økt samstyring om digitalisering og utvikling av mer digitaliseringsvennlig regelverk. For å løse dagens utfordringer må man forbi dagens oppdelte styrings- og finansieringsstruktur. Behovet for felles styring og finansiering er også sterkt uttrykt i offentlig sektor.

2.1. Kontakt med medlemmer

Menighetenes dialog med medlemmer, og folks behov for selvbetjeningsløsninger, krever god forvaltning av kontaktinformasjon (til både medlemmer og andre). Dette gjelder data som e-post, telefonnummer, adresse, interesser og relasjoner. Slik informasjon er sentral for målrettet kommunikasjon og for å overholde personvernkrav.

I dag finnes slik kontaktinformasjon dels i medlemsregisteret, dels i menighetens fagsystemer, i regneark på den enkeltes pc, på papirlister eller er ikke registrert noe sted. Opplysningene er altså ikke samlet på ett sted og er i de fleste tilfeller svært vanskelige å vedlikeholde. Hvis alle sokn brukte samme løsning for medlemskontakt og registrerte relevant data etter felles regler i denne løsningen, ville det være enklere å gjøre kirken mer tilgjengelig og relevant for folk – blant annet fordi det hadde muliggjort en mer funksjonsrik nasjonal Min Side-løsning. Det hadde også vært enklere å hente ut statistiske data til nytte for menighet og andre deler av kirken.

Status i dag er at tall skaffes ved å kombinere lokale løsninger, manuell registrering i dagsregisteret (fysisk bok) og medlemsregisteret. Praksis for registrering gjør det vanskelig å få korrekte tall om kirkelige handlinger og aktiviteter.

Konsekvensene av dette er mange:

- a. Mangel på nyttige data om medlemmer og kontakter gir mindre kunnskap om hvem som er kirkens medlemmer, deres behov og forventninger.
- b. Det er tungvint for soknene å sende ut målrettet informasjon til medlemmer og andre interesserte.

- c. Informasjon overføres ikke mellom sokn og følger ikke medlemmer som flytter.
- d. Undervisningsansatte får ikke vite om barn i soknet som er døpt i et annet sokn, for eksempel der mor vokste opp. Det gjør videre oppfølging vanskelig.
- e. Når tall bare er lokalt registrert eller hos den enkelte medarbeider, er det umulig å få fullstendige nøkkeltall om viktige aktiviteter.
- f. Siden kirkens data er mangelfulle, svekkes muligheten til å dokumentere nøkkeltall og kirkens bidrag i samfunnet.

2.2. Basis infrastruktur og kontorstøtte

En felles e-postadresse (kirken.no/kyrkja.no) for alle ansatte i Den norske kirke vil bidra til trygg og entydig kommunikasjon. Felles kalender vil gjøre det enklere å avtale med kolleger i hele kirken. Felles Teams gir sikker kommunikasjon, deling og redigering av dokumenter på tvers av ulike enheter. Én pålogging til alle fellesløsningene er både brukervennlig og tidsbesparende. Med ansatt- og organisasjonsregisteret (ANSORG) på plass vil informasjon fra dette gjøre det enklere å gjennomføre valg av ansatte til bispedømmet, å gi riktige tilganger til fellesløsninger, å gjennomføre medarbeiderundersøkelser og å sende informasjon til faggrupper på tvers.

Status i dag er at ansatte har ulike pålogginger, ulik e-post og kalender – i en del tilfeller som del av kommunens systemer – og ulik bruk av Teams.

Konsekvensene av dette er blant annet:

- a. Diakoner i bispedømmet kan ikke redigere dokumenter sammen i Teams.
- b. Det er vanskelig for prostene å kalle inn til et fellesmøte med sokneprester og kirkeverger i prostiet, hun har ikke tilgang til de andres kalendre.
- c. Ulike pålogginger gjør tilgang til systemene man trenger tungvint, og det er dyrt og vanskelig å administrere.
- d. Når kirken benytter kommunale systemer, bestemmer kommunen sikkerhetsnivået.
- e. Kommunale e-postadresser for kirkelig ansatte gjør at folk tror kirkeansatte jobber i kommunen, og dermed er en del av offentlig myndighet.
- f. Ansatte finner egne løsninger og systemer som utgjør en stor risiko for at personopplysninger kommer på avveie og at informasjonssikkerheten svekkes.
- g. Ansatte bruker privat e-postadresse i sitt arbeid. Dette gjør at kirken fremstår lite profesjonell.

3. Forslag for å løse disse utfordringene

Nedenfor følger forslag til regler Kirkemøtet kan vedta, med begrunnelser og presiseringer, inkludert eksempler på hva Kirkerådet i neste omgang kan regulere som følge av dette forslaget.

3.1. Forslag

Regler om fellesordninger for digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet i Den norske kirke

§ 1 Digitaliseringsutvalg

Digitaliseringsutvalget organiserer og samordner felles digitaliseringsarbeid i Den norske kirke. Utvalget består av ansatte ledere i lokale, regionale og nasjonale kirkelige organer. Også andre medlemmer kan oppnevnes. Sammensetningen skal sikre representativ deltakelse fra soknene. Kirkerådet gir nærmere regler om utvalgets sammensetning, oppnevning og oppgaver.

§ 2 Sikkerhetsutvalg for personvern og informasjonssikkerhet

Den norske kirkes sikkerhetsutvalg for personvern og informasjonssikkerhet (sikkerhetsutvalget) gir felles retningslinjer og råd om personvern og informasjonssikkerhet til kirkelige organer, og fører kontroll med at lovkrav på disse områdene blir fulgt. Sikkerhetsutvalget består av ansatte i lokale, regionale og nasjonale kirkelige organer. Også andre medlemmer kan oppnevnes. Kirkerådet gir nærmere regler om utvalgets sammensetning, oppnevning og oppgaver.

Rettssubjektet Den norske kirke og soknene (ved de kirkelige fellesrådene og menighetsrådene med fellesrådsfunksjoner) finansierer i fellesskap stillinger (herunder personvernombud), tiltak og oppgaver i regi av sikkerhetsutvalget.

Digitaliseringsutvalget fastsetter den økonomiske rammen for arbeidet til sikkerhetsutvalget.

§ 3 Personvernombud

Den norske kirke har et felles personvernombud som ivaretar oppgaver etter personvernlovgivningen på vegne av alle kirkelige organer. Kirkerådet ansetter og har arbeidsgiveransvar for personvernombudet.

§ 4 Felles behandlingsansvar

Soknene og rettssubjektet Den norske kirke har felles behandlingsansvar, jf. personvernforordningen artikkel 26, i forbindelse med medlems- og publikumskontakt Den norske kirke har som trossamfunn. Kirkerådet gir nærmere regler om de behandlingsansvarliges respektive ansvar og roller.

§ 5 Dataforvaltning i Den norske kirke

Følgende prinsipper skal legges til grunn for all forvaltning av data i soknene og rettssubjektet Den norske kirke:

- a. Data som samles inn skal være korrekte, fullstendige, tilgjengelige og aktuelle når medlemmer, rådsmedlemmer, frivillige, ansatte og andre brukergrupper trenger dem.*
- b. Data og informasjon skal behandles i tråd med krav til personvern og informasjonssikkerhet.*
- c. Data som kirken registrerer og forvalter, skal kunne gjenbrukes av alle enheter når det foreligger behandlingsgrunnlag for dette. Kirkelige organer utøver derfor eierskap og ansvar for data i fellesskap.*
- d. Data skal primært lagres i fellesløsninger.*

Kirkerådet gir nærmere regler om krav til hva som skal registreres, hvor data skal registreres, og når de skal registreres.

Kirkerådet kan gi digitaliseringsutvalget mandat til å definere hvilke systemer som skal være anbefalte fellesløsninger, og hvilke som skal være obligatoriske fellesløsninger.

3.2. Hva innebærer de foreslåtte reglene?

3.2.1. §§ 1-3 Digitaliseringsutvalg, sikkerhetsutvalg og personvernombud

Paragraf 1 til 3 i forslaget fastsetter digitaliseringsutvalget, sikkerhetsutvalget og personvernombudet som fellesordninger for kirkens arbeid med digitalisering, informasjonssikkerhet og personvern.

Dagens digitaliseringsstyre og sikkerhetsutvalg er etablert som følge av konkrete behov for administrativt samarbeid og inngår i samstyringsmodellen som er utviklet over tid. Forslaget er å gjøre dette samarbeidet til en forpliktende fellesordning som sikrer bred involvering i beslutninger om og oppfølging av digitaliseringsarbeid i hele kirken. Dette følger opp Kirkemøtets vedtak i KM10/24 og er i tråd med vedtaket i KM 10/22 om videre organisering av kirken som blant annet vektlegger at det skal legges til rette for enhetlig og effektiv forvaltning og sammenheng i hele trossamfunnet selv om grunnstrukturen og arbeidsgiverorganiseringen ikke endres.

Kirkerådet mener Kirkemøtet bør vedta hovedtrekkene i ordningen. Det vil si at Kirkemøtet vedtar utvalgenes overordnede oppgaver og sammensetning. Kirkerådet vil stå for nærmere konkretisering og oppfølging i tråd med Kirkerådets rolle og instruks. Digitaliseringsutvalget og sikkerhetsutvalget vil stå ansvarlig overfor Kirkemøtet og Kirkerådet.

Begge utvalgene består av ansatte, og ikke folkevalgte. Politiske beslutninger må fortsatt tas av folkevalgte organer.

For digitaliseringsutvalget presiseres det at det skal bestå av ansatte *ledere*, og at sammensetningen skal sikre representativ deltakelse fra soknene. Det er ment å videreføre dagens sammensetning der digitaliseringsstyret blant annet består av fem kirkeverger valgt av kirkevergene selv, jf. Kirkerådets vedtak i sak KR 27/22. I saksfremlegget til KR 27/22 uttalte digitaliseringsstyret blant annet at:

«Valget må gjennomføres slik at kirkevergene i styret er representativt sammensatt med god bredde i geografi, kjønn og fellesrådets størrelse. Valget må gjennomføres slik at kirkevergene opplever at de har mulighet til å påvirke hvordan styret er sammensatt.»

Det foreslås at også andre enn ansatte kan oppnevnes. Kirkerådet mener det er naturlig at det oppnevnes en representant fra Hovedorganisasjonen KA, som har en representant i dagens digitaliseringsstyre.

For sikkerhetsutvalget presiseres at det består av ansatte. Nærmere regulering overlates til Kirkerådet. Dagens samstyringsmodell beskriver at

«Medlemmene bør ha kompetanse innen personvern og informasjonssikkerhet og skal representere Den norske kirkes mangfold i oppgaver og struktur.»

Kirkerådet mener dette vil være naturlig å videreføre. Også til sikkerhetsutvalget foreslås det at det kan oppnevnes andre i tillegg til ansatte. Kirkerådet mener det er naturlig at det oppnevnes en representant fra Hovedorganisasjonen KA og en fra Kirkepartner, som begge er representert i dagens sikkerhetsutvalg.

Når Kirkerådet skal regulere utvalgenes oppgaver og sammensetning nærmere, vil utgangspunktet være dagens samstyringsmodell og tilslutningsavtalen del I og II¹, jf. sak KM 10/24 om å videreutvikle samstyringsmodellen.

Dagens digitaliseringsstyre har blant annet i oppgave å:

- bidra til å nå målene i kirkens digitaliseringsstrategi
- oppnevne sikkerhetsutvalget og fastsette økonomiske rammer for det
- organisere digitaliseringsarbeidet hensiktsmessig
- vedta hvilke systemer som skal være anbefalte fellesløsninger
- prioritere digitaliseringstiltak
- bidra til at tiltak finansieres fra ulike kilder
- være pådriver for digitaliseringsvennlig regelverk og standarder

Dagens sikkerhetsutvalg har blant annet i oppgave å:

- gi retningslinjer, veiledning, og kompetanseheving innen personvern og informasjonssikkerhet, slik at regelverk etterleves
- sørge for oppdaterte behandlingsprotokoller

---

¹ Avtale om tilslutning til felles personvern- og informasjonssikkerhetsarbeid (del I) og avtale om felles behandlingsansvar (del II)

- initiere risikovurderinger, analyser og tilsyn, og tiltak med utgangspunkt i meldte hendelser og avvik
- beslutte standardmal for databehandleravtaler og etablere oversikt over og følge opp inngåtte avtaler
- initiere og gjennomføre revisjon av leverandører som har inngått databehandleravtale og/eller leverer fellesløsning

Forslaget tar utgangspunkt i dagens finansiering og ansvarsdeling mellom soknenes organer og rettssubjektet Den norske kirke. Det foreslås en fellesfinansiering av sikkerhetsutvalgets arbeid som viderefører det som allerede er tilfelle i dagens tilslutningsavtaler for personvern og informasjonssikkerhet, hvor alle fellesråd og Kirkerådet er med.

Personvernombud er et krav i personvernforordningen artikkel 37 for virksomheter som behandler personopplysninger av en viss mengde eller art. Dette gjelder for alle behandlingsansvarlige i Den norske kirke (se 3.2.2). I dag har kirken et felles personvernombud gjennom tilslutningsavtalen som alle rettssubjektene har inngått. Kirkerådet oppfatter at dette er en ordning som fungerer godt, og bør vedtas som en fellesordning av Kirkemøtet. Alternativet til fellesordning er at hver behandlingsansvarlig må utpeke et personvernombud.

Høringsspørsmål

- A. Hvor viktig mener du det er at kirken samler seg om digitale fellesløsninger (felles digitale verktøy) (på en skala fra 1-6)?
- B. Hva i denne saken om fellesordninger innen digitalisering er du mest positiv til?
- C. Hva i denne saken om fellesordninger innen digitalisering synes du er mest utfordrende?

§ 1 Digitaliseringsutvalg

- D. Er du enig i at dagens samstyring innen digitalisering bør formaliseres som en forpliktende fellesordning?
- E. Har du kommentarer?

§ 2 Sikkerhetsutvalg for personvern og informasjonssikkerhet

- F. Er du enig i at dagens fellesordning innen personvern og informasjonssikkerhet bør formaliseres som en forpliktende fellesordning?
- G. Har du kommentarer?

§ 3 Personvernombud

- H. Støtter du at Kirkemøtet fastsetter personvernombudet som en fellesressurs for Den norske kirke?
- I. Har du kommentarer?

3.2.2. § 4 Felles behandlingsansvar for personopplysninger

Kirken behandler mange personopplysninger. Den som har ansvar for at dette gjøres korrekt, kalles behandlingsansvarlig. Definisjonen i personvernforordningen artikkel 4. nr. 7 er:

«en fysisk eller juridisk person, en offentlig myndighet, en institusjon eller ethvert annet organ som alene eller sammen med andre bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke midler som skal benyttes, (...)».

Den norske kirke består av mange rettssubjekter og organer, og dermed flere behandlingsansvarlige. Samtidig behandler de i stor grad de samme personopplysningene for samme formål. Når flere behandlingsansvarlige i fellesskap bestemmer formål og midler, skal de ha felles behandlingsansvar etter personvernforordningen artikkel 26, og fordeling av ansvar må avtales eller reguleres nærmere.

I dag er felles behandlingsansvar i Den norske kirke regulert i [forskrift om Den norske kirkes medlemsregister § 4](#) og tilslutningsavtalen del II (behandlingsansvar i forbindelse med medlems- og publikumskontakt Den norske kirke har som trossamfunn). Behandlingsansvar som *arbeidsgiver og gravplassmyndighet* er ikke felles.

Forslaget i denne saken er at Kirkemøtet viderefører dette, og at Kirkerådet gir nærmere regler om ansvarsdeling og roller. Dette innebærer at tilslutningsavtalens del II vil bli erstattet av vedtak fra Kirkerådet. Avtalen gjelder inntil dette er gjort. Det er et naturlig utgangspunkt å videreføre innholdet i dagens avtale.

Høringsspørsmål

§ 4 Felles behandlingsansvar

- J. Støtter du at Kirkemøtet fastsetter felles behandlingsansvar (i forbindelse med publikums- og medlemskontakt Den norske kirke har som trossamfunn) i stedet for at det er regulert i tilslutningsavtale?
- K. Har du kommentarer?
- L. Støtter du at Kirkerådet regulerer ansvar og roller innenfor dette felles behandlingsansvaret i stedet for at det er regulert i tilslutningsavtale?
- M. Har du kommentarer?

3.2.3. § 5 Dataforvaltning i Den norske kirke

Forslaget i § 5 første ledd er at Kirkemøtet fastsetter fire generelle prinsipper for dataforvaltning som anses nødvendige for å nå målene om effektivisering, frigjøring av ressurser til kjerneaktivitet og økt selvbetjening. Data som registreres er grunnlaget for god og relevant informasjon, som igjen gir mulighet for innsikt og kunnskap. Data skal være fullstendige og til å stole på (integritet), tilgjengelige når du

trenger dem, og skjermet mot dem som ikke skal ha tilgang (konfidensialitet). Dette er allerede krav i personvernlovgivningen.

I § 5 andre ledd foreslås at Kirkerådet får myndighet til å gi felles regler om hva som skal registreres, hvor og når. Det er ikke noe nytt med felles regler for registrering i kirken. Forskrift om Den norske kirkes medlemsregister har en rekke bestemmelser om opplysninger som skal registreres. Generelt er mye av Den norske kirkes oppgaveutførelse rammet inn av regelverk. Poenget i denne saken er å sikre at den som regulerer (Kirkerådet) er seg bevisst å regulere på en måte som underbygger prosesser som støttes av digitale verktøy (digitaliseringsvennlig regelverk). Arbeidet for bedre tjenester, digitale løsninger og regler, må henge tett sammen.

For øyeblikket er det for eksempel behov for at Kirkerådet lager regler for bruk og løpende oppdatering av data i:

- Den norske kirkes digitale fellesløsninger for kirkelige handlinger, gudstjenester, menighetsaktiviteter og medlemsoppfølging (herunder utfyllende regler for medlemsregisteret, jf. medlemsregisterforskriften § 13.)
- Den norske kirkes fellesløsning for ansatt- og organisasjonsinformasjon (ANSORG)
- Den norske kirkes digitale fellesløsninger for støtte til rådsarbeid (som felles register over alle rådsmedlemmer og «Kirka vår»)

Dette er områder der det pågår arbeid med fellesløsninger, og er konkrete behov for regulering for at arbeidet skal ha ønsket effekt.

Dagens digitaliseringsstyre har prioritert videre arbeid med å etablere fellesløsninger for kirkelige handlinger og menighetsaktiviteter. Dette er viktig for å sikre kvalitet på data og mulighet for gjenbruk av informasjon. Dette er avgjørende for god medlemsoppfølging og medlemsdialog (jf. Kirkemøtets ønske i sak KM 10/24), men også i forbindelse med nøkkeltall og statistikk.

Kirken har etablert et felles register over alle ansatte og oversikt over kirkens organisering (ANSORG). Det var nødvendig med samtykke fra arbeidsgiverne i alle enhetene i kirken (de behandlingsansvarlige) for å få det til. Kirken har imidlertid et permanent behov for å forvalte et samlet register over alle ansatte for å kunne gi nødvendig informasjon til de ansatte, delta i for eksempel medarbeiderundersøkelser, og for at de får de riktige tilganger til systemer de trenger i arbeidet. Regelverk om dette må vise hvilke data som kan innhentes, og behandlingsgrunnlaget for dette – slik dagens avtaler gjør.

Det er et lignende behov for felles forvaltning av informasjon om alle rådsmedlemmer og gi dem tilganger til systemer de trenger.

I forslaget § 5 tredje ledd foreslås at:

«Kirkerådet kan gi digitaliseringsutvalget mandat til å definere hvilke systemer som skal være anbefalte fellesløsninger, og hvilke som skal være obligatoriske fellesløsninger.»

Poenget her er muligheten til å definere noen systemer som anbefalte fellesløsninger og andre som obligatoriske fellesløsninger. Allerede etter dagens samstyringsmodell har digitaliseringsstyret definert mange systemer som anbefalte fellesløsninger (både med og uten brukerbetaling). Det betyr at det er avklart hvem som har ansvar for løsningen, at den inngår i kirkens totale løsningslandskap og at digitaliseringsstyret gir innspill til prioriteringer i utvikling av løsningen.

Fellesløsningene skal dekke behov kirken har. Anbefalte fellesløsninger kan også ha denne statusen en periode for så å bli obligatorisk senere. Kirkerådet mener at digitaliseringsutvalget bør kunne gis mandat til å definere hvilke løsninger som skal være obligatoriske. I disse avgjørelsene vil det være svært viktig å bruke samstyringsmodellens prinsipper for medvirkning. Det bør være gode grunner for at et system skal gjøres obligatorisk. Det må legges stor vekt på gevinster og økonomiske konsekvenser, og hvem og hvor mange som berøres positivt og eventuelt negativt. Dette gjelder uavhengig av hvordan løsningen finansieres, men særlig hvis løsningen finansieres av den enkelte enhet. Endringsprosesser er ressurskrevende, og det må tas særlig hensyn til små fellesråd/menighetsråd i ettsøknskommuner.

Digitaliseringsutvalget vil ha ansvar for å bidra til måloppnåelse og gevinster av fellesløsningene samt å finne best mulig finansieringsmodeller.

For å sikre at de foreslåtte fellesordningene og digitale fellesløsningene oppfyller sine mål og tilpasses endrede behov, er det avgjørende med kontinuerlig læring og evaluering.

Høringsspørsmål

§ 5 Dataforvaltning i Den norske kirke

- N. Har du kommentarer til de foreslåtte prinsippene for dataforvaltning i Den norske kirke?
- O. Støtter du at Kirkerådet kan gi digitaliseringsutvalget mandat til å definere hvilke systemer som skal være anbefalte fellesløsninger?
- P. Støtter du at Kirkerådet kan gi digitaliseringsutvalget mandat til å definere hvilke systemer som skal være obligatoriske fellesløsninger?
- Q. Hvilke kriterier bør ligge til grunn for beslutninger om anbefalte og/eller obligatoriske fellesløsninger?
- R. Har du andre kommentarer til saken?

4. Økonomiske/administrative konsekvenser

Fellesordningene innen digitalisering som foreslås i denne saken, er i hovedsak en videreføring av eksisterende samarbeid og avtaler som er godt innarbeidet. Reglene som foreslås, har få økonomiske eller administrative konsekvenser i seg selv. Fellesfinansiering av tiltak i regi av sikkerhetsutvalget pålegges i stedet for å følge av avtale. Kostnader knyttet til sikkerhetsutvalgets arbeid (3,5 millioner i 2024) er i dag fordelt 50/50 mellom soknene og rettssubjektet Den norske kirke.

Det nye og som vil kunne få økonomiske og administrative konsekvenser i forlengelsen av dette forslaget, er at:

- Kirkerådet gir nærmere regler
- Digitale fellesløsninger kan gjøres obligatoriske

De konkrete konsekvensene av dette må avveies av Kirkerådet, digitaliseringsutvalget og sikkerhetsutvalget. Særlig beslutninger om innføring av obligatoriske fellesløsninger må forankres godt i enhetene som skal finansiere disse. Det må blant annet tas hensyn til enhetenes størrelse, økonomiske forutsetninger, hvilke systemer det vurderes å bytte fra eller til, for hvor mange og hva den felles gevinsten er.

For å nå målet om flere digitale fellesløsninger må kirken samlet sett investere i gode fellesløsninger, være innstilt på å endre digitale verktøy og rutiner, og sette av ressurser til opplæring.

Nedenfor beskrives dagens finansielle rammebetingelser og utgangspunkter for finansieringsmodeller jf. Kirkemøtets ønske i sak KM 10/24.

4.1 Utfordringer og muligheter innenfor dagens finansieringsmodell

Den norske kirke er finansiert av kommunene og staten etter trossamfunnsloven § 14. Grovt sett gir staten tilskudd til prestedtjenesten og kirken regionalt (bispedømmeråd) og nasjonalt (Kirkerådet mm.), mens kommunene gir tilskudd til kirken lokalt (sokn/fellesråd), herunder lokal bemanning og administrativ hjelp. Kommunen kan etter avtale med soknet yte tjenester i stedet for tilskudd.

Ordningen ble utformet i en tid der det var enklere å skille ut hva som naturlig var inkludert i tilstrekkelig administrativ hjelp og infrastruktur, som kontor, blyant, papir, telefon og skrivemaskin. I dag er bildet annerledes. Administrativ hjelp skjer via dataløsninger, som er bygget for å samhandle på en helt annen måte enn forrige århundres analoge arbeidsform.

Mange steder medfører tjenesteytingsavtalene at soknene er koblet inn i kommunale digitale løsninger i stedet for kirkens. Tjenesteytingsavtalene knyttet til digitale verktøy er til hinder for å få til felles digitaliseringsarbeid og sikre etterlevelse av krav til personvern og informasjonssikkerhet. En utfordring er hvordan avtalene prises og

hvordan tjenester skal regnes om til tilskudd. Det kan ofte være vanskelig å komme seg ut av en tjenesteytingsavtale og heller få tilskudd tilsvarende de reelle behov og kostnader, som kan brukes på kirkens fellesløsninger.

Kirkerådet har økt sitt budsjett innen digitalisering de siste årene og tilbyr fellesløsninger som gjør tjenester lettere tilgjengelig, arbeidshverdagen enklere og styrker samhandlingen.

Det som ofte er utfordringen, er å få finansiert innledende innsiktsarbeid for nye fellesløsninger og en permanent organisering av forvaltning og utvikling. I dag dekker systemeieren (oftest Kirkerådet) alle kostnader knyttet til anskaffelse og etablering av fellesløsninger. Fremover må fellesrådene og Kirkerådet i fellesskap utnytte sin samlede evne til å finansiere digitaliseringsarbeidet. En mulig modell er å kombinere brukerbetaling, nasjonal betaling og spleiselag i ulike varianter. I dag er det felles betaling av sikkerhetsutvalgets arbeid fra alle fellesråd og Kirkerådet. KA har også en frivillig digitaliseringsavgift blant medlemmer fra fellesrådene. Denne blir brukt i kirkens digitaliseringsarbeid. Å finne gode modeller her vil være en av de viktigste oppgavene for digitaliseringsutvalget å følge opp.

4.2 Medbestemmelse for arbeidstakere

Denne saken gjelder organisatoriske ordninger som besluttes av kirkens folkevalgte organer, Kirkemøtet og Kirkerådet. Arbeidstakerorganisasjoner i kirken involveres som høringsinstanser. Ved valg og innføring av konkrete digitale fellesløsninger og fastsetting av rutiner som påvirker ansattes arbeidshverdag, skal informasjon og medbestemmelse ivaretas i tråd med gjeldende arbeidsrettslige regler og avtaler.

5. Relevante dokumenter

1. [Kirkemøtets vedtak i sak KM 10/22 Kirkelig organisering \(vedtakspunkt 1. f\) \)](#)
2. [Kirkerådets vedtak i sak KR 85/20 om digitaliseringsstrategi](#)
3. [Kirkerådets vedtak i sak KR 27/22 om digitaliseringsstyrets sammensetning](#)
4. [Samstyringsmodell for digitalisering i Den norske kirke \(per april 2024\)](#)
5. [Digitaliseringsstrategi for Den norske kirke](#)
6. Tilslutningsavtalen om personvern og informasjonssikkerhetsarbeid.
  - a. [Tilslutningsavtalen del I](#) – OBS: beskrivelsen av sikkerhetsutvalgets mandat og sammensetning her er ikke oppdatert med de endringene som er gjort i samstyringsmodellen.
  - b. [Tilslutningsavtalen del II - felles behandlingsansvar](#)
7. [Skjema for godkjenning av bruken av ANSORG](#)
8. [Skjema for felles medarbeiderundersøkelser](#)

Høringssvar fra Sør-Hålogaland bispedømmeråd – Høring – fellesordninger for digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet

Høringsspørsmål

A. Hvor viktig mener du det er at kirken samler seg om digitale fellesløsninger (felles digitale verktøy) (på en skala fra 1-6)?

6

B. Hva i denne saken om fellesordninger innen digitalisering er du mest positiv til?

Alt som bidrar til sikring av en forsvarlig ivaretagelse av personvern og informasjonssikkerhet.

C. Hva i denne saken om fellesordninger innen digitalisering synes du er mest utfordrende?

En av de største utfordringene i arbeidet med å få til fellesløsninger er nok at svært mange kirkelige fellesråd har tjenesteytingsavtaler med kommunene som i mange tilfeller omfatter dataløsninger. Ofte er både kommunen og fellesrådet godt fornøyd med det også. Selv om fellesrådene er en del av Den norske kirke opplever de også å ha en tilhørighet og nær samhandling med sin kommune. Det gir dem gjerne også tilgang på support fra lokale medarbeidere i kommunen som kan gi mer enn bare telefonsupport. I dette ligger også mye av det som handler om økonomi og hvem som skal dekke kostnader for fellesløsninger.

§ 1 Digitaliseringsutvalg

D. Er du enig i at dagens samstyring innen digitalisering bør formaliseres som en forpliktende fellesordning?

Enig

E. Har du kommentarer?

§ 2 Sikkerhetsutvalg for personvern og informasjonssikkerhet

F. Er du enig i at dagens fellesordning innen personvern og informasjonssikkerhet bør formaliseres som en forpliktende fellesordning?

Enig

G. Har du kommentarer?

Viktig å sikre at alle parter forstår omfang, innhold og forpliktelser gjennom hele prosessen slik at en unngår at det kommer som en overraskelse at en faktisk er forpliktet på ordningen.

§ 3 Personvernombud

H. Støtter du at Kirkemøtet fastsetter personvernombudet som en fellesressurs for Den norske kirke?

Støttes

I. Har du kommentarer?

Personvernombudet er en viktig ressurs med kompetanse som bør være tilgjengelig for hele Den norske kirke.

3.2.2. § 4 Felles behandlingsansvar for personopplysninger

Kirken behandler mange personopplysninger. Den som har ansvar for at dette gjøres korrekt, kalles behandlingsansvarlig. Definisjonen i personvernforordningen artikkel 4. nr. 7 er:

«en fysisk eller juridisk person, en offentlig myndighet, en institusjon eller ethvert annet organ som alene eller sammen med andre bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke midler som skal benyttes, (...)».

Den norske kirke består av mange rettssubjekter og organer, og dermed flere behandlingsansvarlige. Samtidig behandler de i stor grad de samme person-opplysningene for samme formål. Når flere behandlingsansvarlige i fellesskap bestemmer formål og midler, skal de ha felles behandlingsansvar etter personvern-forordningen artikkel 26, og fordeling av ansvar må avtales eller reguleres nærmere.

I dag er felles behandlingsansvar i Den norske kirke regulert i forskrift om Den norske kirkes medlemsregister § 4 og tilslutningsavtalen del II (behandlingsansvar i forbindelse med medlems- og publikumskontakt Den norske kirke har som tros-samfunn). Behandlingsansvar som arbeidsgiver og gravplassmyndighet er ikke felles.

Forslaget i denne saken er at Kirkemøtet viderefører dette, og at Kirkerådet gir nærmere regler om ansvarsdeling og roller. Dette innebærer at tilslutningsavtalens del II vil bli erstattet av vedtak fra Kirkerådet. Avtalen gjelder inntil dette er gjort. Det er et naturlig utgangspunkt å videreføre innholdet i dagens avtale.

Hørings spørsmål

§ 4 Felles behandlingsansvar

J. Støtter du at Kirkemøtet fastsetter felles behandlingsansvar (i forbindelse med publikums- og medlemskontakt Den norske kirke har som trossamfunn) i stedet for at det er regulert i tilslutningsavtale?

Støttes

K. Har du kommentarer?

Vi oppfatter at dette i utgangspunktet innebærer en videreføring av dagens praksis. Nærmere regler om ansvarsdeling og roller vil kunne gi gode avklaringer som kan være til god hjelp i det daglige arbeidet.

L. Støtter du at Kirkerådet regulerer ansvar og roller innenfor dette felles behandlingsansvaret i stedet for at det er regulert i tilslutningsavtale?

Støttes

M. Har du kommentarer?

Se kommentar under punkt «K»

3.2.3. § 5 Dataforvaltning i Den norske kirke

Forslaget i § 5 første ledd er at Kirkemøtet fastsetter fire generelle prinsipper for dataforvaltning som anses nødvendige for å nå målene om effektivisering, frigjøring av ressurser til kjerneaktivitet og økt selvbetjening. Data som registreres er grunnlaget for god og relevant informasjon, som igjen gir mulighet for innsikt og kunnskap. Data skal være fullstendige og til å stole på (integritet), tilgjengelige når du

trenger dem, og skjermet mot dem som ikke skal ha tilgang (konfidensialitet). Dette er allerede krav i personvernlovgivningen.

I § 5 andre ledd foreslås at Kirkerådet får myndighet til å gi felles regler om hva som skal registreres, hvor og når. Det er ikke noe nytt med felles regler for registrering i kirken. Forskrift om Den norske kirkes medlemsregister har en rekke bestemmelser om opplysninger som skal registreres. Generelt er mye av Den norske kirkes oppgaveutførelse rammet inn av regelverk. Poenget i denne saken er å sikre at den som regulerer (Kirkerådet) er seg bevisst å regulere på en måte som underbygger prosesser som støttes av digitale verktøy (digitaliseringsvennlig regelverk). Arbeidet for bedre tjenester, digitale løsninger og regler, må henge tett sammen.

For øyeblikket er det for eksempel behov for at Kirkerådet lager regler for bruk og løpende oppdatering av data i:

- Den norske kirkes digitale fellesløsninger for kirkelige handlinger, gudstjenester, menighetsaktiviteter og medlemsoppfølging (herunder utfyllende regler for medlemsregisteret, jf. medlemsregisterforskriften § 13.)
- Den norske kirkes fellesløsning for ansatt- og organisasjonsinformasjon (ANSORG)
- Den norske kirkes digitale fellesløsninger for støtte til rådsarbeid (som felles register over alle rådsmedlemmer og «Kirka vår»)

Dette er områder der det pågår arbeid med fellesløsninger, og er konkrete behov for regulering for at arbeidet skal ha ønsket effekt.

Dagens digitaliseringsstyre har prioritert videre arbeid med å etablere fellesløsninger for kirkelige handlinger og menighetsaktiviteter. Dette er viktig for å sikre kvalitet på data og mulighet for gjenbruk av informasjon. Dette er avgjørende for god medlems-oppfølging og medlemsdialog (jf. Kirkemøtets ønske i sak KM 10/24), men også i forbindelse med nøkkeltall og statistikk.

Kirken har etablert et felles register over alle ansatte og oversikt over kirkens organisering (ANSORG). Det var nødvendig med samtykke fra arbeidsgiverne i alle enhetene i kirken (de behandlingsansvarlige) for å få det til. Kirken har imidlertid et permanent behov for å forvalte et samlet register over alle ansatte for å kunne gi nødvendig informasjon til de ansatte, delta i for eksempel medarbeiderundersøkelser, og for at de får de riktige tilganger til systemer de trenger i arbeidet. Regelverk om dette må vise hvilke data som kan innhentes, og behandlingsgrunnlaget for dette – slik dagens avtaler gjør.

Det er et lignende behov for felles forvaltning av informasjon om alle rådsmedlemmer og gi dem tilganger til systemer de trenger.

I forslaget § 5 tredje ledd foreslås at:

«Kirkerådet kan gi digitaliseringsutvalget mandat til å definere hvilke systemer som skal være anbefalte fellesløsninger, og hvilke som skal være obligatoriske fellesløsninger.»

Poenget her er muligheten til å definere noen systemer som anbefalte fellesløsninger og andre som obligatoriske fellesløsninger. Allerede etter dagens samstyringsmodell har

digitaliseringsstyret definert mange systemer som anbefalte fellesløsninger (både med og uten brukerbetaling). Det betyr at det er avklart hvem som har ansvar for løsningen, at den inngår i kirkens totale løsningslandskap og at digitaliseringsstyret gir innspill til prioriteringer i utvikling av løsningen.

Fellesløsningene skal dekke behov kirken har. Anbefalte fellesløsninger kan også ha denne statusen en periode for så å bli obligatorisk senere. Kirkerådet mener at digitaliseringsutvalget bør kunne gis mandat til å definere hvilke løsninger som skal være obligatoriske. I disse avgjørelsene vil det være svært viktig å bruke samstyrings-modellens prinsipper for medvirkning. Det bør være gode grunner for at et system skal gjøres obligatorisk. Det må legges stor vekt på gevinster og økonomiske konsekvenser, og hvem og hvor mange som berøres positivt og eventuelt negativt. Dette gjelder uavhengig av hvordan løsningen finansieres, men særlig hvis løsningen finansieres av den enkelte enhet. Endringsprosesser er ressurskrevende, og det må tas særlig hensyn til små fellesråd/menighetsråd i ettsoknskommuner.

Digitaliseringsutvalget vil ha ansvar for å bidra til måloppnåelse og gevinster av fellesløsningene samt å finne best mulig finansieringsmodeller.

For å sikre at de foreslåtte fellesordningene og digitale fellesløsningene oppfyller sine mål og tilpasses endrede behov, er det avgjørende med kontinuerlig læring og evaluering.

Høringsspørsmål

§ 5 Dataforvaltning i Den norske kirke

N. Har du kommentarer til de foreslåtte prinsippene for dataforvaltning i Den norske kirke?

Støttes

O. Støtter du at Kirkerådet kan gi digitaliseringsutvalget mandat til å definere hvilke systemer som skal være anbefalte fellesløsninger?

Støttes

P. Støtter du at Kirkerådet kan gi digitaliseringsutvalget mandat til å definere hvilke systemer som skal være obligatoriske fellesløsninger?

Støttes

Q. Hvilke kriterier bør ligge til grunn for beslutninger om anbefalte og/eller obligatoriske fellesløsninger?

R. Har du andre kommentarer til saken?

Viktig at alle berørte partene er representert og godt informert gjennom hele prosessen.

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Brita Bye	712	22/04313-26	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
63/24	Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	04.12.2024

Overføring av midler fra Samarbeidsrådet kristne kirker i Barentsregionen (SKKB) til Nordkalotten kirkelige nettverk (NKN)

Saksordfører: Irene Sandnes

Vedlegg:

SKKB virksomhetsrapport 2021-2024

NKN rapport 2023-2024-

Stadgar för Nordkalottens kyrkliga nätverk 2024

Saksorientering

Det følgende saksfremlegget og forslag til vedtak er likelydende i Nord-Hålogaland bispedømmeråd og Sør-Hålogaland bispedømmeråd:

Nord-Hålogaland bispedømme har vært medlem av Samarbeidsrådet mellom kristne kirker i Barentsregionen (SKKB) siden rådet ble etablert i 1996. Sør-Hålogaland bispedømme siden 2008.

Rådet har bestått av Murmansk & Montsjegorsk stift, Arkhangelsk & Kholmogory stift og Petrosavodsk & Karelen stift fra Den russisk-ortodokse kirke, Ingermanlands lutherske kirke fra Russland, Luleå stift fra Svenska kyrkan, Oulo stift i Den evangelisk-lutherske kirke i Finland, Oulo stift i den ortodokse kirke i Finland samt Nord- og Sør-Hålogaland bispedømmer i Den norske kirke.

På grunn av Den russisk-ortodokse kirkes respons på den russiske invasjonen i Ukraina i ble SKKBs arbeid lagt på is i 2022, og i november 2024 ble det vedtatt å legge ned organisasjonen. Den russisk-ortodokse kirkes handlinger og uttalelser gjorde et organisatorisk samarbeid med dem på dette tidspunktet umulig.

Dette kom ikke av et ønske om å avslutte samarbeidet på Nordkalotten, men som en følge av at SKKB av juridiske grunner ikke kunne fortsette som organisasjon uten å kunne avholde gyldige årsmøter. Dette følger av det svenske lovverket for foreningsvirksomhet, da SKKB var registrert i Sverige med konto og organisasjonsnummer med regnskapstjenester utført av Luleå stift.

Som erstatning for SKKBs arbeid etablerte SKKBs medlemsbispedømmer i Norge, Sverige og Finland det midlertidige nettverket Nordkalotten kirkelige nettverk (NKN) i 2022. Nettverket har jobbet med det samme arbeidsfeltet som SKKB og det ble i september 2024 vedtatt å formalisere nettverket som en egen organisasjon som skal drive arbeid på tvers av grenser og kirkesamfunn på Nordkalotten. De to organisasjonene har omtrent identisk arbeidsområde og -oppgaver. Se rapport og statutter i egne vedlegg.

SKKB hadde ved oppløsning midler stående på organisasjonens konto i Sverige. Dette er midler medlemsbispedømmene har overført til organisasjonen over tid. For de norske bispedømmenes del, dreier det seg om kr 403.715 til sammen, altså kr 201.857 per bispedømme. Ved nedlegging av SKKB ble disse midlene bestemt overført til bispedømmene som hadde overført midlene. Bispedømmene må informere Luleå stift om hvor midlene skal overføres, samt stå for kostnader knyttet til overføring.

Disse midlene er bevilget til våre bispedømmer fra Kirkerådet som såkalte «gruppe 3-midler (andre organisatoriske midler)», og øremerket økumenisk, internasjonalt arbeid på Nordkalotten. Det er ikke å anse som frie midler som uten videre kan omdisponeres til annen bruk, og må betales tilbake til tilskuddsgiver om de ikke brukes til tilsvarende arbeid.

Med NKN er det etablert en ny organisasjon som vil videreføre arbeidet disse midlene var disponert til. Denne organisasjonen trenger egenkapital for å kunne utføre dette arbeidet, og det er naturlig at SKKBs midler overføres til NKN som erstatter SKKB i en situasjon der man var tvunget til å legge ned en organisasjon og opprette en ny organisasjon.

Det enkleste er at overføringen av midlene fra SKKBs konto går direkte til NKNs konto. Da unngår man administrativt arbeid med overføring og regnskap, samt gebyrer med overføring av midler fra en bank i ett land til en bank i et annet land, for så i neste omgang reversere prosessen.

Nord- og Sør-Hålogaland bispedømmeråd har allerede overført disse midlene til økumenisk, internasjonalt arbeid på Nordkalotten og det er naturlig at midlene blir videreført til dette formålet med minst mulig administrative kostnader og gebyrer. En direkteoverføring fra SKKB til NKN er derfor å foretrekke.

Forslag til vedtak

Sør-Hålogaland bispedømmeråd ber Luleå stift om at bispedømmets del av midlene som står igjen etter nedleggelsen av Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barentsregionen (SKKB) overføres direkte til den nyopprettede organisasjonen Nordkalotten kirkelige nettverk som viderefører SKKBs arbeid.

SKKB – VERKSAMHETSRAPPORT 2021–2024

Styrelsen

Styrelsens sammansättning 2021-2024:

Niilo Pesonen	Oulu stift, ordförande/leder
Mikhail Kiseljov	Murmansk och Montsjegorsk stift/bispedømme, vice ordförande/nestleder
Vadim Antipin	Petrozavodsk och Karelen stift/bispedømme
Aleksej Denisov	Arkhangelsk stift/bispedømme
Brita Bye	Sør-Hålogaland stift/bispedømme
Maria Klasson Sundin	Luleå stift/bispedømme
Ivar Jarle Eliassen	Nord-Hålogaland stift/bispedømme
Aleksej Sjøberg	Finsk-ortodoxa kyrkan
Aleksander Voltsjok	Ingermanländska kyrkan

Harald Heiene har fungerat som sekreterare.

Maria Klasson Sundin har förvaltat rådets ekonomi i samarbete med Luleå stifts/bispedømmes ekonomiavdelning. Mats Rondahl, Harald Heiene och Aleksej Sjøberg har tolkat mellan ryska och norska/svenska på mötena.

Under perioden har styrelsen hållit sex digitala möten: 12.1.2021, 20.4.2021, 13.8.2021, 10.12.2021, 17.1.2022 och 1.3.2022. Rådet har haft ett digitalt möte den 14.9.2021.

Styrelsens arbete har utgått från SKKB:s sju prioriterade arbetsområden (se nedan). Under 2021 har coronapandemin omöjliggjort det mesta av SKKB:s ordinarie verksamhet, eftersom det inte varit möjligt att resa och mötas. De planerade aktiviteterna har därför fått ställas in. Alla styrelse- och rådsmötena har varit digitala. Efter att Ryssland invaderade Ukraina har all verksamhet inom SKKB frysts. Därför har det varit ingen verksamhet under åren 2022-2024.

Verksamhet inom de sju prioriterade områdena

Kontakt och utbyte, miljöfrågor och diakoni

Inga resor har inte kunnat göras mellan länderna. Det innebär att varken SKKB:s planerade verksamhet eller några andra möten mellan biskopar och stift i regionen kunnat genomföras.

Urfolk, undervisning och forskning

Under året 2021 styrelsen medverkade i planeringen av de samiska kyrkodagarna i Finland. Dessa har skjutits från 2021 till 2022 i augusti och hölls i Inari. SKKB kunde inte medverka att göra det möjligt för ryska samer att delta i de samiska kyrkodagarna.

Pilgrimsarbete och fredsarbete

Ett pilgrimsseminarium skulle ha genomförts under 2021, men kunde inte hållas.

Rådsmötet 2021

Rådsmötet 2021 skulle ha hållits i Luleå. På grund av pandemin var det inte möjligt att genomföra mötet enligt planerna. I stället hölls ett kortare möte digitalt via Skype.

Samarbete med Barents Regionråd (BRC)

SKKB har en observatörplats i Barents Regional Council (BRC). Man har inte kunnat närvara vid mötena.

Niilo Pesonen   *styrets ordförande*

NKN (Nord Kalotens nätverk)- RAPPORT 2022-2024

Arbetsgrupp 2023-2024

Samansättning 2023-2024:

Niilo Pesonen	Oulu lutherska stift
Brita Bye	Sør-Hålogaland bispedømme
Maria Klasson Sundin	Luleå stift
Ivar Jarle Eliassen	Nord-Hålogaland bispedømme
Rauno Pietarinen	Oulu ortodoxa stift

Under perioden har arbeidsgrupp haft fyra digitala möten: 30.10.2023, 18.1.2024, 22.4.2024 och 20.8.2024. Arbetsgrupp har samlats i Sigtuna 21.-22.3.2024. Arbetsgrupp och stiftens delegater har haft gemensam digital möte 8.5.2024.

Arbetsgruppen har förberett uppsägningen av SKKB och registrering, administration och verksamhet av den nya organisationen, NKN.

NKN år 2022-2024

Nordkalotens nätverk har samlats första gången i Tornio 14.-15.9.2022. Då hade man ett seminar tillsammans med Finska utriketsministeriet och Finska Barents ambassadör. Luleå, Nord-Hålogaland, Sør Hålogaland, Oulu lutherska och Oulu ortodoxa stift bestämde att fastställa ett nätverk för kyrkoförbindelse i Nordkaloten.

NKN deltog till ett seminar och möte av Barents regional råd och ambassadörer i Finland i Joensuu och Valamo klostret 23.-24.5.2023. NKN representerar höll ett kort seminarium om den kyrkliga situationens i Ryssland.

NKN höll den andra årsmöte i Luleå 12.-13.9.2023. Man hade seminarium med med samerna, kvänska, meänkieli och lantalauset.

Stadgar

Nordkalottens kyrkliga nätverk

Nordkalotten kirkelig nettverk
Pohjoiskalotin kirkkojen verkosto
Network of Churches in the North Calotte region

Antagna i Alta, Norge, 11 september 2024

Allmänna bestämmelser

1 § Ändamål

Föreningens fullständiga namn:

Nordkalottens kyrkliga nätverk, förkortas NKN. (svenska)

Nordkalotten kirkelige nettverk, förkortas NKN. (norska)

Pohjoiskalotin kirkkojen verkosto, förkortas PKV (finska)

Network of Churches in the North Calotte region, förkortas NCN (engelska)

Föreningen är ett nätverk mellan stift/bispedømmen (eller motsvarande) i kristna kyrkor i Nordkalottregionen. Det bygger på kristna värden som kärlek till nästan, respekt för människans värdighet och mänskliga rättigheter samt strävan efter fred och rättvisa.

Nätverket har som ändamål att arbeta med

- Utbyte inom församlingsliv, kultur och teologi
- Samhällsanalys med fokus på liv och samhälle i norr, diakoni och socialt arbete
- Urfolksfrågor, minoriteter och flerspråkighet
- Miljö- och klimatarbete, fredsarbete och pilgrimsarbete,
- Barn och ungas livsvillkor och deltagande i kyrkan.
- Andra gemensamma angelägenheter

2 § Säte samt organisationsnummer

Föreningen har sin hemort/säte i Luleå kommun, Sverige.

Föreningens organisationsnummer **xxxxxx-xxxx**

3 § Sammansättning, tillhörighet m.m.

Föreningen består av de stift/bispedømmen eller motsvarande som grundade föreningen och av dem som därefter har upptagits i föreningen som medlemmar.

4 § Beslutande organ

Föreningens beslutande organ är årsmöte, extra årsmöte och styrelse.

5 § Firmateckning

Föreningens firma tecknas av styrelsen gemensamt eller, om styrelsen så beslutar, av två styrelseledamöter gemensamt eller var för sig eller av en eller flera särskilt utsedda myndiga personer. Den som genom delegation fått fullmakt att företräda föreningen ska återrapportera till styrelsen.

6 § Verksamhets- och räkenskapsår

Föreningens verksamhets- och räkenskapsår är kalenderår.

7 § Stadgetolkning

Uppstår tvekan om tolkningen av dessa stadgar, eller om fall förekommer som inte är förutsedda i stadgarna, hänskjuts frågan till nästkommande årsmöte. I brådskande fall får frågan avgöras av styrelsen.

8 § Stadgeändring

För ändring av dessa stadgar krävs beslut på två på varandra följande årsmöten, med minst en månads mellanrum, varav ett ska vara ordinarie årsmöte, med minst 2/3 av antalet avgivna röster.

Förslag till ändring av stadgarna får skriftligen avges av såväl medlem som styrelsen.

9 § Upplösning av föreningen

För upplösning av föreningen krävs beslut på två på varandra följande möten, med minst en månads mellanrum, varav ett ska vara årsmöte, med minst 2/3 av antalet avgivna röster. I beslut om upplösning av föreningen skall beslut fattas om föreningens tillgångar, vilka på bästa sätt skall användas i enlighet med föreningens ändamål och om var föreningens handlingar m.m. skall arkiveras.

Föreningens medlemmar

10 § Medlemskap

Föreningens medlemmar är stift/bispedømmen och motsvarande (nedan kallat medlemsstift) från olika kristna kyrkor i Nordkalottregionen. Beslut om att uppta nya medlemmar fattas av årsmötet. För beslut om upptagande av nya medlemmar krävs att årsmötet hålls fysiskt och att representanter för alla de kyrkofamiljer/konfessioner som är medlemmar är närvarande. Medlemskapet gäller tills vidare. Styrelsen förbereder upptagande av nya medlemmar.

Behandling av personuppgifter

De personer som representerar medlemsstiften godkänner genom sitt deltagande vid årsmöte och i andra aktiviteter att föreningen får behandla personuppgifter i syfte att bedriva ändamålsenlig verksamhet i enlighet med Dataskyddsförordningen, GDPR. Vid aktiviteter som är öppna för fler än medlemsstiftens representanter behöver tillstånd för personuppgiftsbehandling inhämtas från deltagarna.

11 § Utträde

Medlem som vill utträda ur föreningen, skall skriftligen anmäla detta till styrelsen och anses därmed omedelbart ha lämnat föreningen. Utträdet skall meddelas övriga medlemmar och protokollföras vid nästkommande årsmöte. Inga medlemsavgifter eller andra gåvor återbetalas vid utträde.

12 § Uteslutning

Medlem får inte uteslutas ur föreningen av annan anledning än att denne har försummat att betala av föreningen beslutade avgifter, motarbetat föreningens verksamhet eller ändamål, eller uppenbarligen skadat föreningens intressen. Beslut om uteslutning eller varning får inte

fattas utan att medlemmen inom viss tid, minst en månad, fått tillfälle att yttra sig över de omständigheter som föranlett att medlemskapet ifrågasätts. I beslutet skall skälen för uteslutning redovisas. Beslutet skall inom tre dagar från dagen för beslutet skriftligen meddelas den berörde. Beslut om uteslutning kan enbart fattas av årsmötet eller extra årsmöte. Vid omröstning i beslut om uteslutning krävs 2/3 majoritet av avgivna röster.

13 § Medlems rättigheter och skyldigheter

Medlemsstiften

- har rätt att delta i sammankomster som anordnas för medlemmarna
- har rätt till information om föreningens angelägenheter
- skall följa föreningens stadgar samt beslut som fattats av föreningsorgan
- har inte rätt till del av föreningens behållning eller egendom vid upplösning av föreningen
- skall betala medlemsavgift samt eventuellt övriga avgifter som beslutats av föreningen

Årsmöte och extra årsmöte

14 § Tidpunkt, kallelse

Årsmötet, som är föreningens högsta beslutande organ, hålls före utgången av oktober månad på tid och plats som styrelsen bestämmer. I undantagsfall kan årsmötet hållas i digital form, under förutsättning att samtliga deltagare kan se och höra varandra under mötet. Detta innebär att hybridmöte med endast några ledamöter digitalt inte är möjligt. Kallelse till årsmötet och förslag till föredragningslista skall av nätverkets ordförande senast tre veckor före mötet tillställas medlemsstiften via e-post. Har förslag väckts om uteslutning, stadgeändring, nedläggning eller sammanslagning av föreningen med annan förening eller annan fråga av väsentlig betydelse för föreningen eller dess medlemmar skall det anges i kallelsen. Verksamhets- och förvaltningsberättelser, revisorernas berättelser, verksamhetsplan med budget samt styrelsens förslag och inkomna motioner med styrelsens yttrande skall finnas tillgängliga för medlemmarna senast en vecka före årsmötet. I kallelsen skall anges var dessa handlingar finns tillgängliga.

15§ Förslag till motioner att behandlas av årsmöte

Såväl medlemsstift (eller motsvarande) som styrelsen får avge förslag att behandlas av årsmötet. Förslag från medlemsstift skall vara styrelsen tillhanda senast fyra veckor före årsmötet. Styrelsen skall till årsmötet avge skriftligt yttrande över förslaget.

16 § Rösträtt samt yttrande- och förslagsrätt

Varje medlemsstift utser två ombud med rösträtt vid årsmötet. Röstlängd fastställs i mötets inledning. Övriga deltagare från medlemsstiften har yttranderätt, men inte förslagsrätt på mötet.

17 § Beslutsförhet

Mötet är beslutsföret med det antal röstberättigade ombud som är närvarande på mötet.

18 § Beslut och omröstning

Beslut fattas med bifallsrop (acklamation) eller om så begärs efter omröstning (votering). Med undantag för de i 9 § och 10 § nämnda fallen avgörs vid omröstning alla frågor genom enkel majoritet. Enkel majoritet kan vara antingen absolut eller relativ. Val avgörs genom relativ majoritet. Med relativ majoritet menas att den (de) som erhållit högsta antalet röster är vald (valda) oberoende av hur dessa röster förhåller sig till antalet avgivna röster. För beslut i andra frågor än val krävs absolut majoritet, vilket innebär mer än hälften av antalet avgivna röster. Omröstning sker öppet. Om röstberättigad medlem begär det skall dock val ske slutet. Vid omröstning som inte avser val gäller vid lika röstetal det förslag som biträds av ordföranden vid mötet, om ordföranden är röstberättigad. Är ordförande inte röstberättigad avgör lotten. Vid val skall i händelse av lika röstetal lotten avgöra. Beslut bekräftas med klubbslag.

19 § Språk

Föreningens huvudspråk är svenska/norska. Vid behov används engelska eller översättning till finska eller engelska vid årsmöte och andra möten, där detta behövs utifrån verksamhetens karaktär.

20 § Ärenden vid årsmötet

Vid årsmötet skall följande behandlas och protokollföras:

1. Fastställande av röstlängd för mötet (vem som har rösträtt).
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet.
3. Val av protokolljusterare och rösträknare.
4. Fråga om mötet har utlysts på rätt sätt enligt stadgarna.
5. Fastställande av dagordning.
6. a) Styrelsens verksamhetsberättelse för det senaste verksamhetsåret.
b) Styrelsens förvaltningsberättelse (balans- och resultaträkning) för det senaste räkenskapsåret.
7. Revisorernas berättelse över styrelsens förvaltning under det senaste verksamhets-/räkenskapsåret.
8. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för den tid revisionen avser.
9. Upptagande av nya medlemmar
10. Fastställande av medlemsavgifter.
11. Fastställande av verksamhetsplan samt behandling av budget för det kommande verksamhets-/räkenskapsåret.
12. Behandling av styrelsens förslag (propositioner) och i rätt tid inkomna förslag från medlemmarna (motioner).
13. Val av
  - a) nätverkets ordförande för en tid av 2 år.
  - b) nätverkets vice ordförande för en tid av 2 år.
  - c) styrelsens ordförande för en tid av 2 år
  - d) halva antalet övriga ledamöter i styrelsen för en tid av 2 år.
  - e) 1–2 revisorer jämte 1–2 suppleanter för en tid av 1 år.

- f) 1–3 ledamöter i valberedningen för en tid av 1 år, av vilka en skall utses till sammankallande.

14. Uttalanden från årsmötet.

14. Eventuellt övriga frågor som anmälts under punkt 5. Beslut i fråga av större ekonomisk eller annan avgörande betydelse för föreningen eller medlemmarna får inte fattas om den inte varit med i kallelsen till mötet. Inget utöver det som finns i kallelsen får tas upp och beslutas på årsmötet.

21 § Extra årsmöte

Styrelsen kan kalla medlemmarna till extra årsmöte. Styrelsen är skyldig att kalla till extra årsmöte när en revisor eller minst ett medlemsstift begär det. Sådan framställning skall göras skriftligen och innehålla skälen för begäran. Extra årsmöte kan hållas digitalt, under förutsättning att samtliga deltagare kan se och höra varandra under mötet. Hybridmöte är ej möjligt.

När styrelsen mottagit en begäran om extra årsmöte skall styrelsen inom 14 dagar utlysa sådant möte att hållas inom två månader från erhållen begäran. Kallelse med förslag till föredragningslista för extra årsmöte skall tillställas medlemmarna senast sju dagar före mötet. Underlåter styrelsen att utlysa eller kalla till extra årsmöte får de som gjort framställningen vidta åtgärder enligt föregående stycke. Vid extra årsmöte får endast det som föranlett mötet upptas till behandling. Om rösträtt på extra årsmöte och om beslutsmässighet vid sådant möte gäller vad som sägs i 17 § och 18 §.

Valberedning

22 § Sammansättning, åligganden

Valberedningen består av 1–3 ledamöter, varav en sammankallande, valda av årsmötet. Valberedningen sammanträder när ordföranden eller minst halva antalet ledamöter så bestämmer. Valberedningen skall senast 3 månader före årsmötet tillfråga de medlemsstift, vars styrelseledamöters mandatperiod utgår, vilka de vill föreslå till styrelseledamöter. Senast 2 veckor före årsmötet skall valberedningen meddela röstberättigade medlemmar sitt förslag.

Revision

23 § Revision

För granskning av föreningens räkenskaper och styrelsens förvaltning ska utses 1–2 revisorer och 1–2 suppleanter. Revisorerna utses av årsmötet och ska vara oberoende av dem de har att granska.

Revisorerna har rätt att fortlöpande ta del av föreningens räkenskaper, årsmötes- och styrelseprotokoll och övriga handlingar. Revisorn skall inte ingå regelbundet på styrelsemöte. Föreningens räkenskaper skall vara revisorerna tillhanda senast en månad före årsmötet.

Revisorerna skall granska styrelsens förvaltning och räkenskaper för det senaste verksamhets- och räkenskapsåret samt till styrelsen överlämna revisionsberättelse senast 14 dagar före årsmötet.

Nätverkets ordförande

24 § Ordförande

Nätverkets ordförande utses bland medlemsstiftens biskopar (eller motsvarande).

Ordförande är talesperson för nätverket och leder årsmötet.

Styrelsen

24 § Sammansättning

Styrelsen består av en representant för varje medlemsstift. Årsmötet väljer ordförande.

Styrelsen utser inom sig vice ordförande, sekreterare, kassör och övriga befattningshavare som behövs. Avgår ledamot före mandatidens utgång får det stift som ledamoten representerade utse person till adjungerad ledamot. Sådan ledamot har inte rösträtt, men kan efter beslut av styrelsen ges yttrande- och förslagsrätt. Adjungerad får utses till befattning inom styrelsen.

25 § Styrelsens åligganden

När årsmöte inte är samlat är styrelsen föreningens beslutande organ och ansvarar för föreningens angelägenheter. Styrelsen skall - inom ramen för dessa stadgar - svara för föreningens verksamhet enligt fastställda planer samt tillvarata medlemmarnas intressen.

Det åligger styrelsen särskilt att

- tillse att för föreningen gällande lagar och bindande regler iakttas
- verkställa av årsmötet fattade beslut
- planera, leda och fördela arbetet inom föreningen
- ansvara för och förvalta föreningens medel
- tillställa revisorerna räkenskaper mm enligt 24 §
- förbereda årsmöte

26 § Kallelse, beslutsmässighet och omröstning

Styrelsen sammanträder efter kallelse av ordföranden, eller då minst halva antalet ledamöter har begärt det. Kallelse till styrelsemöte ska utgå minst en vecka i förväg. Styrelsen är beslutsmässig när samtliga ledamöter kallats och då minst halva antalet ledamöter är närvarande. Styrelsens sammanträden kan genomföras digitalt, förutsett att alla som deltar i sammanträdet kan se och höra varandra. För alla beslut krävs att minst hälften av styrelsens samtliga ledamöter är ense om beslutet. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst. Röstning får inte ske genom ombud. I brådskande fall får ordföranden besluta att ärende skall avgöras genom skriftlig omröstning, som kan genomföras via e-post. Om särskilt protokoll inte upprättas skall sådant beslut anmälas vid det närmast därefter följande sammanträdet. Vid sammanträde skall protokoll föras. Protokoll skall justeras av mötesordföranden och av en särskilt utsedd protokolljusterare. Avvikande mening skall antecknas till protokollet.

27 §   Överlåtelse av beslutanderätten

Styrelsen får överlåta sin beslutanderätt i enskilda ärenden eller i vissa grupper av ärenden till sektion, kommitté eller annat organ eller till enskild medlem eller anställd. Den som fattat beslut med stöd av bemyndigande skall fortlöpande underrätta styrelsen härom.

Stadgarna antogs 11 september 2024.

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Ole Christian Erikstad	112	23/02835-33	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
64/24	Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	04.12.2024

Regnskapsrapport per 31.10.2024

Saksordfører Lars Evan Lauritzen

Vedlegg:

300 - Sør-Hålogaland bdr regnskap 10 2024

Saksorientering

Se vedlagte regnskapsuttrekk per 31.10.2024, som er utarbeidet av Felles økonomienhet (FØ). En nærmere presentasjon av status for økonomi vil bli gitt i møtet.

Forslag til vedtak

Sør-Hålogaland bispedømmeråd tar regnskap per 31.10.2024 til etterretning.

300 - Sør-Hålogaland bispedømmeråd

Regnskap pr. 31.10.2024 - drift (budsjettgruppe 1)

Driftsrapport	Rekneskap	Budsjett	Avvik	Årsbudsjett	Prognose
					merforbruk+ /mindreforbruk -
31xx - Salgsinntekt avgiftsfri	-7 200		7 200		
3xxx - Andre inntekter	-394 534	-40 000	354 534	-40 000	
Sum inntekter	-401 734	-40 000	361 734	-40 000	-360 000
46xx - Tilskudd menigheter og fellesråd	12 000	79 000	67 000	98 000	
Sum tilskudd mv	12 000	79 000	67 000	98 000	0
500x - Faste stillinger (inkl. feriepenger)	48 833 886	55 437 330	6 603 444	69 592 752	
5006 - Beredskap	1 709 004	1 551 075	-157 929	1 945 303	
50xx - Tilleggslønn, overtid mm	2 315 569	1 948 063	-367 507	2 174 823	
51xx - Midlertidige stillinger, honorarer	9 351 242	376 603	-8 974 639	376 603	
52xx - Fordeler i arbeidsforhold	23 178		-23 178		
53xx - Annen oppgavepliktig godtgjørelse	940 519	318 879	-621 640	464 655	
540x - Arbeidsgiveravgift	3 611 533	3 775 690	164 157	4 740 065	
57xx - Andre tilskudd		-60 000	-60 000	-80 000	
58xx - Refusjon syke- og fødselspenger	-2 167 918		2 167 918		
599x - Refusjon lønnskostnader	-553 538	-480 000	73 538	-1 185 000	
59xx - Andre personalkostnader	49 804	62 500	12 696	84 000	
Sum Lønn og godtgjørelser	64 113 279	62 930 140	-1 183 139	78 113 201	-1 700 000
60xx - Avskrivninger	74 879	33 330	-41 549	40 000	
63xx - Leie lokaler, strøm, renhold mm	2 301 187	1 896 640	-404 547	2 276 000	
64xx - Leie maskiner, inventar mm	283 142	38 330	-244 812	46 000	
65xx - Inventar, datautstyr, programvare mm	152 468	128 340	-24 128	147 800	
66xx - Vedlikehold bygninger og utstyr	12 006		-12 006		
679x - Tjenester og flytting	718 328	445 820	-272 508	515 000	
6797 - Adm. bistand proster	2 802 000	2 975 000	173 000	2 975 000	
68xx - Kontorrekvisita, trykksaker, annonser	239 304	189 170	-50 134	227 000	
68xx - Møter, kurs og seminarer mm	1 088 989	1 560 800	471 811	1 819 000	
69xx - Telefon, porto mv	31 580	1 670	-29 910	2 000	
Sum andre driftskostnader (drift og mindre anskaffelser)	7 703 883	7 269 100	-434 783	8 047 800	360 000
71xx - Reiser	4 936 753	4 423 340	-513 413	5 330 000	
73xx - Reklamekostnad og representasjon	54 674	25 000	-29 674	30 000	
74xx - Medlemskontingent og gaver	6 180	8 330	2 150	10 000	
77xx - Annen kostnad	1 742		-1 742		
Sum andre driftskostnader (reise, reklame, forsikring mm)	4 999 349	4 456 670	-542 679	5 370 000	0
8xxx - Finansinntekter/kostnader	1 817		-1 817		
Sum Finanskostnader og overføringer	1 817	0	-1 817	0	0
Sum	76 428 594	74 694 910	-1 733 684	91 589 000	-1 700 000

Prognose merkostnad

300 - Sør-Hålogaland bispedømmeråd

Regnskap pr. 31.10.2024 - administrasjon

Driftsrapport	Rekneskap	Budsjett	Avvik	Årsbudsjett	Prognose merforbruk+ /mindreforbruk -
31xx - Salgsinntekt avgiftsfri	-7 200		7 200		
3xxx - Andre inntekter		-40 000	-40 000	-40 000	
Sum inntekter	-7 200	-40 000	-32 800	-40 000	
46xx - Tilskudd menigheter og fellesråd	12 000	79 000	67 000	98 000	
Sum tilskudd mv	12 000	79 000	67 000	98 000	
500x - Faste stillinger (inkl. feriepenger)	6 934 839	7 724 642	789 803	9 538 682	
50xx - Tilleggslønn, overtid mm	80 387	10 769	-69 618	13 269	
51xx - Midlertidige stillinger, honorarer	427 631		-427 631		
53xx - Annen oppgavepliktig godtgjørelse	112 546	104 563	-7 983	207 475	
540x - Arbeidsgiveravgift	604 510	625 935	21 425	776 813	
57xx - Andre tilskudd		-60 000	-60 000	-80 000	
58xx - Refusjon syke- og fødselspenger	-18 922		18 922		
599x - Refusjon lønnskostnader				-180 000	
59xx - Andre personalkostnader	24 580	20 830	-3 750	34 000	
Sum Lønn og godtgjørelser	8 165 571	8 426 739	261 168	10 310 239	0
60xx - Avskrivninger	74 879	33 330	-41 549	40 000	
63xx - Leie lokaler, strøm, renhold mm	1 598 367	1 308 330	-290 037	1 570 000	
64xx - Leie maskiner, inventar mm	39 883	38 330	-1 553	46 000	
65xx - Inventar, datautstyr, programvare mm	35 146	56 000	20 854	61 000	
66xx - Vedlikehold bygninger og utstyr	2 271		-2 271		
679x - Tjenester og flytting	206 664	158 330	-48 334	170 000	
68xx - Kontorrekvisita, trykksaker, annonser	108 392	47 500	-60 892	57 000	
68xx - Møter, kurs og seminarer mm	295 034	298 320	3 286	354 000	
69xx - Telefon, porto mv	22 885	1 670	-21 215	2 000	
Sum andre driftskostnader (drift og mindre anskaffelser)	2 383 521	1 941 810	-441 711	2 300 000	0
71xx - Reiser	984 926	1 048 330	63 404	1 280 000	
73xx - Reklamekostnad og representasjon	6 960		-6 960		
74xx - Medlemskontingent og gaver	1 320	8 330	7 010	10 000	
77xx - Annen kostnad	778		-778		
Sum andre driftskostnader (reise, reklame, forsikring mm)	993 984	1 056 660	62 676	1 290 000	0
8xxx - Finansinntekter/kostnader	1 342		-1 342		
Sum Finanskostnader og overføringer	1 342	0	-1 342	0	
Sum	11 549 218	11 464 209	-85 009	13 958 239	0

Prognose innsparing

300 - Sør-Hålogaland bispedømmeråd

Regnskap pr. 31.10.2024 - prestetjenesten

Driftsrapport	Rekneskap	Budsjett	Avvik	Årsbudsjett	Prognose
					merforbruk+ /mindreforbruk -
3xxx - Andre inntekter	-394 534		394 534		
34xx - Tilskudd og gaveinntekter					
Sum inntekter	-394 534	0	394 534	0	-360 000
500x - Faste stillinger (inkl. feriepenger)	41 899 047	47 712 688	5 813 641	60 054 069	
5006 - Beredskap	1 709 004	1 551 075	-157 929	1 945 303	
50xx - Tilleggslønn, overtid mm	2 235 182	1 937 293	-297 889	2 161 554	
51xx - Midlertidige stillinger, honorarer	8 923 611	376 603	-8 547 009	376 603	
52xx - Fordeler i arbeidsforhold	23 178		-23 178		
53xx - Annen oppgavepliktig godtgjørelse	827 973	214 317	-613 657	257 180	
540x - Arbeidsgiveravgift	3 007 023	3 149 755	142 732	3 963 252	
58xx - Refusjon syke- og fødselspenger	-2 148 996		2 148 996		
599x - Refusjon lønnskostnader	-553 538	-480 000	73 538	-1 005 000	
59xx - Andre personalkostnader	25 224	41 670	16 446	50 000	
Sum Lønn og godtgjørelser	55 947 708	54 503 401	-1 444 307	67 802 961	1 700 000
63xx - Leie lokaler, strøm, renhold mm	702 820	588 310	-114 510	706 000	
64xx - Leie maskiner, inventar mm	243 260		-243 260		
65xx - Inventar, datautstyr, programvare mm	117 322	72 340	-44 982	86 800	
66xx - Vedlikehold bygninger og utstyr	9 735		-9 735		
679x - Tjenester og flytting	511 664	287 490	-224 174	345 000	
6797 - Adm. bistand proster	2 802 000	2 975 000	173 000	2 975 000	
68xx - Kontorrekvisita, trykksaker, annonser	130 912	141 670	10 758	170 000	
68xx - Møter, kurs og seminarer mm	793 954	1 262 480	468 526	1 465 000	
69xx - Telefon, porto mv	8 695		-8 695		
Sum andre driftskostnader (drift og mindre anskaffelser)	5 320 362	5 327 290	6 928	5 747 800	360 000
71xx - Reiser	3 951 827	3 375 010	-576 817	4 050 000	
73xx - Reklamekostnad og representasjon	47 714	25 000	-22 714	30 000	
74xx - Medlemskontingent og gaver	4 860		-4 860		
77xx - Annen kostnad	965		-965		
Sum andre driftskostnader (reise, reklame, forsikring mm)	4 005 366	3 400 010	-605 356	4 080 000	0
8xxx - Finansinntekter/kostnader	475	0	-475	0	0
Sum Finanskostnader og overføringer	475	0	-475	0	0
Sum	64 879 377	63 230 701	-1 648 676	77 630 761	1 700 000 Prognose merkostnad

300 - Sør-Hålogaland bispedømmeråd

Regnskap pr. 31.10.2024 - tilskudd (budsjettgruppe 2)

Koststed	Regnskap	Budsjett	Avvik	Årsbudsjett	Prognose merforbruk+ /mindreforbruk -
3005110 - Tilskudd trosopplæring	15 087 500	20 057 000	4 969 500	20 057 000	-1 637 500
3005120 - Tilskudd diakoni	3 811 000	7 112 000	3 301 000	7 112 000	-1 551 000
3005130 - Tilskudd undervisning	9 509 000	11 604 000	2 095 000	11 604 000	-1 345 000
3005140 - Tilskudd kirkemusikk	376 844	200 000	-176 844	200 000	361 844
Sum diakoni, undervisning og kirkemusikk	13 696 844	18 916 000	5 219 156	18 916 000	-2 534 156
			0		
TOTALT	28 784 344	38 973 000	10 188 656	38 973 000	-4 171 656

Prognose innsparing

300 - Sør-Hålogaland bispedømmeråd

Regnskap pr. 31.10.2024 - koststed (sum pr. koststed)

Koststed	Regnskap	Budsjett	Avvik	Årsbudsjett
3001100 - Bispedømmerådet	418 830	348 330	-70 500	505 000
3001200 - Ungdomsrådet	144 165	104 170	-39 995	125 000
3002100 - Biskop	1 416 904	1 388 742	-28 162	1 717 143
3003101 - Fellesutgifter administrasjonen	3 751 474	3 676 952	-74 522	4 554 243
3003110 - Kommunikasjon	4 894	33 330	28 436	40 000
3003201 - Kirkefaglig avdeling	3 511 741	3 538 031	26 290	4 045 738
3003230 - Barn, unge og trosopplæring	5 429		-5 429	
3003245 - Kirkemusikk		20 000	20 000	20 000
3003271 - Økumenikk og dialog	3 786	20 830	17 044	25 000
3003272 - Misjon SMM	30 261	55 830	25 569	67 000
3003310 - HR og administrasjon	2 171 833	1 786 235	-385 598	2 257 239
3003410 - Samisk kirkeliv	89 901	491 760	401 859	601 877
3004100 - Fellesutgifter prester	896 408	-1 038 869	-1 935 277	15 950
3004210 - Bodø domprosti	12 366 562	13 681 977	1 315 414	16 277 086
3004220 - Sør-Helgeland prosti	4 415 091	4 447 016	31 924	5 336 406
3004230 - Indre Helgeland prosti	9 512 622	9 820 074	307 452	11 980 711
3004240 - Nord-Helgeland prosti	8 100 712	7 653 937	-446 775	9 255 311
3004250 - Salten prosti	6 938 156	6 354 747	-583 409	7 687 393
3004260 - Ofoten prosti	6 292 878	6 887 202	594 323	8 335 514
3004270 - Lofoten prosti	7 538 487	7 385 122	-153 366	8 985 311
3004280 - Vesterålen prosti	8 762 146	8 039 495	-722 651	9 757 080
3004520 - Studentprest	50 282		-50 282	
3004530 - Fængselsprest	6 033		-6 033	
3005110 - Tilskudd trosopplæring	15 087 500	20 057 000	4 969 500	20 057 000
3005120 - Tilskudd diakoni	3 811 000	7 112 000	3 301 000	7 112 000
3005130 - Tilskudd undervisning	9 509 000	11 604 000	2 095 000	11 604 000
3005140 - Tilskudd kirkemusikk	376 844	200 000	-176 844	200 000

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Ole Christian Erikstad	112	24/02380-11	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
65/24	Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	04.12.2024

Foreløpig budsjett 2025

Vedlegg:

300 - Budsjettnotat 2025 foreløpig budsjett

Saksorientering

Foreløpig budsjett bygger på foreløpig ramme fra Kirkerådet.

Tildeling til Sør-Hålogaland bispedømmeråd er antatt å bli 130,562 mill. kr – fordelt som følger:

- 94,365 mill. kr til Budsjettgruppe 1 - drift
- 40,432 mill. kr til Budsjettgruppe 2 – tilskudd

Årets ramme til bispedømmene er lønns- og prisjustert med 3,74 %.

Etter kirkerådets vedtak om reduksjon i bispedømmenes administrasjon, har Sør-Hålogaland bispedømmeråd fått et fratrukk på 0,65 mill. kr i tildelingen for 2025. Et merforbruk i 2024 vil bli trukket fra tildelingen i 2025. Det er forventet et merforbruk på 1,7 mill. kr for inneværende år. I forslag til budsjett for 2025 er derfor 1,7 mill. kr fratrukket foreløpig ramme fra Kirkerådet.

Statsbudsjettet er ikke vedtatt, og det kan bli endringer på kirkebudsjetten ved statsbudsjettets behandling i Stortinget i desember.

Disponible midler i balansen

Sør-Hålogaland bispedømmeråd har et akkumulert mindreforbruk fra tidligere år på 2,6 mill. kr. Det opparbeidede mindreforbruket er bokført i balansen, der 2,1 mill. kr gjelder Budsjettgruppe 1 – Drift og 0,5 mill. kr gjelder Budsjettgruppe 2 – Tilskudd.

Kirkerådet vedtok i møtet i mai 2024 en midlertidig stopp for bispedømmerådernes anledning til å bruke driftsmidler fra tidligere års akkumulerte mindreforbruk. Kirkerådet vedtok også at restmidler fra budsjettgruppe 2 – tilskudd (diakoni, undervisning og trosopplæring) som oppstod i fellesrådene i 2023 ikke kan lyses ut eller utbetales i 2024. Det er ventet av Kirkerådet vedtar samme begrensninger for 2025.

Budsjettgruppe 1 – Drift

Budsjettekniske forutsetninger:

Følgende budsjettekniske forutsetninger er lagt til grunn i det foreløpige budsjettet for 2025, spesielt gjelder dette budsjettering av lønn og godtgjørelser:

Lønn til faste stillinger:

For fast ansatte er det budsjettert med reell årslønn og stillingsprosent, med tillegg av feriepenger og arbeidsgiveravgift.

For vakante stillinger er det budsjettert med en fastsatt årslønn avhengig av stillingstype (prost, sokneprest, kapellan/prostiprest, rådgiver), med tillegg av feriepenger og arbeidsgiveravgift. Dette gir budsjettmessig dekning for vikar i vakante stillinger.

Lønn til vikarer:

Det er ikke budsjettert med vikarer utover de vikarene som settes inn ved ledige lønnsmidler og NAV-refusjoner. Fra 2025 gjelder samme prinsippet i forbindelse med avvikling av sommerferie.

Stiftspraksis:

Budsjetteres i utgangspunktet ikke. Det forventes at kandidatene trer inn i tjenester hvor det er vakanse eller sykdom.

NAV-refusjoner:

Det budsjetteres ikke med NAV-refusjoner (sykepenger, foreldrepenger og pleiepenger). Når man mottar NAV-refusjoner, gir det et handlingsrom for å dekke opp med vikar, evt. inndekning av merforbruk gjennom året.

Tilleggslønn presteskapet:

Gjelder tilleggslønn som følger av prestenes arbeidstidsavtale (tillegg for arbeidstid på ettermiddag, kveld, helge- og høytidsdager). Godtgjørelse for delt dagsverk blir tatt ut av ordinær tilleggslønn, og blir fra 2025 godtgjort i ettertid ut fra reelt antall dager med pålagt delt dagsverk.

Beredskaps godtgjørelse presteskapet:

Gjelder godtgjørelser som følger av beredskapsavtalen for prestene, dvs. avtalt godtgjøring for vaktuke/-dager og for evt. utrykninger. Satsene økte pr. 01.05.24, og grunnkompensasjonen vil øke med 9 % fra 01.10.25.

Lønnsoppgjør 2025:

Tildelingen til bispedømmene for 2025 er lønns- og prisjustert. I budsjettet settes det av midler til lønnsoppjøret i 2025. Det forventes 4,5 % lønnsøkning.

I budsjettet for Sør-Hålogaland bispedømme er det satt av kr 2,1 mill. kr til å dekke lønnsøkningen for perioden mai til desember 2025. Beløpet inkluderer feriepenger og arbeidsgiveravgift. Grunnlag for utregning av lønnsoppjøret er budsjettert lønn inkludert beredskap. Det er ikke gjort fratrukk i beregningsgrunnlaget for innsparingskrav på lønn.

Presteboliger:

For boliger i den nye boligordningen sender Allstad eller Dnk Eiendom faktura hver måned. De ansatte blir trukket for husleie. Når bolig evt. står ubrukt, vil det medføre en merkostnad.

Budsjettering av lønn og godtgjørelse:

Forslag til foreløpig budsjett 2025 bygger på følgende planlagte bemanning:

Sør-Hålogaland bispedømme	Budsjetterte årsverk 2023	Budsjetterte årsverk 2024 *	Budsjetterte årsverk okt-des 2024	Budsjetterte årsverk 2025
Bispedømmekontoret	12,60	13,10	10,60	10,60
Bodø domprosti	20,00	20,00	17,40	17,10
Sør-Helgeland prosti	7,00	7,00	5,70	5,60
Indre Helgeland prosti	14,00	14,00	12,50	12,50
Nord-Helgeland prosti	10,40	10,00	8,75	8,50
Salten prosti	9,30	9,00	7,66	8,00
Ofoten prosti	10,00	9,50	8,10	8,00
Lofoten prosti	10,00	10,00	9,16	8,50
Vesterålen prosti	11,00	11,00	9,50	9,00
Totalt	104,30	103,60	89,37	87,80

*I budsjettet for 2024 var ikke innsparing i stillinger trukket fra i oversikten. Alle prosti hadde et krav om å spare 1 årsverk. Oppstillingen for 2025 viser budsjetterte årsverk etter innsparingskrav.

For å få et budsjett i balanse, er det budsjettert med en generell innsparing på lønn prester på 2,0 mill. kr. Dette gjelder hovedsakelig merforbruk fra 2024, som vil bli fratrukket tildelingen for 2025. Forslag til saldering av generelt innsparingskrav vil bli lagt fram i forbindelse med endelig budsjettvedtak i mars 2025.

Budsjettering av drifts- og reisekostnader:

Forslag til foreløpig budsjett for drifts- og reisekostnader for 2025 er i hovedsak basert på en videreføring av forrige års budsjetterte aktiviteter. Etablerte aktiviteter som arbeidsveiledning (ABV), REVU og drift av ulike råd/utvalg har budsjettmessig dekning på samme nivå som tidligere.

Noen endringer i budsjettet for 2025:

Det planlegges fremleie av kontorlokaler til Bodø kirkelige fellesråd fra og med sommeren 2025. Avtalen er ikke ferdigstilt og den vil gi helårsvirkning først fra 2026 og det legges derfor inn et forsiktig estimat på en leieinntekt på 0,1 mill. kr i 2025. På utgiftssiden økes budsjettet til husleie for bispedømmekontoret, inkludert felleskostnader og eiendomsskatt fra 1,5 mill. kr til 1,6 mill. kr, og gjelder hovedsakelig KPI-justering samt forventede økte fyringsutgifter. Når det gjelder disponering av møterom og auditorium, samt tilgang til kantine er dette inkludert i felleskostnadene.

Det legges opp til to prostivise samlinger i 2025, én samling på Sortland for prostiene Vesterålen, Lofoten og Ofoten, samt én samling i Mosjøen for de tre Helgelandsprostiene, samt Salten og Domprostiet. Det settes av 0,3 mill. kr til dette. Reisekostnader for egne ansatte dekkes av respektive reisebudsjett.

Videre settes det av 0,1 mill. kr til arbeidsveiledning for prostene og 0,2 mill. kr til eventuell juridisk bistand.

Når det gjelder innsparinger, så reduseres samlet tilskudd til ordningen med administrativ støtte til prosten fra 3,0 mill. kr til 2,1 mill. kr i 2025. Stiftsdirektøren vil ut fra dette foreta en vurdering av det samlede behovet for administrativ støtte til prosten og justere i henhold til budsjettet.

Det leies ikke inn ekstern bistand 2025 i forbindelse med stabsutvikling for bispedømmeadministrasjonen og budsjettet reduseres med kr 80 000 til kr 20 000.

Når det gjelder reiseutgifter for bispedømmerådets medlemmer reduseres disse med 0,1 mill. kr, da det er bestemt økt bruk av Teams-møter. Samtidig har Kirkemøtet vedtatt å redusere kirkes CO2-avtrykk med 60 % fra 2019 til 2030. Økt bruk av Teams-møter gjør også at reiseutgiftene til administrasjonen reduseres fra kr 0,6 til 0,4 mill. kr.

Når det gjelder bruk av skyssbåt reduseres budsjettet med 0,3 mill. kr. Det legges likevel opp til bruk av skyssbåt for ca. 0,5 mill. kr i 2025. Stiftsdirektøren vil ta initiativ til, og i samarbeid med domprosten og prosten i Nord-Helgeland samt berørte kirkeverger, til en

evaluering av bruken av skyssbåt med tanke på å kunne organisere tjenesten slik at den blir mindre avhengig av skyssbåt for å kunne utføre kirkelige handlinger.

For misjon legges det ikke opp til finansiering av møter over driftsbudsjettet i 2025 og her kuttes budsjettet fra 0,1 mill. kr til 0 kr. Når det gjelder samisk kirkeliv legges det inn kr 0,05 mill. kr budsjett til arrangementer i forbindelse med samisk nasjonaldag og samisk språkuke og er et kutt på 0,1 mill. kr i forhold til 2024. Annonsebudsjett og budsjett til utdanningsmesser reduseres til sammen 0,3 mill. kr til 0,1 mill. kr.

En samlet oppstilling for budsjettgruppe 1 drift fordelt på kontogrupeer:

Sør-Hålogaland bispedømmeråd				
Budsjettforslag 2025 - budsjettgruppe 1 drift				
	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Regnskap 10.2024	Budsjett 2025
31xx - Salgsinntekt avgiftsfri (varer og tjenester)			-7 200	
34xx - Tilskudd fra stat, fylker, kommuner, stiftelse samt gaveinntekter			0	0
3xxx - Andre inntekter	-17 000	-40 000	-394 534	-200 000
Sum inntekter	-17 000	-40 000	-401 734	-200 000
46xx - Tilskudd menigheter og fellesråd	80 000	98 000	12 000	90 000
Sum tilskudd mv	80 000	98 000	12 000	90 000
500x - Faste stillinger (inkl. feriepenger)	66 295 068	69 592 751	48 833 886	71 772 203
5006 - Beredskap	1 580 077	1 945 303	1 709 004	2 209 678
50xx - Tilleggslønn, overtid mm	1 460 503	2 174 823	2 315 569	2 257 478
51xx - Midlertidige stillinger, honorarer	376 603	376 603	9 351 242	142 220
52xx - Fordeler i arbeidsforhold			23 178	
53xx - Annen oppgavepliktig godtgjørelse	1 314 531	464 655	940 519	451 175
540x - Arbeidsgiveravgift	4 895 222	4 740 065	3 611 533	4 529 480
57xx - Andre tilskudd	-150 000	-80 000		
58xx - Refusjon syke- og fødselspenger			-2 167 918	
599x - Refusjon lønnskostnader	-1 075 000	-1 185 000	-553 538	120 000
59xx - Andre personalkostnader	86 000	84 000	49 804	-370 000
Sum Lønn og godtgjørelser	74 783 004	78 113 200	64 113 279	81 112 233
60xx - Avskrivninger		40 000	74 879	90 000
63xx - Leie lokaler, strøm, renhold mm	1 660 996	2 276 000	2 301 187	2 179 400
64xx - Leie maskiner, inventar mm	310 000	46 000	283 142	36 000
65xx - Inventar, datautstyr, programvare mm	286 000	147 800	152 468	60 000
66xx - Vedlikehold bygninger og utstyr			12 006	10 000
67xx - Revisjon, regnskap og IKT	15 000		0	
679x - Tjenester og flytting	745 000	515 000	718 328	605 000
6797 - Adm. bistand proster	3 050 000	2 975 000	2 802 000	2 137 000
68xx - Kontorrekvisita, trykksaker, annonser	200 000	227 000	239 304	143 367
68xx - Møter, kurs og seminarer mm	2 490 000	1 819 000	1 088 989	1 320 000
69xx - Telefon, porto mv	-10 000	2 000	31 580	2 000
Sum andre driftskostnader (drift og mindre anskaffelser)	8 746 996	8 047 800	7 703 883	6 582 767
71xx - Bilgodtgjørelse, diett, reiser mm	4 762 000	5 330 000	4 936 753	5 040 000
73xx - Reklamekostnad og representasjon	110 000	30 000	54 674	30 000
74xx - Medlemskontingent og gaver	15 000	10 000	6 180	10 000
77xx - Annen kostnad	0	0	1 742	
Sum andre driftskostnader (reise, reklame, forsikring mm)	4 887 000	5 370 000	4 999 349	5 080 000
8xxx - Finansinntekter/kostnader, overføringer mv	0	0	1 817	0
Sum Finanskostnader og overføringer	0	0	1 817	0
TOTALT	88 480 000	91 589 000	76 428 594	92 665 000

Budsjettgruppe 2 – Tilskudd

Tilskudd til stillinger innenfor diakoni og kirkelig undervisning legger til grunn følgende ramme for 2025.

Kirkelig undervisning 17,3 årsverk fordelt på følgende menigheter.

Fellesråd/sokn		Årsverk
Bodø Kirkelige Fellesråd	Bodin sokn	1
Bodø Kirkelige Fellesråd	Rønvik sokn	1
Bodø Kirkelige Fellesråd	Saltstraumen sokn	1
Meløy Kirkelige Fellesråd		1
Rana Kirkelige Fellesråd	Mo sokn	1
Rana Kirkelige Fellesråd	Nord-Rana sokn	1
Vefsn Kirkelige Fellesråd	Dolstad, Drevja og Elsfjord sokn	1
Hemnes Kirkelige Fellesråd		1
Leirfjord og Alstahaug Kirkelige Fellesråd	2 stillinger i 50 %	1
Herøy Kirkelige Fellesråd		1
Fauske Kirkelige Fellesråd		1
Narvik Kirkelige Fellesråd	Narvik sokn	1
Narvik Kirkelige Fellesråd	Ankenes sokn	0,5
Narvik Kirkelige Fellesråd		0,5
Narvik Kirkelige Fellesråd	Kjøpsvik sokn	0,3
Hamarøy Kirkelige Fellesråd	Kateketstilling samisk kirkeliv	1
Vestvågøy Kirkelige Fellesråd		1
Vågan Kirkelige Fellesråd		1
Sortland Kirkelige Fellesråd		1
Sum stillinger kirkelig undervisning finansiert av over budsjettgruppe 2		17,3

Diakoni 17,5 årsverk, fordelt på følgende menigheter:

Fellesråd/sokn		Årsverk
Bodø Kirkelige Fellesråd	Domkirken sokn	1
Gildeskål Kirkelige Fellesråd		1
Meløy Kirkelige Fellesråd		1
Brønnøy Kirkelige Fellesråd		1
Sømna Sokn		1
Rana Kirkelige Fellesråd	Gruben sokn	1
Rana Kirkelige Fellesråd	Nord-Rana sokn	1
Vefsn Kirkelige Fellesråd	Dolstad, Drevja og Elsfjord sokn	1
Fauske Kirkelige Fellesråd	Fauske sokn	1
Sørfold Kirkelige Fellesråd	Sørfold sokn	1
Narvik Kirkelige Fellesråd	Ballangen sokn	1
Hamarøy Kirkelige Fellesråd	Guojmmevájaldiddje	1
Vestvågøy Kirkelige Fellesråd		1
Vågan Kirkelige Fellesråd		0,5
Moskenes Kirkelige Fellesråd		0,5
Flakstad Kirkelige Fellesråd		0,5
Hadsel Kirkelige Fellesråd		1
Bø og Malnes Kirkelige Fellesråd		1
Øksnes Kirkelige Fellesråd		1
Sum årsverk med delfinansiering over budsjettgruppe 2		17,5

Sør-Hålogaland bispedømmeråd			
Budsjett 2025 budsjettgruppe 2 tilskudd			
	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
2105110 - Tilskudd trosopplæring	19 304 000	20 057 000	20 808 000
2105120 - Tilskudd diakoni	6 834 000	7 112 000	7 378 000
2105130 - Tilskudd undervisning	11 172 000	11 604 000	12 038 000
2105140 - Tilskudd kirkemusikk	200 000	200 000	208 000
Sum gruppe 1B Tilskudd	37 510 000	38 973 000	40 432 000

Tilskudd til trosopplæring er i utgangspunktet fordelt i sin helhet på hvert sokn i bispedømmet, basert på medlemstall i aldersgruppen 0 – 17 år (med evt. lokale samarbeid og justeringer innenfor fellesrådsområder.

Tilskudd til diakoni, undervisning og kirkemusikk finansierer lønnsrelaterte kostnader til tilskuddsberettigede diakon- og kateketstillinger i ulike fellesråd i bispedømmet. For diakonstillinger gis inntil 50 % lønnstilskudd, og for kateketstillinger gis inntil 100 % lønnstilskudd. Stillingen som Guojmmevájaldiddje del er fullfinansiert med tilskuddsmidler. Utover dette skal det fra denne tilskuddsgruppen gis et tilskudd til kirkemusikalsk aktivitet i Bodø domkirke.

For begge de overnevnte tilskuddsområdene forventes det ledige restmidler som følge av avkortning i trosopplæringsmidler og/eller vakanser og sykefravær i diakon- og kateketstillinger. Det er ventet at det ikke blir anledning til å dele ut restmidlene i 2025.

Forslag til vedtak

Sør-Hålogaland bispedømmeråd vedtar stiftsdirektørens forslag til foreløpig budsjett 2025 med de forutsetninger som fremkommer i saksfremlegget.

Budsjettnotat fra Felles økonomienhet (FØ) 300 – Sør- Hålogaland bispedømmeråd – Foreløpig budsjett 2025

Foreløpig budsjett 2025 (versjon pr. 24.11.2023) er utarbeidet av Felles økonomienhet i samarbeid med stiftsdirektør.

Tildeling 2025:

Foreløpig budsjett bygger på foreløpig ramme fra Kirkerådet.

Tildeling til Sør-Hålogaland bispedømmeråd er antatt å bli kr 130 562 000 – fordelt som følger;

- kr 94 365 000 budsjettgruppe 1 - drift
- kr 40 432 000 budsjettgruppe 2 – tilskudd

Årets ramme til bispedømmene er lønns- og prisjustert med 3,74 %.

Etter kirkerådets vedtak om reduksjon i bispedømmenes administrasjon, har Sør-Hålogaland bispedømmeråd fått et fratrekk på kr 650 000 i tildelingen for 2025.

Et merforbruk i 2024 vil bli trukket fra tildelingen i 2025. Det er forventet et merforbruk på kr 1 700 000 for inneværende år. I forslag til budsjett for 2025 er derfor kr 1 700 000 fratrukket foreløpig ramme fra Kirkerådet.

Statsbudsjettet er ikke vedtatt, og det kan bli endringer på kirkebudsjetten ved statsbudsjettets behandling i Stortinget i desember.

Disponible midler - Balansepost (konto 2050)

Sør-Hålogaland bispedømmeråd har et akkumulert mindreforbruk fra tidligere år på kr 2 634 000.

Det opparbeidede mindreforbruket er bokført i balansen med følgende fordeling:

Budsjettgruppe 1 - drift	kr 2 114 000
Budsjettgruppe 2 - trosopplæring	kr 520 000

Kirkerådet vedtok i møte i mai 24 en midlertidig stopp for bispedømmerådene anledning til å bruke driftsmidler fra tidligere års akkumulerte mindreforbruk.

Kirkerådet vedtok også at restmidler fra budsjettgruppe 2 – tilskudd (diakoni, undervisning og trosopplæring) som oppstod i fellesrådene i 2023 ikke kan lyses ut eller utbetales i 2024.

Det er ventet av Kirkerådet vedtar samme begrensninger for 2025.

Budsjettekniske forutsetninger:

Felles økonomienhet har fastsatt noen budsjettekniske forutsetninger som er lagt til grunn i budsjettarbeidet for 2025, spesielt gjelder dette budsjettering av lønn og godtgjørelser. Dette er i hovedsak en videreføring av tidligere års forutsetninger.

- *Lønn til faste stillinger:*

For fast ansatte er det budsjettert med reell årslønn og stillingsprosent, med tillegg av feriepenger og arbeidsgiveravgift.

For vakante stillinger er det budsjettert med en fastsatt årslønn avhengig av stillingstype (prost, sokneprest, kapellan/prostiprest, rådgiver), med tillegg av feriepenger og arbeidsgiveravgift. Dette gir budsjettmessig dekning for vikar i vakante stillinger.

- *Lønn til vikarer:*

Det er ikke budsjettert med vikarer utover de vikarene som settes inn ved ledige lønnsmidler og NAV-refusjoner.

- *Stiftspraksis:*

Budsjetteres i utgangspunktet ikke. Det forventes at kandidatene trer inn i tjenester hvor det er vakanse eller sykdom.

- *NAV-refusjoner:*

Det budsjetteres ikke med NAV-refusjoner (sykepenger, foreldrepenger og pleiepenger). Arbeidsgiverperioden er 16 dager. Maks grense for NAV-refusjoner er 6G - fra 01.05.2024 tilsvarer det kr 744 168.

Når man mottar NAV-refusjoner, gir det et handlingsrom for å dekke opp med vikar, evt. inndekning av merforbruk gjennom året.

De siste års regnskaper viser følgende NAV-refusjoner:

- Regnskap 2021: kr 2 890 000, hvorav foreldrepenger kr 739 000
- Regnskap 2022: kr 4 688 000, hvorav foreldrepenger kr 986 000
- Regnskap 2023 kr 3 175 000, hvorav foreldrepenger kr 579 000
- Regnskap 10.2024 kr 2 168 000, hvorav foreldrepenger kr 458 000

- *Tilleggslønn presteskapet:*

Gjelder tilleggslønn som følger av prestenes arbeidstidsavtale (tillegg for arbeidstid på ettermiddag, kveld, helge- og høytidsdager).

Godtgjørelse for delt dagsverk blir tatt ut av ordinær tilleggslønn, og blir fra 2025 godtgjort i ettertid ut fra reelt antall dager med pålagt delt dagsverk. Det er usikkert hvordan dette påvirker kostnadene i 2025.

- *Beredskapsgodtgjørelse presteskapet:*

Gjelder godtgjørelser som følger av beredskapsavtalen for prestene, dvs. avtalt godtgjøring for vaktuke/-dager og for evt. utrykninger. Satsene økte pr. 01.05.24, og grunnkompensasjonen vil øke med 9 % fra 01.10.25.

- **Lønnsoppgjør 2025:**

Tildelingen til bispedømmene for 2025 er lønns- og prisjustert. I budsjettet settes det av midler til lønnsoppjøret i 2025. Det forventes 4,5 % lønnsøkning.

I budsjettet for Sør-Hålogaland bispedømme er det satt av kr 2 144 000 til å dekke lønnsøkningen for perioden mai til desember 2025. Beløpet inkluderer feriepenge og arbeidsgiveravgift.

Grunnlag for utregning av lønnsoppjøret er budsjettert lønn inkludert beredskap. Det er ikke gjort fratrukk i beregningsgrunnlaget for innsparingskrav på lønn.

- **Presteboliger:**

For boliger i den nye boligordningen sender Allstad eller Dnk Eiendom faktura hver måned. De ansatte blir trukket for husleie. Når bolig evt. står ubrukt, vil det medføre en merkostnad.

For boliger i gammel ordning som fortsatt er hos Allstad, trekkes den ansatte i husleie og trekket blir overført Allstad. Her er de ingen endring i rutinen i forhold til tidligere år.

For boliger i gammel ordning som er overdratt fra Allstad til Dnk Eiendom, vil Dnk Eiendom fakturere markedspris til bispedømmet, mens den ansatte vil bli trukket husleie fast sats pr dato kr 4 588. De ansatte fordelsbeskattes av mellomlegget. Sør-Hålogaland har 2 boliger med gammel ordning, og det er budsjettert for merkostnaden for disse boligene.

Budsjettering av lønn og godtgjørelse:

Forslag til foreløpig budsjett 2025 er basert på nevnte forutsetninger og etter dialog med stiftsdirektør og personalsjef.

Det er blitt foretatt en gjennomgang av årsverk pr koststed og vikarbehov utover full bemanning, samt erfaringstall/historikk/forventning når det gjelder tilleggslønn og beredskapsgodtgjørelser.

Tilleggslønn, beredskap og reiser må vurderes mot regnskapstallene for 2024. Evt. justeringer kan skje i endelig budsjett 2025.

Følgende årsverk er budsjettert for Sør-Hålogaland bispedømme:

Sør-Hålogaland bispedømme	Budsjetterte årsverk 2023	Budsjetterte årsverk 2024 *	Budsjetterte årsverk okt-des 2024	Budsjetterte årsverk 2025
Bispedømmekontoret	12,60	13,10	10,60	10,60
Bodø domprosti	20,00	20,00	17,40	17,10
Sør-Helgeland prosti	7,00	7,00	5,70	5,60
Indre Helgeland prosti	14,00	14,00	12,50	12,50
Nord-Helgeland prosti	10,40	10,00	8,75	8,50
Salten prosti	9,30	9,00	7,66	8,00
Ofoten prosti	10,00	9,50	8,10	8,00
Lofoten prosti	10,00	10,00	9,16	8,50
Vesterålen prosti	11,00	11,00	9,50	9,00
Totalt	104,30	103,60	89,37	87,80

- I budsjettet for 2024 var ikke innsparing i stillinger trekt fra i oversikten. Alle prosti hadde et krav om å spare 1 årsverk. Oppstillingen for 2025 viser budsjetterte årsverk etter innsparingskrav.

For å få et budsjett i balanse, er det budsjettert med en generell innsparing på lønn prester på kr 2 000 000. Vi anbefaler at kravet til innsparing fordeles på koststeder. Det er vanskelig å effektivere innsparingen når det ikke er bestemt på hvilket koststed det skal spares.

Domprosten er studentprest og fengselsdiakonens overordnede, og disse stillingene er derfor lagt inn under Bodø domprosti.

Budsjettering av drifts- og reisekostnader:

Forslag til foreløpig budsjett for drifts- og reisekostnader for 2025 er i hovedsak basert på en videreføring av forrige års budsjetterte aktiviteter.

Etablerte aktiviteter som arbeidsveiledning (ABV), REVU og drift av ulike råd/utvalg har budsjettmessig dekning på samme nivå som tidligere.

Noen endringer i budsjettet for 2025:

Oversikt over økninger:

- Fremleie kontorer 0 til 100 000 (økt inntekt)
- Husleiekostnader bispedømmekontoret 1 530 000 til 1 617 000
- Prostivise samling 300 000. Diverse samlinger slås sammen til prostivise samlinger
- Arbeidsveiledning proster 0 til 100 000
- Juridisk bistand 0 til 200 000

Oversikt over kutt:

- Ingen vikar i ferier
- Prosteseekretærer 2 975 000 til 2 137 000
- Generell innsparing lønn 2 000 000
- Stabsutvikling administrasjonen 100 000 til 20 000
- Reiser og møter bispedømmerrådet 250 000 til 150 000
- Reiseutgifter administrasjonen 600 000 til 440 000
- Bruk av skyssbåter redusert med 300 000 (Fortsatt svært høye skyssbåtutgifter. Anbefaler å se etter måter å organisere tjenesten på som krever mindre bruk av skyssbåt)
- SMM 67 000 til 0. Møter tas digitalt
- Samisk kirkeliv 150 000 til 45 000
- Annonser 170 000 til 70 000
- Rekruttering (møte med studenter og utdanningsmesser) 120 000 til 40 000
- Fortsatt en forutsetning at leie av transportmidler og husvære for vikarer må dekkes ved lavere lønnsutgifter til vikarer.

Kommentarer til enkelte kontogrupper:

- *Kto.gruppe 53xx – Annen oppgavepliktig godtgjørelse:*
Gruppen inneholder kostnader til honorar bispedømmerrådets medlemmer og tjenestedrakt til ansatte.
- *Kto.gruppe 679x – Tjenester og flytting:*
Gruppen inneholder flytting, arbeidsveiledning, organisasjonsutvikling og kompetanseutvikling

- *Kto.gruppe 68xx – Møter, kurs og seminarer:*
Gruppen inneholder kostnader til arrangementer/møter for kirkefagfeltene, presteskapet og administrasjonen (f.eks. prostemøter, BDR-møter, ABV, arrangementer kirkefag, div møter som REVU, Kontaktmøte og RAMU).
- *Kto.gruppe 71xx – Bilgodtgjørelse, diett, reiser mm:*
Gruppen inneholder reiser for prester, biskop og ansatte i administrasjonen

Budsjettgruppe 1 – Drift:

Sør-Hålogaland bispedømmeråd				
Budsjettforslag 2025 - budsjettgruppe 1 drift				
	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Regnskap 10.2024	Budsjett 2025
31xx - Salgsinntekt avgiftsfri (varer og tjenester)			-7 200	
34xx - Tilskudd fra stat, fylker, kommuner, stiftelse samt gaveinntekter			0	0
3xxx - Andre inntekter	-17 000	-40 000	-394 534	-200 000
Sum inntekter	-17 000	-40 000	-401 734	-200 000
46xx - Tilskudd menigheter og fellesråd	80 000	98 000	12 000	90 000
Sum tilskudd mv	80 000	98 000	12 000	90 000
500x - Faste stillinger (inkl. feriepenger)	66 295 068	69 592 751	48 833 886	71 772 203
5006 - Beredskap	1 580 077	1 945 303	1 709 004	2 209 678
50xx - Tilleggslønn, overtid mm	1 460 503	2 174 823	2 315 569	2 257 478
51xx - Midlertidige stillinger, honorarer	376 603	376 603	9 351 242	142 220
52xx - Fordeler i arbeidsforhold			23 178	
53xx - Annen oppgavepliktig godtgjørelse	1 314 531	464 655	940 519	451 175
540x - Arbeidsgiveravgift	4 895 222	4 740 065	3 611 533	4 529 480
57xx - Andre tilskudd	-150 000	-80 000		
58xx - Refusjon syke- og fødselspenger			-2 167 918	
599x - Refusjon lønnskostnader	-1 075 000	-1 185 000	-553 538	120 000
59xx - Andre personalkostnader	86 000	84 000	49 804	-370 000
Sum Lønn og godtgjørelser	74 783 004	78 113 200	64 113 279	81 112 233
60xx - Avskrivninger		40 000	74 879	90 000
63xx - Leie lokaler, strøm, renhold mm	1 660 996	2 276 000	2 301 187	2 179 400
64xx - Leie maskiner, inventar mm	310 000	46 000	283 142	36 000
65xx - Inventar, datautstyr, programvare mm	286 000	147 800	152 468	60 000
66xx - Vedlikehold bygninger og utstyr			12 006	10 000
67xx - Revisjon, regnskap og IKT	15 000		0	
679x - Tjenester og flytting	745 000	515 000	718 328	605 000
6797 - Adm. bistand proster	3 050 000	2 975 000	2 802 000	2 137 000
68xx - Kontorrekvisita, trykksaker, annonser	200 000	227 000	239 304	143 367
68xx - Møter, kurs og seminarer mm	2 490 000	1 819 000	1 088 989	1 320 000
69xx - Telefon, porto mv	-10 000	2 000	31 580	2 000
Sum andre driftskostnader (drift og mindre anskaffelser)	8 746 996	8 047 800	7 703 883	6 582 767
71xx - Bilgodtgjørelse, diett, reiser mm	4 762 000	5 330 000	4 936 753	5 040 000
73xx - Reklamekostnad og representasjon	110 000	30 000	54 674	30 000
74xx - Medlemskontingent og gaver	15 000	10 000	6 180	10 000
77xx - Annen kostnad	0	0	1 742	
Sum andre driftskostnader (reise, reklame, forsikring mm)	4 887 000	5 370 000	4 999 349	5 080 000
8xxx - Finansinntekter/kostnader, overføringer mv	0	0	1 817	0
Sum Finanskostnader og overføringer	0	0	1 817	0
TOTALT	88 480 000	91 589 000	76 428 594	92 665 000

Budsjettgruppe 2 - Tilskudd:

Sør-Hålogaland bispedømmeråd			
Budsjett 2025 budsjettgruppe 2 tilskudd			
	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
2105110 - Tilskudd trosopplæring	19 304 000	20 057 000	20 808 000
2105120 - Tilskudd diakoni	6 834 000	7 112 000	7 378 000
2105130 - Tilskudd undervisning	11 172 000	11 604 000	12 038 000
2105140 - Tilskudd kirkemusikk	200 000	200 000	208 000
Sum gruppe 1B Tilskudd	37 510 000	38 973 000	40 432 000

Tilskudd til trosopplæring er i utangpunktet fordelt i sin helhet på hvert sokn i bispedømmet, basert på medlemstall i aldersgruppen 0 – 17 år (med evt. lokale samarbeid og justeringer innenfor fellesrådsområder.

Tilskudd til diakoni, undervisning og kirkemusikk finansierer lønnsrelaterte kostnader til tilskuddsberettigede diakon- og kateketstillinger i ulike fellesråd i bispedømmet. For diakonstillinger gis inntil 50 % lønnstilskudd, og for kateketstillinger gis inntil 100 % lønnstilskudd.

Utover dette skal det fra denne tilskuddsgruppen gis et tilskudd til kirkemusikalsk aktivitet i Bodø domkirke.

For begge de overnevnte tilskuddsområdene forventes det ledige restmidler som følge av avkortning i trosopplæringsmidler og/eller vakanser og sykefravær i diakon- og kateketstillinger. Det er ventet at det ikke blir anledning til å dele ut restmidlene i 2025.

Kvalitet på økonomirapporter:

Kvaliteten på fremtidige økonomirapporter avhenger av rett kontering av bilag og at kostnadene blir belastet så fort de er påløpt. Minner om at budsjettansvarlige i Sør-Hålogaland er ansvarlig for at kontering på bilag følger budsjettet. Det er derfor viktig at den som godkjenner bilag kontrollerer at konteringen er riktig i henhold til det. Dette gjelder ved godkjenning av regninger både i SD Worx og Xledger.

En konteringsveiledning blir utarbeidet for hjelp i konteringen.

Videre budsjettarbeid:

Budsjettet vil bli oppdatert med eventuelle endringer bispedømmerådet vedtar i møtet i desember.

Eventuelle endringer i tildeling fra Kirkerådet vil også kreve oppdateringer i budsjettet.

Budsjettforslaget for 2025 er basert på Kirkerådets foreløpige fordeling av midler, som igjen er basert på Regjeringens forslag til Statsbudsjett for 2025. Det må derfor tas forbehold om endringer i Statens rammetilskudd til Den norske kirke.

Den generelle økonomiske utfordringen for rettssubjektet Den norske kirke (som i stor grad skyldes økte pensjonskostnader de senere år) kan også få innvirkning på bispedømmerådernes budsjetttrammer fremover.

Det foreløpige budsjettet blir lest inn i Xledger i siste del av januar.
Endelig budsjett for 2025 skal leses inn i systemet før rapportering pr. 31.03.2025.

Felles økonomienhet 24.11.2024

Åshild Stige

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Ole Christian Erikstad	110	24/01517-3	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
66/24	Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	04.12.2024

Evaluering av prostistrukturen i Sør-Hålogaland bispedømme - prosjektbeskrivelse

Saksorientering

I sak 31/24 vedtok Sør-Hålogaland bispedømmeråd følgende:

- 1. Stiftsdirektøren bes igangsette prosjekt som evaluerer prostistrukturen i SørHålogaland bispedømme.*
- 2. Prosjektet kan også komme med forslag til endringer i dagens prostistruktur.*
- 3. Det forutsettes at hensynet til medbestemmelse og høring av berørte sokn og kommuner ivaretas.*
- 4. Prosjektskisse legges fram for bispedømmerådet i løpet av høsten 2024.*

Stiftsdirektøren har i dialog med bispedømmerådsleder konkludert med at saken utsettes til bispedømmerådets møte den 29. januar 2025. En kort orientering om saken vil gis i møtet.

Forslag til vedtak

Saken utsettes til bispedømmerådets møte den 29. januar 2025.

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Omar Paal Aardal	421	23/03495-72	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
67/24	Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	04.12.2024

Orienteringssaker Sør-Hålogaland bispedømmeråd 4. desember 2024

Vedlegg:

Referat Rådsmøte SKKB 2024
 Nordkalotten kirkelige nettverk 11. september 2024
 Referat 21.08.2024 SMM Sør-Hålogaland

Saksorientering

- Personaloversikt – *unntatt offentlighet* (vedlegg legges inn kort tid før møtet)
- Referat SKKB Rådsmøte
- Referat Nordkalotten kirkelige nettverk
- Referat SMM

Forslag til vedtak

Orienteringssaker 4. desember 2024 tas til orientering

REFERAT MØTE i I SMM I SØR-HÅLOGALAND BISPEDØMME 21.08.24, kl 11.30 - 14.00 i Bodø

Tilstede: Brita Bye (rådgiver diakoni, misjon,/internasjonalt arbeid, samisk kirkeliv), Liv Nome Sivertsen (leder, Israelsmisjonen), Kristin Jenssen-Sørensen (NMS), Lill Tove Lunheim (Normisjon), Torkel Irgens (Stefanusalliansen), Sverre Vik (Misjonsalliansen, digitalt).
Forfall: Ellen Fuglseth (HimalPartner), Areopagos.

Kristin leste fra Luk. 17,7-10, og Torkel ledet i bønn.

Saksliste:

Sak 15/24 Referat fra møte i SMM 03.04.2024

Referat fra møte 3. april 2024 godkjennes. Planlagt møte 14/6 er flyttet til i dag.

Sak 16/24 Situasjonen i SMM nasjonalt og organisasjonene pr i dag

- NMS: UngDialog i Rønvik kirke arrangerte internasjonal leir i forrige uke, og fikk besøk av 15 estiske ungdommer, samt ukrainske ungdommer og speidere. Inspirerende samlinger, kulturkveld, styrking av menighet, misjon og kultur.
- Misjonsalliansen: Organisasjon i endring; ny ledelse og ny strategi. Nye land på trappene. Partnerarbeid i samarbeidsland. Mange ungdomsarrangementer i sommer. Sør-cup reiser til Brasil i slutten av september. Sender informasjon og filmer, og tilbud om besøk til menighetene. Har fornyet flere avtaler. Arbeider med å få ny kontaktperson i SMM.
- Stefanusalliansen: Ønsker mer fokus på Søndag for de forfulgte = 10/11. Eivind Skeie kommer til Bodø, med salmekveld Skjerstad 15/10, Åpen fagdag/salmekveld Valnesfjord 16/10 og Formiddagstreff Rønvik kirke 17/10.
- Normisjon: Ny regionleder fra august, Steinar Malmin. Sommer i Nord på Senja 8-11/8, «Jesus i hverdagen», ca 90 deltakere med smått og stort. Therese Glendrange, mangeårig misjonær i Mali kommer til Bodø slutten av september. Mental-helse prosjekt i Nepal har redusert antall selvmord. Har opprettet ny planteleder for fellesskapsplanting (minst 30 før 2030). Trossamfunnsregisteret som ble flyttet fra Agder til sentralt har ingen konsekvenser for forholdet til Den Norske Kirke.
- Areopagos: Arbeider med å få ny kontaktperson i SMM.
- Israelsmisjonen: Sommerstevne i juli i Trøndelag. Først-seminarene i høst (40-45 stk.) har tema "Israel - et utvalgt og utskjelt folk"

<https://www.israelsmisjonen.no/forstseminar/>

"Israel - et utvalgt og utskjelt folk"

Vanskelig å drive misjon for tiden, trenger forbønn. Har ingen avtaler i Nordland, men har kontakt med Pinsemenigheten.

- HimalPartner: Improteater for ungdom, som arrangeres i Båtsfjord, vil bli tilgjengelig for andre. Tips for Forum for Trosopplæring Bodø.
- Brita: Nasjonal SMM-samling på Hamar 22-23/8. Høsten 2024 deltar ingen på nasjonale samlinger pga CO2 regnskap og økonomi. SHBD prioriterer reiser i bispedømmet. Skal besøke Værøy og Meløy med blant annet tema misjon.

Sak 17/24 SMM arbeidet - Tiltaksplan 2024

Vi ser på tiltaksplanen og aktuelle tiltak fremover

- **Sammen som kirke aksjonen:** 5 menigheter påmeldt: Fauske, Valnesfjord, Sulitjelma, Skjerstad / Misvær, Bindal. Målet er synliggjøring av avtalene i menighetene, som en del av den verdensvide kirken. Arr. er inne på kirkeårets kalender, og beholdes der.
- **Misjonsweekend Karihaug:** 27.-29. september. Tema: Misjon og menighet – med fokus på barn og unge». Pr nå 25 påmeldte. Alle må bestille materiell fra sin organisasjon, og spre informasjon i sitt nettverk. Påmeldingsfrist: 11/9.
- **Ungdomsarbeid i Rønvik menighet:**
Tildelt midler fra Misjon og trosopplæring. Noe vi kan samarbeide om ifht Rønvik her? Bynatt (første helg i februar). Improteater (jf. Båtsfjord, HimalPartner)
- **Stand stiftsdager 22.-24.oktober:** Stiftsdagene er avlyst
- **Andre saker vi bør jobbe med?**
  - Film om misjon «Global kirke» sendes som lenke til rådsmedlemmene. Lengde ca. 40. min. Reflekterende spørsmål bør gjennomgås på forhånd.

Aktuelle saker å jobbe med i 2025?:

- **Misjonsgudstjeneste:** Såmannssøndagen 23/2 eller Søndag for de forfulgte nov. 2025. Fellesgudstjeneste for alle menighetene i byen? Torkel tar det videre til prostiet i sept. Bodø eller Fauske?

Sak 18/24 Oversikt over misjonsavtalene i Sør- Hålogaland pr mars 2024:

Brita sender arbeidslisten til orientering. Sjekk kommentarene og følg opp! Samtalen med organisasjonene er viktig. Prester eller menighetsråd er kontaktpersoner for nye avtaler. Menighetsavtaler er fast punkt på visitaser.

Sak 19/24 Orienteringer /Referater

- Sannhetskommisjonens rapport - med fokus på avkolonialisering. Aktuell tematikk ifht misjon. Utsettes til neste møte.
- Samling misjonsrådgivere august 2024: Tas opp på neste møte.
- Søndag for de forfulgte: Markerer lokalt i hver menighet rundt 10/11.
- Kontakt med Steigen og Nilsen Lund sitt engasjement på Madagaskar. Berit Sørvig er kont.person.
- Besøk av Eivind Skeie / Stefanusalliansen i bispedømmet: Se tidligere i møtet.
- Værøy - møte med menighetsrådet / ansatte om misjon: Brita.
- Temanummer: Kirkens Globale oppdrag - se vedlegg.
- Rapport om Dnk's møte med jødedom og jøder. [Utredning om «Den norske kirke i møte med jødedom og jøder» - Den norske kirke \(kirken.no\)](#). Utsettes til neste møte.
- SMM møtene i SHBD: Fellesskap på tvers. Motivasjon. Tilknytning til menighetene.

Sak 20/24 Dato for neste møte:

Tirsdag 26. november, kl. 11.30 – 14.00 i Bodø.

(Planlagt møte 4/9 utgår)

Møtet ble avsluttet med Herrens bønn og Velsignelsen.

Bodø, 26/8-24

Lill Tove Lunheim
referent

Nordkalotten kirkelige nettverk

Møte i Alta, Norge – 12. september 2024

Til stede: Fader Rauno Pertarinen, metropolitt Elia (begge Oulo stift, den ortodokse kirke i Finland), Maria Klasson Sundin, Maria Henriksson, biskop Åsa Nyström (alle Luleå stift, Svenska kyrkan), Ari Ojell (kyrkostyrelsen, Den evangelisk-lutherske kyrka i Finland), Niilo Pesonen, Mari Valjakka, Pekka Mustakallio, Seija Helomaa, Juha Rauhala, biskop Jukka Keskitalo (alle Den evangelisk-lutherske kyrka i Finland), Brita Bye, Ole Chr. Erikstad, biskop Svein Valle (alle Sør-Hålogaland bispedømme, Den norske kirke), Anne Skoglund, Steinar Sneås Skauge, Ivar-Jarle Eliassen, domprost Stig Lægdene (alle Nord-Hålogaland bispedømme, Den norske kirke)

1. Innledning og registrering av stemmeberettigede

Følgende hadde stemmerett fra de ulike bispedømmene:

Oulo ortodokse stift: Fader Rauno og metropolitt Elia

Oulo lutherske stift: Biskop Jukka Keskitalo og Juha Rauhala

Luleå stift: Biskop Åsa Nystöm og Maria Klasson Sundin

Sør-Hålogaland bispedømme: Biskop Svein Valle og Ole Chr. Erikstad

Nord-Hålogaland bispedømme: Domprost Stig Lægdene og Anne Skoglund

2. Val av møteleder og sekretær

Møteleder: Biskop Åsa Nyström

Sekretær: Steinar Sneås Skauge

3. Fastsettelse av dagsorden

Dagsorden ble vedtatt slik den var foreslått i innkallingen

4. Rapport fra arbeidsgruppen

Rapporten ble tatt imot og godkjent

5. Statutter for Nordkalotten kirkelige nettverk

Statuttene ble vedtatt med de endringer som kom fram i møtet.

Endelige statutter ligger vedlag

Styret får i oppdrag å vurdere endring av statutten som sier hvor ofte foreningen skal ha årsmøte

6. Medlemmer og medlemsavgift

De stift som er til stede blir medlemmer.

Medlemskontingenten settes til 500€ i 2025

7. **Diskusjon om prioriteringer, virksomhet og økonomi for nettverket**

Den fremlagte virksomhetsplanen for 2025 ble vedtatt

Det blir ikke vedtatt budsjett for 2025.

I samtalen ble det løftet fram ønsker for nettverkets arbeid videre i årene fremover. Dette var ut over det som blir løftet frem i virksomhetsplanen for 2025 særlig knyttet til å drive dialogarbeid, å være et fora som kan uttale seg om aktuelle temaer og være en stemme i samfunnet både i form av hva man sier og hva man gjør.

Det er et ønske om at styret utarbeider en treårsplan i årene som kommer.

8. **Valg av ordfører og varaordfører for nettverket**

Biskop Åsa valgt som ordfører

Metropolitt Elia er varaordfører

Valget er for to år

9. **Valg av styre og styrets ordfører**

Følgende ble valgt til styret:

Sør-Hålogaland – Brita Bye

Nord-Hålogaland – Steinar Sneås Skauge

Luleå – Maria Klasson Sundnin

Oulo lutherske stift – Joha Rauhala

Oulo ortodokse stift – Fader Heikki Harvola

Joha Rauhala og Maria Klasson Sundin velges for ett år. De andre for to år.

Brita Bye ble valgt som styrets ordfører

10. **Valg av revisorer og medlemmer av valgkommite**

Som revisor ble valgt: Tore Halvorsen (norsk) og Kari Tirola (finsk)

Disse ble valgt for ett år

Som medlemmer av valgkommiteen ble valgt: Niilo Pesonen og Ivar Jarle

Eliassen

Disse ble valgt for ett år

11. **Neste møte: Tid og sted i 2025**

Neste møte arrangeres av Oulo evangelisk-lutherske stift bispedømme 9. og 10. september 2025. Endelig sted blir avgjort av arrangør.

12. **Eventuelt**

Luleå stift informerte om at 2025 er det økumeniske året i Sverige. Tema: Tid for Guds fred. Kirken skal ha et stort møte for unge voksne i Stockholm og det drar en stor delegasjon fra Luleå. 22.-24. august. Kanskje vil de andre medlemmene i NKN bli med sammen med delegasjonen fra Luleå?

Stig Lægdene informerte om Den norske kirkes rapport om kirkens forhold til jødene. Rapporten avdekker at det har vært mer antisemitisme i Den norske kirke enn vi har vært klar over.

Ari Ojell Understreket at nettverket har stor verdi for den nasjonale kirken selv om Russland ikke er med lenger. Men nettverket må jobbe for å få folk til å forstå dette.

Fader Raoula minnet møte om nettverkets økumeniske natur. Det er viktig å ta vare på minoritetskirkene. Nettverket skal være også for minoritetskirkene. Dette ble også understreket av andre representanter. Den nye katolske biskopen i Finland er svært økumenisk innstilt. Med både majoritets- og minoritetskirker har nettverket store ressurser for å nå bredt ut.

13. Avslutning

Alle vedtak ble gjort enstemmig

Rådsmøte Samarbeidsrådet for kristne kirker i Barentsregionen Alta, Norge – 11. september 2024

Til stede: Fader Rauno Pertarinen, metropolitt Elia (begge Oulo stift, den ortodokse kirke i Finland), Maria Klasson Sundin, Maria Henriksson, biskop Åsa Nyström (alle Luleå stift, Svenska kyrkan), Ari Ojell (kyrkostyrelsen, Den evangelisk-lutherske kyrka i Finland), Niilo Pesonen, Mari Valjakka, Pekka Mustakallio, Seija Helomaa, Juha Rauhala, biskop Jukka Keskitalo (alle Den evangelisk-lutherske kyrka i Finland), Brita Bye, Ole Chr. Erikstad, biskop Svein Valle (alle Sør-Hålogaland bispedømme, Den norske kirke), Anne Skoglund, Steinar Sneås Skauge, Ivar-Jarle Eliassen, biskop Olav Øygard (alle Nord-Hålogaland bispedømme, Den norske kirke)

1) Åpning av møtet

Møtet ble åpnet av biskop Olav

2) Fastsetting av hvem som har stemmerett.

Ingen representanter fra de russiske bispedømmene møtte.

Følgende hadde stemmerett på møtet:

Den ortodokse kirken i Finland: Metropolitt Elia og Rauno Pietrainen

Evangelisk lutherske kirke i Finland: Biskop Jukka Keskitalo og Juha Rauhala

Luleå stift: Biskop Åsa Nyström og Maria Henriksson

Sør-Hålogaland bispedømme: Biskop Svein Valle og Ole Christian Erikstad

Nord-Hålogaland bispedømme: Biskop Olav Øygard og Anne Skoglund

3) Valg av møtesekretær

Steinar Sneås Skauge ble valgt som sekretær

4) Fastsettelse av dagsorden

Dagsorden ble fastsatt etter alternativ A i innkallingen med nødvendig endring av nummerering der det er naturlig.

Om man i sak 6 beslutter å ikke legge ned SKKB går man over på alternativ B i innkallingen.

Det er ikke planlagt noen uttalelser under punkt 12.

5) Hilsener fra stiftene

6) Beslutning om å legge ned SKKB

Biskop Olav leste brev sendt til SKKB. (Kanskje det kan føres inn i referatet –
Få av Olav)

Rådet besluttet enstemming å oppløse SKKB

7) Styrets virksomhetsberettelse for perioden 2021-2024

Rådsmøtet tok imot og bekreftet berettelsen.

8) Styrets bokslut og økonomiske berettelse for perioden 2021-2023

Rådsmøtet bekreftet den økonomiske berettelsen for 2021,2022 og 2023,
samt den foreløpige berettelsen for 2024.

9) Revisionsberettelse for perioden 2021-2024

Rådsmøtet tok dette til orientering

10)Besluttelse om ansvarsfrihet for styret

Rådsmøtet vedtar at styret bevilges ansvarsfrihet for den perioden som
revisjonen omfatter.

11)Besluttelse om iverksettelse av nedleggelsen med oppdrag til styret

Rådet gir styret i oppdrag å innkalle til et ekstraordinært rådsmøte der endelig
avjørelse om oppløsning, samt avgjørelse om fordeling av SKKBs midler blir
fattet.

12)Uttalelse fra rådsmøtet

Saken utgikk

13)Dag og sted for ekstra rådsmøte

Møtet avholdes som fysisk møte 18. november i Oulo, Finland.
Rådet møtes klokken 9. finsk tid.

14)Øvrige spørsmål

Niilo Pesonen delte ut et skriv med SKKBs historie.

15)Møtet ble hevet

DEN NORSKE KIRKE

Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027

Saksbehandler	Arkivkode	Arkivsak	Ugradert
Omar Paal Aardal	421	23/03495-73	

Saksnummer	Råd/utvalg	Møtedato
68/24	Sør-Hålogaland bispedømmeråd 2024-2027	04.12.2024

Referatsaker Sør-Hålogaland bispedømmeråd 4. desember 2024

Saksorientering

Aktuelt fra råd og utvalg der rådet er representert

- Kirkerådet
- Samisk kirkeråd
- Andre råd/utvalg
- Biskopens kvarter

Forslag til vedtak

Referatsaker 4. desember 2024 tas til orientering